Hertha

Udgivet af A.P. Liunge. [Bind 1]-8, 1827-28.

Der er ikke foretaget nogen efterbehandling eller korrekturlæsning af OCR-resultatet.

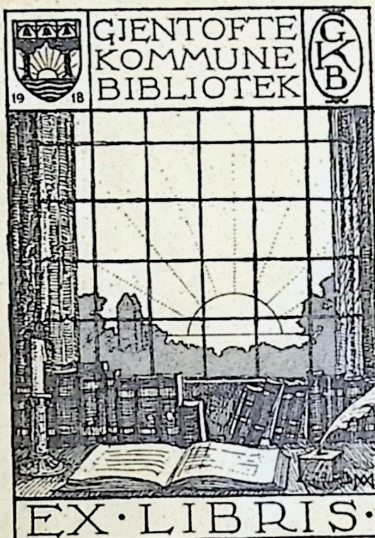
Udførlig indholdsfortegnelse på:

https://uforbederlig.dk/tidsskrifter/Hertha1827.htm

Skønlitterære bidrag indekseret på Dansk Forfatterleksikon:

https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p70087.htm

Udarbejdet 2024 af Niels Jensen

GJENTOFTE
KOMMUNE
BIBLIOTEK
19
18
GKB
EX·LIBRIS·

Hertha.

Et Maanedsskrift.

Udgivet

af

A. P. Liunge.

Andet Bind.

Kiöbenhavn.

Tryt i B. J. Bendixens Bogtrykkerie.

1827.

Indhold.

Side

De fire Menneskealdere.

Hvilken Alder er vel skiønnest?
Barndomsvaaren yndiggrønnest
Vinker med sit Trylleri.
Phantasien let sig svinger;
Som en Alf med smukke Vinger
Drengen gaaer ad eensom Sti.
I den lille Phantasie
Hvert et Billed dybt sig præger,
Hiertet ingen Sorg bevæger.
Træer og Maane, Sol og Skyer,
Huse, Mennesker og Dyr,
Alt fortæller Eventyr.

Ak, men af en Taage dækkes
Øiet. Siælen er ei fri;
Og naar vi af Drømmen vækkes,
Er den søde Lyst forbi!

Fryd dig, unge Bryst! nu kommer
Kiærlighedens vaagne Sommer,
Rosen staaer, hvor Græsset stod.
Styrkens Vinge sig udbreder,
Og til alle Muligheder
Har det raske Hierte Mod;
Banker med et kraftigt Blod.

Helten vil kun Laurbær vinde,
Og den glade Elskerinde
Nævner ømt hans kiære Navn,
Trykker ham til henrykt Favn!
Livet kiender intet Savn.

Ak men Haabet kan bedrage!
Taarer følge tit paa Smil;
Og de skionne Rosendage
Ile snelt, som Amors Piil.

Manddoms Høst med gylden Grøde
Bølger modent os imøde,
Frugten dækker Træets Green.
Aanden fri, med Værk og Skrifter
Sindrig Daad og med Bedrifter,
Rister sig sin Bautasteen.
Livets Kilde flyder reen.
Muddret ei af Lidenskaber,
Strømmen sig i Sumpen taber;
Vælter af sit Klippeskiul,
Knækker mangen Stamme huul,
Driver stærke Møllehiul.

Ak men mange hule Stammer
Træffes ei, paa flade Mark;
Skiæbnelynet oftest rammer
I den stærke Egebark.

Glæd dig, Siæl! naar uden Fare
Din Erindringsfrugt bevare
Kan den sunde Vinterkuld.
Ingen Hede den fordærver;

Oldingen vel ei erhverver,
Men han eier Livets Guld.
Børneklyngen, kiærlighuld,
Sig som unge Roser flokker
Om hans hvide Lilielokker.
See, som Viisdom, Gubben staae!
Føel det gamle Hierte slaae
Varmt end for de hulde Smaae.

Ak men snart har Ild og Tanke
Til sit Hiem tilbagevendt;
Hiertet hører op at banke,
Og — den hele Drøm er endt.

Blev jeg født kun for at giækkes,
For at standses og forskrækkes
I mit halvfuldendte Værk?
Barndomstillid — for at daares?
Ungdomsømhed — for at saares?
Fiendskab i min Manddom stærk!
Skal jeg, klædt i Dødningsærk,
Tiene Ormen saa til Føde? —
Nei — en salig Morgenrøde
Straaler giennem Tidens Slud,
Folder mine Vinger ud!
Svinger Haabet op til Gud!

Barndomsspøg og Ungdomsglæde,
Manddomskraft og Oldingsro
Væves til mit Straaleklæde
I Udødeligheds Bo!

Oehlenschläger.

Sir Arthur Woodgate.

En historisk Fortælling, fra Henrik den 8des Regjeringstid.
(Af Forfatteren til: „As you like it."*)

„Gud være lovet, jeg har nydt en sød Hvile", var den gamle Mands Svar, i det han blidt lagde sin Haand paa sin unge og smukke Grandbatters Hoved; Françoise knælede ved hans Fødder, og modtog med bøiet Hoved Velsignelsen, som, efter den Tids gode, alvorsfulde Skik, var hans Morgenhilsen til hende. „Og Du har ogsaa Din Deel deri, ved Din ømme og omhyggelige Pleie! Hvor kunde jeg andet end komme mig igjen, naar dette kjære Ansigt altid tilsmiler mig med Mildhed og Ømhed, og disse fine og omhyggelige Hænder ere rede til min Tjeneste!"

Med disse Ord saae han kjærligt paa hende, kyssede hende, og førte hendes smaae Hænder til sine Læber. „Og fortæl mig nu, hvilken Dag Din Broder Hubert kom hjem. Jeg indseer ikke, hvorfor Lægerne have skjult en saa glædelig Nyhed for mig, og hvor de kunde frygte, at den vilde virke for stærkt paa mine langsomt tilbagevendende Kræfter. Jeg føler, at et saa velkomment Budskab snarere vilde have tilbagegivet mig min Sundhed. Gaae, mit Barn, opsøg Din Broder, og bring ham tilbage med Dig: vi ville alle i Dag spise Frokost sammen. Jeg vil knap

*) Fra: „The Amulet, or Christian and Literary Remembrancer," London, 1827.

kunne kjende den kjære gode Dreng igjen; ihvor nær beslægtet han end er os, har jo baade Du og jeg kun seet lidet til ham. Arme Dreng! han er kommen tilbage i en urolig Tid!"

Françoise Woodgate og hendes Broder Hubert havde tidlig mistet deres Forældre; de boede nu hos deres Bedstefader, Sir Arthur Woodgate. — Hubert var kommen tilbage til England omtrent en Uge før hiin Morgen, paa en Tid da man kun havde ringe Haab om den Gamles Helbredelse. Man kjendte kun lidet til hans Sind eller Characteer; thi han havde været borte fra sit Fædreland siden sin Faders Død, i et Tidsrum af 5 Aar. Som en Yngling af et temmeligt vaklende Gemyt, vendte han næsten ligesaa pludselig tilbage til England, som han havde forladt det. — Françoise vidste ikke et Ord om hans Komme, førend en rank, ung, smuk Mand lod sig see for hende, i hvem hun snart gjenkjendte sin Broder.

I hvor behageligt og underholdende end Huberts Selskab var, saa fandt Sir Arthur og Françoise snart, at han viste en kjendelig Frygt for at forraade sine religiose Meninger. Han talde med Enthusiasme om Poesie og Malerie, fornemmelig om Italiens Digtere og Malere. Han syntes virkelig at være vel bevandret i den Tids Politik, Literatur og skjonne Kunster; men naar Samtalen faldt paa Religionen, føiede han sig vel hofligt efter deres Meninger, der vare hans Hjerte nær, men viste en usædvanlig kold og tilbageholdende Adfærd.

Den Gamles Sundhed tiltog kjendeligen, saa at han besluttede at begive sig hen i Sognets Kirke, for at bringe Forsynet Tak for sin Helbredelse. Han bad Françoise og hendes Broder at ledsage sig derhen. Françoise følte en hjertelig Glæde ved at opfylde hans Ønske; og Hubert gik, men halvt med Uvillie. En udmærket Geistlig, der var en Tilhænger af den nye Lære, holdt en Prædiken, der passede særdeles vel til Tidernes usikkre og urolige Tegn. Françoise og de fleste af Menigheden bleve rørte til Taarer, da Prædikanten, med en Veltalenhed, der gik til Hjertet, talde om den himmelske Faders ømme Omsorg for sine Børn, og hvorledes han aldrig vilde forlade dem. En Gang fæstede hun sit taarefulde Blik paa sin Bedstefader og paa sin Broder, for hvis Sikkerhed hun følte en saa dyb Bekymring. Et Smiil, der syntes at være halv ironisk, svævede paa hendes Broders Læber, og hendes Taarer randt hurtigere end tilforn, men den Kilde hvoraf de flød, var bleven bitter. — Det var i Foraaret Anno Domini 1539, at Hubert Woodgate kom tilbage til sit Fædreland, efter 5 Aars Fraværelse i fremmede Lande. Englands Klima kunde ikke være mere foranderligt end den Gang de religiøse Meninger, som hiin Tids listige Herodes udsendte fra sit syndefulde og vanhellige Hjerte, med den Befaling til det ulykkelige Folk at troe dem eller at døe. Hiint Aar udmærkede sig derved, at Billen om de 6 Artikler, der af Folket med Rette benævnedes Blodbillen, passerede Parlamentet.

Françoise havde i længere Tid været vant til dagligt at læse i Bibelen for sin Bedstefader. Nogle Dage vare forløbne, siden Blodbillen var sat i Kraft. De hørte daglig, ja hver Time paa Dagen, at Folk, som de kjendte, bleve fængslede; men hun læste endnu bestandig i Bibelen paa den sædvanlige Tid for den Gamle. Hubert begyndte undertiden at forraade en utaalmodig Characteer, der forundrede hans Søster. Françoise forblev usædvanlig rolig, men hendes Kind blev bleg, og en mørk Tungsindighed bemestrede sig hendes hele Væsen. Sir Arthur syntes daglig at vinde en mere kraftfuld Aand; og hans Samtale berørte mindre verdslige Sager, men henvendte sig hyppigere til den hellige Skrivts Trøst og Forjættelser. — Det hændte sig en Morgen paa en meget mørk og regnfuld Dag, at Hubert, der sædvanligt tilbragte Morgenen hos nogle af sine Venner ved Hoffet, traadte ind i det Værelse hvor hans Bedstefader almindelig var. Det var en smuk Dagligstue, i den underste Etage, hvis Bohave viste mere Hensyn til Beqvemmelighed til Pragt. Sir Arthur fandt altid Behag i at kunne have for Öie de Bøger og Manuskripter, der i dette Værelse havde ligget mange Aar i uforstyrret Roe, Hjelmhuen, det korte Sværd og nogle forhuggede Stykker af den Rustning, han havde baaret som Mand og Yngling. „Mit Barn", sagde Sir Arthur til Françoise, „nu kan Du gjerne begynde at læse for mig, slaae op i Bibelen!" — „Var det ikke bedre, at Du opsatte den Læsning en Smule?" udbrød Hubert, der lænede sig i Vindueskarmen, og

hurtigt vendte Hovedet om til dem, fra Noget, der paa Gaden syntes at have tildraget sig hans spændte Opmærksomhed. — „Hvorfor det, kjære Hubert!“ spurgte Françoise roligt. — „Hvorfor?“ svarede han, i en noget skarp Tone, „kun fordi der netop er nogle uvelkomne Gjæster inde i vor Naboe, Doctor Gerards Huus, og det kunde falde dem ind, naar de gik derfra, at see ind til os. Hørte Du ikke, at der blev banket stærkt paa vor Naboes Dør?“ — „Jo, jeg hørte det“, sagde Françoise, med skjælvende Røst, „netop Dieblikket før Du talde til mig.“

„Hubert!“ sagde den Gamle, „Du kan lade Vinduet staae aabent, og komme herhid, og sætte Dig hos mig, medens Din Søster læser.“ — „De har vist ikke hørt hvad jeg sagde til Françoise“, udbrød Hubert, i en noget heftig Tone; „De vil maaskee see Deres Læsning afbrudt paa en høist ubehagelig Maade.“ — Den gamle Mand saae i Veiret, og fæstede sit Blik stivt og ufravendt paa Hubert. „Min Søn“, sagde han meget alvorligt, „jeg har hørt hvad Du sagde; men jeg beder Dig, at Du vil gaae fra Vinduet og sætte Dig her ved Siden af mig.“ — Hubert adlød, med kold Taushed. — Françoise lagde sin Haand paa Bibelen, saae med et fromt og blidt Blik fra sin Broder hen paa sin Bedstefader, og spurgte denne hvor hun skulde læse? — „Slaae op“, sagde han „i det 6te Kapitel af Daniels Bog; — dog bi“, tilføiede han, da hun begyndte at læse; og han reiste sig, tog Bibelen af hendes Haand, og lagde den paa Bordet foran sig selv. Françoise formodede, det var hans Ønske,

at hun, som hun undertiden pleiede, skulde nedskrive de Bemærkninger, der maatte falde ham ind ved Læsningen i den hellige Skrivt, og hun lagde en Rulle Pergament for sig, og tog Pennen i Haanden. — „Du behover ikke at skrive i Dag, mit kjære Barn", sagde den Gamle. — Françoise sagde intet; men hun bortlagde ikke Pennen, og det Blik, hvormed hun saae hen til sin Bedstefader, syntes at sige: jeg er færdig til at nedskrive hvad Du maatte sige mig. „Hørte Du ikke hvad Din Bedstefader befalede Dig?" udbrød Hubert, i det han reiste sig, og snappede hende Pennen noget voldsomt af Haanden. Françoise rødmede; men den aldeles blive Stemning hvori hun var, kjæmpede med den hede og smertelige Gløb, der saa stærkt farvede hendes Kinder. — „Mine arme Børn", sagde Sir Arthur; men han lagde Baand paa sin Følelse, og de hørte kun, at hans Røst blev fastere og mere veltalende, og han læste saadanne Ord, som Guds inspirerede Skrivt har opbevaret til hans troende Børns Trøst og Husvalelse. Françoise hang med sin hele Sjæl ved disse Ord, hun følte nyt Haab og ny Styrke at strømme ind i sit Hjerte, og hendes Blik dvælede med from Troe paa den Gamle, medens han læste:

„Da sagde samme Mænd: vi finde dog ingen Sag imod denne Daniel, uden vi kunde finde den imod ham i hans Guds Lov." — — „Og da Daniel fik at vide, at det var skrivtlig befattet, gik han op i sit Huus (men han havde aabne Vinduer paa sin Sal imod Jerusalem,) og han knælede tre Gange

hver Dag paa sine Knæe, og bad, og bekjendte for Gud, aldeles som han gjorde tilforn." — Og da han kom til de Ord: „Min Gud sendte sin Engel og lukte Løvernes Mund, at de ikke have fordærvet mig, fordi der er funden Uskyldighed hos mig for ham; saa haver jeg og ingen Misgjerning gjort for Dig, o Konge!" — da øste hendes Sjæl en from og hellig Fortrøstning af disse Ord. „Jeg vil ikke tvivle", sagde hun til sig selv, „omendskjøndt Fare og Bekymring ei ere langt fra vor Sti. Jeg har den visse Troe, at et trygt og helligt Fodspor vil vise sig, hvori vore Fødder kunne træde! Jeg er overbeviist om, at en Engels Haand vil lede os, og føre os fremad i Fred!" Hendes Opmærksomhed blev her pludseligt henvendt paa en lydelig og vedvarende Banken paa Gadedøren. Hubert foer hen til Vinduet.

„Er det her, Hubert?" spurgte Françoise ængsteligt. — „Det er her, de staae ved vor Dør og fordre at indlades. Jeg tænkte det nok — jeg vidste, at det vilde komme dertil", udbrød han, med halv skjult Raserie. — „Jeg ventede intet andet" sagde den Gamle, i en rolig og bestemt Tone; „Du skulde være roligere, min kjære Hubert; en Aand, der eier Mod og Fatning, trænger ikke til Hjelp af Heftighed." — Man bankede igjen, men endnu lydeligere. Hubert sprang op, og gik med rasende Heftighed hen imod Døren. „Du bliver her, Hubert", udbrød den Gamle, med den samme Rolighed; men med en mere hævet Røst: „Du vil sikkert ikke være ulydig imod min Befaling!" — Men da han i det samme

bemærkede, at det var Huberts Beslutning at følge sin egen Villie, tilføiede han blidere: „Du vil vist ikke forlade Din Bedstefader og Din Søster, — Din unge og hjelpeløse Søster!" Hubert vendte sig med Vrede bort fra Døren, og kastede sig i en Stoel. Halv ubevidst havde Françoise taget paa Bordet en af hendes kjæreste Bøger, hvori hendes Moder havde skrevet nogle af de skjønneste og meest rørende af Davids Psalmer, og mange smukke Bønner og Betragtninger, af hvilke nogle, der vare skrevne over Nadverens Sacramente, ligefrem udtalde Følelser, der vare utrykkelig forbudne ved Blod-Acten. Det var aldrig faldet Françoise ind, at denne Bog, der var hende saa dyrebar og nyttig, paa den Tid i nogle Henseender var en af de farligste, hun kunde have aabnet, og ganske uvilkaarligt havde hun havt den i Haanden, da hun kom ind i Stuen. Hendes Broder rev den fra hende, og før hun aabnede den, kastede han den hen ad Gulvet. I samme Dieblik fløi Døren op, og en høi Mand med strænge Træk stod for dem. En anden fulgte efter ham, der ved sin Dragt og mere ydmyge Adfærd, syntes blot at være en Tjener, eller ringere Ledsager.

„Min Herre! De kunde i det mindste have meldt Deres Komme og taget Deres Hue af", sagde Hubert, i det han med stolt Ringeagt vendte sig om, men ikke reiste sig fra sin Stoel. — „Jeg troer, at jeg ikke behøver nogen anden Undskyldning for mit Komme, unge Herre" sagde Manden, „end dette Papiir," og han pegede paa den Arrestbefaling, han

havde i Haanden. „Vel, min Herre,“ raabte Hubert. — „Vel, min Herre!“ gjentog Manden, og en Smule Spot blandede sig i hans bestemte Tone. „Havde jeg ventet denne Modtagelse, kunde jeg have taget flere end denne ene Ledsager ind med mig og ikke ladet mine andre Følgesvende blive udenfor.“ — „Men Aarsagen til denne volbsomme Fremfærd? Jeg ønskede gjerne at vide Aarsagen, min Herre! vil De behage at sige mig den.“ — „Jeg skylder Deres Spørgsmaale, saaledes som De fremfører dem intet andet Svar, end at denne Familie er anklaget for Overtrædelse af den nylig i Parlamentet udstædte Bill af 6 Artikler.“ — „Men hvad er beviist?“ — „Eders egen Samvittighed vil sikkert bedst besvare dette, og de Sysler, som jeg uden Tvivl har afbrudt,“ tilføiede han, i det han koldt lod sit Blik falde fra den opslagne Bibel paa den Bog, som Hubert havde kastet paa Gulvet, og som laae for hans Fødder. „Men min Herre,“ vedblev han, i det han henvendte sig til Sir Arthur, „mit Hverv angaaer fornemmelig Dem, er De rede til at følge med mig?“ — „Jeg er det,“ sagde den Gamle roligt, og reiste sig, i det han lagde Haanden paa sin Spadserestok. — „O min dyrebare Bedstefader!“ raabte Françoise ude af sig selv, i det hun kastede sig for hans Fødder og slyngede omt sine Arme omkring hans Hals, „Du maa ikke gaae. Kan De,“ uddrød hun heftig, i det hun vendte sig til Kommissairen, „kan De bære det over Deres Hjerte saaledes at føre ham bort med Dem? Han er saa

svag — saa yderst svag! han har neppe rigtig forladt sit Sygeleie." — Uden at lade sig bevæge, traadte Manden frem, og pegede taus og alvorligt paa Arrestbefalingen, han havde i Haanden.

„Tilbage! paa Dieblikket tilbage! rør ham, ifald Du vover det", sagde Hubert, i det han paa eengang traadte frem for Sir Arthur, og hans Vrede udtalde sig med frygtelig Magt af hans Ansigtstræk. Derpaa lagde han, med et Blik fuldt af uudsigelig Foragt, Haanden paa sit Sværd. „Nu, min Herre!" raabte han, og trak Klingen ud. — „Rolig, rolig min Søn!" raabte den Gamle, i det han med sin svage udstrakte Arme stødte sin Sønnesøns hævede Haand tilbage. „Skam Dig over denne vanhellige Vold, glem ikke hvo der haver sagt: stik Dit Sværd i Balgen; thi de der gribe til Sværdet skulle omkomme ved Sværdet. Jeg befaler Dig at være rolig, min Søn og ei at blande Dig i denne Sag imellem Herren der og mig. Jeg har allerede sagt Dig det, jeg har ventet denne Stund, og Du behøver ikke at have nogen Frygt for mig. De, min gode Herre", vedblev han, i det han vendte sig til Kommissairen, „maa undskylde et Menneskes Overilelse, der endnu er ung af Alder, og mere varm i sine Følelser for mig, end øvet i Klogskab, eller", tilføiede han smilende, „i Hoflighed imod Andre."

Officianten blev overrasket over den Gamles hoflige og behagelige Væsen; og da denne bad ham at sætte sig ved hans Side og læse for ham den medbragte Arrestbefaling, svarede Manden ham ven-

ligt, satte sig ned og aabnede Papiret. „Reis Dig op,“ sagde den Gamle, i der han trykkede sine Læber paa sin elskværdige Granddatters Pande, og blidt drog sin Arm tilbage, hvormed han tildeels havde omslynget den knælende Pige. — „Reis Dig op, medens denne Herre opfylder mit Ønske.“ — Françoise reiste sig øieblikkeligen, og Hubert gik hen i den anden Ende af Værelset. Da Officianten havde læst Arrestbefalingen, takkede Sir Arthur ham, og sagde derpaa, i det han henvendte sig til Hubert og Françoise: „Mine Børn, jeg haaber, at I ikke ville modsætte Eder min Bortgang; Hubert, min gode Hubert! troe mig, Du vil alene skade mig ved enhver ubesindig Vold. — Nu, min Herre! nu følger jeg med Dem. Jeg seer, at mine kjære Børns Navne ikke findes i Arrestbefalingen, de have derfor Frihed til at blive her. Kom herhid, min gode Margarethe“, sagde han til sin Huusholderske, en troe og erfaren Kone, der havde viist Kommissairen ind i Værelset, og nu stod og græd ved Døren, — „Du vil passe godt paa Din unge Pleiedatter, og aldrig forlade hende førend jeg —“

„Ja, ja! kjæreste Bedstefader!“ afbrød Françoise ham, „Margarethe vil passe paa alle Ting; men for Øieblikket ikke paa mig. Jeg kan ikke forlade min kjærlige Beskytter, nei i Sandhed, det kan jeg ikke“, og hun trak blidt hans Arm ind under sin, vendte sig om til sin Broder, og sagde: „Kom Hubert! vi følge med, ikke sandt?“ — „Det gjør mig ondt at skilles fra Eder“, svarede Hubert, og

Françoise stirrede forbauset paa ham, da han vedblev paa en Maade, der var ganske forskjellig fra hans forrige Heftighed: „Det gjør mig ondt at skilles fra Eder, men jeg har ikke isinde at gaae i Fængsel.“ — Da han havde sagt dette, bukkede han alvorligt og stolt for Officianten, og forlod Værelset.

Paa den Tid da Sir Arthur begyndte at komme sig fra sin Sygdom, havde han en Tjener, om hvem han havde opdaget, at han havde bestjaalet ham. Han havde flere Gange været tilsinds at give ham Afskeed, og havde altid igjen baaret over med ham, da han ikke kunde føre det over sit gode Hjerte at lade dette ildesindede Menneske komme ud i Verden. Men han havde saa ofte begaaet samme Forbrydelse, at Sir Arthur havde anseet det for sin Pligt at give ham en stræng Irettesættelse, og at true ham med, hvis han endnu engang gjorde sig skyldig i samme Brøde, at overlevere ham i Retfærdighedens Hænder. Istedetfor at føle Taknemmelighed for sin Herres Langmodighed og Overbærelse, nærede denne Usling i sit Hjerte et dybt og bittert Fjendskab imod ham, fordi han saa tidt havde opdaget hans Forbrydelser, og forglemte de mange Gange, han havde faaet Tilgivelse, over den Trudsel, sidst havde fremført imod ham. Dette Menneske bekjendte sig til den catholske Troe — han bekjendte sig alene dertil; thi der viste sig hverken i hans Hjerte eller Adfærd en eneste Yttring af hiin Troes Frugter. Sir Arthur Woodgates religiøse Meninger og Characteer vare almindelig bekjendte, og hans Indflydelse fryg-

tedes meget af de slette og rænkefulde blandt Catholikkerne; thi hans Grundsætninger og hans Udøvelse af disse vare saa nøie overeensstemmende med hinanden, at mange agtede og hyldede hans Meninger blot fordi de bleve nærede af ham; netop saaledes som vi sætte Priis paa et Træ, naar vi see den skjønne Frugt det bærer. Bonners Spioner havde stiftet Bekjendtskab med hiin Tjener, og havde endogsaa ført ham for denne dristige og rænkefulde Prælat selv. Med en Færdighed, der er det onde Menneske egent, lykkedes det Bonner under denne Samtale at give en skjændig Plan, som han snarere antydede end ligefrem tilskyndede, Udseende af en religiøs Pligt; og med en Lethed, der er ligesaa egen for dem, der gjerne ville lade deres byrdefulde Samvittighed forledes til lastefulde Handlinger, optog Ephraim Perkins (dette var Tjenerens Navn) gjerne og rolig den Overbeviisning, at han ved at forraade sin Herre i denne Verden, vilde frelse sin Sjæl fra de evige Flammer i den næste og gjøre sig værdig til Guds fortrinlige Naade. Denne Usling drog sig sin Herres Sygdom til Nytte, da Françoise og den gamle Herre ikke længere opholdt sig i den sædvanlige Dagligstue, ved for denne Gang at nægte sig de rede Penge og Juveler, han maaskee kunde have fundet og stjaalet, og i det Sted at lede om, hvad man havde anbefalet ham at søge — Papirer. Bonner saae med hemmelig Glæde, at han havde faaet ihænde et Manuskript, hvori Sir Arthur fuldkomment havde angivet sine Meninger om de meest omtvistede Religionspunkter. Den ræn=

kefulde Præst rev nogle Blade ud midt i Bogen, og den blev omhyggelig sat igjen paa det Sted, hvorfra man havde taget den. —

Nogle faa Dage efterat Sir Arthur var kommet sig fra sin Sygdom, kom Perkins til ham, som det lod høist sørgmodig, og bad ham om Tilladelse til at reise hen og besøge en elsket Broder, der laae paa sin Sottefeng, og fra hvem han i mange Aar ikke havde hørt det Ringeste, ligesom og i Sandhed intet Menneske nogensinde havde hørt om denne Broder at sige. Personen fik Tilladelse, og reiste, ledsaget af Medlidenhed og Umistænksomhed, med en anseelig Gave i Penge til at bestride Reiseomkostningerne, og nogle Stykker Sølvtøi, som han af egen Drivt medtog, da de ei daglig bleve brugte og ventelig ei saa snart vilde savnes.

Det er noksom bekjendt, at de rænkefulde Catholiker langt havde overspændt deres Forventning om det heldige Udfald af Billen om de 6 Artikler. Denne Bills Grusomhed og yderlige Uretfærdighed var saa iøienfaldende, at Kongen, omendskjøndt ikke mindre end 500 Overtrædere i Løbet af 14 Dage bleve opdagede og fængslede, forudsaae de ulykkelige Virkninger, en saa uforsvarlig Fremfærd i Tiden maatte have; og Fangerne bleve ikke brændte, men med meget faa Undtagelser satte i Frihed. Sir Arthur Woodgate var en af de ulykkelige Faa, til hvis Løsladelse der ei kom nogen Befaling. Man gjorde forgjæves Forespørgsler om Aarsagen dertil; der kom intet Svar: et gaadefuldt Mørke, som aldrig ganske opklaredes, hvilede over hans Sag. Man havde imidlertid meer end Mistanke om

at Bonner havde en Hovedandeel i Forfolgelsen imod ham.

Françoise Woodgate var næsten bleven træt af at haabe, da den ene Maaned gik hen efter den anden, og hendes elskede Bedstefader endnu stedse blev holdt under streng Bevogtning. Oldingens Aandskræfter bleve kjendelig opretholdte ved en overmenneskelig Styrke. Han var bestandig ved godt Lune, og Gudsfrygt og Tilfredshed boede under Tag med ham og hans skjønne Granddatter i deres eensomme Fængsel. Men Indespærrelsen og den haarde Fangekost passede kun slet for hans aftagne Helbred og svage Legemsbygning; og Françoise sad ofte og betragtede ham medens han sov, indtil Troe og Tillid vare nær ved at forsage hende; thi ethvert Spor af Sjæl syntes bortveget fra hans udtærede Træk, og den gustne, rædselfulde Død kun at være bleven tilbage. Fra sin Broder havde hun ikke hørt det mindste, siden den Dag da han forlod hende, og nægtede at følge i Fængsel med hende og den forladte Olding; men hun hørte undertiden de faa Personer, med hvilke hun stod i noget Samqvem, paa det bestemteste forsikkre, at Hubert endnu var ved Hoffet, og deeltog i alle dets Forlystelser; og hans forunderlige og efter al Tilsyneladelse utilgivelige Adfærd, gjorde Vægten af hendes Sjælsqval undertiden altfor tung til at hun kunde bære den. En Nat knælede hun i det ene Hjørne af den lille hvælvede Celle, hvor hendes Bedstefader sov, og bad af sit inderste Hjerte for en Ulykkelig, ved Navn Richard Mekins, der, som et Offer for Bonners djævelske og grusomme

Bigotterie, Morgenen efter skulde føres til Baalet. Pludselig hørte hun, at Nogen lydeligt hviskende nævnte hendes Navn, og da hun vendte sig om, saae hun, at en Haand vinkede hende hen til den lille Celle, hvori hendes eget Straaleie stod. Hun reiste sig, og listede sig varsomt derhen, for ei at vække sin Bedstefader. En Mand stak hende et Brev i Haanden, og bad hende love ham, omhyggelig at skjule dets Indhold. Derpaa tog han den Lampe, han havde medbragt, til sig, og forlod hende.

Brevet var fra hendes Broder; det gav hende Oplysning om Aarsagen til hans lange Taushed, og erklærede endog, at han havde skjult de sonligste Hensigter under sin tilsynelavende grusomme Adfærd. Det indeholdt et Forslag, som han ikke paatvivlede, hun jo uden Betænkning vilde opfylde, og underrettede hende om, at Sir Arthurs Forhør for Overtrædelsen af de 6 Artikler vilde finde Sted om faa Dage.

Den til Forhøret bestemte Dag kom, og Sir Arthur blev, med sin skjønne og sorrigfulde Grandbatter endnu bestandig ved sin Side, ført ud af sin lille Celle, og stillet for sin Anklager og sin Dommer. Han saae sig omkring, ligesom En, der vaagner af en smertelig Drøm; og flere, der havde kjendt ham i hans bedre Dage, fældte Taarer ved at see hvor forandret han var af Sygdom og den lange Indespærrelse, hvor udtæret og hvor indfalden han var bleven, og hvor løst hans Klædebon hang om hans magre Lemmer; og mange Hjerter bleve rørte af Medlidenhed og øm Beundring, da deres Blik faldt paa den blide og ranke

Pige, der sad ved sin Bedstefaders Side, med den ene af hans runkne Hænder tæt indsluttet i sine, idet hun, med den omhyggeligste qvindelige Opmærksomhed og skjælvende Bekymring, vogtede paa den mindste Forandring, der udtalde sig i hans Ansigtstræk. Nogle havde tænkt, at Sir Arthur tildeels var ufølsom for hvad der foregik; men han havde kun for en Stund været overvældet af sin Svaghed, ved den usædvanlige Anstrængelse, som endog den korte Gang fra hans Celle voldte ham. Da Bonner reiste sig, for at tage til Orde, viste Oldingen paa eengang, at han var i fuldkommen Besiddelse af alle sine Sjælskræfter. Ufravendt og skarpt fæstede han sit Blik paa sin Anklagers Ansigt, og det var tydeligt, at ikke et Ord undgik hans Opmærksomhed.

Neppe var Forhøret begyndt, førend Françoise reiste sig, skjælvende og rødmende, og gjorde et Spørgsmaal til Retten, hvilket dog næsten ei kunde høres, da hun talde med en meget svag Røst. Man laante hende Øre og opmuntrede hende med Venlighed til at gjentage hendes Spørgsmaal. Hun havde bedet om Tilladelse til at torde nedskrive enkelte af de specielle Forhandlinger ved Forhøret. Bonner satte sig derimod; men hendes Forlangende blev tilstaaet, og en af Retsofficianterne førte hende hen til et Bord umiddelbar ved Skranken, hvor der blev sat en Stoel til hende, og Pen og Papiir bleve lagte for hende.

Mange falske og usandsynlige Beskyldninger bleve fremførte imod den gamle Woodgate; og andre, hvori han erkjendte, at der var Spor af Sandhed; men denne var saa fordreiet og saa indviklet i falske Fo

tolkninger og Tilsætninger, at den ædle Fange ofte rystede paa Hovedet, som om han opgav Haabet om at kunne undslippe fra et Væv af Vildfarelse og Grusomhed, der var spundet med en saa dyb og djævelsk Kløgt. Françoise vedblev stedse at skrive, som om dette skeete blot mekanisk; men hendes Taarer faldt undertiden ustandselig paa Papiret, og hendes hurtigtbevægede Haand forraadte ved sin Skjælven, hvilken mægtig Sjælsqval der søndersleed hendes Hjerte. Bonners hele Væsen var for en Stund saa mildt og skinhelligt, ja han viste en saa dyb Agtelse, naar han henvendte sig til den anklagede Olding, at de, der ikke kjendte ham bedre, kunde have troet, at det ei var Forstillelse, naar han yttrede, hvor nødig han vilde fortsætte sin Anklage imod Fangen. Men der viste sig i et enkelt Øieblik et pludseligt spillende Udtryk i hans Blik, og en dulgt Glæde i hans Røst, som for den skarpe Jagttager kun altfor vel forraadte, med hvilken Iver og Selvtilfredshed han nu fremtog de Beviser, hvormed han vilde understøtte sine haardeste Beskyldninger. Disse vare de Blade, som han havde udrevet af det Manuskript, som Perkins havde skaffet ham ihænde.

„Kjender Inquisiten disse Papirer? Lad dem blive overleverede til ham", sagde Dommeren. — „Jeg kjender dem, Mylord", var Svaret. — „Er det hans Haandskrivt? — „Nei, nei, Mylord!" raabte Françoise, der nøie havde bemærket Alt hvad der var foregaaet, og i det hun foer op, udbredte et henrykt Smiil sig over hendes hele Ansigt: „Det er ikke hans Haandskrivt, — det er min; han har ikke skrevet et Ord der-

af! See! sammenlign Skrivten, om De behager, med denne"; og hun holdt de Papirer i Veiret, paa hvilke hun nys havde skrevet. — „Maaskee, Mylord", sagde Bonner, med forstilt Venlighed, „at Barnet har, som hun i dette Dieblik gjør, nedskrevet en Andens Ord og Tanker?" — „Det har hun", udbrød Oldingen, med lydelig Røst; „hvert Ord og hver Tanke tilhører mig, — Haandskriven er alene hendes. — Mit kjære, uskyldige Barn!" — Sørgmodig og haabløs sank den arme Pige tilbage i sin Stoel, og foldede sine Hænder i maalløs Qval, medens Taarerne strømmede over hendes blege Kinder.

Da Oldingen blev opfordret til sit Forsvar, sagde han kun lidet andet, end at de anstødelige Meninger, som han vedkjendte sig, vare, omendskjøndt han havde nedskrevet dem, ikke bestemte til Offentlighed, at han aldrig havde viist dem til nogen Anden end til sin Granddatter, der, paa Grund af hans svage Syn og Rysten paa Hænderne, havde skrevet for ham. Han tilføiede, at det undrede ham, hvorledes man havde kunnet opdage de Papirer, man fremførte som Beviser imod ham, med mindre det maatte være skeet af Nogen, der var nøie bekjendt med hans private Anliggender; thi de havde ligget forvarede i en hemmelig Skuffe i hans Kabinet. Han vidste, at de Meninger, han der havde yttret, angik de meest omtvistede Punkter, og at de maaskee, ifølge Billen om de 6 Artikler, vilde blive erklærede for kjætterske, omendskjøndt han ikkun havde taget dem af den hellige Skrivt, og ikke bygget paa nogen anden Authoritet. Skjøndt han var nærved de

fire Snese, elskede han endnu Livet, og vilde gierne dvæle endnu en lille Stund paa Reisen til det evige Hjem; men det var hans Bøn til Forsynet, ei at maatte have nogen anden Villie end hans af Verden foragtede og forfulgte Herres, Jesu Christi. Derpaa reiste han sig op af sin Stoel, udstrakte sine Arme imod Himmelen, og gav med høitidelig Andagt, og med et Blik og en Fatning, der fyldte den hele Forsamling med Ærefrygt, sin Sag i Guds Haand; hvorpaa han nedbad Guds Velsignelse over alle de Tilstedeværende, og satte sig, med rolig Værdighed og et muntert Aasyn. Dommeren opfordrede nu Enhver, der muligt vilde aflægge Vidnesbyrd til Gunst for den Anklagede, til at fremtræde for Retten.

I samme Dieblik hørte man en Mumlen i det ene Hjørne af Retssalen, og den forsamlede Mængde veeg tilside, medens en rank og vakker ung Mand, med et ædelt og noget stolt Væsen, traadte frem, og med en kraftfuld, men behagelig Røst, forlangte at blive hørt. Françoise reiste sig; og da hun ved det første Diekast gjenkjendte sin Broder Hubert, faldt Pennen af hendes Haand, og hun sad, som om hun pludselig var bleven rørt af et Slag.

„Jeg har med nogen Utaalmodighed", sagde Hubert, „og med en ikke ringe Urolighed og bange Forventning, seet denne Dag imøde. Den er endelig kommen, og jeg føler mig lettere om Hiertet. Jeg har ikke hemmelig indgivet noget Bønskrivt; jeg har ikke havt nogen lønlig Sammenkomst med de Magthavende. Beskyldningen er nu offentlig fremført imod denne

hjelpeløse Olding, og offentlig optræder jeg nu, med Beviser for, at denne Beskyldning er, jeg vil ikke sige ført med Uretfærdighed; men grundet paa en beviislig og sørgelig Feiltagelse." — „Dette Menneske er selv en Kjætter, Mylord!" raabte Bonner, der ikke længer var istand til at tvinge sit Raserie — „en fordømmelig Kjætter! han er en Grandsøn af den forstokkede gamle Daare, der i dette Øieblik har fremført et saa dumt og intetsigende Forsvar!" — Men den skjændige Prælat havde mødt sin Mand, der ikke gav ham noget efter i List og Aandsnærværelse. Med et dybt Buk, men ledsaget af et betydningsfuldt Smiil, udbrød Hubert: „Jeg beder de værdige og ædle Lorder om Forladelse: jeg er ingen Kjætter. Der er ikke den mindste Skygge af den rene Lære, hvori jeg ikke af mit inderste Hjerte" (og han lagde derved Haanden paa Brystet) „fuldkommen deler samme grundige og vel overlagte Meninger, som min allernaadigste Landsherre, Kong Henrik, hvem Gud i Naade bevare! Jeg anseer med en saa dyb Høiagtelse, og jeg underskriver med en saa uindskrænket Troe, ethvert Bogstav af hine 6 Artikler, for hvis Overtrædelse min arme forblændede Bedstefader her er anklaget, at jeg glad vilde hengive mit Liv for deres Overholdelse. Jeg staaer her rede til, hvis det maatte behage Eder, at give Svar paa ethvert Spørgsmaal i saa Henseende. Mine Meninger stemme saa ganske med Eders, hellige Prælat!" (og han bukkede igjen for Bonner) „at jeg, hvis jeg tør fordriste mig at sige saa, har een og samme Sjæl tilfælles med Eder, i Henseende til disse høist vigtige Punkter!" — Hans Ansigt

viste, medens hans talde, saa tydeligt Udtryk af mandig og dog beskeden Sanddruhed, og der hvilede en saa alvorlig Værdighed over hans hele Væsen, at endogsaa Bonner studsede et Dieblik, i det han betragtede ham. — „Hvad min Bedstefader angaaer", vedblev han, „saa ville de, der have været hos ham i Fængslet, være vidende om, at jeg ikke har holdt mindste Samqvem med ham, siden den Dag, da han blev arresteret, paa hvilken jeg netop af en Hændelse befandt mig hos ham; men den Gang var jeg netop i ivrig Trætte med ham om disse samme Punkter, da jeg selv paa den Tid var uvidende om hans Aandskræfters Tilstand, og siden paa en altfor overilet Maade modsatte mig Ordren for hans Fængsling —" — „Stop, stop, min Herre!" udbrød Bonner, med Heftighed, „gjentag hvad De sagde, jeg forstod Dem ikke ret. Hvad mener De med det Udtryk: hans Aandskræfters Tilstand? De vil dog ikke dermed sige —" — „Jeg mener", afbrød Hubert ham, langsomt, men meget høitideligt, og med en Røst, der tydeligt kunde høres over hele Salen — „at Sir Arthur Woodgate ikke er ved sin fulde Samling, og min Paastand vil jeg bevise. Jeg har fuldgyldige Attester fra hans Læger, og Andre, der have været hos ham. Jeg har ogsaa Vidner ved Hoffet, iblandt de faa Tjenere, som have seet ham i hans sidste Sygdom, der ville stadfæste, at denne Sygdom har forvildet hans Sandser; og han er i dette Dieblik ei ved fuld Samling, eller, for at tale med rene Ord, han er vanvittig." —

Oldingen havde gjentagne Gange, men forgjæves,

forsøgt paa blive hørt, og han vilde nu have taget til, orde; men Dommeren paabød Taushed, og gik derpaa over til at læse Attesterne og lade dem beedige, og til at forhøre Vidnerne. Disse bleve ogsaa forelagte Spørgsmaale af Bonner og Andre. Men Hubert havde saaledes bragt dem i den Overbeviisning, at Alt hvad der kunde tjene til at frelse en saa dydig og agtet Mand, som Sir Arthur Woodgate, endogsaa var fortjenstligt, han havde saaledes forberedet dem paa ethvert vildledende Spørgsmaal, der kunde blive gjort dem, kort, han havde overveiet enhver Ting med en saa sindrig Tænksomhed og saa megen Kløgt, og derhos vidst at gjøre Sandsynligheden saa simpel og ligefrem, at en fuldkommen Overbeviisning om Sandheden af hans Foregivende, gradviis bemægtigede sig endeel af de Tilstedeværende, indtil endelig Bonner, der i nogen Tid havde siddet taus, med Øinene fæstede til Jorden, i urolig Tænksomhed, pludselig traadte frem, og sagde, i det han saae stivt paa Françoise: „Men der er et Vidne — et Hovedvidne, som vi endnu ikke have afhørt — hiin unge Dame. Med Eders Tilladelse, Mylord! jeg ønsker at forelægge hende nogle Spørgsmaale." —

Françoise syntes imidlertid ikke at høre ham, hun sad kold og ubevægelig, med foldede Hænder, halv aabnet Mund og Øinene stirrende tomt hen for sig. Kun hendes Hjertes voldsomme Slag, som hurtig bevægede det Klædebon, der sømmelig skjulte hendes Barm, vidnede om, at hun var et levende Væsen. I et Øieblik stod hendes Broder ved hendes Side, greb hendes Hænder, reiste hende blidt op fra Stolen, og sagde

høit til hende, i det han forlod hende: „Du veed og kan vidne, om jeg har talt Sandhed.“ — Bonner tiltalde hende igjen; men hun gav ikke Agt paa hans Ord. Hun sank paa Knæe, opløftede med heftig Andagt sine foldede Hænder, og udbrød lydelig: „O Sandheds Aand, Du som alene kan veilede mig til hvad der er Ret, lær Du mig hvad jeg skal tale, og skjænk mig Kraft i denne Sjælsqval. Hjelp mig for hans Skyld, paa hvis Læber ei fandtes Bedrag, at ingen Falskhed skal vildlede mig, ingen Menneskefrygt skræmme mig; men at jeg maa sige Sandheden frit og dristigt, og som det er min Pligt at tale den! — Og nu“, sagde hun, „behøver Ingen at adspørge mig; thi jeg vil tale uadspurgt. Sir Arthur Woodgate, min fromme og dyrebare Bedstefader, er ikke vanvittig; men har stedse i sine Handlinger viist en klar og sund Forstand, ligesom han altid har talt Sandhedens rene og ufordunklede Ord. Jeg vilde bønfalde Gud om, at alle de, der høre mig i denne Stund, maatte være i den Aandsforfatning han er! — Jeg har været om ham paa enhver Time om Dagen, og siddet om Natten ved hans Sygeleie. Fra min tidligste Barndom og indtil denne Stund, kan jeg ikke mindes nogen Dag, paa hvilken jeg ei har seet ham, og i ham funden, ei alene den varmeste Ven, ei alene den frommeste Mand i Grundsætninger og i Handlinger; men den viseste, den fornuftigste blandt alle de Mennesker, jeg nogensinde har kjendt. Ja, Du anseer mig for grusom, Hubert! for unaturlig“, vedblev hun, med en sørgmodig, blid Røst, „jeg seer, at Du gjør det,

og jeg maa udholde Din Vrede: Gud veed, denne Kamp er nærved at knuse mit Hjerte! men hør mig: Alt kan synes mørkt og tabt for Dig, men vær overbeviist om, at Troen og den dybeste Overbeviisning indgive mig hvert Ord jeg taler. Gud give, at Du havde agtet paa deres Røst, da Du sidst hørte den, at Du havde opfattet deres Aand, og lært den sande Viisdom af dem! Min Gud vil sende sin Engel, og hans Tjener skal intet Ondt vederfares; thi for hans Guds Domstoel er der fundet Uskyldighed i hans Sjæl, og for sin jordiske Konge kan han staae med en rolig Bevidsthed. —" Hun saae sig om efter sin Broder, men han havde alt forladt Salen.

Forhøret blev fortsat — Jurien afgav endelig sin Kjendelse, og denne lød: Skyldig!

Sir Arthur var aldeles forberedt paa denne Dom. Han ventede Døden, og hørte, med blid og endogsaa munter Fatning, at han skulde drage sit sidste Aandedræt under Baalets Flammer. — Da Dommen var fældet, bad Oldingen om Tilladelse til at torde tale nogle faa Ord, og da dette var ham forundt, talde han saaledes, med en Værdighed og Fatning, der bar Præget af en alt fra denne Verden frigjort Aand: „Jeg staaer for Eder, mine Venner, som en Døende. Min Dom er fældet; mit Regnskab med denne Verden er opgjort — jeg bønfalder Eder om et Øieblik at glemme, at jeg er domfældt som Forbryder, og at høre mig som Ven. Jeg vil takke min himmelske Fader, fordi man har bragt mig hid og ladet mig offre mit Livs Gjeld, hvis mine Ord maae have nogen

Vægt hos Eder. Jeg er en gammel Mand. Jeg har seet Meget forandre sig under mit lange Livsløb, og Erfaring har lært mig Klogskab. Jeg vil advare og raade Eder Alle, at vogte Eder for disse tomme Ordkløverier, denne offentlige Ordkamp, som vanhelliger Guds Navn. Jeg forudseer de frygtelige Følger af denne Kiv om de dunkle Punkter af Christi Lærdomme. O maatte min Bøn formaae Eder til, at vise Barmhjertighed og udøve Retfærdighed, og til at vandre ydmygt for Guds Aasyn! Hvor finde vi vel i den hellige Skrift lange lærde Disputationer om hine Gjenstande? Hvor finde vi, at det er Guds Villie, at de skulle forvandles til urene Kilder for Kiv og Fiendskab mod vore Brødre? Hvi ville da vi, arme feilende Skabninger, bruge vor usle Kløgt for at besvare og fortolke vor hellige Troes mere skjulte Lærdomme? Kives vi da om, hvilken Natur den Næring har, vi tage til os, eller stræbe vi at udgrunde, paa hvilken Maade den forvandles til Blodet i vore Aarer? Æde vi ikke vort Brød med Tak til Herren, og leve vi ikke og trives ved dets velgjørende Næring?"

Med en Strøm af lave Skjeldsord faldt Bonner her Oldingen i Talen, og opfordrede lydeligt Dommeren til at hæve Retten. Dette blev efterkommet; og Sir Arthur Woodgate vendte, ved sin Granddatters Arm, til hvilken han lænede sig, i det han paa samme Tid maatte understøtte hendes egne vaklende Skridt, tilbage til sit Fængsel.

Aftenen før han skulde føres til Baalet, blev Hubert forundt Tilladelse til at tage Afskeed med

ham. Sir Arthur slumrede; hans magre gustne Ansigt hvilede paa hans unge Granddatters Arm. — „Du kommer netop i den rette Stund, for at sige ham Farvel og modtage hans sidste Velsignelse", sagde Françoise, med en glad Røst. „Jeg har seet Døden før, Hubert", tilføiede hun hviskende, „og jeg tvivler ikke om, at jo den frygtelige Forvandling, der er dens visse Forløber, her allerede er skeet. Lovet og takket være vor himmelske Faders Miskund! O Hubert, om endogsaa Din Plan var lykkedes, vilde vi dog i denne Nat have grædt over vor bedste og dyrebareste Vens kolde Liig." — Hun standsede; thi hun bemærkede, at Lyden af hendes Røst forstyrrede den Sovende. — Da de havde vaaget omtrent en Time ved hans Leie, aabnede den døende Olding endnu — for sidste Gang — sine alt bristende Øine, men han var for svag til at opløfte sit Hoved fra sin elskede, ømme Datters Arm. Han saae Hubert, svømmende i Taarer og med foldede Hænder, knælende ved sin Side. Françoise førte hans svage Haand, og lagde den paa hendes Broders Hoved, og Oldingen smilede; med en, uagtet Dødens Svaghed endnu rolig og tydelig Røst, velsignede han sin angerfulde Søn, og sagde: „Kommer nu begge tæt hen til mig og kysser mig, mine Børn." Han taug nogle Øieblikke, hans Blik hvilede endnu paa Hubert; derpaa smilede han, i det han tillukkede sine Øine, og sagde: „Du seer, min Søn — jeg er ikke vanvittig!" — Han hensank i en saa blid Bedøvelse, at hans Aandedræt først efterhaanden bleve mindre og mindre lydelige. De vidste ikke før

nogle Dieblikke efter, at hans Aand havde forladt sin jordiske Bolig. Intet Suk havde røbet det bristende Hjertes sidste Kamp, intet Træk havde forandret sig — Alt var blid og salig Fred!

Sorgens Møe.

Som Jupiter en Dag paa Thronen sad,
Hvorfra han hersked over Jordens Lande,
Og kasted Øiet over Mark og Stad,
Snart med et Smiil og snart med rynket Pande;

Da nærmed sig en Møe med langsomt Fjed,
Med Haand paa Bryst og Hovedet nedbøiet;
Udslaget Haaret faldt om Nakken ned,
Bleg Kinden var, og Taarer stod i Øiet.

Fat Mod, du blege Møe! lod Gudens Røst,
Siig frit, hvorfor du til Olympen kommer;
For den Bedrøvede jeg eier Trøst,
For Klageren er jeg retfærdig Dommer. —

Mit Navn er Sorgens Møe, gav hun til Svar,
Ugjerne jeg til Guderne mig vender;
Blandt Støvets Børn der endnu Ingen var,
Som tidlig eller sildig mig jo kjender.

Vel veed jeg, at mig Skjebnen har bestemt,
At dræbe Glæder, og at skabe Taarer,
Men er det Ret, at Jorden har forglemt,
At der er Gudeblod i mine Aarer?

See! stolte Templer rundt paa Jorden staae;
Hist Virakduft sig op mod Skyen slynger,
Her Offerdyr for Øren blode maae,
Mens Folkets Skare glade Hymner synger.

Hver Gud et festligt Alter har paa Jord,
Hver Genius, hver Halvgud, hver Gudinde
Kan lytte glad til Sangens Jubelchor,
Kan vidt og bredt sin Priis, sin Hæder finde.

O men forskudt jeg gaaer i Verden om,
Jeg er den Eneste, hvem Alle hader,
Og derfor i min Nød til dig jeg kom,
At klage som en Datter for sin Fader. —

Da svarte Himlens Herre med et Smiil,
Som standsed Taaren i den Armes Øie:
Misund os ikke Altrets Offerild,
Ei Sangene, som tone mod det Høie!

Lad Templer smykkes skjønt med Blomsterbaand,
Som Folket det af sine Fædre lærte,
Til os de offre io dog kun med Haand,
Til dig alene offre de med Hjerte.

Det Offer, som dig Menneskene gav,
Er reent, er helligt, og dets Navn er Taare,
Som Moder fælder den ved Barnets Grav,
Og Pigen ved sin blege Elskers Baare.

Og denne Gave blev dig aldrig bragt
Med Hovmodsblik, hvem Offrets Storhed fryder,
Den trænger ei til Tempelhallens Pragt,
Den helliggjør hvert Sted, hvorpaa den flyder.

See derfor intet Alter, ingen Lund
Indviet blev for Sorgens Møe at hædre,
Men Taarer offres dig i hellig Stund,
Og Mennesket kan ikke offre bedre.

Christian Winther.

Pargas Overleverelse til Aly Pascha.

Et Bidrag til Ny-Grækernes Historie.

Parga ligger paa Kysten af Epirus, i de Gamles Thesprotie, ligeover for Øen Paxo; Byen, som i de ældste Tider heed Ypargos, var bygt paa det nuværende Palio-Pargo, i Nærheden hvor Aja ligger; den blev, som i et Sagn berettes, grundet i Begyndelsen af det femtende Aarhundrede. En Hyrde, saa fortælle Parganioterne om deres Byes Anlæggelse, søgte paa Bjergene om Græs til sin Hjord; i en Kløft fandt han et Mariabillede, dette blev i Procession hentet og opbevaret i Parganioternes Kirke i Dalen, men om Natten forsvandt det, og blev næste Morgen atter funden paa Bjergenes Høide, hvor Hyrden først havde seet det. Parganioterne ansaae dette for et Varsel, grundede en Kirke paa dette Sted,

indviede den til Jomfruens Ære, og begyndte at opføre Bygninger rundt om dette hellige Sted. Saaledes reiste sig Byen, der igjen tildeels blev afbrændt af Tyrkerne 1550; men i Aaret 1571 opførte Venetianerne det nuværende Slot, og Byen blev da for største Delen igjen opbygget. Den har en viid Udsigt imod de joniske Øer og Havet, der omkrandser den paa tre Sider; fra Spidsen af Bjerget, hvorpaa Citadellet ligger, kan man overskue den lille Landstrækning, der ved høie Bjerge var adskilt fra Aly Paschas Besiddelser. Efter Poucqueville beløb Pargas Befolkning sig 1805 til 8000 Sjæle. De bekjendte sig til den græske Religion, og stode under Biskoppen i Paramithea, men efterat denne Stad havde bukket under for Alys Vælde, erkjendte de i geistlige Sager allene deres egen Protopapas Magt. Climatet i Parga er meget godt, og Landet skjønt og frugtbart; det gjennemstrømmes af adskillige Smaafloder, og flere Geographer have troet i den, der flyder nærmest Byen Parga, at gjenfinde de Gamles Cocytus. Parganioterne dyrkede især Oliventræet, og med dets Frugter, samt med Citroner, Pomerantser og Paradiisæbler dreve de en ikke ubetydelig Handel.

Løvrige sødtduftende Skove, yppige Kornmarker og blomsterrige Sletter forkyndte Vandreren Pargas Frihed, og viste ham, at Vindskibelighed og Velstand heldudbredende gaaer i dennes Fjed; mens han bag Bjergene, hvor Aly Pascha tronede med sit Jernscepter, kun saae Vildnisse og Udørkener, kun mødte Mangel og Ladhed, Tyraniets visse Følgesvende.

Parganioterne vare sunde og stærke, og opnaaede i Almindelighed en høi Alder; deres Fruentimmer vare berømte for deres Skjønhed. I Sæder og Sprog lignede de meest Corfus Indvaanere. For at kaste et Slør over det brittiske Ministeriums Handlemaade imod dette vindskibelige, noisomme og frie Folk, have engelske Forfattere afmalet det med sorte Farver, og skildret det som „en albanesisk Røverhorde." Mod disse Angreb skulde deres Skikke og Indretninger, og deres imod de af Aly undertvungne Grækere udviste Gjæstfrihed, hvorfor han ogsaa havde svoret dem et uforsonligt Had, have forsvaret dem. Vi ville af authentiske Kilder imidlertid kun anføre et eneste Vidnesbyrd for dem, og dette er General Campbells Instruction til den engelske Commandant i Parga, dat. den 11te Mai 1815. „Pargas Indbyggere," siger han, „ere albanesiske Grækere, der fremfor Alt elske Friheden, og vaage over deres lille Stats Uafhængighed — de hade Tyrkerne og afskye deres Regjering. Det er et energisk frit Folkefærd, der dog tillige er blidt og let at styre, naar det behandles ærligt og retfærdigen. Alle mandlige Indvaanere forstaae at bruge Vaaben, og ere gode Krigere." Hvilken Reenhed i Sæder, og hvilken sand Ærbødighed for Religionen, der herskede i Parga, derom vidnede deres huuslige og selskabelige Liv; een af deres Vedtægter fortjener i denne Henseende særskilt at anføres. Naar en ung Mand havde beilet til en Pige, og erholdt hendes Ja, blev hun bragt i Brudgommens Fædrenehuus, og de levede der et Aar sammen, inden Pro-

topapas viede dem. I denne Tid udstuderede de hinandens Characteer, Bruden maatte søge at vinde de tilkommende Svigerforældres Kjærlighed, og troede de endnu efter dette Aars Forløb at de kunde blive lykkelige med hinanden, da beseglede Kirken hoitideligen deres Forbindelse; „og det er yderst sjelden", siger den engelske Historieskriver*), „at den unge Qvinde bliver sendt tilbage, og en almindelig Foragt rammer, da vist begge Parter, hvis ikke det Raad, der bestaaer af begge Familiers Ældste, have samtykket i denne Adskillelse."

Parga stod under venetiansk Beskyttelse, det havde søgt og erholdt denne ved en Tractat af 21de Marts 1401, da Tyrkerne allerede vare trængte frem i Macedonien, og da de græske Kaisere ikke længere kunde forsvare de fjerne Provindser. Dets Privilegier bleve stadfæstede ved et Decret af 9de August 1447, under Dogen Frands Foscarini. Saavel formedelst sin Beliggenhed, som formedelst sit modige, krigerske, frihedelskende Folk, var Parga en Besiddelse, som Venetianerne ved enhver Leilighed vaagede over og understøttede. Paa sin Side viste Parga Republikken store og vigtige Tjenester i alle dens Krige mod Tyrkerne, og vi see derfor ogsaa, at flere af de græske Steder, som i 1690, 1691 og 1700 reve sig løs, som Aja, Seneza, Livadan, Zerno, Dombra, Tanari og flere, bleve forenede med Parga,

---

*) Proceedings in Parga, by Lt. Colonel de Bosset. London 1819.

og at i Fredsslutningen til Carlowits og Passarowits imellem Venedig og Porten, Parga ikke deelte de andre Steders Skjæbne, men blev erklæret for fri under venetiansk Beskyttelse. Det nød ogsaa megen Skattefrihed og mange Fordele, fremfor de øvrige venetianske Besiddelser, og valgte sine Embedsmænd blandt de Indfødte. I næsten 4 Aarhundreder stod Parga saaledes under Republikkens Beskyttelse, forsvaret ved sit Mod og blomstrende ved sin Vindskibelighed.

Da Venedigs glimrende Stjerne dalede, maatte Parga dele de joniske Øers Skjæbne, det blev tilligemed disse ved Freden til Campo-Formio afstaaet til Frankrig. I 1798 efter Bonapartes Indfald i Egypten bemægtigede den engelsk-russisk-tyrkiske Coalition sig Øerne, og Aly Pascha blev sendt med en Hær mod Fastlandbesiddelserne. De dengang uhørte Grusomheder, hvormed han hærgede de indtagne Byer, ere endnu i friskt Minde, og Pennen vægrer sig for af Historiens Blodbøger at afskrive slige Beviser paa et Menneskes Barbarie. Efterat have indtaget og ødelagt Prevesa vilde Aly vende sig mod Parga, men kjendende dets Indvaaneres Mod, Udholdenhed, Tapperhed og Frihedskjærlighed fra Krigene imod Suli, troede han ved sin List, der endnu overgik hans Grusomhed, lettere at kunne seire. Han tilskrev dem, og lovede hvad Regjeringsform, de selv ønskede, naar de blot vilde dræbe eller udjage den franske Besætning. Parganioternes Svar*) var et Folk værdigt, der i

*) I „Histoire grecque de Sulli & Parga", udkommen 1815, hos Glyki i Venedig, findes denne

4 Aarhundreder med sit Blod havde forsvaret sin Frihed, og aldrig sat en Plet paa sin Ære. Den franske Besætning, der indsaae at den intet kunde udrette for sig imod saa mange mægtige Fjender, og at den kunde skade Parganioterne i deres Underhandlinger med den russiske Admiral, der laae med en Flaade ved Zante, gik frivillig til Corfu. Parganioterne belavede sig nu til et tappert Selvforsvar, fornyede deres gamle Forbund med Sulioterne, og forvissede sig om Russernes Beskyttelse. Aly, der vidste hvad han vovede ved at angribe, et af Naturen saa vel befæstet Land, der blev forsvaret af et Folk, som for sin Uafhængighed var rede til at opoffre Alt, og der ahnede, at den blodige Seir kun vilde tilvinde ham en med Liig bedækket Steenhob, lod sig nøie med at true og at indeslutte Parga fra Landsiden, indtil Freden var undertegnet. Efter Tractaten af 21de Marts 1800 bleve de joniske Øer erklærede for en Republik under Portens Beskyttelse og Ruslands Garantie, men Stæderne paa Fastlandet, hvilke før havde været afhængige af Venedig, skulde ansees for Portens Besiddelser, dog bestemte Tractaten udtrykkeligen, *) at Parga, Prevesa, Vonitia og Butrinto skulde erholde frie og ustyrret Religionsudøvelse, blive regjeret efter deres egne da bestaaende Love og Vedtæg-

---

Correspondence imellem Aly Pascha og Parganioterne.

*) vide Tractaten af 21de Marts 1800, Art. VIII. IX. og X. hos Martens receuil T. 9. p. 278.

ter, ikke betale mere eller anden Skat end de havde svaret til Venedig, og at ingen Mahomedaner turde kjøbe Eiendomme eller boesætte sig i deres Gebet. De sidstnævnte tre Byer overgave sig strax til Tyrkerne, men da de ogsaa snart paa ny erfarede deres Erobreres Troeløshed, vægrede Parga sig standhaftigen at aabne sine Porte for Tyrkerne, uden tilstrækkelig Garantie for Tractatens nøiagtige Overholdelse, og sendte en Deputation til Storherren. Understøttet af Syvøernes Minister ved Divanet udvirkede Deputationen, at en Bey blev sendt til Parga, og at ikke mere end denne ene Tyrk skulde betræde Landet, saa længe de selv ikke brød Tractatens Indhold. Ligesaa nøiagtige i Opfyldelsen af deres Pligter, som standhaftige i at forsvare deres Rettigheder, gave de til 1806 ikke Porten den mindste Anledning til at bryde den sidstnævnte Overeenskomst.

I dette Aar brød Krigen ud mellem Rusland og Porten. Aly Pascha bemægtigede sig strax Prevesa, Vonitia og Butrinto, som han sagde, for at forekomme Russerne. Alle Rædselsscenerne ved disse ulykkelige Stæders første Indtagelse gjentog dette Umenneske, og ogsaa nu som da strakte han sin blodrygende Haand ud efter det blomstrende Parga. Men nu som da, besjælede af Oldtidens høie Mod og Kjerlighed til Frihed og Fædreland, rustede Parganioterne sig til seierkronet Selvforsvar eller Død; de bade den tyrkiske Bey om at begive sig bort, kastede sig under russisk Beskyttelse, erholdt den ansaabte Bistand, og Aly maatte med sine 20,000 Mand nu som da lade

sig nøie med hævnfnysende at forbande Parga, den Ulykkeliges sidste Tilflugtssted mod Alys Vold og Grusomhed, og paa ny at indvie det til Undergang, saasnart en bedre Stjerne vinkede ham. Snart troede han, at Omstændighederne vilde føie hans blodtørstige Ønske, men han havde ikke regnet paa den Deeltagelse og Agtelse, som det høie Mod og den sande Dyd avler i Krigerens Barm. Ved Freden til Tilsit vare de joniske Øer overdragne til Frankrige, og det syntes som om det franske Cabinet af politiske Grunde søgte at vedligeholde god Forstaaelse med Paschaen af Janina. Aly forlangte derfor af Berthier, der comanderede en chef paa de joniske Øer, at Parga, der ikke hørte til den ved Tractaten af 21de Marts 1800 oprettede Republik, skulde afstaaes til ham. Berthier hørte ikke destomindre Parganioternes Forestillinger, og ikke døv for Frihedens, Menneskelighedens og Religionens Stemme, lovede han Parga i Kaiserens Navn fransk Beskyttelse, og lagde en fransk Garnison af 300 Mand ind i Fæstningen.

Berthiers Proclamation til Parganioterne indeholder et skjønt Vidnesbyrd for dette saa uretfærdigen behandlede og med saa megen Træskhed forhaanede Folk, og vi ville derfor tillade os, her at meddele den i en Oversættelse*):

„Kjække Parganioter!

„Jeg lovede Eder at ville bønfalde Napoleon

---

*) Den findes aftrykt i den citerede Proceedings of Parga, pag. 89.

den Store, vor naadige Kaiser, om at Eders Land maatte indlemmes under Syvoernes Regjering. Jeg har holdt mit Ord, og har endog saa megen Tillid til min Kaisers Ædelmodighed, der gjerne beskytter tappre og høimodige Nationer, at jeg imidlertid har nægtet Aly Pascha Overdragelsen af Eders Land. Til Garantie har jeg givet Eder det franske Flag og en fransk Garnison, og jeg forbinder mig til at forsvare Eder imod alle Eders Fiender. Dog værer ubekymrede — I ville ikke blive angrebne! Snart skal jeg kunne give Eder tilkjende, at I ere bønhørte, og at Eders Lands Skjæbne er bestemt efter Eders Ønske. Jeg skal ikke undlade at fortælle min Herre, Kaiseren og Kongen, hvor værdig hans Deeltagelse I ere.

Corfu, den 10de Septbr. 1807.

Cæsar Berthier."

Under Frankrigs mægtige Beskyttelse nød Parga fra 1807 til 1814 Lønnen for saa megen Udholdenhed, Frugten af sit Mod og sine Dyder: uforstyrret Fred og ukrænket Frihed. Med deres Rolighed tiltog deres Vindskibelighed, og under de samme blomstrende Skygger, hvoraf deres Velstand fremgik, opbyggede Videnskabelighed sit Tempel. En lærd Skole blev oprettet i Parga; den nøie Forbindelse med Franskmændene gjorde ogsaa Parganioterne fortrolige, ikke blot med denne Nations Ideer, men ogsaa med fransk Oplysning og Litteratur*), mens ogsaa den nys op-

*) Om den Indflydelse, som den franske Revolution har havt paa Nygrækerne, eftersee man Korais

rettede Hoiskoles straalende Baune lyste over det joniske Hav over til dem. Kunde de have lært hoiere at elske deres Fædreland, disse syv Aars Rolighed vilde have opflammet end mere deres Kjærlighed til Uafhængighed og til Forfædrenes Sæder og Minder. De higede kun efter lovbunden Frihed, og torstede kun efter Oplysning! Himlen syntes dem naadig, — dog de morke Skyer, som trak op imod Napoleons funklende Constellation, gjemte i sin mulmsvangre Favn Lynstraalen, der ogsaa sonderknusende skulde ramme dem.

Da Napoleon med sin Ægide neppe længere kunde dække Frankrige, og dets Fjender i Osten og Vesten truede hans Besiddelser, troede Aly, at Hævnens Time nu endeligen var kommen. Ved en Overrumpling bemægtigede han sig Byen Aja paa Grændsen af Parga. Bemægtige sig en Bye var hos ham at udrydde den, men for at gjore denne sin nye Stilling end mere frygtelig for Parga lod han dens blodrygende Tomter i Hast befæste. En Hær blev under Paschaens Nærbeslægtede og Yndling sendt ind paa Parganioternes Gebet. Garnisonen i Fæstningen gjorde intet for at modsætte sig Muselmændenes Nærmelse, thi Alys Guld havde bestukket Commandanten, der var en indfodt Araber, og der, da han ikke kunde vente mere af sin forrige Lykkestjerne, i Aly troede at finde en ny. Men ikke havde Fre-

---

Forelæsning, der i Oversættelse er aftrykt i Ikens Hellenion for 1822.

dens lykkelige Dage lammet deres Kraft, og sløvet deres Mod — kjendende deres Skjæbne, ifald Seiren eller Døden undgik dem, styrtede de under en selvvalgt Anfører imod Alys Hær, sloge den og dræbte dens Anfører. For en Stund saae de deres Land vel atter i Frihed, men det Monument, som Aly paa deres Grændse lod sætte sin faldne Yndling, stod som en truende Aand, der vidnede om Alys Sind og Planer, og raabte høit, at han skyldte med Sværd og Ild at hævne Forsmædelsen og sin faldne Slægtning. — Saaledes ængstet af en mægtig uforsonlig Fjende, forladt af Franskmændene, forraadt af en Usling, besluttede Pargas Raad at underhandle med Englænderne, som allerede vare Herrer over Øerne paa Corfu nær, og at kaste sig under deres Beskyttelse. Paa den udtrykkelige Betingelse, at Pargas Skjæbne skulde uadskillelig være forbunden med Syvøernes, lovede de i en Declaration af 17de Marts 1814 *), at overlevere Fæstningen til Englænderne, og at bortsende den franske Garnison; dette skete ogsaa virkeligen den 22de Marts 1814, da Fregatterne Bacchantinden og Havannah havde ankret uden for Parga. Den franske Garnison blev sendt til Corfu, og Parganioterne erholdt den 29de Marts 1814**), da de for General Campbell aflagde Troskabseden, Be-

*) vide det citerede Skrift af Bosset, Pag. 89.

**) vide: „Exposé des faits qui ont precedé et suivi la cession de Parga, publié par Duval, Paris, 1820."

kræftelsen af det Vilkaar, paa hvilket de havde lagt deres Frihed og Ære i Englændernes Haand: deres Skjæbnes Uadskillelighed fra den joniske Republiks. Englænderne indvilligede høitideligen heri, og lovede dem en Fremtid, der ikke skulde lade dem savne de under fransk Beskyttelse henrundne Aar. Imidlertid blev en Convention mellem Hofferne i Wien, Petersborg, London og Berlin undertegnet i Paris den 15de Novbr. 1815, der paa ny organiserede den joniske Republik under Englands Beskyttelse, men dens første Artikel støttede sig udtrykkeligen paa Tractaten af 21de Marts 1800 imellem Porten og Rusland, og talte ikke om Stæderne paa Kysten. Dette foruroligede Parganioterne, og de forlangte af den engelske Storcommissair paa Øerne, General Thomas Maitland, Oplysning i saa Henseende. De fordrede af ham, at han skulde tale deres Sag for det brittiske Ministerium, og der bringe Vilkaaret for deres Overgivelse i Erindring. Hans Svar vare ubestemte, og mens han smigrede dem med Haab og Løvter, gik Tiden i denne Uvished hen til Begyndelsen af Aaret 1817. Parganioterne havde vel indseet Muligheden af, at Englænderne af politiske Grunde før en Tid vilde blive nødte til at nægte dem deres Beskyttelse, og til at overlade dem til deres egen Skjæbne, men de stolede da paa deres Mod og Kraft, og vare beredte til at modsætte sig enhver deres Friheds Fjende, indtil Retfærdigheden i Himlen eller paa Jorden skjænkede dem sin Bistand, og Beskjærmelse. Men umueligen kunde de fatte den Tanke, at

den Nation, der, stolt af sin Frihed og sit Ædelmod, med Bog og Sværd, med Blod og Guld er vant til at kjæmpe for Religion og Sandhed, for Slaveriets Ophævelse og for Jordens Frihed, vilde overlevere dem forraadte som solgt Qvæg til Religionens og Sandhedens svorne Fjender, til Slaveriets Haandlangere og til Frihedens Undertrykkere. Og dog bleve de bedragne i deres Tillid til Englænderne; og dog bleve deres Forhaabninger, der støttede sig paa alt hvad der bør være Mennesket helligt, — svegne. Vanskeligen lader sig det Sammenspind af Intriger gjennemskue, hvorved Pargas Skjæbne blev afgjort. Under Politikens Kaabe ligger denne Hemmelighed skjult, over hvilken selv Parlamentsdebatterne kun have udbredt et tvivlsomt og uvist Lys. Den engelske Besætning i Fæstningen havde kun beløbet sig til 30 Mand, men Natten imellem 18de og 19de Marts 1817, bleve 300 Mand under Oberstlieutenant Bosset*) hemmeligen sendte over i Fæstningen, og Dagen derpaa erholdt Parganioterne Vished om deres Skjæbne. En Tractat var bleven undertegnet i Janina d. 13de f. M., der stadfæstede at Parga skulde afstaaes og overleveres til Aly Pascha. Selv for rene til at ahne alle Intrigens Snigveie, og for godtroende til at opfatte Politikkens fine Sammenspind, henvendte de sig i deres første Forbauselse til General Maitland, og anraabte ham om

*) Den samme Oberstl. Bosset, der til sit Selvforsvar har udgivet de ofte citerede Proceedings etc.

hans Indflydelse hos Prinds-Regenten. „Er det muenligt" skreve de i en Supplik af den 22de Marts 1817, „at Englænderne, der nyligen have afskaffet Negerhandelen og befriet de christne Fanger af Africanernes Røverhænder, skulde kunne fordømme til et evigt Slaverie 8000 Europæere, der hidtil have forsvaret deres Frihed, og der i de 3 Aar, de stode under Englands Beskyttelse, kun have viist Prøver paa Troskab og Hengivenhed." Sir Maitland var for gammel Statsmand eller for lydig Soldat til at oversende sin Regjering Parganioternes Bønskrift, om end hans Hjertes Stemme havde tilskyndt ham hertil. Han talede koldt om Nødvendigheden, og forsikkrede dem om, at England vilde drage Omsorg for deres bedre Skjæbne selv efter Overgivelsen til Aly; som om nogen Nødvendighed kunde undskylde eller retfærdiggiøre et aabenbart Brud af et bestemt Tilsagn, eller som om nogen Erstatning kunde opveie Tabet af Uafhængighed og Frihed. Men det brittiske Ministerium desavouerede alt, hvad General Campbell havde lovet Parga, da det frivilligen søgte engelsk Beskyttelse, og det lod endogsaa aabenbar Haan om Tractaten af 21de Marts 1800, hvorpaa dog Porten støttede sine Fordringer paa de forrige venetianske Besiddelser paa Kysten. Der var aldeles ikke taget Hensyn til alle de Rettigheder, som hiin Tractat skjænkede de ulykkelige Grækere, som sidste Minde om deres Frihed; Overgivelsen skulde være ubetinget. Frie Christne bleve overdragne i Frihedens og Christendommens Fienders Vold, udseete Offere for en rasende

Hævngjerrighed bleve afstaaede til deres blodtørstige Forfølgere. Den engelske Underhandler i Divanet, som imidlertid ahnede, hvortil Fortvivlelsen kunde drive et modigt, sin Uafhængighed over Alt elskende Folk, der kunde indsee, at dets Afstaaelse til en gammel grusom Fiende, vilde vorde dets Udryddelse, fik dog følgende Artikler tilføiet hiin omtalte Afstaaelsestractat:

„At Porten skulde betale de Indbyggere, som efter Pargàs Afstaaelse, ikke vilde forblive der, deres faste Eiendomme, og Reiseomkostningerne til Derne for dem og deres."

„At Commissairer, halvdelen fra Derne og halvdelen Tyrker, skulde begive sig til Parga, for efter Samvittighed at bestemme de urørlige Eiendommes Værdi."

„At den fastsatte Erstatning uopholdeligen skulde blive erlagt", og

„At Fæstningen først skulde overleveres til Aly, naar de, der vilde expatriere sig, vare dragne bort."

Det er behageligt at troe, at ene Menneskekjærlighed og et opblussende Glimt af Samvittighedsfuldhed have dicteret disse Artikler, og at ikke de engelske Underhandleres hemmelige Attraae efter ogsaa at lade Derne nyde Godt af Byttet, og berige dem med de sidste Levninger af Pargas Herlighed, have aftvunget Divanet denne Concession.

En Herr Cartwright, der før havde været Kjøbmand i Constantinopel, blev som engelsk Commissair sendt fra Corfu til Janina, for i Forening med de af Aly Udnævnte at gjøre Taxationsforretningen.

Forbittrelsen over Forræderiet og Fortvivlelsen over deres Skjæbne gjorde imidlertid Parganioterne følesløse selv for Mangel og Nød. Ingen vilde arbeide længere, ingen vilde øve sin Kraft, uden Haab om at høste dens Frugter. Snart befandt sig den simple Folkeklasse, der levede af Dagløn, udsat for Elendighed. End mere tiltog Nøden, da Aly havde holdt Pargas Kornskibe tilbage i Prevesa, mens han frit og uhindret lod Baadene fra Zante og Cephalonia afseile til deres Bestemmelsessted. Han havde saa tidt forgjæves brugt List og Grumhed mod Parga; i Hungeren troede han nu at finde et ham værdigt Vaaben, for idetmindste for let Kjøb at kunne blive Herre af Parga. Men end var dets Aand ei jordet; da Nøden blev følelig, og da de igjennem deres Harme skimtede Alys Plan, gave først Protopapa og siden alle Embedsmænd frivilligen deres Løn og Indtægter hen, for at forskaffe de ringere Klasser Livets Ophold; de rigere Borgere udrustede Baade, som gik til Corfu, for der at kjøbe Korn, som de lode uddele blandt de Fattige. Men saae og plante, arbeide og høste, vilde Ingen; Træet skulde ikke beskygge, Blomsten ikke qvæge deres Bødler; Frihedens Grav skulde være tom og øde. Imidlertid rykkede den engelske Commissair og den tyrkiske, der i sit Følge medbragte alle af Parga for Forbrydelser i flere Aar Udjagne, og 250 Albanesere frem imod Parga, men da Pesten hærgede Alys Besiddelser, tvang den engelske Commandant Bosset dem til at holde Qvarantaine i Marganti, 5 Mile fra Pargas Gebet. Parganioterne, der i dette saa store og

talrige tyrkiske Følge saae hvad Aly havde i Sinde erklærede, at de ansaae Indsnigelsen af saa mange Fiender for en Prøve paa at overgive Fæstningen førend den dem tilstaaede Expatriation, og at de i saa Fald ikke indestod for nogen Ting, hvortil Raserie kan drive det følende Væsen, der seer sin Undergang og Skjændsel for sig. Det blev ogsaa derefter kun 26 Tyrker i Hamed Beys og Manthos's, Alys Secretairs Følge, tilladt at komme ind i Parga, og Løvtet om, at Overgivelsen først skulde finde Sted, efterat den fulde Erstatning for deres Eiendomme var bleven dem betalt og efter deres Bortgang, samt om at ingen Tyrk mere inden den Tid skulde komme ind i Parga, blev høitideligen gjentaget; ogsaa blev det fastsat, at Commissionen inden 60 Dage skulde have fuldendt sit Arbeide.

Med Møie lykkedes det den engelske Commandant at overtale dem til at stille sig for Commissionen, og at høre Fornuftens Stemme, hvad de skyldte Oldingernes, Qvindernes og Børnenes Liv og Ophold. Fortvivlelsens Skrig og Hævnens Raab havde hidindtil kun gjenlydt i deres Hjerter. Endeligen lode de sig bevæge hertil, og nu erklærede de eenstemmigen, uden Undtagelse, under deres Haand, at de vilde drage bort fra Parga, „Landflygtighed kunde de maaskee med Mod udholde, men aldrig Slaverie."

Man skulde nu skride til at vurdere Eiendommene, men det var let at forudsee, med hvormegen Ærlighed og Troskab man her vilde gaae frem. Udgangen af denne sørgelige Katastrophe skulde vorde dens Begyndelse værdig. Først fandt enhver nok saa lav

Vurdering af Eiendommene Modsigelse hos Hamed Bey; man nedsatte den af Corfioterne foreslagne Taxation paa engang fra 2300,000*) Tallaris til 1021,700 Tallaris, siden vægrede man sig for at betale nogensomhelst Priis for Kirkerne og Communernes Jorder, ligesom og for de endnu ikke opdyrkede Marker. Parganioternes Forestillinger vare frugtesløse, de beraabte sig omsonst paa alle civiliserede Nationers Love, paa Naturens Ret. Oberst Bosset var allerede den 18de Juli 1817 bleven [illegible] af en anden Commandant, der syntes bedre skikket til at udføre slige Befalinger. Sir Maitland var snart paa Reiser i Italien, snart paa Malta, snart glemte han over Alys Pragt i Prevesa, det stakkels solgte Pargas Nød. Saaledes hengik over et Aar, omendskjøndt 60 Dage var den fastsatte Termin for Tyrkernes Ophold i Parga. I al denne Tid søgte den snedige Manthos at skaffe sig og sin Herre et Partie i Parga; med Bestikkelser og Løvter at forføre, med Rygter og Løgne at vildlede, og at gjøre Parganioterne uenige indbyrdes. Intet kunde lykkes ham. Enhver nok saa fiint lagt Plan strandede mod Parganioternes klippefaste Dyd og deres grændseløse Kjærlighed til Uafhængighed. De forlangte kun, naar de ikke frit kunde blive i Parga, Midlerne til at søge sig et Tilflugtssted, hvor de i Frihed kunde begræde Tabet af deres Fædreland. De bleve kaldte for en ny Commission, hvor Hr. James Maitland nu var engelsk Commissair, i April 1818,

*) Omtrent 500,000 Pund Sterling.

da deels Manthos ved sine Løfter troede at have vundet Nogle, deels haabede, at Andre skulde have forandret deres først tagne Beslutning, i Betragtning af den ringe Priis, man havde sat paa deres Eiendomme; men ogsaa her gjentoge de alle, med en mageløs Eenhed i Sindelag og Villie hos et heelt Folk, at de kunde blive berøvet deres Fædreland, men aldrig deres Frihed — „de vilde vandre ud!" — Nu og da syntes vel Haabet at oplive dem, at Erkjendelsen af den begangne Uretfærdighed skulde vende deres saakaldte Beskytteres Hjerter, men [illegible]indrede sig da snart Alys Rænker og Udholdenhed i at søge sine Offere, og Englands Politik. Glæden syntes flygtet for stedse fra Parga, og naar de sang, da lod Ynglingernes Qvad*): „Vort Sværd ligger paa Jorden, som den faldne Lynstraales Strime. Hav! aabn os din frie Favn, thi paa Jorden hersker Tyranniet; men lad ei dine Vover rulle vore døde Legemer mod Britternes Skibe, thi ellers sælge de dem til vor overmodige Fjende", og Oldingerne svarede: „Liasca vil ei lyde Paschaen, ei bøie sig for Viziren. Hans Ildrør kaldte han sin Pascha, hans Sværd sin Vizir. Dig vil vi ligne, Liasca! som brølende Løver vil vi streife om blandt Bjergene." Da Sir Maitland endeligen „nøie havde overveiet alle de hidtil skete Forhandlinger Erstatningen vedkommende", og da han ved sin Upartiskhed vilde retfærdiggjøre Alles Tillid, bestemte

*) vide Alexander Duvals citerede Eposé, hvoraf de fleste af de senere Data ere tagne.

han Erstatningssummen til 666,666 Tallaris*). Man har paastaaet, at da Aly, hvis Gjærrighed lignede hans Grusomhed, ikke vilde betale Parganioterne mere end hvad han skulde have for det Tømmer, han havde solgt i de albanesiske Skove til Englænderne, saa vilde den upartiske Sir Maitland ogsaa saaledes retfærdiggjøre det Valg, Cabinettet havde gjort i ham, for at ende en saa ærefuld Underhandling. Den 14de Marts 1819, altsaa 2 Aar efter Conventionens Afsluttelse, reiste Sir Maitland til Butrinto, hvor han havde en Sammenkomst med Aly, og Dagen derpaa, da en engelsk Fregat krydsede for Fæstningen, erklærede Commandanten: at da Erstatningssummen nu endeligen var fastsat, saa vilde en Deel af Alys Tropper tage Landet i Besiddelse. Hidindtil havde Parganioterne haabet, at i det mindste den Artikel, som først efter deres Expatriation, bestemte Pargas Overleverelse til Tyrkerne, skulde vorde holdt i Kraft; bedragne ogsaa i dette Haab, lode de deres Uvillie frit Løb, og forestilte Sir Maitland: at da de havde fundet dem i enhver Erstatningssum, i ethvert Vilkaar, for ikke at aande samme Luft som deres Bødler, saa vilde de hellere nu i Fortvivlelsen udsætte sig for enhver Skjæbne, end med deres Øine see deres grusomme og listige Fiende iblandt dem at besudle deres Fædrelands Jordbund, og bespotte deres Fædres Grave. Hans Excellence lod sig, som det syntes, bevæge, og lovede dem, at Tyrkerne ikke skulde betræde deres Land, før den be-

*) Henved 150000 Pund Sterling.

stemte Summa var betalt, hvorefter de uopholdeligen maatte drage bort. Han lovede dem dette den 15de Marts, og den 9de April udstedte han dog en Proclamation, hvori han opmuntrede dem til Taal og Lydighed, naar Alys Tropper besatte deres Land. Ved Sir Adams, som nogle Dage derefter blev sendt til Parga, søgte han at overtale dem til ei at modsætte sig, hvad en ubehagelig Nødvendighed gjorde uundgaaeligt. Aly havde nemlig besluttet først at ville betale, efter at han havde forvisset sig Fæstningen, og man troede at maatte føie ham heri. Men Parganioternes Svar var bestemt, de vilde hellere døe end see Tyrkerne blandt dem. Sir Adams lovede dem at ville paaskynde Betalingen, og sende dem Skibe til deres Overfart; og reiste tilbage til Sir Maitland. Med Øinene heftede mod Havet, ventede de, at i det mindste dennegang deres Beskyttere vilde vise sig menneskelige, men intet Skib lod sig i flere Dage tilsyne. Skulde de da ogsaa med deres Koners og Børns Blod væde den Jord, som de badede med deres Taarer? — Synet af Tyrkerne blandt dem havde gjort dem rasende, og de indsaae, at Døden enten af deres egne eller for Tyrkernes Sværd var bleven deres uskyldige Familiers Lod, ifald de oppebiede, forraadte af Garnisonen, deres Fienders Komme. De bestemte sig til at drage bort uden Erstatning, og uden den saa tit belovede Hjelp af Britternes Skibe. Det var i den stille Uge, Himlen og Jorden syntes at sørge over deres Skjæbne. Med en hellig Ærbødighed udgrove de deres Forfædres Been, brændte dem paa Torvet, eller førte dem med sig som et

dyrebart Minde; Mødrene badede end eengang deres Børn i Floderne, at de skulle inddrikke deres Fædrelands Kraft, førend Barbarernes Nærværelse forgiftede den før saa rene Bølge. Hver tog en Haandfuld Jord med sig, at i det mindste hans Hoved eengang kunde hvile paa det Muld, hans Blod havde forsvaret, og hans Taarer nu vædede. Alle sagde Parga et evigt Farvel.

Som Oldtidens Helte bærende deres Penates, ankom de med Kirkens Helligdomme til Corfu og Paxo; Rige og Fattige, Unge og Gamle eens beklagelsesværdige, eens ulykkelige. Paa Efterretningen om at omtrent tyve Familier havde maattet blive tilbage af Mangel paa Fartøier, sendte Englænderne tre smaae Kjøbmandskibe for at afhente disse; dette var al den Omsorg de drog for Parganioternes Skjæbne, al den Deeltagelse de viste dem. Først i Juli 1819 erholdt de, efter mange Bestræbelser af Commissionen paa Corfu, Erstatningssummen, af hvilken Aly endnu for Omkostninger havde draget 31666 Tallaris. Hele Erstatningssummen beløb sig altsaa til 635000 Tallaris, og var fra omtrent 500000 Pd. bleven ansat til circa 136000 Pd. Strlg. Den 10de Mai 1819 veiede Halvmaanen over Pargas Volde, men Alys Seier var ikke fuldkommen, han havde tørstet efter Blod, og fandt intet Offer for sin Grusomhed, han havde villet smedde nye Lænker, og ingen Parganiot var bleven tilbage, om hvis Hænder han kunde lade Boilen lægge. Parga stod tom og forladt som en Gravhule, Frihedens Aand var uddøet og Livet var blevet til en Skygge. Par-

ganioterne streifede om, adskilte, udrevne af hinandens Favn, blottede for Mangel og Elendighed, udsatte for Forfolgelser og Efterstræbelser; men een Aand, een Tanke forenede dem alle, og eet Banner har samlet dem, for paa Land og Søe at gjenvinde dem et deres Frihedsaand værdigt Fædreland!

N. David.

Ariodantes og Ginevras Kjærlighed.

Efter Ariostos Orlando furioso, 5te Sang.

(Oversat ved F. Chr. Hillerup.)

(I Slutningen af den rasende Rolands fjerde Sang berettes Rinaldos Ankomst til Skotland, hvor han paa Keiser Carls Befaling skal anmode den der regjerende Konge om Hielp mod Maurerne, som ville beleire Paris. Strax ved sit Komme hører han, at Prindsesse Ginevra er bleven anklaget for Ukydskhed, og at hun maa døe, hvis ikke en Ridder vil i Tvekamp bevise hendes Uskyldighed. Rinaldo beslutter at kjæmpe for hende, enten hun er uskyldig eller ei, og drager videre frem. Han kommer i en Skov, og befrier en ung Pige ved Navn Dalinde fra tvende Røvere, som vilde myrde hende. Hun aabenbarer nu Helten det, som Læserne selv kunne erfare af den femte Sang, der her aftrykkes heel.)

Blandt alle andre Dyr i Verden vide,
Om deres Færd er mild og fredelig,
Hvad eller vildt de mod hverandre stride,
Mod Hunnen aldrig Hannen fører Krig.
Bjørninden vandrer ved sin Mages Side,
Ved Løven trygt Løvinden hviler sig.
Ulvjnden fredeligt med Ulven lever,
Og ei for Tyren bange Koen bæver.

Det er en Pest Megæra med sig bragte
For at forvirre Dødeliges Bryst,
Naar Mand og Viv hinanden kun foragte,
Og altid kives med forbittret Røst,
Naar voldsomt Begge mod hinanden tragte,
Og Taarer dræbe Ægtesengens Lyst.
Ja, ei blot Taarer, selve Blodet flyder;
Affindig Rasen ofte det udgyder.

Synd er det, som imod Naturen strider,
Og Manden er Oprører imod Gud,
Naar ved hans Grumhed Qvindens Aasyn lider,
Om ogsaa kun et Haar han rykker ud,
Men hvo med Gift og Dolk og Strikke skrider
Til hendes Dages Lys at slukke ud,
At Menneske han er, jeg ei istemmer,
Men vel en Helvedaand i Mandens Lemmer.

De tvende Røvere vel vare slige,
Som nys Rinaldo bort fra Møen drev;
Til mørke Dal de slæbte denne Pige,
At der ei Spor af deres Udaad blev.
— Jeg standsede, hvor just hun vilde sige
Til Ridderen hvad dem til Sligt henrev,
Til ham, hvis stærke Venskab frelste hende;
Og jeg til Sagen vil mig atter vende.

Den Mø begyndte saa: Du skal erfare
Den største Grumhed man sig tænke kan!
Paa Sligt vist aldrig der Exempler vare
I Theben, Argos eller noget Land.
Hvis Solen synes med sin Glands at spare,
Og sjelden nærmer sig til denne Strand,
Da troer jeg, at den her ugjerne straaler,
Fordi saa grumme Folk den nødigt taaler.

At man mod Fjender grusomt kan fremfare,
Historien os lærer til hver Tid;
Men myrde dem, der stedse troe os vare,
Er en ugudelig og skjændig Iid.
Dog, for at jeg Dig bedre kan forklare,
Hvorfor de To vel i min Ungdomstid
Mig uden Aarsag Livet røve vilde,
Saa vil jeg nævne Dig min Kummers Kilde.

Saa viid da, Herre, at fra Barndomstide
Jeg i Prindsessens Tjeneste mig fandt;
Med hende jeg opvoxed', og saa blide
I dette Kald mit Lives Timer svandt.
Men Amor kunde ei min Lykke lide,
Og mig i sine grumme Lænker bandt.
Han bød — og jeg Albaniens Hertug finder
Saa skjøn, at han for Alle Prisen vinder.

Fordi han syntes varmt for mig at lue,
Jeg ham af ganske Hjerte elsked' ret.
Vel høres Ord, og Miner kan man skue,
Men om det Indre dømme, er ei let.
Mig Troe og Kjærlighed saa mægtigt kue,
At Alt jeg gav ham, og ei agted' det,
At der, hvor vi afkjøled' vore Flammer,
Var just Ginevras hemmeligste Kammer.

Der gjemte hun, hvad hende meest gav Glæde,
Som oftest der hun Søvnens Hvile fandt.
Derfra man ud paa en Altan kan træde,
Som ubedækt staaer ud fra Murens Kant.
Min Elsker lod jeg ofte her optræde;
En Strikkestige med min Haand jeg bandt
Fast ved Altanen, at han kunde stige,
Saa tidt jeg ønsked' det, op til sin Pige.

Saa tidt jeg lod min Ven op til mig stige,
Som kun Ginevra gav mig Leilighed.
Sit Sovekammer vexled' tidt den Pige,
I Vinterkulden og i Sommer heed.
Ei Nogen saae ham sig didhen at snige,
Thi Slottet vender der imod et Sted,
Hvor nogle gamle Huse ligge øde,
Og Dag og Nat man aldrig Folk kan møde.

Saa mange Dage, Maaneder vi dreve
I Løndom Kjærlighedens søde Spil;
Mig Lidenskaberne saa stærkt henreve,
At i mit Bryst det flammede som Ild,
Min Blindhed mærked ei, at kolde bleve
Hans Kjærtegn, og hans Mine tvungen mild,
Endskjøndt hans Rænker vare aabenbare,
Og laae ved tusind Tegn for Øiet klare.

Og efter nogen Tid han mig bekjendte,
At for Ginevra han bar Kjærlighed.
Om før min Elskov denne Ild ham tændte,
Hvad eller siden, det jeg ikke veed.
Du seer, hvor stærkt mit Hjerte for ham brændte,
Og hvor han styred' mig med Myndighed,
Da han sig uden Sky for mig beklager,
Og fordrer Hjelp i sine Elskovs Plager.

Vel sagde han, der fandtes ei min Lige,
Hans Elskov for Prindsessen var ei sand;
Han lod kun, som han elskede den Pige,
I Haab derved at vorde hendes Mand.
Og Kongen vilde gierne ja ham sige,
Naar kun Prindsessen først ham lide kan,
Thi efter Kongen i det hele Rige,
I Magt og Adel han ei havde Lige.

Hvis Kongens Svigersøn han kunde blive
Ved min Bestræbelse, han loved' mig,
(Jeg seer, han ønsked' det saa høit at drive
Som man hos Kongen vel kan hæve sig)
At ville stedse mig Beviser give,
At han mig evig var taknemmelig,
Og meer end Huustro og hver anden Qvinde
Han altid skjønnere mig vilde finde.

Jeg kun hans Ønske havde da for Øie,
Og vilde aldrig være ham imod;
Ak! dengang kunde det mig kun fornøie,
At hvad han vilde, sig opfylde lod.
Med Ild begyndte jeg ham at ophøie
Saasnart jeg kunde, for Ginevra god,
Og spared' ingen Flid og ingen Møie,
At hun ham skulde see med gunstigt Øie.

Af ganske Hjerte og af al Formue
Jeg ivrigt stræbte — Gud mit Vidne er.
At Alt var spildt, jeg kunde snarlig skue;
Forgjeves streed jeg for min Hertug her,
Thi den, for hvem Prindsessen monne lue,
Og som var hendes Hjerte ene kjær,
En deilig Ridder var, fra fjerne Lande
Hidkommen til det høie Skotlands Strande.

Han med sin yngre Broder her sig viste,
De fra Italien kom til dette Land.
For Tapperhed man snart saa høit ham priste,
At knap Brittanien eied' slig en Mand;
Selv Konningen ham megen Naade viste,
Og hævede ham høit i Rang og Stand.
Han gav ham Slotte, Godser, skjønne Stæder,
Og dertil med Baroner lige Hæder.

For Kongen kjær, for Datteren end mere
Ariodante var, (saa Helten heed)
Ei blot formedelst Kæmpens Krigerære;
Men og fordi hun saae hans Kjærlighed.
Vesuv og Ætna større Ild ei nære,
Og Troja ei af større Flammer leed,
End denne Mø, da tydeligt hun skuer,
At Ariodante kun for hende luer.

Den Kjærlighed, som hendes Hjerte tændte,
Var tro som Guld i hendes rene Bryst.
Hun derfor Ryggen til min Hertug vendte,
Og vilde aldrig lytte til min Røst.
Jo meer jeg taled' om, hvor høit han brændte,
For ham at yde den forønskte Trøst,
Jo meer hun dadler ham, og ham foragter,
Og mere fjendsk bestandig ham betragter.

Min Elsker stilled' ofte jeg for Øie,
At helst han skulde give op sin Plan,
Og aldrig haabe hendes Sind at bøie,
Som heftigt elskede en anden Mand.
Jeg ham beviser tydeligt og nøie,
Ariodante elsker hun saadan,
At alle Havets Vande ei tilsammen
Udslukke kan een Gnist af Elskovsflammen.

Da Polinesso (saa han heed) fik høre,
At jeg gjentog ham dette hver en Dag,
Og selv bemærked' vel med Øie, Øre,
At ei hans Kjærlighed var til Behag,
Hans Elskovs Luer af sig selv ophøre.
Men at en Anden fandt Prindsessens Smag,
Det saa hans Stolthed krænked' og optændte,
At han af idel Had og Vrede brændte.

Han mellem begge Elskende vil vække
En slig Uenighed, en saadan Krig,
Og saadant Fiendskab mellem dem udklække,
At al Forsoning bli'er umuelig.
Ginevras Navn slig Skjændsel skal bedække,
At hun i Død og Liv ei frelser sig.
Det hverken Andre eller jeg erfared',
Sin sorte Plan han for sig selv bevared'.

Med saadan Hu han: min Dalinde! siger,
(Mit Navn Dalinde er) Du vide maa:
Liig Qvisten, som fra Roden atter stiger,
Skjøndt den sig oftere beskaaren saae,
Saadan min Egensind bestandig higer,
Hvorvel den uden Haab kun gjører saa;
Den stedse bryder frem, og stræber efter
Sit Ønskes Maal at naae af alle Kræfter.

Ei ønsker jeg det blot for egen Lykke,
Men for begyndte Spil at vinde meer;
Kan jeg ei hende selv til Hjertet trykke,
Er det mig sødt, naar det i Tanken skeer.
Naar jeg da til Dig kommer, Du Dig smykke!
Saasnart Ginevra Du paa Leiet seer,
Jeg ønsker Du vil hendes Klæder tage,
Og paa Dit eget hulde Legem' drage.

Som hun sig pryder, og sig Haaret fletter,
Du hends efterlign' saa godt Du kan!
Naar, klædt som hun, Du paa Altanen sætter
Hiin Stige fast for den forelskte Mand,
Da Phantasiens Tryllemagt udretter,
At jeg i Dig Prindsessen seer forsand.
Jeg haaber da, ved selv mig at bedrage,
I føie Tid min Længsel at forjage.

Saa taled' han. — Jeg uvis var i Sinde,
Og heel forvirret gav ei paa ham Agt;
Ei kunde jeg det List at være finde,
Hvortil han mig ved Bønner da fik bragt.
Paa hiin Altan, klædt som min Herskerinde,
Jeg viste mig, og ned fik Stigen lagt.
Han den besteeg. — Jeg først Bedraget skuer,
Da Følgen i sin hele Rædsel truer.

Imidlertid den Hertug ofte taler
Til Ariodante med en Ondskab svar:
Vi for Ginevra ere nu Rivaler,
Og dog vi gode gamle Venner var.
Jeg undres maa, (min Elsker ham tiltaler)
At da jeg Dig af alle kjærest har,
Og stedse har Dit sande Værd paaskjønnet,
Hvor slet igjen af Dig jeg bliver lønnet.

Heel vel jeg veed, at Du maa sikkert kjende
Min og Ginevras gamle Kjærlighed;
Til Kongen selv jeg vil mig nu henvende,
Og fordre hendes Haand i Høviskhed.
Hvi vil Du mig forstyrre, og for hende
Opofre uden Frygt Dit Hjertes Fred?
Hvis Du som jeg, og jeg som Du mon være,
Ved Gud, jeg skulde bedre Dig nok ære.

Og jeg, (Ariodante monne sige)
Vel over Dig langt mere undres maa.
Jeg elskede jo længst den skjønne Pige,
Da Du for første Gang blot hende saae.
Du vore Forhold kjender og tillige,
Og veed, at man kun sjelden elsker saa.
Da hun blot ønsker sig min Viv at være,
Du seer, hun ei for Dig kan Elskov nære.

Hvi har Du ei for mig den Agt og Ære,
Som ved vort Venskab Du betinger Dig,
Som jeg Dig skylder, vilde for Dig bære,
Hvis Dig hun elsked høiere end mig?
Skjøndt Du vel rigere end jeg kan være,
Til hende jeg dog beiler ridderlig.
Ei mindre høit end Dig mig Kongen skatter,
Og dertil meer jeg elskes af hans Datter.

Til hvilken Vildelse, min Hertug siger,
Har Dig en daarlig Elskov dog ei bragt!
Du troer Dig elsket — jeg det samme siger,
Men Sandhed blive skal for Dagen lagt.
Naar Du fortæller Alt, og ei mig sviger,
Jeg Dig afsløre vil vor Elskovs Pagt;
Og den, som sig forladt da føler, træder
Tilbage flux, og søger andre Steder.

Jeg er bered, men hvis Du vil, Din Tale
Jeg sværge skal at holde hemmelig,
Saa vil jeg Dig det samme anbefale,
At være taus med hvad jeg siger Dig.
De svor' nu Eden efter gjort Aftale
Med Haand paa Bibelen høitidelig.
Saadan de Begge Tausheds Løfte gjorde,
Og først Ariodante tog til Orde.

Og han med Sanddruhed nu mon afmale,
Hvordan hans Forhold til Ginevra stod,
Hvor hun ham svoret har i Skrift og Tale,
At aldrig hun en anden Mand blev god;
Ja, vilde Kongen hende Sligt befale,
Hun loved' altid kjækt at staae imod,
At vise stolt hvert Ægteskab tilbage,
Og leve ene alle sine Dage.

Et fagert Haab den Tapperhed lod nære,
Hvorpaa man før i Vaaben Prøver saae:
Og altid vil han kun til Roes og Ære
For Kongen og hans hele Rige slaae.
Snart vil i Drottens Gunst saa høit han være,
At han kan den forønskte Lykke naae,
Og føre hjem som Brud den høie Pige,
Naar Kongen seer hun ønsker det tillige.

Derpaa han siger: Saavidt mon jeg være!
At Nogen nær mig kommer, ei jeg troer.
Jeg kan ei heller flere Ønsker nære
Om større Gunst af hende, paa mit Ord,
Undtagen den, som udi Tugt og Ære
Af Gud tillodes Ægtefolk paa Jord.
Forgjæves og det var om meer at bede,
Som hendes Fromhed aldrig kan tilstede.

Saasnart Ariodante var tilende,
Og havde nævnet, hvad han ønsked' sig,
Da Polinesso, der kun vilde skjænde
For Vennens Blik den Mø saa elskelig,
Ham svared': Viig! thi strax Du skal bekjende,
At Du i Lykke dybt staaer under mig.
Naar Du til Grunden kjender først min Pige,
At jeg er salig ene, Du vil sige.

Hun med Dig spøger, ei Dig elsker, agter,
Og føder Dig med tomme Haab og Ord.
Din Kjærlighed som Dumhed hun foragter;
Slig Yttring tidt fra hendes Læbe foer.]
For større Elskovstegn jeg det betragter
Som jeg har nydt, end hvad hun Dig tilsvoer.
Jeg paa Din Eed vil her det aabenbare,
Skjøndt Taushed var min Pligt vel at bevare.

Ei svinder Maaned, at jo trende Nætter,
Ja fire, sex til ti jeg findes der,
Hvor hendes Favn til Eden mig hensætter
I salig Lyst, som Elskende er kjær.
See selv, om vel det Tant Du mig beretter,
Kan lignes med den Fryd jeg nævned' her.
Og viig nu Du, som staaer for mig tilbage,
Og søg paa andre Steder at behage!

Jeg troer ei Sligt, som ei kan Sandhed være,
Ariodante dertil svarer vred.
De Løgne af Dig selv opfundne ere
For mig at skrække fra mit Øiemed.
Da Dine Udtryk hende dog vanære,
Saa drag Dit Sværd mod mig paa dette Sted!
At Du er Løgner, og dertil Forræder,
Jeg strax skal vise Dig, hvor Du nu træder.

Da siger Hertugen: det vilde være
En Skam, om vi begyndte her en Krig
Om det, jeg Dig tilbyder ved min Ære,
Naar selv Du vil, strax at bevise Dig.
Ariodante ved de Ord saa sære
Forvirret staaer, og gyser inderlig;
Ja, hvis han havde troet det til Grunden,
Hver Livskraft vilde være heel forsvunden.

Med blege Miner skjælvende han taler,
Med saaret Hjerte og usikker Rost:
Viis mig det Eventyr Du her afmaler,
Og jeg Dig lover af et sanddru Bryst,
At aldrig meer hun med min Elskov praler,
Der, grum mod mig, Dig ene skjænked' Trøst.
Dog ei Du tro, jeg Sligt for Sandhed tager,
For jeg med begge Øine det opdager.

Jeg Dig, naar Tiden er der, underretter!
Tilføied' Polinesso, og forsvandt.
Ei troer jeg, at der bortgik tvende Nætter,
Før efter Skik sig Hertugen indfandt.
Men til Rivalen han det først beretter,
Og vikler Rænken ud han listig spandt.
I disse Huse vil Du ingen finde,
Skjul Dig derfor i næste Nat derinde.

Og viste ham et Sted, som ligger lige
For den Altan, hvor han saa tidt kom hen.
— Ariodantes Mistro vil ei vige,
Som han har fattet til sin falske Ven,
At denne vil paa dette Sted ham svige,
Og lumsk ham styrte i Fordærvelsen,
Alt under Paaskud af at vise hende,
Hvad for umueligt han maa erkjende.

Han sig beslutter til didhen at gange,
Saadan, at lige stærk som hiin han er.
Han komme vil, saa Dødsfrygt ham ei bange
Skal gjøre, hvis han lumsk angribes der.
En Broder har han, kløgtig fremfor Mange,
Dertil den Tappreste i Vaabenfærd;
Ja meer end med ti Mænd i Følgeskare
Han med Lurcanio er uden Fare.

Han kalder ham, vil, han skal Vaaben tage,
Og bringer ham didhen om Natten med,
Dog uden Grunden hertil at opdage,
Thi derom ingen Anden fik Beskeed.
I nogen Afstand lod han ham tilbage:
Naar jeg Dig kalder, da forlad Dit Sted!
Men før Du hører mig et Ord at sige,
Hvis Du mig elsker, ei herfra Du vige!

Gaae kun, og tvivl ei! Broderen gjenmæler;
Ariodante derpaa sagte gaaer,
Og i den øde Vaaning stille dvæler,
Som lidet fjern kun fra Altanen staaer.
Fra modsat Kant den Nidding frem sig stjæler,
Der glad forgifte vil Ginevras Vaar.
Det vante Tegn blandt os han derpaa gjorde
Til mig, der hiint Bedrag ei vide turde.

Jeg var de Klæder prægtige, sneehvide,
Som var med Guld baldyret rigelig,
Med gyldent Haarnet, hvor til hver en Side
Saa fagre Purpursløifer slynged sig.
(Saa klædte sig vor Kongemø hiin blide,
Ei anden Mø.) Han Tegnet giver mig,
Og paa Altanen jeg mig strax indfinder,
Hvor man mig kunde see foruden Hinder.

Lurcanio, som maaskee Tvivl mon nære,
At Broderen i Fare kommen var,
Maaskee og for, som vi nu eengang ere,
At speide ud hvad sig vel hændet har,
Ham følger sagte, for sig at belære,
Hvor man i Skyggen ham ei bliver vaer.
Ti Skridt fra hiin han uden mindste Hinder
I samme øde Hytte sig indfinder.

Da jeg til dette intet kunde vide,
Jeg paa Altanen kom i nævnte Dragt,
Hvor meer end eengang jeg ved Nattetide
Mig havde viist med Virkning i den Pragt.
Ved Maanskin Kjort'len kunde sees saa vide,
Og da jeg ei (det her Dig være sagt)
Ginevra ulig i Person befindes,
Saa kunde Andres Øine let forblindes.

Og da der meget bredt nu monne være
Imellem Husene og min Altan,
De tvende Brødre, som i Skyggen ere,
Let af den falske Hertug skuffes kan.
Men tænk Dig nu de Rædsler, som fortære
Ariodante! — Grusomt lider han.
Nu Polinesso op ad Stigen træder,
Som jeg nedkasted' fra Altanens Brædder.

Og Armene jeg ved hans Komme strækker
Omkring hans Hals, jeg aned' ingen Sviig.
Hans Mund og Ansigt jeg med Kys bedækker,
Som vanligt var, saa tidt han kom til mig.
Med mange Kjærtegn snildt sin List han dækker,
Meer end sædvanlig om han viste sig.
Hiin, som han har til dette Syn hendraget,
Staaer fjern, elendig, og har Alt opdaget.

Slig Sorg betog ham, at han vilde ende
Flux uden Ophold sine unge Aar,
Og Sværdets Hæfte imod Jorden vende
For med dets Odd at faae sit Banesaar.
Lurcanio seer Alt det sig at hænde,
Hvordan min Hertug op ad Stigen gaaer,
Men hvo det er, han ingenlunde kjender.
— Sin Broders Færd han seer, og rask sig vender —

Og ham forbød med egen Haand at støde
Som rasende sig Sværdet i sit Bryst.
Hans Broder havde sikkert maattet bløde,
Hvis ei han var ham nær med Hjelp og Trøst.
Han raabte: Broder! gaae ei til de Døde,
Og adlyd dog Fornuftens klare Røst!
Vil Du til Døden drages af en Qvinde?
Gid de som Taager Alle maatte svinde!

Søg hendes Død, som kun fortjener Døden,
Bevar til større Hæder Du Dit Liv!
Du hende elsked, da Du saae ei Brøden
Hun dulgte — men Dit Had nu hende giv!
Ved egne Øine frelstes Du af Nøden,
Du selv opdaged' hendes Skjøgeliv.
Gjem Vaabnene, Du mod Dig selv vil vende,
Og lad kun Kongen faae lidt Nys om hende!

Ariodante holder hastig inde,
Da han sin Broder seer at nærme sig;
Dog gik ei hine Tanker ham af Sinde,
Hans Lyst til Døden er urokkelig.
Han hæver sig, men i hans Hjerte finde
Sig atter Følelser i Strid og Krig.
Dog til sin Broder siger han, den Smerte
Han har ei meer, som naged' før hans Hjerte.

Den næste Morgen, uden Ord at sige
Til noget Menneske, sin Vei han gik;
For sin Fortvivlelse han maatte vige —
Man Nys om ham i flere Døgn ei fik.
Kun Broderen og Hertugen tillige
Vel vidste, hvi saaledes han bortgik.
I Slottet herom megen Tale førtes,
Det Samme udi hele Skotland hørtes.

Men efter otte Dage eller mere
En Vandrer for **Ginevra** træder ind,
For et bedrøvet Budskab at frembære,
Hvordan til Havets Bund af eget Sind
Ariodante monne sjunken være,
Og ei ved Norden= eller Vestenvind;
Thi fra en Klippe, som stod ud i Havet,
Han hovedkulds sprang ned, og blev begravet.

Han meldte: Førend dog tildrog sig dette,
For mig, som mødte ham, han yttred sig:
Følg mig, han sagde, at Du kan berette
Ginevra hvad jeg leed paa Jorderig.
Siig hende blot, at hun kan Grunden gjette
Til hvad Du strax skal see vil hændes mig,
Kun af den Ting, at jeg har seet for meget.
Held mig, hvis Øinene mig havde sveget!

Paa Capobasso vi da netop vare,
Som op af Havet staaer mod Ireland.
Han taled', jeg ham saae fra Klippen fare,
Og hovedkulds at synke under Vand.
For Dig nu denne Sag at aabenbare,
Jeg ham forlod, og iled' hid paa Stand.
Ginevra, sønderknust, med blege Læber,
Det grumme Budskab næsten ganske dræber.

O Gud, hvor klager hun, saasnart hun bliver
Allene, hvor hun tidt fandt Hvile sød,
For Brystet slaaer sig, Kjort'len sønderriver
Og Haarets Guld adsplitter i sin Nød!
Og Læben stedse hine Ord giengiver
Ariodante sagde i sin Død:
Deri laae Spiren til hans Qval og Møie,
At alt for meget havde seet hans Øie.

Det Sagn i hele Landet trindtom lyder,
At han af Kummer havde endt sit Liv.
Selv Kongen en Taarestrøm udgyder,
Hver Ridder sørger og hver Mø og Viv.
I saadan Jammer Broderen udbryder,
At fast han sank for Skjæbnen som et Siv;
Han vilde hartad Haanden mod sig hæve,
Ret som hans Broder, for ei meer at leve.

Saa tidt han vedblev til sig selv at sige,
Ginevra havde dræbt hans Broder god;
Hiin lede Færd af den høitelskte Pige
Saa ganske havde knust den Ædles Mod.
Snart alle Følelser for Hævnen vige,
Og Sorg og Vrede hidsed' op hans Blod;
Sin Gunst at tabe han kun lidet agter,
Om Land og Drot ham endog fiendsk betragter.

I Salen ind for hele Folkets Skare,
For Kongen træder han med disse Ord:
Den, som min Broder fik i Dødens Snare,
Og voldte, at han gik i sorten Jord,
Din Datter er! — det hendes Rænker vare,
At Helveds Smerte Helten gjennemfoer.
Han saae, hvor hun til Vellyst var hengivet,
Og da han Døden elsked' meer end Livet!

Hans Følelser for hende vare rene,
Og derfor jeg dem ogsaa nævne kan.
Ved Dig at tjene tro, ved Dyder ene,
Han haabede at vorde hendes Mand.
Men medens fjern han staaer fra Træets Grene,
Og Løvets Duft ham neppe qvæge kan,
Han seer en Anden op i Toppen stige,
Og røve kjære Frugt ham uden Lige.

Hvorledes for hans Blik Ginevra træder
Ud paa Altanen, nu fortæller han,
At Stigen hun nedkaster, og tilstæder
En Ven at komme, han ei nævne kan,
Da hiin bar Haaret skjult og andre Klæder,
For ei at blive kjendt af nogen Mand.
Han føier til, han vil i Kamp godtgjøre
Som Sandhed det hvad Alle fik at høre.

Du vel kan tænke Dig den Faders Smerte,
Da Datteren for ham anklages saa.
Hvad han ei ane kunde i sit Hjerte,
Han hører nu, og sig forundre maa.
Naar ei den Helt, hvis Taler hende sværte,
Kan for en Ridder kjæk som Løgner staae,
Vel han Nødvendighedens Lov mon vide,
At hun fordømmes maa og Døden lide.

Ei kunde, Herre, Dig vel ukjendt blive
Den Lov hos os, som Dødens Straf har sat
For Qvinder, der til Andre sig hengive,
Hvad kun med deres Mænd dem er tilladt.
En Saadan døer, hvis ei sin Hjelp vil give
En Ridder før en Maaned endes brat,
Og mod den falske Klager kjækt bestride,
At hun uskyldig ei bør Døden lide.

Til hendes Frelse Kongen la'er udbrede,
(Da falsk ham tykkes hun anklaget er)
At hendes Haand og Medgift riig staaer rede
For den, som Skammen hæver med sit Sværd.
Dog hidtil ingen Kriger vil optræde,
Een paa den Anden seer ved denne Færd,
Thi hiin Lurcanio er slig en Kæmpe,
At han kan hver en Ridders Kjækhed dæmpe.

Zerbino, hendes Broder, ei sig finder
I Riget nu ved Skjæbnens Grusomhed;
I fremmed Land alt mangen Maaned vinder
Han Vaabenhæder ved sin Tapperhed.
Ak! var den store Frastand ei til Hinder,
Og var den Gjæve nu kun paa et Sted,
Hvor Nys herom han kunde faae itide,
Hans Søster skulde hjelpeløs ei lide.

Imedens søger Kongen at erfare
Paa anden Maade end ved Vaabenmagt,
Om Sandhed eller Løgn de Klager vare,
Om Ret det var, at Dødsdom blev affagt.
Han visse Terner lader da forvare,
Som kunde vide, om der sandt var sagt.
Deraf jeg saae, at hvis jeg og blev taget,
Maaskee man havde snart os To opdaget.

Og samme Nat jeg monne mig begive
Fra Hoffet bort, og til min Hertug gik;
Jeg sagde ham, det kunde Fare give
For ham og mig, hvis man mig ogsaa fik.
Han roste mig, og bad mig rolig blive,
Og overtaled' mig, alt efter Skik,
Hen til en Fæstning nær herved at drage,
Hvorhen han lod mig af to Mænd ledsage.

Du seer nu, Herre, hvilke Tegn mit Hjerte
Har Polinesso viist paa Kjærlighed.
Om han mig skyldig var for al min Smerte
At elske eller ei, det og Du veed.
Hvorledes han kan lønne, snart jeg lærte;
Du seer hans Tak for min Hengivenhed!
Selv seer Du, om ved Kjærlighed en Qvinde
Kan haabe Elskov nogentid at vinde!

Og denne Grumme, Utaknemmelige,
Tilsidst en Tvivlen næred' om min Tro;
Mistanke fik han, at jeg skulde sige
I Tiden Rænkerne, som i ham boe.
Til Kongens vrede Rasen lidt vil vige,
Han lod, som han mig skjule vil i Ro,
Og til et stærkt befæstet Slot mig skikke;
Men Dødens Kalk han mig vil lade drikke.

Thi hemmelig han bød de Følgesvende,
At naar de først i disse Skove stod,
De skulde mig til Løn i Døden sende,
Hvad saare let sig og udføre lod,
Hvis ei Dit Komme herpaa gjorde Ende.
Saa tugter Amor den, som er ham god! —
Dalinde Sligt til Ridderen beretter,
Imedens Begge deres Tog fortsætter.

Af alle Ting det monne meest ham fryde,
At denne unge Mø han truffet har,
Som kunde ham den hele Sag udtyde,
At ganske brødefri Ginevra var.
Hvis alt tilforn han vilde Hjelpen yde,
(Om endog grundet var hiin Klage svar)
Med desto større Fryd han nu vil stride,
Da klart han fik Bagtalelsen at vide.

Nu han mod Staden Sanct Andreas drager,
Hvor Kongen med sin hele Hofstat er,
Og de mod Datteren fremsatte Klager
Afgjøres skal i Kamp med Riddersværd.
Rinaldo hastig Veien didhen tager,
Indtil paa nogle Miil han er den nær.
Til Nabostaden kommer han, og hører
Det Nyt en Vaabendrager med sig fører.

En fremmed Ridder, som Ginevras Ære,
Forsvare vil, ankommen nylig var.
En synderlig Devise han mon bære;
Af Ingen kjendt, nedslagen Hjelm han bar.
Ei var hans Aasyn blottet seet at være
Af nogen Sjæl, saalænge der han var;
Og Vaabendrageren, som ham betjente,
Svoer paa, at han ham ingenlunde kjendte.

De rede ikke længe før de vare
Ved Stadens Mure, og for Porten stod.
Dalinde standsed', skjælvende for Fare,
Dog gav Rinaldo hende atter Mod.
Men nu vor Ridder ønsked' at erfare
Af Vagten, hvi man Porten lukke lod,
Og Svaret lød: Thi Alle samlet ere
For Vidner til en mægtig Strid at være.

Lurcanio paa Stadens anden Side
Nu kæmper mod en fremmed Riddersmand.
Ifærd alt Begge ere med at stride
Paa Slettens flade vidtudstrakte Land.
— For Helten aabner sig den Port saa vide,
Og lukkes atter efter ham paa Stand.
Igjennem tomme Stad Rinaldo drager,
Men Pigen ind i første Herberg drager.

Han hende byder rolig der at blive
Til hun tilbage ham at komme saae.
Nu hurtig han sig monne did begive,
Hvor Krigerne i Kamp alt længe staae,
Og haarde Slag med skarpe Sværde give.
Lurcanio sit Had dog kjøle maa
Imod Ginevra — men for hendes Ære
Hiin Anden veed sit Værge vel at bære.

Tilfods bevæbnede i Pantserſærke,
Sex Riddere med dem i Skranken stod;
Nærved Albaniens Hertug paa sin stærke,
Og ædle Ganger holdt med stolten Mod.
Til Plads og Skranker maa han lægge Mærke,
Som Connetable Sligt han forestod.
At skjøn Ginevra ræd i Fare svæver,
Hans Hjerte fryder, og hans Blikke hæver.

Rinaldo gjennem Folkets Skarer drager,
Bayard, hans gode Ganger, gjør sig Rum;
Hvor frem som Stormen brusende den jager,
Den allevegne finder Banen tom.
Rinaldo herligt ud tilhest sig tager
Som Mønster paa en Ridder kjæk og from.
For Kongens Sæde Holdt han monne gjøre,
Og Alle nærme sig for ham at høre.

Til Kongen iilsomt nu Rinaldo siger:
O Herre, lad ei Striden vare ved!
Thi hvem af disse end i Kampen viger,
Viid, at han døer med Uretfærdighed!
Den Ene, sanddru, Usandhed dog siger,
Han Ret at have troer, ei Feilen veed;
Men det Bedrag, hvorfor hans Broder døde,
Nu bringer ham til høit af Hævn at gløde.

Den Anden, som af Riddersind mon stride,
Veed ei, om Uret eller Ret han har;
At sielden Skjønhed ei skal Døden lide,
Han freidig vove vil den Kamp saa svar.
— Jeg frelser Uskyld fra sin bittre Qvide,
Og straffer den, som falsk og Løgner var.
Men Kampen her, ved Himlen, først Du skille,
Og hør saa siden, hvad jeg sige vilde!

En værdig Helt Rinaldo maatte være,
Da Sligt han fordrede med trodsigt Mod;
Flux Kongen vinkede, og ham til Ære
Den vilde Kamp ei længere tillod.
For Folkeklynger, Riddere og Hære,
For Kongen og Baronerne han stod,
Og meldte, hvordan Polinesso vilde
Med nedrig List Ginevras Liv forspilde.

Med Sværd tilbyder han sig at godtgjøre,
At Sanddruhed er Alt, hvad han har sagt.
Frem Polinesso kaldes ham at høre,
Men han er ganske i Forvirring bragt.
Med Løgne vil han sig retfærdiggjøre.
Rinaldo svarer: dømme Sværdets Magt!
I Vaaben Begge ere, Pladsen rede,
Og strax de gaae til Kampens vilde Hede.

Hvor priser Drotten sig med Folkets Skare!
Snart skal Ginevras Uskyld vise sig;
Thi haabes nu, at Gud vil aabenbare,
Hvor hun blev ukydsk kaldet falskelig.
Da Polinesso tidt med Løgn mon fare,
Og var bekjendt som grum, uredelig,
Kan Ingen det besynderligt vel finde,
At han har kunnet slige Rænker spinde.

I Dødens Angst, med Kummer i sit Øie
Holdt Polinesso taus med blegen Kind.
Ved tredie Slag han greb om Landsen nøie;
Og nu mod ham Rinaldo styrted ind,
Som for at ende Striden uden Møie,
Ham efter Brystet sigted' klog i Sind.
Udfaldet heller ei hans Agt bedrager,
Det halve Spyd han hiin i Brystet jager.

Paa Landsen han til Jorden Skurken slænger
Sex Alen bort med seiervante Haand.
Rinaldo stiger ned, ind mod ham trænger,
Ham holder fast, og løser Hielmens Baand.
Men hiin med Sværdet truer ikke længer;
Om Naade beder han med ydmyg Aand,
Og strax for Hof og Konge han bekjender
Den Svig, som nu i Dødens Favn ham sender.

Han ender ei, men Talen brat afbryder,
Da baade Røst og Liv forlader ham.
Men Kongen glædes, og sig høiligt fryder,
At Datteren blev frelst fra Død og Skam.
Han atter Livet i sin Skjønhed nyder,
Meer end, hvis Kronen var berøvet ham,
Og atter om hans Tinding monne være.
Rinaldo nød derfor og megen Ære.

Da Hjelmen han tog af, ham Kongen kjender,
Fordi han havde seet ham andensteds,
Og takker Gud, der saadan Frelse sender,
Som glæder ham, og Landet gjør tilfreds.
Hiin anden Ridder, hvem ei Nogen kjender,
Som for Ginevra gik i Kampens Kreds,
Og som af Medynk vilde slaae for hende,
Afsides seer, hvor Sagerne sig vende.

Ham Kongen bad sit Navn dem at opgive,
Hvis ei, at vise frem sit Ansigt dog,
At han af ham belønnet kunde blive,
Fordi sit Sværd af Ædelmod han drog.
For saadan Bøn han efter maatte give,
Slog Hjelmen ned, og saa til Orde tog,
Som i den næste Sang I kunne høre,
Hvis I vil min Fortælling laane Øre.

(I Begyndelsen af sjette Sang erfarer man, at den ubekjendte Ridder ingen anden er end Ariodante. Han havde rigtignok styrtet sig i Floden, men derpaa betænkt sig, og svømmet til Land igjen, hvor han levede skjult hos en Eremit, indtil han erfoer, at Lurcanio havde anklaget Ginevra for Kongen. Da tog han en fremmed Rustning paa, og ilede til Staden for at kæmpe mod sin Broder. Naturligviis faaer han Ginevra til Ægte, og ovenikjøbet Hertugdømmet Albanien i Medgift. Dalinde gaaer i Kloster.)

Maria Stuarts Flugt fra Lochleven-Castle.

Af Miss Benger. *)

Fæstningen Lochleven har længe gaaet sin Tilintetgjørelse imode; den Styrke, der udmærkede hine faste runde Taarne, der saa ofte tvang de indtrængende Englændere til at vige tilbage, har givet efter for Tiden; de steile Steentrapper, der førte op til Statsværelserne, ere blevne bragte over paa den modsatte Strandbred, i den Hensigt deraf at bygge en Vanddæmning; selv det Værelse, som Maria Stuart engang beboede, kan kun med Møie skjelnes iblandt den omgivende Masse af Ruiner. Søen alene, med Undtagelse af de faa adspredte Huse, der ere opførte paa dens Bredder, og som ikke forstyrre de historiske Ideeforbindelsers Præg af Troskab, har samme Udseende, som i hine Tider, og vi kunne kaste et Blik til det beskedne Tag, hvorunder den altfor tidlig tabte Digter Michael Bruce saae Lyset, uden at tabe hiin glædelige Bevidsthed om Gjenstandenes Virkelighed, hvormed vi dvæle paa den Plet, hvor Maria landede efter sin mærkværdige Flugt fra Lochleven — hiint critiske Dieblik, der var det meest bevægede og maaskee det lykkeligste af hendes stormfulde Tilværelse.

Det er naturligt, at enhver Yndér af Skotlands Historie maa nærme sig disse øde Mure med den Forventning, her at opdage nogle locale Minder om de

---

*) Fra: „Forget Me Not." London 1827.

sørgelige Scener, for hvilke dette Sted i Aaret 1566 var Skuepladsen, og som paa en Maade danne Forspillet til Marias Tragoedie. Men omendskjøndt Traditionen henvender vor Opmærksomhed til det Taarn, hvor Dronningen sad indesluttet med Cathrine Kennedy, det eneste Fruentimmer af hendes Omgivelser, der havde faaet Tilladelse til at ledsage hende, saa maa Udfyldingen af Conturen overlades til selve Tilskuernes Lærdom eller Phantasie. Vi søge forgjæves noget Spor om det Sted hvor den krænkede Dronning blev berøvet Souverainitetens Tegn, da hun kjæmpede med Lindsay's skjændige Haand, underskrev den skjæbnesvangre Frasigelses-Act, og blev som et Nul i Skotland.

Det staaer kun tilbage for Digteren at beskrive det Buevindue, under hvilket Murray stod, da han sidste Gang sagde hende et kjærligt Farvel, da hun, grædende ved hans Hals, og hensmeltende i en Moders Omhed, bønfaldt ham om at beskytte og elske det Barn, der var bleven brugt som et uskyldigt Redskab til Moderens Nedværdigelse. Der er intet Spor tilbage af den kongelige Thronhimmel, der med et Skin af Agtelse hævede sig over den Seng, hvori Maria laae, omgivet af qvindelige Spioner og undertiden af mere raae Bevogtere, der af hendes uvenlige, utaknemlige Broder vare bemyndigede til at holde Øie med enhver af hendes Bevægelser.

Men om end enhver Levning af Erindringer om Marias Fangenskab er forsvunden, saa savnes

dog ikke Mindesmærker om hendes Flugt, og efter mere end 250 Aars Forløb ere vi istand til at følge hendes Skridt, at lægge Mærke, og paa en Maade næsten at være Vidne til, hvorledes hun blev befriet. —

Fæstningen Lochleven, der ligger i Kinross-Shire, var et meget stærkt Punkt, og havde i tidligere Tider modstaaet mange Angreb af Englænderne. Den tappre de Viponts eventyrlige Foretagende, da han, med 4 modige Riddere ved en mesterlig Maneuvre tvang Sir John de Harling til at hæve Beleiringen og vende tilbage til England, havde været berømt i over 2 Aarhundreder, da Fæstningen kom i Sir Robert Douglas's Besiddelse, der havde ægtet Jacob den 5tes forskudte Maitresse, den stolte Lady Margarethe Erskine, Moder til Regenten Murray, og, efter hendes eget Vidnesbyrd, Kongen af Skotlands lovlige, skjøndt ikke erkjendte Gemalinde. Hvor urimelige end disse Prætensioner vare, savnede de dog ikke Understøttere og Forsvarere blandt Murrays erklærede Tilhængere; men denne Dames hovmodige Adfærd gjorde hende i Almindelighed ilde lidt iblandt Folket; ei heller var det uden Grund, at Maria følte en Afskye for hende, som hun aldrig havde røbet imod nogen anden i Skotland. Efter den kongelige Armees Oprør ved Carberry-Hill, og de skrækkelige Krænkelser, hun havde været underkastet i Edinburgh, ophørte man at lægge Mærke til Lady Margarethes slette Forhold, og det er sandsynligt, at Maria, der, som bekjendt, let troede, hvad hun gjerne ønskede, gjorde Regning paa en venlig

Modtagelse hos Lord Murrays Moder; men hun bemærkede snart, at intet havde den Virkning paa denne herskesyge Dame som Guld; og at hun ved at klingre med en fuld Børs, eller fremvise Juveler, som paa en indirecte Maade bleve hende tilbudne, bedst kunde tiltvinge sig Opmærksomhed hos sin pengegjerrige Værtinde. Hendes næste Skridt var at vinde hendes saakaldte Formynder, Sir William Douglas; men hans Forsagthed trodsede hendes Overtalelser, og omendskjøndt han ikke var mindre bestikkelig end hans Moder og mere human, var han altfor betænkelig til at udsætte sig for Regentens Mishag, hvem han snarere frygtede end elskede, for en tvivlsom Udsigt til at grundfæste Dronningen af Skotlands Overherredomme, og høste hendes Taknemmelighed.

Hans yngre Broder Georg var af Naturen mere receptiv for ædelmodig Deeltagelse — hos ham vandt Maria Medlidenhed ved sine Taarer; hun erholdt hans Venskab ved sin Tillid, og han deeltog i hendes Sag med lidenskabelig Iver; men hans første Forsøg til hendes Frelse mislykkedes, og tjente kun til at afgive et Paaskud til at behandle Dronningen med større Strænghed. „Hjelp mig" skrev hun til Catharine de Medicis, „hjelp mig hurtig, ellers omkommer jeg paa dette Sted." — I dette Øieblik saae Maria sig berøvet sin eneste Ven. Georg var bleven forviist af Fæstningen; men han lod tilbage i den en anden Yngling, der var Dronningens Sag ligesaa hengiven, og bedre istand til at være den til

Tjeneste. Denne nye Ridder var et ungt Menneske paa 17 Aar, en fader- og moderløs Frænde af det Douglas'ske Huus og aldeles afhængig af sin mægtige Clansmands Godhed. Ingen skjult Ærgjerrighed tændte den Iver, der glødede i hans Barm: han var ydmyg og beskeden; ingen ungdommelig Forfængelighed havde hos ham fremkaldt saadanne Drømme om en dulgt Lidenskab, som Georg Douglas troedes at nære. Hans Bestræbelser bleve fremkaldte af Medlidenhed og Patriotisme; hvis hans Foretagende mislykkedes, kunde han vente at forbryde sit Liv; og hvis Udfaldet blev heldigt, var han vis paa at miste det Douglas'ske Huus's Venskab.

Aldrig viste Modet sig paa en mere glimrende Maade, aldrig var Uforsagthed mere lykkelig forenet med Klogskab, end hos denne beskedne Yngling. Overbeviist om, at det kun ved dristigt at vove var muligt at vinde, besluttede han, ved Spisetid om Aftenen, ligefor det forsamlede Tyendes Öine, at borttage Nøglerne til Fæstningen, som vare henlagte i en Nische, og at benytte sig af den paafølgende Bøn til den skotske Dronnings Befrielse. Underrettet om hans Plan, ved Hjelp af Catharine Kennedy, nægtede Maria, under Paaskud af en Upasselighed, den næste Søndag Formiddag at forlade Sengen; og ved dette Foregivende blev hun endelig befriet fra hendes besværlige Spioners Nærværelse, der om Aftenen gjerne forlode hende, for at gaae til Bordet. Hun var aldrig saasnart befriet for deres Paapassenhed, før hun, uden engang at give sig Tid til at tage andet

paa, end sin Natdrygt, pludselig forlod Værelset, understøttet af Catharine, der imidlertid havde brugt den Forsigtighed at hænge et Shawl i Vinduet, som Signal. Sagte og forsigtig listede Dronningen sig ned ad Trappen, ligesaa meget skrækket ved en Lyd, som hun nu og da indbildte sig at høre, som ved den virkelige Taushed. Nedenfor Trappen standsede hun i ængstelig Forventning. Alt var stille. Uden at fordriste sig til at yttre et eneste Ord, talte hun de Minutter, der maate være forløbne siden det critiske Øieblik, da Douglas skulde bemægtige sig Nøglerne; men naar dette var skeet, havde han et næsten ligesaa vanskeligt Hverv at udføre: at forlade Værelset, uden at blive bemærket af de forsamlede Huusfolk. Sandsynligheden for et heldigt Udfald var kun ringe, Faren overhængende. Endnu et Minut forløb, og pludselig, liig en Drømmeskikkelse, viste William Douglas's lille, men hurtig tililende Figur sig, der paa eengang vinkede ad Fangerne, at de skulde nærme sig, og betydningsfuld tilkjendegav dem, at de maatte være stille. Dronningen og Catharine fulgte efter ham, sagte svævende, liig natlige Spøgelser, indtil de naaede den første og vigtigste Port, hvortil Douglas fremtog een af de fire store Nøgler, han holdt skjult under sin Kappe. Ved den raslende Lyd gjøs Dronningen, overvældet af Skræk for at blive opdaget; men hendes Ledsager aabnede med den største Kulde hurtigt Porten, og lukkede den derpaa forsigtigt efter sig. Paa samme Maade aabnede han den anden Port, og iagttog, uagtet Dronningens Utaal-

modighed, samme Forsigtighed med at lukke den. Og-saa ved den tredie Port mødte der ingen Hindring; ved den fjerde vakte en Hunds Gjøen en saadan Skræk hos Dronningen, at hun ikke saasnart fandt sig udenfor Murene, før hun styrtede henimod Baaden, uden at bryde sig om de Stene, som saarede hendes Fødder, da hun til desstørre Sikkerhed havde taget sine Skoe af; og idet hun sprang i Baaden, be-svor hun Douglas ikke at spilde et eneste Dieblik. Da de havde naaet Midten af Søen, kastede Dou-glas de fire tunge Nøgler, som standsede Baadens Fart, i Vandet; imidlertid greb Catharine en Aare, og roede af alle Kræfter. Men istedetfor at styre over til den nærmeste Bred, holdt Douglas imod et fjernere Punkt, der stødte til Skoven, hvor Flygt-ningerne kunde være i Skjul for Forfølgelse. Med hvilken Jubel opdagede de nu ved Bredden af Søen en Hest, der kjendeligen stod rede til at befordre deres Flugt, og, som de nu skjelnede, ved Siden af den, Georg Douglas, der i Forening med Lord Seaton og Jean Beaton, som begge hørte til Marias hen-givne Venner, fra forskjellige Standpuncter havde holdt Die med Kysten. Det vilde i et saadant Die-blik være overflødigt at tale om Glæde; men svag var den Henrykkelse, hvormed Maria blev hilset af Lord Seaton, imod den rørte Jubel, hvormed de tven-de Douglas'er lykønskede hinanden. Med hvilken Stolthed førte de hende til Niddry! Med hvilken Triumph saae de hende betræde Hamiltons Pallads! — Dette var det lykkelige Udfald af et Foretagende, der

havde det særegne Held, at ingen af dem, der fremmede det, leed noget derved i Henseende til deres Personer eller Formue. Selv Georg Douglas vendte, efter en temporair Landsflygtighed i Frankrig, tilbage til Skotland, og blev belønnet med en adelig Dames Haand og Formue. John Beaton, en af hans Bundsforvandte, sluttede sig til Marias Tjeneste, og den lille William Douglas, som hendes Befrier blev kaldet, forblev ved hendes Hofstat, og var en af de Personer, der bleve navngivne i det sidste Testamente, som hun skrev faa Dage førend sin Død, med Udtryk af Taknemmelighed og Sorg. Ligeledes bevareve Catharine Kennedy det fortrolige Forhold til Dronningen, som hun havde vundet ved at deeltage i hendes Sorger, og under alle sine paafølgende Vanheld og Gjenvordigheder nød Marie Trøst ved de Personers Nærværelse eller Raad, hvis Troskab og Hengivenhed var bleven prøvet ved Lochleven.

Den femtende November.

Novelle af L. Tieck.*)

Nogle Mile fra Amsterdam levede den rige Hr. van der Winden paa sit Landgods, og i en be-

---

*) Fra: „Dresdner Morgen-Zeitung, herausgegeben von Friedrich Kind und Karl Constantin Kraukling", No. 37-47, Marts 1827.

qvem Bolig. Huus og Hauge vare idag særdeles festlig udsmykkede, forbi han ventede sin Ungdomsven Thomas, der netop var kommen tilbage fra Ostindien, og hvem han ikke havde seet i over tolv Aar. Han sad med sin Kone Susanne i det lyse Værelse, og de store Glasdøre stode aabne ud til den reenlige og ziirligt ordnede Hauge, hvor Tulipanerne brammede og Hyacinther straalte fra andre Bede, medens en Nattergal afvexlende lod sine fulde Toner klinge, og en mild Foraarsluftning bar Blomsterdufte ind i Salen. — Moder Susanne saae veltilfreds ud i det Grønne og længere bort, hvor Skibe neppe kjendeligen fra Tid til anden glede forbi paa Kanalen. Ved Siden af hende sad Niecen, syslende med qvindeligt Arbeide, og, som det lod, ei saa rolig som begge hendes Pleieforældre. „Du skulde dog have pyntet Dig noget mere, kjære Elsbeth" begyndte Tanten; „Du veed, hvor meget den rige Thomas holder af kostelige Smykker, og om Din Hals, Dine Øren vilde han vist især glæde sig over at gjenfinde Din salig Moders skjønne Perler." — „Men skinner da ikke Pigen," sagde den Gamle, leende i Skjægget," som en fyldig hvid Hyacinth? Hvad behøver hun Perler? Hun er ogsaa uden Guld og Ædelstene saa fyldig, høi og straalende som en Dronning." — Elsbeth blev pludselig saa rød som et Blod, og bukkede sig ned, indtil hendes Skamfuldhed igjen var gaaet over, og hun kunde vove at slaae Øinene iveiret. „I forkjæler mig altid," sagde hun derpaa; „ere vi Piger ikke alt af os selv forfængelige nok? Og Fa-

der taler altid med mig som en Elsker; det skulde I slet ikke taale, Moder Susanne." — „Lad kun Skibscapitainen, Thomas komme," svarede Moderen „han vil paa sin plumpe Sømandsmaneer snakke Dig ganske andre Ting for. Naa, har Du overlagt Indholdet af hans sidste Brev"? — Elsbeth blev endnu mere forlegen; kun lod hendes Mine næsten til at vise endnu mere Fortrædelighed. — „Ja! ja!" raabte Faderen fornøiet, og gneed sig i Hænderne: „lille Brud! lille Brud; saa vil Du nok blive nødt til at bære den Stads, han bringer med til Dig."

Den høie blomstrende Pige reiste sig i sin hele Skjønhed, og traadte hen for den leende Fader. Hun greb hans Haand, bøiede sig og kyssede den, hvorpaa hun, i en smertelig Tone, i det en lille Taare fordunklede hendes blaae Øie, sagde: „De skal ikke endnu saa snart blive af med mig, kjære Fader; hvad enten Herr Thomas bliver paa Landet, eller stikker i Søen igjen, skal man ikke saa let faae mig bort fra dette dyrebare Huus og fra Deres Side." — Den gamle Kjøbmand blev halv forvirret derved, da han næsten endnu aldrig havde seet den ellers muntre Pige saa alvorlig. Han rystede paa Hovedet, trykkede hendes Haand, og sagde efter en Pause: „Saa skal da altsaa ingen Ting i Verden gaae efter mit Hoved; han kunde jo kjøbe Huset her, eller vi kunde boe sammen baade her og inde i Staden, saa havde min bedste Ven paa Jorden min kjæreste Else, og jeg kunde døe rolig! — Ak," vedblev han fortrædelig, „en rolig Død vil overhovedet ikke saa let falde i mit Lod;

det har nu engang været besluttet, at jeg ikke skulde være nogen lykkelig Mand." — Moderen begyndte nu ogsaa at græde, og Pigen søgte at trøste hende med alvorlige og venlige Ord. Fra Haugen sang nu Nattergalen lydeligere og nærmere, men med de melodiske Toner blandede sig den skjærende Lyd af en pibende Saug, der syntes at overskjære haardt og knudret Træ, hvorpaa Øxehug lode endnu stærkere. Faderen saae betydningsfuld hen paa Moder Susanne, men Elsbeth reiste sig, og gik med lette Skridt en høi, svær Mand imøde, der nu kom ned ad Alleen. — „Der er jo det brune, kjære, naragtige Fjæs!" raabte Faderen pludselig igjen opromt, foer op af Stolen, løb i Hast forbi Pigen, og sprang næsten i den Fremmedes Favn, hvem han hilste med høi, stammende Jubel. — „Her er jeg da igjen," sagde denne, i det han med sin stærke, brune Haand skjød den Gamle noget fra sig, standsede, og betragtede ham fra Top til Taa: „Du er bleven ældre, Jahn, og tykkere," begyndte han derpaa, med rolig Stemme; „men dog endnu bestandig ret en Springfyr: har ikke den gamle Vindbeutel, ved at springe mig om Halsen, revet mig Halskluden løs og stødt Parykken i Ulave?' vedblev han ligesom fortrædelig, i det han igjen phlegmatisk satte begge Dele i vedbørlig Orden.

Moderen var imidlertid ogsaa kommen til, og efterat man havde hilst paa hinanden, gik de fire Mennesker, som det vel pleier at hænde under den Spænding, som en længe fraværende og elsket Ven

ved sin Ankomst foraarsager, tause og forlegne tilbage i Haugestuen, satte sig ned og betragtede hinanden paa ny. Elsbeth forlod Selskabet, for at besørge en Frokost, som hun derpaa selv, ledsaget af en reenlig Pige, anrettede paa Tallerkener af japansk Porcellain. Vennerne vare imidlertid igjen komne til Mæle, og Søemanden sagde, i det han skjænkede sig et Glas gammel Rhinskviin: „Else, Du er bleven meget smuk, fyldigere og skjønnere end Sirenen paa Forstavnen af mit Skib. Drik mig til af denne Viin, saa sætter jeg min Mund til samme Sted, og det skal smage mig herligt, og være mig den bedste Velkomst.“ — Elsbeth gjorde hvad han forlangte; han tog Glasset, med en Art af Andagt, drak og satte det derpaa behjertet paa Bordet. „Nu Gamle,“ tilraabte Kjøbmanden ham, „seer Du da ikke, Blindebertel, at det er den samme Chrystalpokal, som lille Else for tolv Aar siden forærede Dig paa Din Fødselsdag, og hvori hun havde ladet stikke Dit Navn og Dit Vaaben? Da Du gik ombord, drak Du ogsaa her paa samme Sted og af samme Glas, til den sidste Afskeed.“ — Søemanden tog Bægeret, betragtede det fra alle Sider, og sagde efter en Pause: „Hum! ja det er den samme; havde jeg ikke reent glemt den, og jeg vilde heller ikke have kjendt den igjen, skjøndt den slet ikke har forandret sig; og Else, der er voxet op saa stor, bred og tyk, og af en rødlig Æbleblomst er bleven til et rundt og fyldigt Æble, var mig dog strax saa bekjendt og fortrolig. Men jeg er tilmode som en gammel Høne — som om

jeg i alle de tolv Aar havde udruget det kjære Rosensbarn saa smukt i mit varme Hjerte. See bare paa hende! Seer hun ikke ud som den hvidtspillende Rosensblomst, Englænderne kalde Maiden-blush? Fanden tage mig, om jeg ikke, naar jeg erobrer den Skat, er rigere end Stormogul. Ikke sandt, lille Brud? Ikke sandt, min Skat?" raabte han henrykt, i det han heftig omfavnede den svagt modstræbende Pige.

„Ja, ja!" smaalde van der Winden, „hun vil nok, skulde jeg haabe, endnu overgive sig til Dig paa Naade og Unaade, og det kan jeg sige Dig, at jeg i de 16 Aar, hun har været hos mig, vel har forøget hendes store Formue med en Trediedeel mere."

„Jøde", foer Thomas løs paa ham, i det han slap Pigen: „gamle Aagerkarl! jeg vilde ønske, hun ikke havde en Styver, det runde hvide Pigebarn, at jeg kunde fornøie hende med mit Guld, mine Skibe, Krydderier og kostbare Vare. Da jeg ved Kap var nærved at gaae i den dybe Kjelder, var det min eneste Tanke, og da jeg var frelst, ærgrede jeg mig for hendes Skyld over, at vi havde været nødt til at smide saamange Kasser overbord. — Hvis de Umælende nede paa Havsens Bund har klædt sig i alle de kostbare Stoffer, saa have de kunnet holde en herlig Hofgalla ved et Hvalfiskebryllup. Men, gamle dumme Dreng, sig mig dog hvor Din Søn er henne, den opløbne Bengel, Frits-Vilhelm, der, naar han sprang op paa mit Skjød, altid gav mig de mange Drefigen?"

Den Gamle foer med et bistert Blik iveiret,

stampede først med det høire og dernæst med det venstre Been saa mægtigt, at Porcellainet klirrede mellem hverandre, og løb derpaa, i det han skar Tænder, ud i den af Solen oplyste Hauge, uden engang at tage Hatten med, der hang paa Væggen. Thomas saae forundret efter ham, rystede paa Hovedet, og betragtede Moderen med Forundring. „Er den Gamle bleven vred paa mig?" spurgte han derpaa, i en bekymret Tone, „fordi jeg kaldte ham Aagerkarl, Jøde og dum Dreng? Han er jo dog alle tre Dele; hvorfor begynder han strax med Pengene, inden jeg engang har saameget som synket en Bid Brød i Eders Huus? Og see, er han ikke dum, og bærer sig ad som en Dreng, naar han med sine Bjørnepoter der tumler over Aspargesbedene og er nærved at løbe Drivhuset overende? Hør, Fætterske, I maa faae den gamle Sjæl god igjen, jeg mener det, Gud straffe mig, ikke ondt; thi hvis jeg ikke holder af ham, saa vil jeg her som jeg sidder blive til en Sælhund, og mere kan jeg ikke gjøre for ham." — „Sæt Dem," sagde Konen, i det hun søgte at berolige ham, „det er ikke det, Hr. Fætter, som De tænker; han er og bliver Deres Ven; men der hviler en tung Sorg og megen Græmmelse paa hans Hjerte." — „Græmmelse?" sagde Søemanden; „skal han da derfor fare løs som en Rhinoceros, og det netop paa mig? og det i det Øieblik jeg har sat Foden inden for hans Dør? Han har jo Tid nok endda til at græmme sig, og skulde ogsaa gjøre det paa en mere maneerlig Maade. Mennesket var i forrige Tider

saa rolig og doven af sig, og skjældte mig altid ud for min Heftighed. Græmmer man sig da med Benene? Naar jeg bander og brøler, og lader et heelt Tordenveir slippe løs, saa stamper jeg saaledes om, som han nu gjorde, og han har jo dog alt havt Podagra; og slaaer det altsammen i Glemmebogen. Men De græder jo selv, gamle Skat? og Elsbeth er ogsaa smuttet afveien? Siig mig dog hvad der er paafærde, ellers begynder jeg ogsaa at støie og trampe om med Benene."

„Det er for vor Søns Skyld," sagde Moderen, da Soemanden endelig taug; „og naar man berører det Punkt, saa bliver den Gamle altid som om han var ude af sig selv." — „Er han bleven en Dogenicht?" raabte Thomas. „Seer De, De skulde have ladet mig faaet ham med til Ostindien, som jeg altid har sagt." — „Det er ikke det," svarede Konen, med en dybt bekymret Mine, „det er endnu langt værre; hvis det var Tilfældet, vilde vi dog endnu maaskee takke Gud, naar det stod til os at faae det ændret." — „Ak Gud!" skreg Soemanden ganske ude af sig selv, og dandsede omkring i Stuen, for at skjule sine Taarer, „saa er den ranke lille Frits med de brune Oine død? Død? Ja, ja, vi gamle Dogenichter blive tilbage og de Guds Engle marschere af iforveien, for at skaffe os Qvarteer deroppe. Ak, Gamle, Gamle! hvor er Du dog bleven en ulykkelig Moder! Derfor er det, at Taaremusklerne staae saaledes frem under Oinene paa Dig, saa at Du seer sorgelig og veemodig ud af den megen Graad. Ja,

ja, naar endogsaa jeg maa flæbe saaledes for den allerkjæreste lille Bengels Skyld, saa maa vel sagtens en gammel Moder flyde reent hen i Taarer."

„Han er ikke død," sagde Susanne, i det hun græd endnu heftigere. — „Curieuse Mennesker I er," raabte Thomas, ligesom i glad Harme. „Er I da reent forkeert i Hovedet, at faae mig til at skabe mig som en Nar? Hvad Nød er der da paafærde?" — „Han er maaskee værre end død," sagde Susanne, „og det er vel det skrækkeligste, som en Moder kan sige om sin elskede, eneste Søn." — „I Daarekisten skulde man sætte Jer, I gamle Taareperse!" raabte Søemanden; „og den gamle Jahn skulde holde Eder med Selskab! I har glemt baade at tale og tænke, og Fornuften løber rundt med Eder. Værre end død? Saa maa han altsaa endnu ovenikjøbet hænge i Galgen, ellers er der ikke Menneskeforstand skabt i Eders Tale."

Uagtet sine Taarer maatte Moderen smile over Søe-Capitainens comiske Utaalmodighed. „De lader mig ikke tale ud," vedblev hun derpaa roligere, „Vilhelm er hverken død, eller en slet Karl og en Døgenicht, derfor har vor Herre bevaret ham, ihvor tungt han har hjemsøgt os. Jeg maa korteligen fortælle Dem Ulykken, paa det at De kan vide Alt, forend min Mand kommer tilbage; thi han kan ikke taale, at der bliver talt derom i hans Nærværelse; derfor har han ogsaa i de 12 Aar ikke skrevet et Ord til Dem derom, og hverken jeg eller nogen anden har tordet melde noget om Sagen. Vi have ogsaa der-

for næsten ganske trukket os tilbage fra Verden, og boe, selv om Vinteren, for det meste paa dette Landgods, fordi den Gamle virkelig paa en vis Maade derover er bleven menneskefjendsk. — De veed vor Frits-Vilhelm var en spæd, rank voxen Dreng, fiint bygget, munter og driftig, men begavet med en Forstand og Evner, der vare langt over hans Alder. Bøger udgjorde al hans Glæde; i Skolen kunde han ikke komme tidlig nok; siden havde vi en forstandig Mand til hans Hovmester, der bestandig hurtigere blev træt end vor kjære Dreng. Historie, Latin, Græsk, nyere Sprog, tilligemed Mathematik og Geometrie havde han allerede begyndt at lære, da De besøgte os sidste Gang." — „Jeg veed det, jeg veed det!" faldt Capitainen hende i Talen, „den lille Krabbe frittede mig saa næsviist ud om Compas og Skibsbygning, han vidste alt meget deraf ligesaa godt som jeg selv, og kunde fortælle mere om Admiralerne Tromp og Ruyter, end jeg." — „Kun imod Handelsvæsenet viste han altid den største Modbydelighed, ja Afskye, hvilket ogsaa fortrød min Gamle saa stærkt, at de tidt kom i haard Strid med hinanden derom. Men da hele Verden roste Drengen, alle Lærere faldt i Forbauselse over ham, og selv lærde Mænd i Amsterdam og fremmede Professorer fra Leyden, der kom til os, spaaede, at vort Barn engang i Tiden maatte blive een af de største Lærde i Europa, saa lagde min Mand sig saadan daarlig Tale paa Hjerte og hovmodede sig af sin Søn; Barnet var allerede besjælet af en overordentlig Ærgjerrighed, og vor Jahn an-

sporede bestandig endnu mere hans Ambition; og dog var det overflødigt at give en hidsig Hest af Sporene, thi Barnet sad allerede til ud paa Natten og arbeidede. At spille Boldt og andre Børnelege, eller at færdes med sine Kammerater, var ham en Rædsel; han kaldte Alt hvad de foretoge sig, naar de joge efter hinanden, sloges med Tørklæder og Pidske, sprang omkring og legede Tagfat, dumt, lavt og pøbelagtigt; ellers var han karsk og sund, bestandig munter, og kunde komme i heftig Glæde over en ny smuk Bog. Saaledes naaede han sin tiende Fødselsdag. Vi havde et lille muntert Selskab hos os inde i Staden. Han havde faaet Foræringer, havde været meget fornøiet, og i de sidste Dage anstrængt sig mindre, fordi han havde gjort en Reise med os paa Landet; paa selve Fødselsdagen havde han ikke nydt meget; men allermindst Viin eller hidsende Ting, saa at det sikkert ikke kan tilskrives nogen Forsømmelse fra vor Side."

„Nu?" spurgte Thomas, yderst spændt. — „Henimod Midnat," vedblev Moderen igjen, afbrudt af Taarer, „høre vi et besynderligt Skrig, der lød fra vor Søns Kammer — et Skrig — hvorledes skal jeg beskrive det? vi havde aldrig hørt noget lignende af Barnet, og dog gjenkjendte vi strax hans Stemme; det var næsten som af et vildt Dyr; det lignede det hæse, gjennemtrængende Skrig af en Hyæne, som jeg nogle Aar efter hørte med Forfærdelse, fordi det igjen erindrede mig om denne Nat. En Moder er endnu ængsteligere end en Fader; jeg var strax derovre, Hovmesteren var ogsaa alt oppe, van der Winden kom

et Dieblik efter. Barnet laae vaagen i sin Seng; men kunde ikke røre et Lem, var maalløs og saae paa os med stive Dine. Der blev sendt Bud efter Læger, brugt Medicamenter; de erklærede det for et Nerveslag, og enhver Hjelp var forgjæves. Kun Bevægelsen vendte tilbage. Alt om Morgenen kunde Drengen staae op, gaae, spise og drikke; men Hjernen var beskadiget, Slaget maa have truffet den indvendig fra, han talde lidet eller intet, kunde intet begribe, havde glemt Alt hvad han hidtil havde lært, og syntes først efter nogle Dages Forløb, at gjenkjende os, hans Forældre. Han var altsaa bleven tosset, vanvittig, og er siden vedbleven at være det. Der laae nu vor Glæde og den Gamles Hovmod; det var den største Lærde i Europa, der nu gabede omkring, som et umælende Dyr, og slet ikke kunde tage sig det ringeste for, ja ikke engang duede til den ubetydeligste Bestilling, hverken til Skriver paa et Contoir, eller til Haandlanger, eller Avlskarl."

Capitainen udstødte et saa dybt, vedholdende og lydeligt Suk, at man næsten havde kunnet kalde det et Brøl: „Og han er bleven ved at være saaledes, det arme Ukrud?" spurgte han derpaa. — „Saa temmelig," svarede Moderen; „kun har der siden den Tid tildraget sig den allerstørste Forandring med hans Legems-Constitution. Thi ligesom han tilforn var smækker og fiin, næsten altfor aandig og spæd, og derhos høist irritabel og ømfindtlig, saaledes er han nu overordentlig robust og af næsten overmenneskelige Kræfter; der er næsten intet, som gjør Indtryk paa

ham; hans Væxt er over den sædvanlige." — „Og hvad tager han sig da for, det arme Kjæmpedyr" spurgte Søemanden igjen. — „Der gives for ham" svarede Konen, „ingen alvorlig Beskjæftigelse; thi han hverken forstaaer, eller ynder nogen saadan. Men det synes at gjøre ham godt, ja at være en sand Fornødenhed for ham, ret at søge legemlig Anstrængelse, og at arbeide mere, end vel to andre Mennesker vare istand til. Hører De ikke, at Nogen sauger, og hugger med en Øxe? Det er ham, den Ulykkelige. Fader har indrømmet ham en Deel af Haugen, og han har næsten i to Aar været ifærd med at bygge en stor, meget stor Baad. Til denne gjør han alting selv, det mindste, som det største, fælder Træet, lader det tørres, skjærer og hugger, og er ofte Dag og Nat utrættelig ved denne unyttige Anstrængelse." — „Hør, Folk" svarede Thomas, ligesom ængstelig, „jeg er vel selv ingen af de reneste; men det kommer mig for, at I altid have været noget for tilbageholdende og forstandige: har I da ogsaa tidt bedet til Gud af Eders ganske Sind? En Gang i en Storm, hvortil jeg ikke har oplevet Mage, og da Vandet allerede skyllede mig ind i Halsen, har jeg lært og forsøgt det, og det er kommet mig godt til Bedste; besøger da ogsaa det kjære dumme Uhyre, Guds Huus med Eder?" — „Kjære Fætter," svarede Moderen noget tøvende, og i det hun kun lagde Mærke til det sidste Punkt, „den Ulykkelige har en egen Modbydelighed imod vor Domine, og lader sig kun sjeldent overtale til at følge med os." — „Hvad

Domine," raabte Thomas; „baade han og alle I Andre skulle træde frem for den rette Domine, og ikke gjøre Flauser. Den, der har taget Forstanden, kan ogsaa give den igjen. Han har Forraad i Overflødighed, og behøver ikke at gnie; han kan forsørge Eder Alle og mig med paa det rigeligste, og vil ikke mærke nogen Mindskelse derfor. Hvis ikke noget andet hielper, saa lad mig faae ham med, at han kan passere Linien. I Ostindien holde de paa mange Steder saadanne Dosmerpander for Helgene; Qvinder og andre, der ere endnu dummere, vilde tilbede ham, som en lille Vor-Herre. Saa forkeerte ere Menneskene mange Steder."

Samtalen blev her afbrudt, i det Faderen kom tilbage fra Haugen med en stor Pudel. Umiddelbar derefter traadte en høi Yngling ind i Salen, i hvis forunderlige Ansigt, der ligesaa meget udtrykte Forstand som Vanvid, Følelse som Sløvhed, den Fremmede strax ahnede og gjenkjendte sin Frits-Vilhelm. Den smukke unge Mand bar i Armen en stor hvid Kat, der saae temmelig forstyrret ud, da Haaret stod iveiret paa den som Børster, og dens grønne Øine rullede uroligt frem og tilbage. Sønnen satte sig, klappede Dyret, som han syntes at holde meget af, og søgte at berolige det. Den Gamle var af Vrede endnu rød over hele Ansigtet, og sagde, efter en Stund at have tiet, med haard Stemme: „De faa Nattergale, der besøge os hvert Aar, skal ikke ædes op eller skræmmes bort af den fordømte Kat! Og har jeg denne Gang kun hidset Pudelen paa den, for at nappe den lidt,

saa skyder jeg næste Gang, med egen Haand, den hvide Satan ihjel med min Kuglebøsse." — Den unge Mand havde sat sig lige over for Faderen, og saae forundret paa ham med sine lysebrune Dine. „Skyde ihjel" raabte han, med en Tone, der snarere forraadte en venlig Stemning end Vrede: „gaae Mis!" — idet han lod Katten løbe, — „Forfølgelse — hele Verden — Utaknemmelighed" — vedblev han i Pauser, i en eensformig Tone, saa at man ikke ret kunde vide hvad han vilde udtrykke med disse Ord. Pudelen havde imidlertid lagt sig under Bordet, men Vilhelm krøb efter den, og trak den frem, uagtet den stred imod. Han gik hen til Vinduet med den sorte Antagonist, besaae den nøie, og plukkede derpaa nogle hvide Haar af Flaben og Hovedet. Han tog disse, der øiensynlig tilhørte hans Kat, og som Pudelen ikke havde bemægtiget sig paa den venligste Maade, svøbte dem i et Stykke Papiir, og stak dem i sin Vestelomme. Derpaa gik han hen til sin Fader, og sagde meget alvorlig: „Sorte Hund mere Skind har — flere Haar end Mis — bedre taale at miste." — „Men han æder ingen Nattergale", sagde Faderen ligesaa kort. — „Ikke æde", indlod Sønnen sig paa en yderligere Forklaring, — „Mis ogsaa høre efter, — passe paa — nede ved det Træ — sorte Hund reent dum — ikke høre andet end Musik." — „Godt, godt", afbrød Faderen ham, i det han nu først, under den Forudsætning, at hans Kone imidlertid vilde have fortalt det Passerede, vovede at opløfte sine Dine imod sin Ungdomsven. Denne trak stærkt paa Skuldrene og

sukkede igjen saa høit, at Frits=Vilhelm blev opmærksom, bemærkede den Fremmede i Værelset, og mynstrede ham skarpt fra Siden af, med et frygtsomt Blik. Hans Oine begyndte at fordunkles, han mumlede noget for sig selv, og slog derpaa med Haanden heftigt i Bordet. Elsbeth gik bekymret hen til ham, rakte ham venlig Haanden, og sagde derpaa, i det hun strøg en af de brune Lokker fra hans Pande: „Du maa ikke være fortrædelig, kjære Vilhelm!" — „Maa være det!" raabte hiin meget vred: „Fremmede Folk her, — for fremmede Folk — ikke høre til Familien — skjælde min Mis ud, bagtale min Mis" — „Mis vil nok ved Leilighed svare for sig", sagde Elsbeth, med den muntreste Mine, „den sorte Mustapha har heller ikke det bedste Rygte, kjære Ven! han fangede i forrige Uge en Muus, som om han kunde være en Kat." — Den Syge saae Pigen, der stod for ham, lige ind i hendes muntre Ansigt, og begyndte nu, i samme Tone, som man hører hos smaae Børn, at lee paa det hjerteligste, hvorover Faderen blev endnu alvorligere, og Thomas betragtede sin forrige Yndling med endnu større Deeltagelse. — „Herren der", vedblev Elsbeth, „er heller ingen Fremmed, det er vor Fætter, Capitain Thomas, der har kjendt Dig fra Barn af." — Vilhelm reiste sig, stillede sig hen for Capitainen, hilsede ham høfligt, og rystede paa Hovedet. „Ingen Fætter", sagde han derpaa, „Mustapha knurre ogsaa — kjende ham ikke." — „Kjære Ven!" sagde Thomas, „Du er min egen kjære Frits=Vil=

helm, om Du endogsaa ikke kjender mig, og reent har glemt mig."

Den Syge traadte tilbage, ligesom skye og forskrækket, og tog ikke imod den Haand, Thomas havde rakt ham; hvorpaa denne igjen satte sig ned, og Vilhelm, med en eftertænksom Mine, gik frem og tilbage i Værelset. Han traadte hen til Bordet, og betragtede Alt hvad Elsbeth havde sat frem der, og ved denne Mynstring faldt ogsaa det slebne Krystalglas ham i Oinene; han tog det i Haanden, holdt det for Dagen, og betragtede Vaaben og Navnetræk meget nøie. Derpaa gik han hen til Elsbeth, og sagde: „Du foræret — længe siden — til ham der! — Thomas, Sømand!" — Han satte Glasset varsomt paa Bordet, og gik med aabne Arme hen imod Capitainen, der hjertelig trykkede ham op til sit Bryst. „Arme Fætter," sagde herpaa Thomas, „Du er ret bleven stor og stærk." — „Ja vist", sukkede Faderen, „ligesom en tyk Træsvamp, hvori der ikke er nogen Saft." Vilhelm syntes ikke ret at forstaae hvad han sagde, men desuagtet blev hans Aasyn noget formørket, hvorpaa Thomas, der bemærkede det, for igjen at opmuntre ham, vedblev: „Lad det være godt, gamle Ven! Min unge Kammerat her bliver en Sømand, som jeg har hørt. Du bygger jo alt et Skib, lille Frits; ikke sandt? Nu, vi kan jo sætte Ruller under det, og seile rundt omkring i Haugen med det? eller oppebie Vinteren, og bruge det til Slædefart i Sneen? Thi Søe og Vand er dog for langt herfra." — „Slæde? — Ruller?" skreg Vilhelm, og hans Oine funk-

lede skrækkelig. „Komme med! strax! see!“ raabte han, i det han med sine stærke Arme tog saa kraftig fat paa Sømanden, at han næsten mere bar end skjød ham ud af Salsdøren. Skibscapitainen, der kjendte sin egen Styrke og Tyngde, og saa pludselig saae sig behandlet af Ynglingen som et Barn, betragtede det unge Menneske med et forundret Blik, uden at sætte sig til Modværge. I hvor sørgmodig og fortræbelig endogsaa Faderen var, kunde han ikke undertrykke et vist velbehageligt Smiil over sin Søns Kjæmpekraft; men Elsbeth saae efter de to Bortilende med en betænkelig Mine, som om hun befrygtede et eller andet Uheld. Hendes og hendes Moders Bekymringer bleve imidlertid snart hævede, da de tvende Stridende efter kort Tids Forløb kom tilbage, Haand i Haand og ganske forsonede. „Ære og Reputation!“ raabte Capitainen, „og den bedste Satisfaction oven i Kjøbet maae jeg give min Gudsøn, den dygtige Frits! Ei, hvad I gamle Mennesker! Knosen er ikke eenfoldig, det maa jeg bedre vide. Men I forstaae Eder ikke paa Skibe. Ingen Skibsbygmester kunde gjøre det bedre. Og alting selv! For Satan, det har noget at betyde! Som Baad er den mig kun for stor, den herlige Ting, ellers afkjøbte jeg den unge Kjæmpe hele Indretningen. Jeg har i mine Levedage ikke seet noget, der er skjønnere og hensigtsmæssigere forfærdiget.“ Han gned sig i Hænderne af Glæde, og klappede Ynglingen kjærlig paa Skulderen. Faderen syntes ogsaa gjerne at høre denne Roes, og Alle vare blevne muntrere, da den gamle Tjener kaldet

dem til Middagsbordet, i det han tillige anmeldte Sognets Domine og en Fremmed, som Gjæster.

Den Gjæst, der var kommen med Præsten, var en ung Tydsker, som Husets forrige Hovmester, der var vendt tilage til Tydskland, havde anbefalet til Hr. van der Winden. Dette unge Menneske, der havde bestemt sig til Handelen, skulde ansættes i Amsterdam eller Haag, paa et stort Contoir, for dernæst, efter nogle Aars Forløb at tage til London, og maaskee at nedsætte sig der. Da den unge Sommer var velhavende, saa hastede han ikke meget med at indtage den for ham bestemte Post; men han foretrak i dette Aar endnu at reise omkring i Holland og Nederlandene, for, som han indbildte sig, at lære at kjende Nationen, dens Skikke og Væsen. Saaledes havde han været i Brüssel, Rotterdam, Antwerpen og Amsterdam, og kom nu fra denne sidste store Stad tilbage til dette Landsted, for at fortsætte Familiens Bekjendtskab, hvortil Elsbeth i Særdeleshed havde bevæget ham ved sin Skjønhed og venlige Adfærd. Goethe var nylig optraadt i Tydskland med sin Götz og Werther, og den unge Reisende hørte til hine Beundrere, der priste det sidste Værk over alting, kunde det udenad, og i deres Begeistring vilde omvende Enhver til de deri udtalde Synsmaader og Følelser, uden vel selv at have følt den uovertræffelige Bogs hele Værd. — Denne unge Mand contrasterede, i sin lyseblaae Frakke og gule Beenklæder, meget med det hollandske Selskab, hvori han var indført. Domine i Særdeleshed, der havde havt ham med i sin Vogn fra Kirkebyen, be-

tragtede og behandlede ham ganske som et Menneske, der er overfaldet af et uskyldigt Vanvid, og fandt det derfor ogsaa ganske naturligt, at han ved Bordet satte sig ved Siden af den Tossede, med hvem han vel ikke talde det mindste, men flittig holdt Die, fordi det ogsaa var ham om at gjøre at samle Menneske-kundskab paa sine Reiser. Faderen var venlig imod sin Gjæst, og Moderen endnu mere; kun Capitainen, der strax havde bemærket, at den Fremmede var meget forekommende imod Elsbeth, søgte at skjule sin Fortrædelighed over den Paatrængende, bag en vis Ligegyldighed imod hans Person.

Man havde reist sig fra Bordet, spadserede i Alleen, og begav sig derpaa hen i Lysthuset, for at drikke Kaffe. Vilhelm, der altid kun nød lidet, havde alt igjen givet sig ifærd med sit Arbeide, og, omendskjøndt hans Saugen og Tømren undertiden forstyrrede de Siddendes Samtale, saa vilde Faderen dog ikke nægte sin ulykkelige Søn denne Underholdning, for ikke at bringe ham i Harnisk, da han let blev vred over deslige Forbud. Den unge Tydsker havde intet bedre, eller mere hastende at foretage sig, end at bebude sin nye Enthusiasme, hvortil han daglig benyttede enhver Leilighed. „Vi og de øvrige Nationer", sagde han, efterat have talt en Deel i Forveien, „have, i hvormeget der i en vis Betydning end kan være præsteret, hidtil endnu ikke eiet noget, der lod sig sætte i mindste Sammenligning med denne nyeste Phantasie-Flugt. Thi Sjælen, Gemyttet selv var hidindtil endnu intetsteds tegnet, og i den dybe Smerte, i For-

tvivlelsen over sig selv og alt Liv, var hiint vidunderlige Punkt ikke fundet, der baade frem og tilbage forklarer Alt, og i selve Døden og Tilintetgjørelsen igjen antænder et Lys, hvis Gjenskin lader en høiere Tilværelses Glands straale os imøde." — „Jeg forstaaer ikke den unge Mand", sagde Domine; „hvad han vil sige, kan, hvis jeg har fattet noget af hans Ord, vel i alt Fald kun lade sig anvende paa Aabenbaringen og den hellige Skrift." — „Jeg har læst Deres Yndlings-Bog", fortsatte Elsbeth Samtalen, „og den har rystet mig dybt; jeg kan ikke bedømme den, fordi Indtrykket var altfor stort og almægtigt; thi min Sjæl vil endnu have lang Tænkning fornøden, for at ordne de Masser af Følelser, der bestormede mig fra alle Sider. Bogen er et mageløst Værk; men De kan dog ikke ønske og ansee det for muligt, at alle poetiske Bøger skulde have samme Skikkelse." — „Og hvorfor ikke?" sagde den unge Sommer, „meer eller mindre; thi om Kjærlighed er der i det mindste hidtildags ikke talt med Udtryk og Følelse." — „Ho, ho!" raabte nu Sømanden, der blev opmærksommere, og erindrede sig sin Ungdom og saamange Sange, som den Gang havde henrykket ham: „af Jer Tydskere skulde vi vel altsaa først lære at elske?" — „Og Vondel!" sagde Faderen, „og saamange andre af vore Autorer! ei min unge Herre, jeg vil ikke anføre alle de Navne, der ogsaa klinge herlig i vor Literatur." — „Avner! Straae! følesløse Linier!" raabte Sommer, med Haan og Anmasselse, hvorover Domine blev saa vred, at han dreiede sin store trekantede Hat rundt paa sin

Paryk, og siden lod den sidde skjævt. „Jeg er ingen Digter", raabte han med Heftighed, „og skjøtter heller ikke om at være nogen; jeg vil ikke spille nogen Forelsket, ingen hedensk, vild, toileløs Enthusiast; men mindst vil jeg lade mig omvende til en ugudelig Selvmorder, og allermindst af en omreisende Handelsbetjent med rundt afskaaret Haar; men saa gammel og klodset jeg endogsaa her sidder, saa vil jeg dog maale mig i alle mulige Versemaal med en høitravende Nebucadnezer, der fører saa unyttig Tale. Hid med Pen, Blæk og Papiir!"

Alle loe høit over den larmende Geistlige, men den Fremmede følte sig fornærmet, og vedblev, i en ømfindtlig Tone: „Hvorledes kan da et Folk besidde en Literatur, der nøie betragtet, kun maatte være en Provinds af Tydskland, hvis det gik til med Rette? Sproget er en fordærvet, tydsk Dialekt, dets Stræben Penge og Handel, dets Sæder gammeldags og forældede: medens det store Tydskland, uddannet og dannende sig, paa mangfoldig Viis kraftigt og herligt udvikler sig i Historie, Videnskab og Kunst, i riig Literatur, i uendelig Stræben, paa samme Tid som her Historien, der rigtignok aldrig var stor og eiendommelig, aldeles hendøer, og snart Alt hvad der tilforn endnu kunde melde sig af Aand, kun vil staae rundtomkring i stive Former, i fortorrede Larver, som sælsomme Mumier." — Den unge Vilhelm var, hidlokket af den høirøstede Latter og Strid, ligeledes kommen til, og den nu al Fatning berøvede Domine reiste sig i ophøiet Harme og udbrød: „Himmel og Jord! Paa hollandsk

Grund at høre Holland saaledes haanet af en Fremmed! O I Tydskere, I Svage, I Usle! Da I laae i Slummer, i den lade Døsighed, hvoraf siden ei engang en trediveaarig Borgerkrig kunde vække Eder, da England endnu skjælvede for en mild Dronning, da i Frankrig Rædsel væltede sig efter Rædsel, og Armod afløste det Usle og Jammerlige, da reiste vi lille Hob os, et aabent, fladt Land, med svage Kræfter, ikkun støttede af Troen, aabenbart og trodsende imod det almægtige Tyrannie, for hvilket Europa bøiede sig i Ærefrygt; og ved dette lille Land, ved disse stakkels, uvidende Borgermænd var det, at Tyrannens Kraft udtømte sig, og hans Verdensherredømme endelig hensegnede! Og hvad have I Tydskere da vel gjort i hine, for os saa mindeværdige Lustrer, da vor store Vilhelm af Oranien og hans ædle Landsmænd søndersloge Lænken, der syntes at være smeddet for Evigheden? Og hvor er endnu den Bog i Tydskland, der torde maale sig med vor store Hooft, der som Mand har beskrevet denne hæderrige Tid?" — „Hooft!" sukkede Vilhelm, og sænkede sit Hoved, som om han søgte en Tanke: — „Tacitus!" — Faderen blev opmærksom og Moderen næsten forskrækket, thi deslige Navne havde deres Søn allerede i flere Aar ikke ført over sin Læbe. — „Og vore Søehelte!" raabte Capitainen, „og Afrika, Ostindien, Amerika! Hvor kjender man da ikke vort Navn? Gaae engang ved Leilighed ud, unge Menneske, og see en Smule paa det umaadelige Verdenshav, der i et Aarhundrede har været os underdanigt, indtil Englænderne, i Kappe-

strid med os og lærende af os, endelig have taget Luven fra os. Og ligesom vi skabte og styrede Handel og Riigdom, saaledes har den frie Tanke, den utvungne og lænkefrie Videnskab ogsaa fundet Tilflugt og Herberg hos os, og hvad Godt vi have modtaget af det øvrige Enropa, have vi forlængst tilbagebetalt det med Aagerrenter. Maatte det fortabte Italien, det menneskeomme Spanien, ja selv det lade Tydskland blot have kunnet og villet benytte de Aands- og Frihedsgaver, der ere udgangne fra os." — „Har ikke ogsaa Kunsten", begyndte Faderen, „blomstret hos os, da den alt var gaaet tilgrunde i det øvrige Europa? Vor store Rubens maatte forherlige Spanien, og sætte Italienerne i Forbauselse, og hvo kjender ikke, hvo beundrer ikke van Dyk og hans Skole, Rembrandt og vore Landskabsmalere? Her hos os var Friheden vaagnet, og med den Geniet og den skabende Kraft. Da De, unge Mand, er en Skolelærd, tør jeg ei engang for Dem bringe i Erindring, hvad vore berømte Mænd have gjort for Philologie og Kundskab om de Gamle. Hvis vi nu ei længer ganske ere det, som vi vare, saa erfare vi kun det Omsving, som alt Menneskeligt er underkastet. Siden den preussiske Frederik fremstod, er Livet først igjen paa en vis Maade blevet gjenvakt hos Tydskerne, og det kan være, at der ogsaa i deres Literatur opgaaer et nyt Lys, hvilket jeg ei kan bedømme, fordi jeg ei forstaaer mig derpaa." — „Rubens", sagde Capitainen, „Ja, det er en vældig Karl, og naar man seer paa Elsbeth her, saa mærker man vel, hvor han vilde hen; men enten

har dog det rette Blik fattedes ham, eller Naturen havde den Gang ikke ladet en saa smuk Jagt løbe af Stabelen, thi Alt hvad jeg har seet af den store Farvemester, bærer endnu ikke Vand imod dette Pragtstykke. Selv i hans skjønneste Sager svømmer der endnu bestandig, især hos hans Qvinder, noget lavt ovenpaa, saa at man ikke ret kan fatte nogen Andagt for de store fyldige Masser. Men vort fromme Barn her er saa straalende og viis, som en Guds Engel, og derhos saa from og blid som et Lam, og hun er tillige fornem og stor, som Maria Theresia i sin Ungdom, og saa fortryllende og tillokkende, som de hedenske Folk i deres Fabler forestillede sig Venus og Sirenerne. Om Sirenen paa min Skibsstavn vil jeg ikke engang tale, i hvor hoit jeg end holder hende i Ære." — „Og I er en gammel søesaltet Nar!" faldt Domine ham heftig i Talen; „skal I da gjøre det opblæste Barn, der, med sine iøvrigt hæderlige Forældre, allerede sjeldent nok besøger min Kirke, endnu forfængeligere og mere verdslig sindet; uden Ydmyghed er der ingen Skjønhed, uden Tro og Gudsfrygt, ingen Straaler; og Tillokkelse! hvilket dumt Ord! Tillokkelse skal der slet ikke være: det er en hedensk, verdslig, utilladelig Følelse!" — „Og roste I da ikke selv", skreg Thomas, „for et Dieblik siden Eders Digtere, I gamle Sjæleforfølger, istedetfor Sjæleforsørger! I er jo værre end de engelske Methodister og Qvækere, de tydske Herrnhuttere, eller vore Gjendøbere. Hvis legemlig og sandselig Tillokkelse var noget aldeles forkasteligt, saa vilde vi, inden Enden tog det, komme

til at holde nogle forrykte Lærdomme i Jødernes Talmud for christelige Troesartikler. I maa ikke tage mig det ilde op, Domine; men det kommer mig for, at der overhovedet hænger noget af en gammel Jøde ved Jer. Kun en forstokket Jødepræst kunde omtale det skjønne Barn paa en saa bespottelig Maade." — „Og I er en gammel forlibt Nar!" raabte den rasende Domine. — „Forlibt?" raabte Vilhelm, og saae med store Øine, nu paa Capitainen, nu paa Præsten. — „Forlibt!" raabte den unge Sommer; „hvad maa jeg høre? Er det sandt, min dyrebare, ærede, tilbedte Veninde? Skal den gamle brune Sødrage forestille min Albert? O vee! hvorfor er jeg Ulykfalige da kommet herhid?" — „Hvad!" skreg Thomas endnu ivrigere, „den fremmede Person staaer her og siger saadant ravgalt Tøi, og det til mit Pigebarn, som om han havde et Krav paa hende? Sødrage, I Orm! kalder I mig? O, I opløbne Gaaseurt! hvor tør I vove saameget som at see en Mand under Øinene, der har været omkring i flere Lande og paa flere Have, end I har gjennemsnust Fibelbrætter og Versmorerier i al Jeres Levetid?" — „Mine Herrer!" sagde Elsbeth, venlig smilende, i det hun reiste sig, „da De alle tilsidst endnu drak saa flittig af den ædle Kapsviin, formodede jeg næsten hvordan det vilde gaae. Jeg er i ethvert Tilfælde ingen saa vigtig Person, at man for min Skyld skal tage sig det saa heftigt. Min gode Fader besidder saa megen Rolighed og Fatning, at han vel vil vide igjen at vende til Spøg, hvad der her dog kun er talt i Spøg, og naar de alle igjen

ere blevne mere stille, skal jeg igjen komme ud til dem." Med disse Ord forlod hun Selskabet. Vilhelm gik efter hende, og da hun var traadt ind i Huset, begav han sig igjen hen til sit Arbeide.

„Hun har Ret", sagde Capitainen, der længe havde seet efter hende. „Vi maae Alle skamme os. Men jeg lægger ingen Dølgsmaal paa, at jeg er forlibt i hende, naar den Følelse engang skal have et Navn. Jeg kjendte engang en Mand, der heed Kunz-Peter, saaledes havde en enfoldig Domine døbt ham, og det var en Mand, der efter sit Væsen burde hedde Emanuel, eller baade Abraham, Isaak og Jacob, med den kjære Joseph ovenikjøbet, saa dydig var den gode Mand. Og saaledes kan Barnet maaskee være blevet galt døbt hos mig. Hvad forstaaer jeg mig derpaa — lad det nu hedde forlibt!" — „Vi ville ikke igjen blive hidsige", sagde Sommer, med kjærlig Stemme, „men som sagt, De kan jo ikke nægte, kjære Mand, at De endnu mindre end Albert vilde passe for det ædle, høie Væsen." — „Jeg vil slet ikke høre mere om den Albertus," raabte Sømanden, „hvad angaaer det Menneske med sine Fif og Kneb mig, naar han var en Laps og Vindbeutel." — „Albert en Vindbeutel", afbrød Sommer ham, med lydelig Latter; „tvertimod, han var altfor sat og fornuftig, altfor solid som Forretningsmand til at kunne elske, eller til at forstaae sin Lotte, eller endogsaa den sværmende Werther." — „Nu", svarede Thomas, „saa kan De, da i alt Fald sammenligne mig med denne solide Mand. De vil maaskee forestille Hr. Werther?"

„Upaatvivlelig", sagde hiin, „og vi yngre Folk i Tydskland, alle bedre Hoveder og følende Gemytter stræbe til dette Maal, og de Øvrige, der ikke kunne eller ville det, ere Philistre." — „Apropos, Philister!" sagde Domine ganske tort, „der skal jo nylig have været Jordskjælv i Nedre-Italien." — Tydskeren kom ganske ud af Fatning over denne kunstige Overgang; men Capitainen gik ganske ærlig ind i Samtalen om Jordskjælvet, og kun Faderen smilte, da han godt forstod Præstens Ondskab. — „Det er forfærdeligt", fortalte Capitainen, „hvorledes det den Gang saae ud i Lissabon, da det skrækkelige Jordskjælv havde revet og kastet Alt imellem hinanden. Sammenstyrtede Templer, Huse og Gader, sønderknuste Liig, endnu levende Mennesker, mange hundrede levende begravede under Gruset, andre ovenover fra halve Ruiner jamrende om Frelse, og ingen Hjelp var der, eller kun en utilstrækkelig; Mennesker flakkende om paa den vilde Mark, andre i Staden, skjælvende og ventende paa at see hine Rædsler fornyede, mange indklemte imellem Mure i marterfulde Qvaler; Suk, Skrig, Brand, Fortvivlelse, Hunger og Elendighed hvorhen man vendte sig, — o, det var et Syn, saa man skulde troe, at selv Almagtens Kraft ikke var tilstrækkelig til her at gribe de Ulykkelige under Armene. Og naar man nu i denne Jammer selv løb omkring for at søge om en tabt Ven, naar man stødte paa Børn, der søgte deres Forældre, naar de dødblege Mødre styrtede igjennem Qvalm og Damp og faldende Mure, for at finde de Smaae, naar ingen gjenkjendte hinanden, eller

kunde finde sit eget Huus, eller det Sted hvor det havde staaet, naar de, der alt havde fundet hinanden, endnu bestandig skrege paa hinandens Navn, eller kom fra hinanden i Bedøvelsen: saa var Alt dette et Syn, hvorved man maatte tænke, at man allerede havde oplevet den yderste Dag." — „O vee!" sagde Moderen, „hvor lykkelige ere vi dog, at vi ikke ere udsatte for en saadan Rædsel." — „Men i det Sted," udbrød Faderen, „have vi Oversvømmelserne, der allerede altfor ofte ere komne igjen. Dette umaadelige Hav, vor Forsørger og kjæreste Ven, er tillige vor farligste Fjende; vi vide ei heller hvordan det paa ny kan bringe os Skade og Fordærvelse. Hvor mange Lidelser have ikke allerede de gjennembrudte Diger bragt over mit ulykkelige Fædreland. Og bestandig staae vi i Guds naadige Haand, og vente ydmygt, hvor mildt eller strængt han vil tugte os." — „Der gives ingen anden Trøst ved deslige Tanker og Bekymringer", sagde Domine, „end at holde ret fast ved den Overbeviisning, at der ikkun skeer hvad der skal skee, og allerede fra Evighed af er besluttet. Derfor skulde egentlig ogsaa al Frygt, stor som liden, aldeles forsvinde; thi jeg kan ikke undvige den Ulykke, der engang er bestemt." — „Menneskets egen selvstændige Kraft", svarede Tydskeren, „maa være mægtigere end al Skjæbne. Til Slutningen er enhver Frygt dog ei andet end Feighed, og naar jeg foragter Døden, hvad kan da endnu ængste eller true mig?" — „Ret godt sagt", sagde Faderen, „men vanskeligt at udøve." — „Og dog endnu ovenikjøbet ugudeligt", bemærkede Moderen, „thi, naar

jeg ikke bestandig føler min Afhængighed af Gud, saa er det heller ikke vel fat med mig. En saa stræng Frihed tilkommer vel heller ikke os Mennesker."

Da Samtalen igjen førtes med Rolighed, havde Elsbeth ogsaa begivet sig tilbage til Selskabet, og den syge Yngling var fulgt efter hende. Denne satte sig udenfor Lysthuset under et Træ, og syntes ikke at høre efter hvad de Andre talde. — „Men desforuden", sagde Præsten, for at fuldstændiggjøre Konens Bemærkning, „tør man antage, at der, efter den evige Retfærdighed og Viisdom, saavelsom efter hine uforanderlige Love, tilfalder og bliver tildeelt Enhver saameget af Lykke og Ulykke, Velgjerninger, og Lidelser, som han ved sin Vandel eller sit Hjertes Godhed, har fortjent eller forskyldt. Jeg er ingen udmærket ædel eller dydig Mand, mange have vel ogsaa været frommere; men jeg er dog saa lidet ond, saa retskaffen, saa hengiven i min Herres Villie, hvem jeg, med mit Vidende, aldrig har gjort noget til Fornærmelse; jeg er en saa opmærksom Huusholder, Mand og Fader, og har ogsaa været en temmelig lydig Søn i min Ungdom: saa at jeg med Rette tør fæste Liid til, om jeg end ikke tør fordre, at det bestandigt skal gaae mig godt, og at ingen stor Lidelse, ingen Livsfare, ingen Nød skal styrte ind over mig, før jeg samles med mine Fædre." — „Skal man da nu", spurgte Sømanden, „kalde dette fromt eller ugudeligt? Domine, saa maa I jo næsten staae anskrevet hos Skaberen, som den første Bogholder hos sin Principal?" — „Naar jeg læser i Herrens Ord,"

sagde Præsten, „og forstaaer og troer paa det, saa har jeg nok deri, og den øvrige Verden, med alle dens Begivenheder, er slet ikke mere til for mig.“ — „Skal man da ikke see Gud allevegne?“ spurgte Thomas igjen. — „Maaskee“, svarede Domine, „for at miste ham, eller tabe ham af Syne, over den altfor ivrige Sogen.“ — I det samme trak nogle Storke forbi; et Par af dem dalede ned, og vendte igjen som Gjæster tilbage til den gamle Rede over Laden. „Domine!“ raabte Vilhelm, „see der! — reise bort — komme tilbage — finde igjen — hvad er det?“ — „Det kalder man Instinct“, belærede den Geistlige ham. — „Det er Gud!“ raabte Vilhelm, og Alle saae forundrede paa ham. „Det er og bliver Instinct!“ raabte Præsten. Vilhelm tog den Geistlige ved Armen, og pegede hen paa et i Nærheden værende Vindue i Lysthuset. Her fløi den gamle Svale til og fra Reden, og bragte sine Unger smaae Orme i Næbbet, lokkede for dem, saa at de umyndige smaae Fugle stak Hovedet iveiret og spilede Munden op, og Moderen forede nu dem alle, een efter een, i det alle, de smaae som de store, under denne venlige Bespiisning hvidskede og qvidrede, sødt tonende imellem hverandre. — „Hvad er det?“ spurgte Frits-Vilhelm igjen, i det hans Øine funklede. — „Min kjære uvidende, men dog videbegjærlige Søn“, sagde Præsten noget forstemt, „det er jo igjen bemeldte Instinct.“ — „Det er Gud!“ raabte den Syge endnu heftigere, og da Alle stode forbausede omkring ham, og to store Taarer lang-

somt trillede ned ad den forunderlig bevægede Elsbeths Øine, gik Vilhelm nærmere, pegede paa de vaade Øine, og hvidskede ganske sagte: „Igjen Gud!" hvorpaa han andægtig foldede sine Hænder. — „Middelbart", sagde Domine, der blev noget forvirret, „middelbart maaskee, som alting i Verden." — Frits rystede med Hovedet. Herpaa tog han Hatten af Præsten, dernæst Parykken, og pikkede med Fingeren sagte paa hans Hoved, i det han med Anstrængelse sagde: „Der inde Du — Haar uden paa — og Hat — og hvor Du? Der under Skallen? — Tale ikke Dig, — Aande ikke Dig — Been ikke Dig, — og naar Du holde af mig — Paryk Du — gamle Hat Du!" — hvorpaa han igjen satte begge Dele paa hans Hoved, og gik taus hen til sin Baad, for at fortsætte sit Arbeide. Domine rystede betænksomt med Hovedet, men Sømanden sagde rørt: „Giv mig ham med, han vilde gjore sin Lykke derovre i Indien; vi ere alle kloge i vor Indbildning, og hvad den Tossede der har sagt, kunde i det mindste give mig nok at tænke paa i lang Tid." — Elsbeth saae, ligesom taknemmelig, paa den rørte Gamle, og gjorde sig ikke Umage for at skjule sin opvakte Følelse, thi hun græd heftigt. Faderen omfavnede hende med Inderlighed, da hun deelte hans dybe Kummer, hans tunge Lidelser; Moderen græd ogsaa, og Alle gik nu, da det var blevet noget kjøligt, ud at spadsere paa Marken, for at adsprede sig ved andre Gjenstande.

Domine var om Aftenen vendt tilbage til sin Præstegaard, men Sommer boede der i Huset, og

hans Omgang med Capitainen var temmelig fredelig, om end ikke synderlig underholdende, da Somanden ikke vilde agte den unge Tydsker hoit, der nylig saa aabenlyst havde erklæret sig for hans Medbeiler. Hvormeget endogsaa Elsbeth med hver Dag kom til at holde mere af den gamle Thomas, følte hun sig dog ofte ængstet af hans Nærværelse, og derfor var det hende kjært, at Faderens Forretninger kaldte denne for nogle Dage ind i Staden, fordi hans speidende Blik især deleshed plagede hende, og hun alt i mange Aar havde vidst, hvor meget han ønskede denne Forbindelse og egentlig allerede længe havde anseet den for klappet og klar. — Da Elsbeth en Morgen sad og læste i Lysthuset, kom Sommer hen og satte sig hos hende, og hun mærkede, at han strax søgte at bringe Talen paa sin Lidenskab og sin Kjærlighed. Pigen slog det altsammen hen i Spøg; jo alvorligere Forsikkringer han fremførte, des mere loe hun, og da han endelig paa Knæe vilde gjentage sine Eder, sagde hun: „Min unge Ven! vil De da med Magt have vort Huus og vor Hauge forvandlede til et Theater, og jeg skal og maa figurere som Actrise ved Deres Side? Men De betænker ikke, at De har indstuderet Deres Rolle, og er ubillig nok til at forlange, at jeg skal secondere Dem, ved at extemporere paa staaende Fod. Jeg kan jo ikke lægge Mærke til Stikordene, jeg bliver staaende i det, og gjentager et og det samme; jeg maa antage, at De hos mig vil øve Dem paa en Rolle, De vil spille et andet Sted, derfor kan jeg ligesaalidet troe som besvare Deres

Kjærlighed." — „De berøver mig Livet" raabte Sommer, „og hvad Magt ligger der mig ogsaa paa denne usle Byrde? De forlanger Offeret, og det skal falde. O, havde jeg kun mine Pistoler! mit Gevær her! saa skulde De see! o hvor skal jeg faae Pistoler fra? Jeg vilde kysse den, der strax vilde bringe mig dem; men først skal den kjedsommelige, ubehagelige Sømand føle min Hævn. Han skal møde mig. Satisfaction vil jeg forlange." — Den gamle Capitains brune Ansigt saae i dette Øieblik, igjennem en Aabning i Lysthuset, hen paa denne Scene, og da han kun havde hørt det sidste Ord, saa spurgte han ganske uskyldig: „Hvad vil De forlange?" — „Ingen Ting" svarede Elsbeth leende, „Hr. Sommer mener blot, at han strax vil gaae hen og forlange et Glas Viin af vor Daniel, og da jeg har Kjeldernøglen i Forvaring, har han foreløbig henvendt sig til mig." — „Det er brav," sagde Thomas, „jeg drikker med; thi det er kjøligt i Veiret i Dag." — Elsbeth gik spøgende hen, for at besørge det Forlangte, og det vende Medbeilere underholdt imidlertid hinanden om ligegyldige Gjenstande. Dog var Sommer saa forlegen og saa fortrædelig, at han snart fjernede sig, for at spadsere med et ungt Menneske, hvis Bekjendtskab han tilfældig havde gjort. — „Hvor vor Gjæst dog kan være saa letsindig i sin Omgang," sagde Elsbeth, da han var gaaet, „han gaaer sikkert nu igjen ud med den unge Barnabas, en Søn af Gartnerenken derovre, der allerede nogle Gange har ført ham hen til det berygtede Spille-

huus." — „Kjedsomhed," sagde Thomas, „plager alt for kjendeligt det unge Menneske. Hvorfor dog ogsaa saadanne Martyrer ikke hellere blive inde i Staden? Det vil blive en daarlig Kjøbmand. Denne Barnabas, er det ikke den rødhaarede Bengel, der saa tidt har været paa Spil i Nabolauget? Den lille Tykkert, hvem Ondskaben ret lyser ud af Dinene?" — „Netop ham," svarede Elsbeth, „han er mig allerede forhadt, fordi han finder en skjændig Fornøielse i at ærgre vor Frits-Vilhelm. Den arme Syge har ogsaa en saadan Afskye for den Karl, at man i hans Nærværelse ikke engang tør nævne hans Navn."

Den fremmede Tydsker var imidlertid virkelig spadseret afsted med denne berygtede Barnabas, et Menneske af en lav Characteer. Det syntes næsten som om den saa ømt stemte Sommer fra Tid til anden trængte til en saadan Forfriskning, for at opmuntre sig lidt efter de anstrængende fine og ophøiede Samtaler, som han i sin Gjæstevens Familie gav tilbedste. De gik hen til et nærliggende Værtshuus, hvor der ellers ofte fandtes støiende og temmelig lavt Selskab; men i Dag traf de kun to velklædte Fremmede af fiint Udseende, saa at Barnabas ogsaa strax vilde gaae videre; men Sommer indlod sig i en Samtale med de Ubekjendte, der syntes at være bereiste Folk, og denne behagede ham saa meget, at han fulgte med dem, da de forlode Kroen. — De styrede Coursen hen til en nærliggende lille Skov, og den større af de Fremmede gjorde sig megen Umage for, ved Spøg

og opromt Lune at opmuntre den unge Sommer, der ikke i lang Tid havde folt sig saa vel stemt. Man talde om de forskjellige Liebhaberier, og Enhver, lige indtil den rødhaarede Barnabas, roste sit. Der blev afvexlende med Berømmelse nævnet Vine, Kobberstik, Malerier, indtil den anseelige Fremmede endelig tilstod, at det var hans udelukkende Glæde at samle alle Slags Medailler, som han ogsaa gjerne fra Tid til anden tiltuskede sig for andre Sjeldenheder. „Ja", vedblev han, „hvor jeg faaer Oie paa Medailler, Skuepenge, et sjeldent Myntpræg, Figurer og Symboler, saa vaagner min Lidenskab, der undertiden kan blive saa stærk, at jeg allerede selv har gjort mig Bebreidelser, men bestandig føler mig for svag til at tæmme, eller indskrænke min eensidige Kjærlighed til disse Gjenstande." — „Hvis jeg skulde anlægge en Samling af Sjeldenheder", svarede Sommer, „saa vilde jeg fortrinlig søge at faae skjønne og fremmede Vaaben, Buer, Pile, mærkværdige Sværd, fiint indlagte Skydegeværer, og Rustninger, der have været baarne af mærkværdige Mænd. Jeg har altid med Henrykkelse seet Rustkamre, Raritetskabinetter og Arsenaler i mange Stæder." — „Holder De ogsaa af Pistoler?" spurgte den Fremmede. — „De er min Passion!" raabte Sommer, „og det gjør mig ondt, at jeg har ladet mine, der ere meget skjønne, blive liggende hjemme." — „Hvorledes synes Dem om disse?" spurgte hiin, i det han fremtog et Par. — Sommer tog dem i Haanden. „Fortræffeligt!" sagde han. — „Tag Dem i Vare!" raabte den anden Fremmede,

„de ere skarpt ladte.“ — „Skulde De ikke have Lyst til at sælge dem?“ spurgte Sommer, i det han veiede dem; „de falde saa beqvemt i Haanden.“ — „Jeg sælger intet“, svarede den Fremmede, „thi jeg er ingen Handelsmand.“ Han tog dem tilbage, og rakte den ene af dem til sin Ledsager. „Men skulde De ikke bære en eller anden Sjeldenhed hos Dem, saa at vi maaskee kunde gjøre et Tusk, der kunde være fordeelagtigt for os Begge?“ — „Det gjør mig ondt“, sagde Sommer, „men jeg har virkelig ikke det Ringeste hos mig, der kunde være Dem til Nytte.“ — „Seer De“, sagde den Fremmede, „hvor let og sikkert Hanen lader sig spænde op“, i det han gik Tydskeren nærmere ind paa Livet; „jeg under Dem Pistolerne hellere end nogen Anden: søg dog efter, De finder vist Noget.“ — „Jeg giver Dem mit Ord!“ raabte Sommer, noget forlegen, „jeg har slet intet, — men læg dog Pistolen til Side, De siger jo selv, at den er skarpt ladt.“ — „Men jeg saae“, vedblev den Fremmede ganske koldblodig, „at De før, da De betalte inde i Kroen, søgte længe i en anseelig spækket Pung — skulde der ikke i den være noget for mig?“ — „Lutter nye, almindelige Mynter!“ raabte Tydskeren leende, „lutter franske Louisd'orer, som jeg har taget til mig, fordi jeg vil gaae til Amsterdam og der omsætte dem i hollandske Dukater.“ — „Gjør for alting ikke det!“ raabte den Ubekjendte meget livligt; „ei, hvor det træffer sig heldigt! disse franske Louisd'orer savner jeg endnu ganske overordentlig i min Samling; viis mig dem dog engang!“

— „Men De vilde jo ikke sælge", sagde Tydskeren noget frygtsom, „og disse 60 Stykker —" — „Kom De kun med dem, og betænk Dem ikke", sagde den Fremmede, i det hans ladte Pistol hvilede paa den Skjælvendes Bryst; „jo mere, jo bedre." — „Ja giv De kun min Ven dem, men lidt snart", sagde den anden Ubekjendte, der ligeledes lagde sin Pistol i samme Retning, og traadte ganske nær hen til dem; „ei, Herr Broder, hvor heldigt det træffer sig for Din Samling, at den bliver forøget med et saa anseligt Antal Medailler." — Sommer havde taget Børsen frem, og saae sig med Uvished og Ængstelse omkring. Den rødhaarede Barnabas gjorde Mine til at løbe sin Vei. „Hvorfor", raabte den større Ubekjendte høit og i en befalende Tone, „vil De bortfjerne Dem, høistærede unge Mand? Tvertimod, behag at træde lidt nærmere: De skal være Vidne til at vort Tusk skeer frivilligt og efter vort gjensidige Ønske." Han havde allerede taget Pungen med Guldstykkerne. „Ikke sandt, min fremmede Herre", vedblev han, „De borttusker ret gjerne og efter Deres eget Forlangende, denne lille Medaillesamling for disse to smukt forarbeidede Pistoler?" — Sommer, der nu saae begge Pistolerne saa nær, at de næsten vare satte ham for Brystet, og ikke kunde opdage noget Menneske i Nærheden, ligesom han ogsaa havde bemærket Barnabas's Feighed, sagde med beklemt Stemme: „Ja, jeg tiltusker mig disse Pistoler af Dem mod min Samling af Louisd'orer." — „De er Vidne, rødhaarede unge Mand!" raabte den Fremmede, „men

hvorfor taler De ikke ganske høit og tydeligt, da jeg jo dog kun tilfredsstiller Deres eget Ønske, i det jeg ogsaa opfylder mit?" — „Jeg er Vidne!" raabte Barnabas. — „Og jeg ligeledes!" sagde den anden Fremmede, i det den første rolig stak Pungen til sig, og med en høflig Compliment overrakte den endnu bestandig forvirrede Sommer Pistolerne. — „Mine Herrer!" sagde Sommer, i det hine vilde bortfjerne sig, „jeg kan ikke tage mit Ord og Tusket tilbage, men om jeg nu ikke forstod at haandtere Skydegeværer, og vel endogsaa havde det Ulykke, meget imod min Villie, at affyre disse to skarpt ladte Pistoler paa Dem?" — „Med Deres Villie," sagde den Fremmede, „vilde det ogsaa være en ubegribelig Uartighed, thi vort Forhold skulde dog vel forestille et venskabeligt, da vi begge opbevare Erindringer af sandt Værd om vort Bekjendtskab. Forøvrigt kan De, høistærede Herre, være ganske ubekymret: da jeg for opspændte Hanen, bemærkede jeg min Vilfarelse, thi Pistolerne ere slet ikke ladte." De tvende Ubekjendte bortfjernede sig herpaa, efterat de endnu engang havde taget Afsked med dybe Complimenter, og forsvandt imellem Buskene. — „Hvad er det dog, der er hændet mig?" udbrød Sommer, da han igjen troede sig fuldkommen i Sikkerhed. — „Ja", sagde Barnabas, „jeg har ogsaa forundret mig en Smule over, at De strax var saa villig til at indgaae Byttet, thi de to smaae Pistoler kan dog umuligt være saa meget værdt." — Man hørte en Vogn komme rullende, det var Hr. van den Winden, der kom tilbage fra Amsterdam. Han tog den blege

forskrækkede Yngling op i sin Chaise, for at føre ham hjem, efterat denne havde kaldt paa ham og var løbet hen til Landeveien. Da hans Vært havde hørt hvad der var passeret, kunde han, uagtet sin Vrede, ikke undertrykke et Smiil, i det han bemærkede: „De er paa en skjændig Maade bleven plyndret; men saaledes, at der neppe er noget at gjøre derved, selv hvis de skulde faae Øie paa Gavtyvene, eftersom disse tilsyneladende har forvandlet deres Plyndring til en Tuskhandel, hvorpaa selv deres Kammerat, den Rodhaarede, vilde aflægge Vidnesbyrd, da det sikkert har været ham der bragte Dem i Hænderne paa hine Gavtyve, hvorfor han vel faaer sin Andeel af Tyvekosterne." — Sommer var skamfuld nok, dog havde han allerede saa temmelig gjenvunden sin Fatning, førend de havde naaet Godset. Faderen kunde ikke afholde sig fra at meddele sine Huusfolk den latterlige Begivenhed, og Moderen bemærkede, at Spidsbubene vel vare blevne saa trygge, og havde udført deres Gavtyvestreg paa en saa grov og fræk Maade, fordi den ondskabsfulde Barnabas allerede iforveien havde underrettet dem om den unge Tydskers Adfærd og Væsen.

Da om Aftenen Sommer og Elsbeth igjen traf sammen i Haugen, og han ikke kunde afholde sig fra paa ny at tale om sin Lidenskab, sagde hun, med Overgivenhed: „De er jo nu paa en ret forunderlig Maade kommen i Besiddelse af det omtalte Mordinstrument?" — „Spot kun over mig, Grusomme!" raabte han i tragisk Fortvivlelse, „rigtignok har ikke De, men ubekjendte Bedragere rakt

mig det, men det vil ikke derfor mindre kunne udøve sin dræbende Virkning." — „Men førend De døer, eller endnu i Aften, da De jo har foresat Dem at reise til Staden," svarede hun rolig og skalkagtig, „maa jeg udbede mig Deres Raad; besynderligt nok i Anledning af et Raad, som jeg selv skal give en anden." — „Hvori jeg kan tjene Dem," sagde Sommer, med en smertelig Mine, „skal det sikkert ikke mangle fra min Side, uden Hensyn til den skrækkelige Behandling, jeg har maattet lide af Dem." — „Læs engang denne lille Billet," sagde Elsbeth, i det hun rakte ham et Papir. Sommer læste høit, men hans Tunge nægtede ham med hver Linie mere og mere sin Tjeneste: „Raad mig dog, min Skat! i den besynderlige Stilling, hvori jeg er kommen. En ung Tydsker, der skal være riig, vil med al Magt elske og ægte mig, eller døe af Fortvivlelse, ja endogsaa tage Livet af sig selv. Han hedder Sommer, og er, uagtet sin Naragtighed, en ret vakker Fyr; kun har han endnu ikke ret løbet Hornene af sig, og er altfor grønskollet i sit hele Væsen, saa at jeg ikke troer paa hans Kjærlighed. Kommer Du ikke snart over til os paa Neuhaus, saa kommer jeg over til Dig. Han vil etablere sig i London: det skulde jeg nu intet have imod; men der kan saytens gaae mange Aar hen, inden han kommer saavidt, thi han forstaaer sig endnu slet ikke paa Handelen, og hvem kjender vel hans Forældre, og veed om de vil gjøre noget for den unge Galfrands, naar han løber ad sin egen Vildbane. — Winny."

„De er der," sagde Elsbeth, „stødt paa et vildt Pigebarn; men hvad mener De? Hvad skal jeg svare? Skal jeg raade hende derfra, for ikke selv at miste min Elsker, eller opmuntre hende til Gjenkjærlighed, og fortælle hende, hvor stor Deres Trang er til at blive elsket, da Deres Hjerte allevegne lider Skibbrud?"

Denne Gang kunde den ellers saa snaksomme Sommer ikke svare et Ord; men ilede endnu samme Nat med Værtens Kjøretøi til Amsterdam. Faderen sagde, da han var borte: „Det er dog mærkværdigt, at et Menneske har Mod til at spille en saa usel Rolle, der uophørlig udsætter ham for Beskjæmmelse." — „Ei hvad," sagde Thomas; „det kommer kun os saaledes for! Men naar det nu engang er hans Kald? Den, der selv har foresat sig at spille Vindbeutel, han er forberedt paa saadanne Tilfælde, og hærdet derimod. Saaledes ere nu engang Tydskerne."

Næsten to Maaneder vare forløbne, uden at van der Winden og Capitainen vare komne deres Diemed nærmere, thi Elsbeth vidste med Klogskab paa alle Maader at undvige hine Andragender og Bestormelser, uden at de to Venner kunde blive vrede derover. Imidlertid sporedes der dog en vis forstemt Adfærd, der blev trykkende for dem Alle, især for Moderen; denne foresatte sig derfor at tale aabenhjertigt med dem alle tre, paa det at der endeligen kunde fattes en Beslutning, saa at man kunde begynde paa et nyt Liv. Faderen kjørte imidlertid

endnu nogle Gange til Amsterdam, Domine gjentog sine Besøg, Familien gik over i hans Kirke og hørte hans Prædikener, med eller uden Opbyggelse, og Vilhelm var næsten uafbrudt sysselsat med sit Tømmerarbeide, saa at det store Skib bestandig mere og mere nærmede sig sin Fuldendelse. Han begyndte nu ogsaa at sætte et Ruf til foroven, eller en rummelig Kahyt, og Faderen, ihvormeget han allerede var vant til dette besynderlige og unyttige Arbeide, stod dog tidt, naar Sønnen var gaaet bort, fuld af Forundring og betragtede denne besynderlige Bygning. I mørke Timer vaagnede hans Harme og Følelsen af hans sørgelige Skjæbne med fornyet Kraft, han kunde ikke være saameget Herre over sit onde Lune, at han kunde afholde sig fra at sige sin Søn Bitterheder, eller skjælde ham ud. Mere end Moderen var da Pleiedatteren istand til at stille begge tilfreds, og at forebygge værre Optrin; hun traadte bestandig imellem dem, som en god Engel, og tilveiebragte altid igjen Fred og selv en munter Stemning. — Jo længere Capitainen levede i Familien, desmere voxede hans Kjærlighed for den skjønne Pige, og da han bestandig kun speilede sig i hendes store straalende Øine, saa glemte han ogsaa med hver Dag mere og mere, at han var gammel og ikke hørte til de smukke Mænds Tal. Ensomheden ophævede al Afveining og Sammenligning med andre Mennesker; uden ganske tydelig at gjøre sig Regnskab for sine Følelser vandt han en sikker og fast Tillid til sig selv, der endnu mere blev styrket derved, at Elsbeth behand-

lede ham kjærligt og uden Tilbageholdenhed, ganske som man behandler en ældre Ven. — De tvende Forældre vare tagne ud i et kort Besøg i Nabolauget og Frits-Vilhelm stod ivrig ved sit Arbeide, da Thomas og Elsbeth en mørk Eftermiddag sadde alene sammen i Stuen. „Barn", begyndte Sømanden, „det grændser til det Vidunderlige, hvor Du med hver Time bestandig mere og mere bliver Din salig Moder liig. Men siig nu reentud hvad Du mener, Du fine Skat, og vær ogsaa ligesaa oprigtig, reen og hjertelig, som den herlige salig Engel, der ikke kjendte nogen Kroge eller Smuthuller; men hos hvem et klart Blik, naar hun slog Øiet i Veiret og den soelklare Sandhed var et og det samme. Ak, kjære Barn! det var sørgelige Timer, da jeg den Gang maatte opgive og forlade Din Moder Margarethe, for — for —" Den stærke Mand kunde for heftig Graad ikke tale videre, og ønskede det ikke heller; men sagde blot, da Elsbeth trøstende omfavnede ham: „Nei jeg vil ikke skjænde paa Din Fader; men han har ikke handlet vel imod mig, og heller ikke imod Din salig Moder. Men lad det være forbi og for evig glemt, hvis det er muligt at saa store, dybe Smerter kunne forsvinde og glemmes: jeg bærer dem dog endnu bestandig omkring med mig, dybt indelukkede i mit barske Hjerte." — Han satte sig ganske fortrolig ned ved Siden af den elskede Pige, og spurgte i en barnlig Tone: „Skal jeg fortælle Dig det? Vil Du ikke lee mig ud?" — „Jeg er nærmere ved at græde", svarede Elsbeth. — „Jeg troer Dig,

Barn," vedblev Sømanden, „thi Du har jo neppe kjendt Din herlige Moder! — Ak, og hvilket Tab er ikke det for Din hele Levetid, som den evige Lyksalighed og hendes Kjærlighed paa hiin Side Graven maaskee ikke engang ganske kan erstatte Dig. Naar jeg er færdig med min Fortælling, vil Du da ogsaa give mig et ganske oprigtigt Svar, paa det at vi endnu i Dag kunne komme til Endelighed med Sagen?" — „Ganske oprigtigt", sagde Pigen, „jeg vil aabne mit hele Hjerte for Dem." — „Og jeg mit for Dig!" raabte Thomas. „See Else, det er nu vel over 20 Aar siden jeg lærte at kjende Din Moder. Jeg var en fattig Karl, der slet intet havde; jeg havde vel studeret saaledes som mange gjøre det; men jeg duede ikke meget, havde et slet Rygte, og vilde være Soldat og gaae som Officier til Ostindien. Mennesker, Verden og Gud var mig altsammen ligegyldigt, jeg tænkte slet ikke paa andet, end hvorledes jeg bedst kunde fordrive Tiden. Jeg vidste ikke synderlig af, at der gaves Følelser, og Alt hvad jeg havde læst derom i Bøger, forekom mig mere som Sladder end som Alvor og Virkelighed. I min Dumhed var jeg saaledes alt bleven over 30 Aar gammel, og en Døgenichts Væsen forekom mig næsten som min Bestemmelse i Verden. Da saae jeg Din Moder dandse ved en Kirkefest. Hun var Datter af en meget riig Kjøbmand, og hendes Forældre, et Par alvorlige, grundærlige Folk, vare ogsaa nærværende. Da jeg fik Øie paa Margarethe, kom det mig paa eengang for, som om et Stykke af Himmelen var faldet ned paa Jorden. Hvad Folk

have villet synge i deres Vers, stod nu legemligt, og begribeligt, og bedre endnu, for mig. Ligesom man vil sige at Chrystal er forstenet klart Vand, andre endnu skjønnere, at Diamanten er en fast sammenbygget Lysglands, saaledes var Alt hvad Længsel, Ømhed, Poesie, Troe, himmelsk Reenhed, Underværker og de høieste Aands-Drømme, de sødeste Henrykkelser af en himmelsk Behagelighed, mene og søge, her legemliggjort, ja, mere end det; thi det straalte levende ud af de lyse Øine, smiilte fra den røde Mund, og lynede bag Læberne fra de glindsende hvide Tænder, rundede sig lifligt i den fyldige Arm, og tonede i et Sprog, saa at Englene selv maatte holde Aandedrættet tilbage og lytte med Andagt ned dertil. O, jeg gamle Nar, at min plumpe Tunge vil sige det, hvortil Catul og Tibul vilde have været altfor raae og indskrænkede! O hjertenskjære Barn! hvor tungt faldt det mig da ikke paa Hjertet, at jeg var et saa aldeles slet Menneske; hun er, sagde jeg til mig selv, altfor høi for alle andre Mennesker; Alle ere de altfor lave for hende, og Du selv er den laveste og uværdigste af Alle. Den, der i Kjærlighed kyssende har berørt denne Mund, han har smagt Himlens Salighed. — Denne Naade er ikke vederfaret Nogen, og al denne jordiske Afglands er forlængst henraadnet i en tidlig Grav. — Den skjønne Piges Brudgom var ogsaa tilstede. En aldrende, bleg Mand, han kunde være saa gammel som jeg nu er; en Kjøbmand, der havde faa Venner, men var umaadelig riig, hvorfor ogsaa Din Moder blev misundt af den hele Verden. Du min

Himmel! hvad godt har hun nydt deraf? Men saaledes tænke og føle nu engang Menneskene. At jeg ved dette eneste Syn af hende ved Bondefesten strax blev et godt Menneske, i det mindste saa god som jeg indtil dette Øieblik har kunnet vise mig, kan slet ikke regnes mig til Fortjeneste; thi min hele Tilværelse forekom mig saa modbydelig, og som en saa slet Carricatur, at jeg intet havde at opoffre, intet at overvinde, for at blive anderledes. — Hvilke Planer, Drømme, Forhaabninger nærede jeg ikke nu. Du kan ikke troe, Elsbeth, hvor Mennesket dog altid er og bliver et Barn. Ak, hvis der intet Haab var i Livet, hvem kunde da slaae sig tiltaals. Jeg lærte at kjende Margarethe; det lod til at hun gjerne saae mig, og endogsaa agtede mig. Ved hendes Forældre blev jeg anfalet til en Skibscapitain; ak, en venlig god Mand, der tog sig kjærlig af mig, og først gav mig rigtigt Mod til at blive et godt Menneske; thi uden Autoritet, og naar ikke respectable Mennesker vise ham Tillid, seer det dog misligt ud med en Døgenicht, og han falder lettelig tilbage i sit gamle Væsen. Hvem der ingen Ære har at tabe, hos ham maa man netop, for hans trøstesløse Tilstands Skyld, oversee og tilgive meget. — Det var en forfærdelig Dag, da Margarethes Fader maatte erklære sig bankerot. Brudgommen, hvem man ellers just ikke roste meget, viste sig ved denne Leilighed brav, og traadte ikke tilbage. Han dækkede tvertimod Mangelen med sin hele Formue, og frelste sin vakkre Svigerfaders Ære; men den ufortjente Ulykke kastede denne paa Sygeleiet, der

blev hans Sotteseng. Alt hvad jeg havde tænkt, hvad min arme Margarethe maaskee i Stilhed havde ønsket, brast som Sæbebobler. — Brylluppet var ber mmet; jeg maatte tilsøes. Margarethe forundte mig at tage Afsked med sig; hun græd over mig, over sig selv og sine Forældre, og forklarede mig, hvorledes hun skyldte sin hedengangne Fader Alt hvad hun var nødt til at gjøre. Da modtog jeg det første og sidste Kys — ikke af Kjærlighed, som jeg havde ønsket mig det; men, om endogsaa af den hellige Dyd, saa dog tillige af Ømhed. Hiint himmelske Kys har hun ikke forundt nogen Anden; hendes bristende Hjerte og Din Fødsel bragte ogsaa snart hendes Læber til at visne. Nogle Aar derefter døde Din Fader, og Du kom i dette kjære Huus. — Jeg var tilsøes. Min Capitain døde i mine Arme, og testamenterede, da han ingen Arvinger havde, sin Formue til mig. Hvad jeg foretog mig, lykkedes. Jeg kunde efter faa Aars Forløb kalde mig en riig Mand. Da jeg kom tilbage, laae de Alle begravede, og Du smiilte i det fremmede Huus, som et Klenodie, man har glemt ved Bortflytningen. Ak, Else! Mennesket kan udholde meget. Da jeg tog Afsked fra Din Moder, tænkte jeg, at jeg skulde døe, og havde helst strax styrtet mig i Havet. Menneskene sige altid: „Hjerte", naar de ville udtrykke meget. O ja, det lider ogsaa derved; men der gives Smerter, der sandelig gaae ud paa at sønderslide Sjælen. Da farer en legemlig Følelse, saa skrigende, saa knusende igjennem det vi kalde Aandskræfter, at Afsindighedens Svimmel kunde synes os Frelse og sød

Vederqvægelse. Een Følelse tumler om i den anden, een Tanke i den anden, een Afgrund i en endnu dybere Afgrund, og Tanken om Gud bliver til en Haanlatter hos os. — Tilgiv, kjære Barn! at jeg ængster Dig med denne Daarskab. Du er saa god, saa blid, Du forstaaer mig maaskee slet ikke. — Da jeg igjen saae min kjære van der Winden, vaktes mit Hjerte paa ny. Allerede den Gang faldt vi paa den maaskee forkeerte Tanke, at Du skulde voxe op for mig, og træde i Din Moders Sted. Nu er Du bleven saaledes som hun, kun muntrere, mere spøgende; thi Din Skjæbne er venligere, og ingen snappende vild Engel har, ved at gribe efter Dig, Du kostbare Sommerfugl, strøget Støvet af Dine Vinger. De Sjæle, med hvilke dette er hændet, gjenvinde aldrig deres første Friskhed. See nu have vi gamle Narre vedblevet at spinde paa vor Drøm, og fanget Dig i vort Net. Men Du, kjære Sjæl! skal ingen Fortræd lide af min plumpe Haand. Et Eventyr behøver jo ikke at gaae i Opfyldelse, og bliver dog ved at være smukt. Det er maaskee ogsaa ganske et gammelt Menneskes Børnetanke hos mig, at jeg saaledes vil lade mig min Ungdomsdrøm beskjære til Julegave. Min Lykke vilde jo dog kun være Affindighed, hvis Du ikke kunde være ligesaa lykkelig som jeg selv. Men tael nu, Else, og det frit og uskrømtet, af Dit fulde Hjerte, som jeg har gjort."

„Min Herre!" sagde Elsbeth, — „skal jeg kalde Dem Capitain, Thomas, eller faderlige Ven — De fortjener min hele Tillid, min hele Kjærlighed, uden

mindste Tilbageholdenhed. Troe mig, kjære, herlige Mand, det gjør mig i Sandhed lykkelig, naar De vil blive hos os, boe under Tag med os, og holde op at fare tilsøes, saa at jeg kan see og høre Dem hver Dag og hver Time paa Dagen; thi hvor vil jeg gjenfinde et saadant Hjerte, en saadan Kjærlighed? O ved den ædle, inderlige Kjærlighed, hvormed De sluttede Dem til min Moder, er De bleven mig ligesom en anden, i Aanden beslægtet Fader, maaskee inderligere forenet med min Sjæl, end hiin ulykkelige Mand, til hvem jeg kun har kjendt lidet; thi hvorfor skal den i Kjærlighed fremblomstrende Aand ikke ogsaa fra det Fjerne kunne virke inderlig paa Gemyttet? Saavidt, Ven, Fader, dyrebare Elskede, gaaer min Kjærlighed til Dem. Men hvorfor skal jeg være Deres Ægtefælle? Hvad tvinger os til dette Forhold, der ikke vilde gjøre nogen af os lykkelig? Maa da det, som Menneskene kalde Kjærlighed, altid antage denne Skikkelse?" — „Basta!" raabte Capitainen, „det er altsaa forbi og afgjort, tak være Dig, mit hjertenskjære Barn, at Du er kommen saa reent ud med Sproget. Men — vil Du da slet ikke gifte Dig? eller, tael ligesaa oprigtig, har Dit Hjerte allerede valgt? O Du Engel, jeg maatte qvæle mig Sjælen ud af Livet, hvis Du engang gik tabt til en saadan Vindspiller, som denne Sommer." — „Kjæreste Fader!" svarede Pigen, i det hun fortrolig klappede hans brune Kinder, „jeg har ingen Elsker, sandelig ingen Elsker, og jeg gifter mig enten slet ikke, eller kun med en Mand, til hvem De, høitelskede Ven og Fa-

der, kunde give mig Deres Velsignelse, med Deres hele Sjæls og Fornufts Bifald. Men for ret at holde Oie med mig, maa De blive hos os, og endelig reent give slip paa den øde vilde Søe." — „Vil Du da ogsaa pleie mig", spurgte den Gamle ganske blødhjertet, „og have Taalmodighed med mine Luner? Vil Du, naar jeg er død, trykke mine Oine til?" — „Og hver Dag lave Mad til Dem", sagde Elsbeth, „og opmuntre Dem, synge, spille og læse for Dem, gamle herlige Mand, og høre paa Dem, naar De fortæller om Deres Reiser." — „Og ikke saameget som med et Oie see paa denne Herr Sommer?" spurgte Thomas. — „Nævn dog ikke den dumme Nar", svarede hun; „kan De tænke saa lavt om mig? Da vilde dog en gammel Helt og Ostindiefarer være en ganske anden Elsker, naar jeg skulde have en." — „Skjelmsmester!" sagde den Gamle, i det han omfavnede hende, og trykkede et hjerteligt Kys paa hendes Læber; „vi ere altsaa i det Rene, jeg bliver hos Eder, og I mode mig til jeg opgiver Aanden derved. — Ak Gud!" tilføiede han, i det han med et Suk pludselig besindede sig, „over Alt dette have vi jo reent glemt den stakkels Frits-Vilhelm. Pige! han maa være med i vort Forbund, ellers bliver den hele Overeenskomst kuldkastet." — „Det forstaaer sig", svarede hun, i det hendes Ansigt blev alvorligere, „kunde jeg være saa ukjærlig ikke at tænke paa ham."

De gik Arm i Arm ned i Haugen, og da Vilhelm saae dem komme, holdt han op med sit Arbeide,

og ledsagede dem, i det han bar sin Tømmerøxe i Haanden. De spadserede frem og tilbage i Alleerne, og Capitainen var saa snaksom og munter, som han endnu aldrig havde viist sig tilforn. De forlode Haugen, og da de vare gaaede et Stykke ud paa Marken, lod den rødhaarede Barnabas sig see, og kom dem langsomt imøde. Elsbeth blev urolig, og Frits foer sammen, og var hastig og krampagtig i alle sine Bevægelser. Saasnart Barnabas bemærkede Selskabet, gik han hurtigere, og i det han letsindig sprang forbi, tog han ligegyldig Hatten af, hilste uden Høflighed, og sagde, da han var forbi dem, temmelig høit: „Der føre de Tossen ud at spadsere!" — Neppe var dette over hans Læber, førend Frits-Vilhelm udstødte et frygteligt Skrig, vendte sig, og styrtede efter Barnabas. Elsbeth blev bleg, den Rødhaarede, der saae sin Modstanders Raserie, bevingede sine Skridt. Thomas stod stille af Forundring, medens den halv afmægtige Pige stræbte at ile efter Ynglingen. Angesten gav Barnabas utrolige Kræfter, hans Hurtighed syntes overmenneskelig; men den længere Frits kom ham alt nærmere og nærmere, da den Flygtende pludselig saae en Grøvt foran sig, der var saa bred, at det syntes umuligt at springe over den. Men da den Ængstede næsten allerede følte sin Fiendes varme Aande bag ved sig, saa satte han, uden at tænke, og vel uden Bevidsthed, over det brede Rum, og forsvandt umiddelbar i Skoven. Vilhelm foer tilbage i sin Fart, blev med Stønnen staaende, og kylede, i det han skar Tænder, sin Øxe efter den Undkomne, saa at den foer tæt forbi hans Hoved, traf

med Skarpen dybt i et Lindetræe og borede sig knagende ind til Marven. Derpaa vred han sine Hænder, drog et tungt Suk, saae sig om efter Elsbeth, og en Taarestrom styrtede ud af hans glødende Øine. Da Elsbeth kom nærmere, gjenkjendte hun neppe sin ulykkelige Ungdomsven. „Kom til Dig selv, kjære Frits!" raabte hun stønnende og aandeløs. Han heldede sit Hoved over hendes Hænder, og hulkede: „Du mig ikke lide — Du mig hade — mig foragte — og saa ulykkelig." — „Nei min kjære Ven!" sagde hun, „men fat Dig, lær at tæmme Din uhyre Heftighed, Du havde jo kunnet myrde den Elendige." — „Godt — smukt — om mig gjort det!" raabte Vilhelm, med fornyet Raseri, — „han ikke leve — han slaaes død! — " — „Tilgiv ham, kjære Frits! vær menneskelig, og tilgiv Din Fiende!" kjælede den venlige Pige for ham. — „Alle Andre!" raabte Vilhelm med forfærdelig Stemme; — „ikke ham der — ham slaae død er godt! — herligt! — han er et Dyr —" — „Han driller Dig, hvor han seer Dig; men Du er bedre, lad ham gaae." — „Mig gjøre Alt for Dig", stammede den Ulykkelige; „ikke gjøre det. — Naar mig seer ham, faae ham fat — slaae ham død, som en Kaalorm!" — Nu kom den langsomme Thomas til: „Er Du rasende, Frits-Vilhelm!" skreg han, med tordnende Stemme. — Vilhelm, der stod saa stor foran ham, blev pludselig, i det Sømandens skarpe Blik syntes at gjennembore ham, ligesom lille og afmægtig. Han styrtede sig paa Knæ for sin gamle Ven, greb begge hans Hænder, kyssede dem ydmygt

og badede dem med sine Taarer. „Mig er et Dyr, mig ikke Menneske", sagde han hulkende, „bede om Forladelse." — „Ja jeg tilgiver Dig det", gjentog den Gamle, i det han gik ind i hans Tone, „men Du maa aldrig gjøre det mere! Du maa forbedre Dig!" — „Mig gjøre alt hvad Du vil", sagde Frits, i det han rviste sig, „mig blive bedre, bede om Forladelse — men ham slaae død!" — Paa Tilbageveien talede han ikke et Ord mere.

Vognen var spændt for, og Capitainen stod ifærd med at tage ind til Staden, i den Hensigt der at bringe alle sine Sager i Orden, for siden at kunne leve i Roe hos sin elskede Vens Familie. De to Gamle stode i den glimrende Forsal, og holdt hinanden indsluttede i et hjerteligt Favnetag, og Thomas sagde: „Seer Du, Jahn, vi græde nu begge af Glæde ligesom dumme Drenge. Ikke sandt, hjertenskjære Jahn, Du har aldrig været vred, naar jeg kaldte Dig saaledes, eller skjeldte Dig ud for en Jøde, eller en tyk Tølper? Du veed, jeg har aldrig kunnet udstaae depene Talemaader, eller Blødhjertighed; naar et Menneske taler som om det stod paa Prent, saa faaer jeg strax ganske ondt i Kroppen, og saa falder saadan en Søekalv som jeg let i det Grove og Plumpe. Grovheden spænder sig da ofte som et Harnisk om mit naragtige Hjerte, naar dette fjantede Væsen netop ryster i Livet paa mig i den bedste Sublimitet og Veemodighed. Ak, Jahn! Jahn! vi skal leve salige Aar med hinanden, naar Du bare ikke spiller mig den Streg at smøre Haser over i Evigheden." — „Ogsaa

Du, kjære trofaste Sjæl, maa jo blive hos os", svarede Jahn, og gav ham endnu et hjerteligt Kys; „jeg er saa lykkelig i Dit Venskab, naar blot den Frits — dog lad den Sorg fare; det staaer ikke til at ændre. Men at Du ikke længer ønsker det Giftermaal, hvortil jeg nu i hele tolv Aar har lagt alle mine Tanker tilrette, og hvori jeg har indflettet alle mine Ønsker" — „Lad det være godt", raabte Thomas, „vi ville ikke være dumme, naar den Englepige er saa klog. Jeg elsker hende som min Datter; naar hun engang ægter en brav Dreng, saa skal hendes Børn have Alt hvad jeg eier — — Ak Gud! ak Gud! hvor det dog er en Ynk!" — „Hvad er der paa Færde?" spurgte Huusfaderen bekymret. — „Ak!", hylede Sømanden, „at Din Frits — — at — ei, hvor vi da kunde have ført et fornøieligt Liv! Men Gud maa ogsaa forstaae det bedre end vi næsvise Lapse, der saa tidt, ligesom Hanswurst, ville kigge i alle Potter, og derover inden Enden tager det, endogsaa falde i Pølsekjedelen, som jeg engang saae dem spille ovre paa Sicilien." — — Konen og Datteren kom ud, Capitainen kyssede begge ret hjerteligt, og kjørte derpaa, uden videre at see sig om, ad Amsterdam til. — Da Faderen var gaaet ned ad den brede Trappe, for endnu engang at see efter Vognen, kom Frits træt op fra Haugen, og begav sig med Fruentimmerne ind i Stuen, for at udhvile sig. „Du bliver bestandig flittigere", sagde Elsbeth venlig til ham. — „Maa vel", svarede han — „kommer altid nærmere." — „Hvad?" — „Det, det — det, som kommer." — Han gik langsomt og paa

Tærne hen til Elsbeth, i det han saae hende stivt i Ansigtet. — „Blod! Blod!" sagde han stormende. — Elsbeth traadte hen for Speilet, afviskede med et Tørklæde Blodsdraaberne, og opdagede Riften paa Hagen, hvorpaa hun leende sagde: „Ja Ven, da jeg før kom igjennem Haugen, laae Din Mis alt igjen paa Luur under et Træ, smal som en Slange, og stirrede op efter Fuglene; den sorte Mustapha kom allerede om Hjørnet, og vilde fare den i Nakken og plukke den, hvortil Fader har afrettet ham, naar de træffe hinanden i Haugen; da tog jeg Mis hurtigt paa Armen, for at der intet ondt skulde vederfares den; men den blev forskrækket, holdt mig maaskee for Mustapha, og har kradset mig en Smule med Poten og de fine Negle." — Frits besaae Skrammen endnu engang nøie, derpaa rystede han meget betænkeligt med Hovedet, og sagde langsomt: „Mis — Mis? — Holde saa meget af Mis — og just mod Dig! — klippe Negle." — Han gik bort, og Moderen og Datteren traadte hen til Vinduet. Nede i Gangen paa Trappen sad den glindsende hvide Kat; Frits tog den op, holdt den tæt hen for Ansigtet, og sagde: „Du med? kradse? være slem Kat? Mod Else! — Naar nu Mustapha — eller Fader" — Han tog en lille Sax, og trykkede sagte paa den ene af Kattens Poter, for at faae Kløerne ud. Katten stred beskedent derimod, og mjauede, ligesom om den forstod hans Hensigt, i en klagelig, langtrukken Tone. — „Ja, nu bede", sagde Frits: — „love aldrig at gjøre det mere? hvad?" Katten syntes at svare ham, han kyssede den paa Pan-

den, klappede den ømt, og satte den derpaa langsomt og forsigtigt ned igjen, den kjælede for ham og strøg sig op ad hans Been, i det den venligt spandt og logrede. Frits saae en Stund paa den, derpaa foldede han ligesom andægtig sine Hænder, saae op til Himmelen og igjen sukkende ned paa Jorden, i det han mumlede for sig selv: „Kat er Kat — hvidt Skind — forstaae mig godt — holde af mig — mig ogsaa kradse med Øren — Ak Gud! Fader vred, Moder græde, Else ikke lide mig — kun Mis og Gud holde af mig.“ — Herpaa gik han igjen ned i Haugen, for endnu at arbeide i Tusmørket.

Moderen havde ikke saa nøie lagt Mærke til Sønnen, men Elsbeth var dybt rystet. „Vil det aldrig angre Dig, mit Barn“, begyndte Susanne, „at Du har afviist vor Ven? Og naar jeg, Fader og Capitainen engang ere døde og borte, hvad vil der da blive af Dig, hvis Du slet ikke gifter Dig, som Du nylig saa bestemt har erklæret?“ — „Kjæreste Moder“, sagde Pigen i den høieste Bevægelse, „saae De før og lagde De Mærke til Deres Søn, Deres kjødelige, eneste, ulykkelige Søn? For ham er Verden uddød, han vil ikke finde nogen Ven, ingen Ømhed, intet Væsen, der vil opoffre ham sin Tid og sin Bestemmelse, ak ikke engang sin Fornøielse. Naar De engang alle ere døde, saa vilde han falde i Hænderne paa egennyttige Slægtninger, hvis Characteer og Hensigter jeg ikke behøver at skildre for Dem. Han vilde maaskee ved Siden af andre Ulykkelige komme til at hensmægte sit Liv i en offentlig Anstalt, hvor hans Hjerte vel vilde

blive ganske forvildet: og hvem trænger mere til Kjærlighed og Omhu end han? Moder, hvis jeg, som det dog er Naturens Løb, overlever Dem, vil De da ikke, naar De fra Himmelen kan see ned mig, takke mig for, at jeg indtil min sildigste Alderdom, er Deres Barns Moder, Pleierinde og Forsørger?" — „Barn! Pige! o Gud!" raabte Moderen, dybt rystet, — „det kunde Du? denne høie Kjærlighed var fostret i Dine menneskelige Tanker?" — „Ja, Moder!" sagde Elsbeth, nu ikke længer grædende, „det var mit faste Forsæt, lige siden jeg selv er kommen til Overlæg, siden jeg kan tænke. Og hvis jeg giftede mig, og endogsaa fik den bedste Mand, ja selv Thomas, Deres og vor Faders inderligste Ven, saa kunde jeg dog ikke med den Sikkerhed love, ene og alene at leve for vor Frits's Velfærd, for den Lykke, der endnu kan være mulig for ham. De seer, hvorledes intet andet Væsen har saa megen Indflydelse paa hans Lune, paa hans Munterhed som jeg; men De kjender ogsaa hans Heftighed: naar jeg saaledes holder Øie med ham, trøster og beroliger ham, som jeg har foresat mig det som Pligt, saa kan jeg vel forebygge, at den Ulykkelige endogsaa skulde blive en Morder, en Elendig, som den raae, fordømmende Verden da vilde stemple med Navnet Skurk." — „Else!" sagde Moderen, „Du er altid forekommet mig, som om Du i Tiden maatte blive en Engel, og nu er jeg tilmode, som jeg havde seet Dig indvies dertil. Men veed Du ogsaa, mit søde Barn, med Vished, at Du ikke elsker den Ulykkelige med en virkelig Lidenskab? Og

at Du da ikke vil gaae tilgrunde under al den Jammer?" — „Kjæreste Veninde!" svarede Elsbeth, i det hun løftede Øinene i Veiret, „vær ganske rolig, jeg elsker ham, sikkert gjør jeg det: men ligesaa sikkert ikke med hiin Kjærlighed, som Menneskene sædvanlig mene, naar de nævne dette hellige Ord; thi denne Følelse vilde her være Bespottelse og Synd, og mit Hjerte maatte briste. Skal der da kun gives denne ene Kjærlighed? Er vort menneskelige Hjerte da virkelig saa fattigt? Jeg vil paa min Vei begynde min Valfart til den hellige Grav, og De og Fader og vor Ven Thomas, ville med Tiden forstaae mig: maaskee ogsaa vor Frits, dybt, dybt i hans Inderste, uden at han selv veed deraf. Jeg elsker Dig, sige i vort sløve Gaadesprog Millioner til Millioner, og naar Blomsten dreier sig imod Solen, Dyrets Øie takker for den Gave det modtager, Børn lege og lee, og den stakkels Tigger er henrykt over en uventet Sølvskilling, saa see de ikke Kjærlighed. Ak! den Syge, der bliver pleiet med Ømhed, den Grædende, der modtager mild Trøst, den trængende Moder, hvis Børn erholde Næring, de forstaae Ordet Kjærlighed, ofte, meget ofte, ja for det meste bedre, end hine med røde Kinder, der nævne det i Lidenskabens Hede, glemme, og siden bespotte det." —

Saaledes var Sommeren og Efteraaret gaaet hen i eensformig Beskjæftigelse. Thomas var endnu i Amsterdam, hvor han gjorde Afregning med Compagniet, solgte sine Vare, traf Arrangement med sit Skib og sørgede for Baadsmand og Matroser. Jo

kortere Dagene bleve, desto flittigere blev Vilhelm, saa at han nu ogsaa arbeidede om Natten ved Maaneskin, eller ved nogle Lygter. Hans Skib syntes at være ganske færdigt. Imidlertid fandt han endnu meget at tage Haand i, og var saa virksom og syselsat, snart hist, snart her, i Huus og i Hauge, at han neppe kunde faae Tid til at komme tilbords. — Nu nærmede sig alt mere og mere den Dag, paa hvilken Moderen vidste, at hendes Mand især var mørk og fortrædelig, nemlig den 15de November, hans ulykkelige Søns Fødselsdag. Denne Dag blev aldrig festligholdt der i Huset, ja Moderen nævnede den aldrig, for ikke endnu mere at opvække Faderens bittre Lune. Men hun selv og Elsbeth taug ogsaa for hinanden, fordi de ikke vidste, paa hvilken Maade de skulde feire den Ulykkeliges Fødselsstund, saaledes at det kunde være festligt og glædeligt for ham selv. Men Faderen betragtede sin Søn opmærksommere end han ellers pleiede at gjøre; thi det var paafalbende, hvorledes han blev blegere og langt magrere, hvorhos hans Oie ogsaa fik et andet Udtryk, saa at man vel torde befrygte, eller formode en Ansats til Tæring. Moderen havde ogsaa bemærket denne Forandring, og hun var selv ængsteligere derover end Faderen; men det var vanskeligt at tale med Sønnen, der, naar han blev adspurgt, enten slet ikke svarede, eller kun paa en uforstaaelig Maade. Man besluttede at kalde Lægen, der tillige var en Ven af Huset. Men var Sønnen alvorligere og mere eftertænksom end han tilforn havde viist sig, saa var

han paa samme Tid ogsaa raskere og behændigere, og hans smidige Virksomhed, hans bevægelige Uro-lighed, hans Løben frem og tilbage, hans Bæren og Søgen fra det øverste Loft og ned til Kjelderen, gav ham ofte Udseende af et sundt Menneske, forsaavidt det melancholske og sløve Udtryk, der vanzirede hans skjønne Ansigt, nu næsten ganske syntes forsvundet. — „I Morgen“, sukkede Elsbeth, og saae betydningsfuldt paa Moderen, „hvilken Glædesdag maatte det være for os Alle, hvis Himlen havde forundt os denne Velsignelse.“ — „Jeg tilstaaer Dig“, svarede Moderen, „at jeg er mere bekymret end jeg nogensinde før har været; thi det kommer mig for, som om alle Livets Fuger vilde give efter i mig. Jeg vil foreslaae min Mand, at vi igjen tage ind til Byen. Larmen paa Gaden, Naboernes Besøg, Kanalen foran os, Husene lige over for, ere dog trøsteligere, end denne stille Ensomhed her, i den mørke, kolde Novemberluft.“ — „Men seer De,“ raabte Elsbeth, „Luften er ogsaa virkelig i Dag af en saa besynderlig Beskaffenhed, Himlen saa forunderlig farvet, som jeg endnu aldrig mindes at have seet. Skyerne drive saa tungt og saa lavt, og en bleggul Glands skinner sælsomt herned. Solen kan ikke trænge igjennem, og dog hviler der en forunderlig Lysning over Træerne og hist henne over de vidt nedstrømmende Kanaler, som man nu seer tydeligere, da Bladene ere af Træerne.“ — „Det piber i Luften,“ svarede Susanne, „som om det bebudede en Orkan; det kommer mig endogsaa for, at jeg har hørt en fjern Torden.“

—„Hvad siger I om dette besynderlige Veir,“ spurgte Faderen, i det han traadte ind i Salen, „jeg frygter for, at der raser en Storm ude paa Søen, og at vi med det første ville spørge megen Ulykke; en høist sælsom Lysning streifer igjennem Himmelen, og Luften er derhos saa tung, og ligger saa stille, at det knuger Hjertet sammen. Man skulde troe, at det ikke kunde være anderledes før et Jordskjælv.“ — Da de gik ned i Haugen mødte Sønnen dem. Han saae ogsaa betænkelig op imod Himmelen, og Faderen, der ellers ikke let tiltalde ham, sagde til ham: „Et curiøst Veir.“ — „Ja“, svarede Frits ganske venligt, „der sidder den — Mis.“ — Han pegede hen paa sin Kat, der sad stille og krøb sammen henne i en Krog, uden at bevæge sig, trykkede Øinene tæt sammen, og kun undertiden, saa at det neppe kunde bemærkes, tittede fortrædelig frem, igjennem en smal Ridse. „See,“ sagde Frits, i det han pegede hen paa den, „saadan Ansigt Himlen ogsaa sætte op — Mis forstandig.“ — „Vil Du ikke nok, kjæreste Frits!“ spurgte Elsbeth, med den største Venlighed, „i Morgen følge med os til Amsterdam? Din Baad er jo ogsaa færdig.“ — „Færdig!“ raabte Frits, i det han glad sprang i Veiret. — „I Morgen Nat mig i Staden — sove i min Seng — ak Gud skee Lov!“ — Han loe, trykkede Pigen i Haanden, og løb springende og jublende hen til sin Baad. Henimod Middag blev det saa mørkt, at man maatte tænde Lys. Familien besluttede, strax den næste Morgen at tage ind til Byen

da man nu ogsaa torde være overbeviist om, at den Syge vilde finde sig deri. Tyendet blev allerede i Dag sendt i Forveien. Da det blev sildigere syntes det igjen at klare noget op, dog troede man undertiden at høre en fjern Torden og Vindstød. Om Natten blev det stillere, og Alle gik beroligede tilsengs, kun Frits forblev, som han i den sidste Tid havde tilvant sig, vaagen, og under aaben Himmel. — Henimod Morgen vaagnede Faderen og blev urolig; thi det kom ham for ham som om nogen gik omkring og færdedes i Huset og i hans Værelse; han hørte Rabalder og Fodtrin, kastede hastigt Slobrokken om sig, og ilede op. Til sin Forbauselse fandt han sin Søn, der gik og rodede omkring ved Skinnet af en Lygte. „Hvad er der paa Færde," spurgte han; Sønnen bukkede sig netop ned for at løfte det tunge Jernskrin, hvori der laae vigtige Documenter og en stor Sum i Guld og Sølv. „Er Du da reent rasende," raabte Faderen, „lad staae! hvilken Formastelse, at ville bære det Skrin, som to Mennesker ikke kunne løfte." — „Yderste Tid!" raabte Vilhelm, løftede Skrinet, og bar det, vel med Anstrængelse, men dog let ud af Værelset. „Klæde paa! hurtig! Moder med! og Elsbeth!" raabte Ynglingen i Døren og Faderen hørte hvorledes han, standsende fra Tid til anden og pustende et Dieblik, bar den uhyre Byrde ned ad Trappen. Den Forundrede gik tilbage i Sovekammeret, hvor han alt fandt Moderen paaklædt. „Veed Du?" spurgte han. — „Hvad?" svarede hun. — „Vilhelm," vedblev han,

„bærer netop den største Deel af min Formue ned i Haugen, formodentlig til sit Skib; han er i Dag som han var besat med sine Kjæmpekræfter: hvad skal vi tage os for med ham?" — I det samme kom Frits allerede tilbage. „Klæde paa!" skreg han, „hvor er Else?" — Han stormede igjen bort og op af Trappen; men Else kom ham allerede heelt paaklædt imøde fra sit Værelse. „Kappe om", raabte den travle Frits, hvis Ansigt endnu glødede af den uhyre Anstrængelse. „Hvad er der paa Færde?" spurgte Pigen. — „Komme med til Skibet!" sagde Frits, i det han igjen ilede bort, for at træffe videre Anstalter. — „Himmel!" raabte Huusfaderen, der havde aabnet et Vindue, „lad os skynde os! Vandet strømmer ind i Haugen, der er gjennembrudt et Dige etsteds." — De tre Mennesker, den gamle Tjener, Alle løbe imellem hinanden. — „Vandet kommer hen til Skibet!" raabte Daniel. — „For Guds Skyld", raabte Faderen, „tag hvad I nødvendigst behøve, thi vi vide ikke hvad det endnu kan blive til." — Man løb hurtig igjennem alle Værelser, man stak Papirer til sig, man bandt forskjellige Ting i Bylter, man tog Nøgler af Dørene, og allerede hørte man fra det Fjerne en forvirret Susen og Larmen, et huult Skrig, Stemmer imellem hverandre, der bestandig bleve bestemtere og tydeligere. — De stode nu dernede, og Vandet var allerede trængt ind. Frits sprang dem imøde, og tog Else, som et let Svøbelsebarn, paa Armen, løb igjennem Haugen, hvor Vandet allerede gik ham over Bristen, og satte hende

af i sin Baad. Derpaa kom han tilbage, og bar paa samme Maade Moderen hen i sit Skib. Faderen vægrede sig, da han nærmede sig ham, for at modtage denne Hjelp. Den Gamle steeg i Baaden med Daniel, og Frits svang sig behændigt efter dem, i det han greb fat i en lang stærk Aare. Det varede ikke længe, førend det store Skib blev flot og hævede sig ganske af sig selv. Vilhelm styrede det, og i det de svømmede bort og forlode Haugen, saae de Vandet, da Landstedet laae temmelig lavt, allerede trænge ind i Værelset igjennem de underste Vinduer. De hørte en lydelig Bjeffen, og Mustapha, der var bleven glemt, svømmede efter dem, sprang op i Skibet, og rystede, i det han snøftede og sprang omkring, Vandet af sig. — Alle vare endnu som bedøvede, kun Frits var ganske munter og sindig. „Ikke sandt", spurgte han leende, „Skib hjelpe godt?" — „Stakkels Mis, stakkels Mis!" raabte Elsbeth pludselig. „Kjære Frits, vi have glemt Din Kat." — „Ikke glemt noget," svarede Frits. „Din Papagøie derinde, og her" (i det han pegede paa en Kasse) „min lille Mis." — Han aabnede Kassen, tog et Øieblik Dyret ud, der endnu bestandig var døsig og uden Livlighed, klappede det, lagde det igjen ned paa Puden i Kurven, og begav sig dernæst paa ny til sit Arbeide. Nu kom man ud paa Marken. Der kunde ikke længer skjelnes nogen Landevei. Paa alle Kanter saae man den største Angest, Løben, Tummel. Den ene løb paa den anden; Enhver søgte at naae et høit Sted. Paa de lavere liggende Huse, hvis Be-

boere ikke havde kunnet frelse sig, sadde disse paa Tagene, eller saae med Bekymring og blege Ansigter ud af Loftslugerne. — Det begyndte at blæse, og Vinden krusede først Vandet, og bevægede det derpaa heftigere, saa at Bølgerne, ved den tiltagende Strøm, der brusede dem imøde, ofte slog over Baaden. Frits vinkede, at de Alle skulde begive sig ind under Ruffet, og i samme Dieblik skreg han høit i Veiret; thi i nogen Frastand vadede Barnabas i Vandet, der allerede gik ham over Hofterne. Frits stagede efter ham. Elsbeth bad og omfavnede ham, fordi hun befrygtede det græsseligste af Ynglingens Raserie, da han nu havde sin dødelige Fiende saa nær foran sig. Frits stødte hende mildt bort, og søgte at naae den Elendige, der kun langsomt kunde fjerne sig i det dybe Vand. Pludselig blev det mørkere, og den stormende Vind sprang om. Hatten blev revet af Hovedet paa Barnabas og blæste langt bort; Elsbeth bad endnu bestandig, men Baaden skjød — dreven af stor Kraft — fremad, Barnabas var indhentet, Ynglingen satte den mægtige Baadshage fast, og den Ulykkelige var fangen imellem denne og et Piletræe, der endnu kun med den øverste Halvdeel ragede frem af Vandet. Frits rakte sig langt ud af Baaden, greb den Forskrækkede, hvis Tænder af Angest og Kulde klapprede i Munden, fat ved Kjolekraven, og svang ham over sit Hoved, saa let som en Fjer, ind i Skibet. Nu skjælvede Elsbeth, og var overbeviist om, at der vilde hænde noget Afskyeligt; men Frits loe hende venligt i Ansigtet, og

kastede den Gjennemvaade ind i Kahytten, hen paa nogle Dyner og Puder, som han allerede om Natten omhyggelig havde bragt derhen. „Torre Dig, torre Dig!“ raabte han, „tage paa, hvad der ligger — og saa drikke Viin! mig har lagt Alting derhen.“ — Elsbeth saae paa ham med store Oine, Barnabas gjorde Mine til at knæle taknemmelig for ham, og satte et saa ynkeligt Ansigt op, at Frits-Vilhelm maatte lee hoit derover. Han styrede derpaa til den ikke langt derfra liggende Hytte, og tog den Rodhaaredes hylende Moder med op i sit Skib. — Nu saae man allerede andre Baade gynge omkring, Bræder kom svømmende dem imode, Huusgeraad, selv Heste og Koer, der søgte Bakkerne, skrigende klavrede op, eller igjen sank tilbage i det vaade Svælg. Paa Flydetommer kom Mennesker med deres Eiendomme, Alt jamrede, skreeg og arbeidede, bevægende sig i alle Retninger. — Fra den nærliggende Kirkeby, som laae hoiere, vare Alle paa Veien for at naae det hoieste Punct og der vente paa Skibe. Man saae Sognets Domine, der sad paa Ryggen af sin hoie Karl, der saaledes bar ham afsted. Da Domine blev Fartoiet vaer, hilsede han saa ærbodig, som han i sin ridende Stilling kunde, og bad om at blive optaget, hvilket ogsaa strax med Venlighed tillodes. Han steeg fra Karlens Ryg ind paa Skibet, og denne tog ogsaa Plads deri. „En tung Hjemsøgelse“ sagde Domine, „som jeg dog, saa vidt jeg veed, ikke har forskyldt ved det mindste. Det er dog godt, at Kone og Børn allerede i nogle Dage have

været i Byen." — Alt som de glede hen over Kanaler, Landeveie og Biveie, som man intetsteds mere kunde gjenkjende, kom flere Fartøier, Færger med Mennesker og Qvæg dem imode. Den bestandige Skrigen og Hylen tiltog, hele Hjorder skulde drives ud i smaae Baade, men mange Kalve og Sviin, Køer og Heste druknede. Hver Baad, der kom forbi, om den endog var nok saa fuld, blev raabt an, mange vilde med Magt stige op i de meest overlæssede. Man stodte dem skrigende og skjeldende tilbage. En anden Baad blev saaledes erobret med Magt og slog om med dem Alle. — Man kunde ikke vente og see hvormange der vare frelste og hvormange der druknede, saaledes rev Strømmen Baaden afsted med sig. Alt som Nod og overhængende Fare fritager Menneskene for alle Ceremonier og udvortes Sæder, vise de sig græsselige, thi Selvopholdelsen gjør dem vildere og mere raae end Dyret; men saameget des ædlere og mere overmenneskelig viser da den Hjelpende sig, og denne Beundringsfølelse syntes nu den raae Barnabas næsten at føle altfor heftigt, thi han græd og hulkede ved sin gamle Moders Bryst, pegede stum med Høiagtelse paa sin Frelser, som han tilforn saa ofte havde forhaanet, og gav den Gamle trøstende og med Kjærtegn af den stærke Viin, som han selv først havde faaet. — Endnu nogle Bønfaldende bleve optagne, saa at den store Baad allerede var temmelig fuld. Snart skyllede Regnen, snart hylede Stormen, Strømmen bruste snart mere, snart mindre,

og denne uafladelige forvirrede Tummel blev endnu frygteligere ved Menneskers Raab om Hielp, Børns Jammergraad, Qvægets Brølen og de skrigende Maagers og andre Vandfugles besynderlige Toner. Undertiden formørkede de hurtigt forbifarende Skyer den hele Egn, derpaa blev atter Tæppet trukket op, og man saae i den bleggule Lysning langt i det Fierne den umaadelige Flade af stormende Vand og det store Antal af Baade og Skibe, de svømmende Masser og Bohave, og det rasende, høitbølgende Hav. — Nu kom de ud i Brændingen, da de nærmede sig Havet, og Søen paa høire og venstre Side jagede dem den hylende skummende Vandflod imøde. „O min Amme! min stakkels Gertrud!" raabte pludselig Elsbeth. Hun vred Hænderne, og pegede hen paa en Bakke, hvor et lille Leerhuus, der laae ved Siden af en gammel af Steen opført Kirke, allerede var sjunket sammen med sit Straatag. Gertrud, Bedstemoderen og Elsbeths Amme, havde, med sin blomstrende Datter Birgitte og tvende smaae Datterbørn, søgt Frelse paa Ruinerne, medens den lumske Vandflod bestandig steeg høiere, og truede med inden stakket Frist at opsluge dem alle. Bedstemoderen syntes ligegyldig at have beredet sig paa Døden, thi hendes Fødder vare allerede i Vandet, og hun saae sig ikke mere omkring, Moderen sad noget høiere, og havde skjult sit bitterlig grædende yngste Barns smaae Hænder i sin Barm, for at varme dem; den større Pige, der kunde være syv Aar gammel, syntes at trøste Moderen, medens Taarerne strømmede ned

over hendes blege Ansigt. Uden at Elsbeth behovede at sige et Ord, styrede Frits hen til det Sted, hvor dette sørgelige Skuespil viste sig; han havde at kjæmpe mod Strøm og Brænding, Baaden gyngede nu høit og nu dybt, og de Seilende troede mere end eengang at den vilde slaae om. Nu var man nær nok, da sprang Barnabas modig ud, greb begge Børnene, og bar dem igjennem det høitsprudlende Skum, førte derpaa den Gamle ud, Moderen fulgte efter, og Alle vare frelste. Da de vare i Sikkerhed paa Skibet, pegede Børnene grædende hen paa deres to Køer, der brølte efter dem. „Jeg giver Eder andre i Stedet, Børn!" sagde van der Winden, „vær rolige, I have jo dog frelst Livet." Og allerede var Straatag og Hytte ganske bortskyllet af Bølgerne, og Køerne svømmede i Strømmen og rakte Halsen iveiret. „De døer!" sagde den syvaarige Pige. „Slaae Dig til Taals, Barn!" sagde van der Winden, „trøster Eder paa denne frygtelige Dag, I ere jo dog hos Eders Forældre." Elsbeth var bestandig hjelprig ved Haanden, rakte Viin, Spise, Vederqvægelse, tørre Klæder, gav dem Alt, trøstede dem og glemte sig selv, da hun alt var ganske gjennemvaad af Havets Skum. „Køerne lever!" sagde det mindste Barn. Og virkelig havde de ligeoverfor møisommelig klavret op ad en Høi, der paa Marken ragede spids og eensom iveiret. I det man kom der forbi, raabte van der Winden til en Mand, der ogsaa havde søgt Tilflugt der: „Kan I skaffe mig de Dyr til Amsterdam, saa betaler jeg deres Værdie dobbelt." Han opgav

sit Navn og sin Bolig. — Begivenheder, Frelse, sælsomme Syn, Vrag, Lys og Mørke, Storm og Brænding, Alt afvexlede saa hurtigt, Baaden skjød i Fart afsted, bestandig forbi nye Gjenstande og nye Gjenstande forbi den, saa at de saa vidunderlig Frelste ikke kunde komme til Besindelse. De undrede sig neppe, da de i nogen Frastand saae en Vogn dybt i Vandet, hvori de gjenkjendte Søecapitainen. Han kjørte saa nær som muligt, Frits styrede derhen, og de optoge ham og Kudsken. Heste og Vogn bleve strax efter bortførte af Bølgerne og Stormen, thi det var ikke muligt længe at holde Baaden paa eet Sted. Thomas saae heelt forundret paa den travle, bestandig utrættelige Frits=Vilhelm, og sagde blot: „Det er altsaa Baaden? Du skal have Tak, brave Dreng." — „Neuhaus! Neuhaus!" raabte Moderen. De vare nu ligeoverfor Venindens Landsted. Her var der en Trængsel af Baade og Fartøier, man saae dem afgaae fra alle Huse rundtomkring, og lande paa andre Steder, og, som det let skeer, da der i Neuhaus kun boede Fruentimmer: ingen tog sig i Noden af Veninderne. Han, der skulde have gjort det, den unge Sommer, sprang netop ud i en lille Baad, i det han rakte de tvende Baadsmænd Guldstykker, og seilede hurtigt bort, saa at man snart ikke mere kunde skjelne ham i Bølgeskummet og Trængselen af Baade. Frits og Elsbeth viste sig for de forladte Fruentimmer som frelsende Engle. Moderen og nogle Tjenestepiger stege moisommelig og ikke uden Fare ud i Baaden; og Winny kastede sig med en taknemmelig Taa=

restrøm ved Veníndens Barm. „O Din Werther!“ sagde Elsbeth. — „Nævn ikke den Foragtelige“, svarede Winny, „jeg haaber aldrig i mit Liv mere at see ham.“ — Endnu mangen Fattig og Hjelpelos blev frelst og optaget, saavidt Baaden kunde rumme dem. De besynderligste Gjenkjendelser forefaldt imellem Folk, der ikke havde seet hinanden i 30 Aar, de sælsomste Bekjendtskaber bleve stiftede her eller paa andre Fartøier, men jo nærmere man nu kom Staden, des større blev, formedelst Trængselen af Mennesker, ogsaa Faren. Siden Thomas var kommen paa Skibet, hjalp denne Kyndige redelig med at arbeide, og saaledes naaede de, først efter Solens Nedgang, endelig Staden. Det var vanskeligt, da man havde forladt den oversvømmede Deel, at finde ind i Kanalerne, endnu vanskeligere at naae de Gracht, hvor van der Windens store Huus laae, og allervanskeligst at lande udenfor dette.

Det var blevet ganske mørkt, men Stormen havde lagt sig. De stakkels Frelste kyssede den gode Frits, den gamle Kjøbmand, Moderen, Elsbeth og Capitainen, paa Hænder, Klæder og Fødder. Barnabas kunde ingen Ende faae paa sin Tak, og man saae og følte, at det var hans Alvor. Den rige Kjøbmand gav ikke Slip paa sine Frelste, uden at have sørget for dem. Familien fra Neuhaus, og Ammen med hendes Moder og Børn forbleve strax hos ham. Domine ilede hen til Kone og Børn. — Saaledes satte man sig, efterat man havde fastet den hele lange Dag under Angst og Nød, Kulde,

Væde og Trængsel, efter først at have skiftet Klæder, muntert ned til et velsmagende Aftensmaaltid. Elsbeth gav Ammen, de Smaae og hendes Moder Plads ved sin Side, for ret at sørge for dem ved Bordet, og da man under muntre Samtaler endnu engang vilde takke den kraftige Frits og paa ny rose hans besynderlige Indfald, der saa vidunderlig havde virket Haand i Haand med Skjæbnen, savnede man ham først. „Saaledes er det utaknemmelige Menneske", bemærkede Elsbeth smilende, men dog med Veemod, „neppe ere vi paa det Tørre, før ogsaa vor Velgjører, hvem vi kunne takke for Alt, reent er forglemt." Moderen reiste sig, for at kalde paa den elskede Søn; Faderen var meget rørt: „Idag er det hans Fødselsdag", sagde han. Moderen kom efter nogen Tids Forløb tilbage, og sagde, saa sagte, som om Sønnen kunde høre det: „Han sover, i sine Klæder, paa Sengen inde i sit Værelse!" — „Nu", sagde Faderen, „det gode Menneske har vel fortjent Roe, han skal være undskyldt; jeg troer, han har ikke sovet i fulde 14 Dage; først det uafladelige tunge Arbeide, og derpaa idag den uhyre Anstrængelse." — Man reiste sig fra Bordet, Alle omfavnede hinanden hjertelig, og denne Aften glemte Ingen sin Aftenbøn.

Den næste Dag var Vandet udenfor Byen allerede sunket noget. Man satte Digerne igjen istand, og Skaden og Ulykken var ikke saa stor, som man i Begyndelsen havde befrygtet. Frits kom ikke til Bordet, og ligesaa lidet om Aftenen, fordi han, saa

ofte man saae til ham, endnu bestandig laae i den dybeste, tryggeste Søvn. Elsbeth blev urolig, men Thomas og Faderen trøstede hende; Moderen erindrede sig Capitainens tidligere Ord, og bad fra Tid til anden af sit Hjertes Fylde for den eneste Søn, og mere endnu i den stille Nat, da han endnu bestandig blev liggende ubevægelig som en Død, hvorfor man ogsaa havde kunnet holde ham, hvis hans friske Farve, Brystets Bevægelse, det pustende Aandedræt ikke havde betegnet den sunde Sovende. — Den næste Morgen var van der Winden gaaet ind i sit Kabinet, da Moderen, bleg som et Liig, med vanzirede Træk og opspilede Øine styrtede ind til ham. „Hvad fattes Dig?" skreg van der Winden forfærdet, skjøndt han ellers ikke let kom ud af Fatning. „Gud! Gud! Du er almægtig!" stønnede Susanne, og Taarer styrtede lettende fra hendes Øine. — „Hvilken Ulykke, — vor Søn," — skreeg Faderen, og vred sine Hænder. — „Stille! stille!" sagde hun; „vi fortjene det ikke. — Jeg hørte Larm i hans Stue," sagde hun derpaa noget roligere, „jeg listede mig derover —— hvad saae jeg? Han laae paa sine Knæe midt i Værelset og bad — nei, sligt har jeg ikke seet, ikke holdt for muligt, — hvorledes han vred Hænderne i hinanden, saa at alle Knokler og Leed knagede, Øinene vare vidt opspilede, store Draaber af Angstsved randt, den ene efter den anden, ned foran hans Knæe, ligesaa mange og store Taarer strømmede fra hans store, ganske ubevægelige Øine. Men Øine, Pande, Kinder, det hele Menneske var anderledes. —

Nu var han færdig, han reiste sig, og nu saae han mig først, omendskjøndt jeg hele Tiden havde staaet nær foran ham. Han faldt mig om Halsen og sagde: „Moder, tak ogsaa Gud, den Almægtige, thi jeg er ganske sund! Sovende har jeg erfaret hans Naade.“ — „Det er vel ikke muligt,“ raabte Faderen og faldt forfærdet tilbage i sin Stoel. Men Sonnen kom, fuldkommen helbredet, rolig, sindig, men ganske opløst i Kjærlighed. Hvem behøver at skildre Elsbeths Lykke, Capitainens Glæde, Forældrenes Salighed? Den gamle Læge fandt Sagen forunderlig, men ikke ubegribelig, og gjorde ved sit Tilsagn, at man ikke kunde tvivle om Helbredelsen, Alles Lykke varig. — „Altid,“ sagde Capitainen, „ville Menneskene see Spøgelser og Aander; og vilde holde det for noget ganske Særdeles, naar saa udtrykkelig en Hedengangen eller Overjordisk lod sig see for dem, og med os er det dog egentlig nu hændet; men vi kalde det ikke saaledes.“ — „Mere!“ sagde Elsbeth eftertænksom, „mere er der hændet os! Hvor skjønt og dybsindigt sagde dog ikke den Syge nylig, da vi talde om Svalerne? Igjen Gud!“ — „Du har Ret, Barn,“ sagde Thomas, „levende er han optraadt iblandt os: og naar han forjætter, at vi bespise og klæde ham selv i enhver Trængende, saa tør vi ogsaa i dette Mirakkel ydmygt erkjende hans umiddelbare Nærværelse.“

Hvor salig var Capitainen, da han efter et Aars Forløb bar et Barn paa Armen, som hans elskede Elsbeth havde født hans Frits; hvor fornøiede vare Forældrene og hvor lykkelige i Bevidstheden om en Tilstand, som de i saa mange Aar havde anseet for umulig.

Jeannie Cameron.

Et skotsk Sagn, af Jane Porter.*)

Første Gang jeg saae Sir Walter Scott, var ved en Hændelse. Jeg besøgte netop en af de Klubber, der i London for Tiden ere i Mode, da min Lyst til at studere den menneskelige Characteer, havde bevæget mig til at søge Adgang i adskillige af dem. Dette var en af dem, der optog dannede Personer af alle Klasser, og ei, som mange af de andre, indskrænkede sig til Medlemmer, der dyrke et bestemt Kald eller indtage en vis Stilling i Livet. I det jeg traadte ind i et lille hyggeligt Værelse, der sædvanligt besøgtes af dem, der foretrak et Par Timers selskabelig Underholdning i en rolig Krog, for at tilbringe en heel regnfuld Formiddag i de større og mere besøgte Værelser ved Billard og Aviser, fandt jeg omtrent et halvt Dusin Mennesker, der alle vare mig bekjendte, med Undtagelse af tvende Herrer, jeg ikke havde seet før. En af mine gamle Bekjendtere nikkede ad mig, i det jeg nærmede mig, og pegede med en betydningsfuld Taushed og Mine, hen paa en tom Stoel. Medens jeg adlød hans Vink og tog Sæde, vendte han sig med spændt Opmærksomhed hen mod en af de Fremmede, der kjendelig var bleven afbrudt i sin Tale, da Døren blev aabnet. Alle de Tilstedeværende syntes ved deres Blik at dele min Vens

*) Fra: „Literary Souvenir", 1827.

Utaalmodighed efter at han igjen skulde begynde. Mekanisk henvendte jeg mit Blik og min hele Opmærksomhed paa Gjenstanden for denne almindelige Interesse. Han fortalte omstændeligen et mærkeligt historisk Sagn, der angik en ædel skotsk Ridder, som jeg formoder en af hans egne Forfædre, og som havde tildraget sig i den oprørte Tid Anno 1745. Det skildrede særdeles vel en tapper Skotlænders uegennyttige Hengivenhed for en af Lykken forladt Fyrste, og jeg hørte det med Fornøielse; men et Par romantiske Omstændigheder om den Beskyttelse, denne tappre Ridder sans peur, sans reproche, havde skjænket en ulykkelig Dame, der havde fulgt den kongelige Flygtning over Havet, vakte en endnu høiere Grad af Deeltagelse hos mig. Medens den Fortællende vedblev sin Historie, betragtede jeg ham med den Nysgjerrighed, hvormed man gjerne seer paa en usædvanlig underholdende Mand, der af Navn er os aldeles ubekjendt. Der var intet i hans hele Væsen, som kunde sætte ham i Klasse med de Besøgende, jeg i Almindelighed fandt i disse londonske Klubber. Han havde intet skribentmæssigt Ansigt, blegt af møisommelige Studier, eller glødende af den Bevidsthed, at have erhvervet sig Ry. Ikke heller syntes han at høre til Land- eller Søkrigsvæsenet, og saae heller ikke ud som nogen Theolog eller Jurist, ligesom han ei heller havde noget i sit Udseende, der smagte af en moderne Æsthetiker. Selv om hans Fortælling ikke forraadte det, sagde jeg til mig selv, vilde hans Mæle overtyde mig om, at han hører hjemme norden for

Tweed. Han maa da sikkert være en af hine hæderlige Lairder, om hvilke vi høre tale saa meget, der leve paa deres egen Fædrenegrund, og i lige hoi Grad ere Bestyrere af deres egne Sager, og af de Bønders, af hvis Ploug de drage deres Fordeel! — Jeg sluttede dette af et vist klogtigt Udtryk i hans Ansigt, der tilstrækkeligt tilkjendegav, at han ikke var den, der betroede i nogen Andens Haand de Anliggender, han selv kunde styre, medens der paa samme Tid lyste en Velvillie af hans Blik, der ligesaa tydeligt vidnede om hans Characteers naturlige Godmodighed. Hvis jeg noiagtigere skulde undersøge hans Physiognomie, efter Lavaters og Spurtzheims Regler, vilde jeg sige, at hans Hoved, som fyldigt omsluttedes af en tæt afskaaren mørk Haarvæxt, der streifede en Smule ned over hans dybt furede høie Pande, topographisk kunde vise alle de Hoie og Dale, der afgive Vidnesbyrd om sund Fornuft og gjennemtrængende Skarpsindighed. Hans Ansigt viste aldeles tilsvarende Træk, i hvad man kunde kalde en plump afridset Contur. Smaae, dybtliggende Dine, en kort Næse, der ved et særdeles langt Mellemrum var adskilt fra hans hoist udtryksfulde Mund, som, naar han ikke talde, var lukket med en særegen Fasthed, medens en vedvarende og næsten spillende Bevægelighed i de nærmeste Muskler, gav hans Taushed et saa livligt Udtryk, at jeg, da jeg vidste hvem han var, erkjendte denne i Almindelighed miskjendte uharmoniske Afstand imellem hans Træk, som det meest udtryksfulde Sted, hvor de forskjellige Characterer af hans Vid og Genie læseligt

vare afprægede. Hans Figur var af Middelstørrelse, baade i Henseende til Høide og Forhed, og hans Klædedragt robede ikke mindste Pretension, ligesom hans Væsen i det Hele var ligefremt. Hans Tale bar samme Characteer. Den var tydelig og kraftig, uden mindste Udsmykning, undtagen naar Gjenstanden udtrykkelig krævede det; og da laae Veltalenheden, eller Sprogets Poesie, i Scenens Gjenstande, i Omstændighederne ved det Eventyr, han beskrev, eller i de Følelsers Natur, han udtrykkede, og ikke med en Toddel i den Dragt, han iførte sine Udtryk. Han talde i en bred skotsk Tone, og brugte ikke faa Ord af sit Fædrelands Dialect og Udtryksmaade, som, medens de gave hans Fortælling et mere sanddru Præg, tillige meddeelte den hele Fremstilling en vis Hjemlighed, der maaskee vakte en dobbelt Interesse ved de høist simple Midler, han anvendte. En af vore Tilhørere, en ung Oxfordianer, kastede imidlertid, som jeg bemærkede, nogle Gange et utaalmodigt Blik hen paa ham, ved den hyppige Gjenkomst af disse lokale Udtryk. Hvis disse havde været græske, vilde de maaskee have været mere velkomne for ham end for os andre; men Robin Burns Muse havde forlængst gjort enhver kraftig Scotticisme forstaaelig for mig, og jeg vedblev at lytte til den Fremmede, med bestandig stigende Interesse, medens han fortalte de forskjellige truende Farer, hans Helt lykkeligen undveeg, i det han bragte sin skjønne ulykkelige Landsmandinde tilbage fra hendes uheldige Omflakken med en endnu mere ulykkelig Fyrste. Under Fortællingen undveeg

han kjendelig at nævne hendes Navn; men min gamle Bekjendter, der syntes at være en af dem, der med meest stiltiende Opmærksomhed havde hørt paa Fortællingen, viste ligesaa tydelig, at han ikke saa villig vilde lade lægge Baand paa sin Nysgjerrighed, og spurgte, da han var til Ende, i en hastig Tone, om han ikke meente den berømte Flora Macdonald? — „Nei!" var hans korte Svar, som han imidlertid ledsagede med et høfligt Buk, der noget mildnede den Bebreidelse, der laae i Svaret. Alle smilede, trods deres egen Nysgjerrighed, hvormed de deelte det afviste Spørgsmaal; men han reiste sig paa Øieblikket, rakte vor af Marken slagne Talsmand Haanden, bød ham et Godmorgen, tog paa samme Maade venlig Afskeed med de øvrige af Selskabet, og forlod Værelset. Jeg bemærkede nu, at han var lam, og haltede noget paa den ene Fod, og da han havde lukket Døren efter sig, vilde jeg netop til at spørge om hans Navn, da min nysgjerrige Ven i det samme fritog mig derfor, ved pludselig at udbryde: „Der gaaer han, Waverleys ægte Forfatter! hemmelighedsfuld i Tale som paa Prent! og netop ved denne Hemmelighedsfuldhed tilkjendegiver han os nu tydelig, at Flora Macdonald og hans ulykkelige Dame, bona fide vare en og den samme." — „Nei, De tager feil!" udbrød en Person af et ærværdigt Udseende, der lod til at være en midaldrende Mand, men havde graae Haar, og som hidtil havde siddet taus og tankefuld i et Slags mørk Grublen under den hele Fortælling. Han var den anden Fremmede, jeg havde bemærket

ved min Indtrædelse. Min Ven, der holdt sig saa overbeviist om at have truffet det Rette, forbausedes ved denne gjentagne, rolige, men faste Benægtelse, og betragtede den Talende med Overraskelse. Manden med de graae Haar, og iklædt en ligesaa graa Overkjole, vedblev i samme rolige Tone: „Flora Macdonald høstede intet virkeligt Vanheld af den Rolle, hendes Heltemod spilte ved hendes Fyrstes Befrielse. Hendes Bevæggrund dertil var ene ædelmodig Loyalitet, og da hun havde bevirket hans Frelse fra den truende Død, som efter den udstædte Proklamation ventede ham, hvis han faldt i sine Fjenders Hænder, var hun Dievidne til, at han indskibede sig fra Skotlands Strandbred — og saae ham aldrig siden. Hun blev tilbage, og overgav sig rolig til de Mægtiges øieblikkelige Forbittrelse, hvis Hensigt hun havde tilintetgjort; men da denne havde lagt sig, nød hun Alles Agtelse, som endogsaa blev hende til Deel hos hendes Fyrstes Fjender, der følte Medynk med den faldne Storhed; thi hun var en dydig Qvinde!"

Medens min Ven endnu ikke var enig med sig selv om, hvorledes han skulde fordøie dette nye og afgjørende Nederlag, som hans Klogskab maatte lide, vovede Oxfordianeren, med en smilende høflig Mine, at spørge den agtværdige, vel underrettede graae Mand, „hvorfra han vidste Alt dette, siden han talede altfor reent og godt Engelsk, til at kunne regne sin Slægt Norden for Cheviot?" — „Det kan saa være," var Svaret, „ikke desto mindre har jeg været der længe nok til at have seet Flora Macdonald og lært hen-

de at kjende. Hun var rigtignok den Gang til Aarene; men bar i sine store mørke Øine og paa Læber, der endnu bevarede et eiendommeligt Udtryk af Adel og Elskværdighed, Spor af fordums Skjønhed. Hun havde været givt med en ædel Mand af hendes eget Navn og Clan, og var Moder til to Børn, en Søn og en Datter, der siden have viist sig det Blod værdige, der flød i deres Aarer. Hun var Enke, da jeg blev bekjendt med hende, og levede agtet og elsket af Alle; og da jeg sidste Gang saae hende, var det blandt hendes Afkom i anden Generation."

Han standsede; men da han bemærkede, at vi Alle sadde i en taus lyttende Stilling, som om vi ønskede at vide mere, vedblev han, med kjendelig Tilfredshed over vor Opmærksomhed: „En af disse unge Folk, hendes Granddatter, fortalte mig for nogle Aar siden, at et Medlem af vor nærværende Kongeslægt, der fik at vide, at den ærværdige Dame endnu levede og opholdt sig i Edinburgh, i den Formodning at hendes Omstændigheder, ligesom saa mange Andres, vare blevne trange, under de forgangne ulykkelige Tider, lod hende tilkjendegive, „at det var hans Ønske at bidrage til hendes Beqvemmelighed, da det var retfærdigt, at den, der havde beskyttet een brittisk Fyrste, da denne forfulgtes af Ulykken, burde modtage Gjengjeld, naar hun selv trængte dertil, af en anden i lykkeligere Dage." — Hun svarede: „at hendes Hjelpekilder ganske stode i Forhold til hendes Fornødenheder og hendes Ønsker;" og afslog Tilbudet, endskjøndt med sømmelig Ærefrygt og Taknem=

melighed. Saaledes, mine Herrer, var Flora Macdonald! pletfri i sin Ungdom, uegennyttig i sin Alderdom. Hun er død og begravet, og vel kunde der staae skrevet paa hendes Liigsteen:

„Død! før Du atter rammer Een,
Saa god og skjøn, saa huld og reen,
Vil med sit Spyd Dig Tiden ramme!"

Nogle Øieblikke efterat han havde ophørt at tale, herskede der en tankefuld Pause, under hvilken han tog sin Stok op fra Gulvet, hvor den var falden ned, og reiste sig for at tage Afskeed. Vor oxfordske Student sprang nu ligeledes op af sin Stoel, og afbrød Tausheden ved at udbryde: „Vi takke Dem, min Herre, for denne Anekdote, og bede den skotske Heltinde om Forladelse. Vist er det imidlertid, at det altid har været en almindelig Troe iblandt os hernede, at Flora Macdonald i det mindste stod i Kjærligheds-Forstaaelse med den unge Prætendent!" — „Deraf vil De see, min Herre!" svarede den Gamle, „at det ikke altid gaaer som Ordsproget siger: at der er Ild hvor der er Røg, og at man ei stedse kan lide paa deslige almindelige Sagn. Jeg kan endnu tilføie, at jeg, efter et lille Eventyr, der er hændet mig selv i min Ungdom, har en Gisning om den ulykkelige Dame i Sir Walters Fortælling." — Han vilde ved disse sidste Ord forlade Værelset; men jeg kunde ikke afholde mig fra at gribe ham om Armen og indstændig bede ham at tilfredsstille vor Nysgjerrighed, ved at underrette os om, hvad han

vidste om en saa interessant Person, som Sir Walters ulykkelige Dame.

„Hvad dette angaaer, saa kan jeg alene bygge paa Formodninger," svarede han; „dog skal jeg ikke lægge Skjul paa disse, hvis det iovrigt kan forsvares at fremkomme med Gisninger om noget, hvorpaa hiin store Kjender af det menneskelige Hjerte synes at lægge Dølgsmaal." — Han smilede ved disse Ord; men med en Betydningsfuldhed, som vi ikke ganske kunde forstaae, og dreiede derpaa sit Hoved, som om hans Blik ikke maatte forklare os mere end han selv vilde have at vi skulde vide. Vi bade ham imidleriid Alle eensstemmigen om, ei at unddrage os i det mindste Meddelelsen af hans Formodning, og tvang ham endog med Magt til igjen at sætte sig paa den Stoel, han havde forladt. „Det er en hedensk Skik" udbrød han leende, „ved Tvang at udpresse Orakelsprog! jeg skal imidlertid opfylde Deres Ønske." — Han saae nogle Øieblikke ned for sig paa Gulvet, som for at samle i sin Hukommelse, hvad han vilde meddele os, og begyndte paa følgende Maade:

„Hvad jeg her vil fortælle, tildrog sig mange Aar før jeg saae Flora Macdonald. Jeg var en lille Dreng, og havde leget i Græsset uden for Døren af min Moders Huus, i en lille Landsbye, der kun var lidet besøgt, endskjøndt den kun laae en Miil fra Edinburgh. Det var en meget lummer Aften; og medens jeg tumlede mig i Græsset, slog jeg ofte Øinene i Veiret, for at see paa en Mand,

der spadserede frem og tilbage paa en over Grönningen løbende Stie, og hvis hele Udseende var besynderligt nok til at kunne tildrage sig et Barns Opmærksomhed. Han var lille af Vært, og klædt i dyb Sorg, men hans Klæder saae temmelig lugslidte ud, og over denne Dragt bar han, hvad der just ei passede dertil, en Plaid af Tartan, som han havde slynget om sig paa Militairviis. Da jeg saae ham nærmere, bemærkede jeg, at ogsaa denne var meget slidt og iturevet paa forskjellige Steder. Han holdt en Rose i Haanden, til hvilken han fra Tid til anden syntes at tale meget alvorlig, i det han undertiden gik meget hurtigt, undertiden langsomt; men efter hans Gang at dømme syntes han at være svag, og et Barn sluttede meget naturligt deraf, at han maatte være gammel. Efter en soie Stunds Forløb, satte han sig paa en skrobelig Bænk, der stod op til den hule nøgne Stamme af et Træe, som en Gang der i Landsbyen var bleven brugt til at behænges med Mai-Krandse. Da jeg blev ældre, har jeg ofte erindret mig den besynderlige Overeensstemmelse, der her var imellem den Levende og det Livløse. Han sadl ikke langt fra mig, tog sin Hat af, og aftørrede sin Pande med et Torklæde, som han tog ud af sin Barm, efterat han omhyggeligen havde gjemt sin Rose der. Hans Haar var ganske sølvgraat, og erindrede mig om min kjære gamle Bedstefader, der var død for kort siden. Jeg sprang op, løb hen til ham, tog ham ved Haanden, og spurgte, om han ikke vilde ind med til Moder, der skulde

give ham noget, hvormed han kunde vaske og afkjøle sin Pande, som hun pleiede at gjøre ved min Bedstefader i hans sidste Sygdom. Jeg vil aldrig glemme den arme Mands Ansigt og Adfærd, i det jeg saaledes tiltalde ham og holdt ham fast ved Haanden, ligesom jeg heller aldrig glemmer denne Haand, saa lille, hvid og blød, da jeg strøg og klappede den under mine Kjærtegn, for at faae ham til at gaae ind med mig; thi jeg saae Taarer snige sig ned over hans Kinder, medens han taus stirrede paa mig. Mit barnlige Blik dvælede med ærefrygtsfuld Medlidenhed ved hans Ansigt. Det saae fiint og blødt ud ligesom hans Haand, og var smukt og hvidt som en Lilie, undtagen hvor smalle blaae Aarer vare kjendelige paa hans smukt formede Hage. Kort, ethvert Træk af hiint Ansigt havde en Gang baaret Skjønhedens Præg. Hans Øine, hvis lyseblaae Farve var fordunklet af Alderens Taage, vare desuagtet skjønnere end jeg nogensinde mindes at have seet. De adspredte graae Haar, el'er rettere sneehvide Lokker hang tildeels ned over dem. Der var ingen Rynker paa hans Pande eller paa hans Kinder; men der var et Kjendetegn, et Mærke — jeg veed ikke hvad jeg skal kalde det — som tydeligt vidnede om, at hans Manddomskraft var bortflygtet. Sorgen havde derhos afpræget sine hyppige Spor, og skjøndt jeg var et Barn, kjendte jeg godt dens Mærker: jeg havde ofte læst dem i min Moders falmede Træk; thi hun var en sørgende Enke.

Medens jeg endnu forgjæves bønfaldt ham, fik min

Moder, fra et Vindue i vor Dagligstue, Die paa os, og da den Fremmedes usædvanlige Udvortes og min bønfaldende Stilling rildrog sig hendes Opmærksomhed, kom hun selv ud og gik hen imod os. Jeg floi hende imøde, fortalte hende om den gamle Mand — thi hvem der ikke er ganske ung, hedder altid hos Børn „gammel“ — om hans Mathed og om hans Taarer, og at han ikke vilde komme ind og søge Hvile under vort Tag. Min Moder nærmede sig, og hendes Overtalelser vare snart heldigere. Den Fremmede reiste sig fra Bænken, jeg lod ham støtte sig ved min Skulder, og vi førte ham ind i Huset. Da han sad i vor Dagligstue, og min Moder bragte nogle Forfriskninger ind til ham, saae han sig om i Værelset, og hans Blik dvælede paa det Sted hvor min afdøde Bedstefaders Fjederhue og Sværd hang. Hans, Plaid af vor Clans Tartan, hang under dem, med det gamle seierrige runde Skjold fra Slagene i Skotlands uafhængige Tid. Vaabenskjoldet fra min Bedstefaders Jordefærd, bedækkede Væggen under neden. Da Tjeneren forlod Værelset, bad min Moder sin Gjæst at spise, men han kunde ikke bortdrage sin Opmærksomhed fra de Gjenstande, paa hvilke han havde fæstet sit Blik. Medens han sad og betragtede dem, fortalte jeg ham, med barnlig Snaksomhed, hvad jeg saa ofte havde hørt om disse Vaaben; hvorledes han, der havde tilhørt dem, tappert havde baaret dem paa Valpladsen ved Culloden, hvor han var bleven liggende som død, efter tvende Gange at have frelst sin Fyrstes Liv i hiin Kamp paa Liv og Død. Den

Fremmede fortalte derpaa min Moder, med megen Bevægelse, at han havde været Kriger i sin Ungdom. „Ogsaa jeg kjæmpede og faldt i Aaret 1745. Jeg fik et Saar, der var værre end Døden — det vil aldrig kunne læges!" Han lagde Haanden paa Panden, og saae saa vild og melancholsk ud, at min Moder drog mig hen til sig. Jeg var netop ifærd med at ville gaae forbi hende, med en Kniv i Haanden, for at tilbyde ham et Æble, som jeg havde taget fra Frugtkurven paa Bordet. Han saae hendes Bevægelse, og forstod den kun altfor godt. — „Gode Kone", sagde han, i det han reiste sig fra Stolen, „jeg sagde allerede til Deres Søn, at jeg var uskikket til at være under andet Tag end Himlens vide Hvælving; men mit Saar volder intet Menneske Skade uden mig selv — hele den øvrige Verden er fri for dets skrækkelige Birkning og lykkelig! — Og hvorfor skulde jeg tale om en Gjenstand, som jeg seer bringer Dem til at frygte en saa ussel Orm, som jeg!" — Han vendte sig om ved disse Ord, og gik, med hurtige, men faste Skridt hen imod Døren. Taarerne stege min Moder i Øinene; Erindring og Medlidenhed bemægtigede sig hendes Hjerte. „De maa ikke gaae, min Herre!" udbrød hun; „hvis jeg imod min Hensigt har voldet den Bedrøvede Smerte, saa er denne min Brøde ogsaa min Straf — kom tilbage! jeg er selv et Sorgens Barn; hiint skjæbnesvangre Aar berøvede denne Dreng hans Navn og hans Fædrenearv! Kom tilbage, i hvem De endogsaa er; en — fredløs Skotlænders Datter fordrer dette af Dem!"

Den Fremmede vendte sig, og saae paa min Moder, i det en svag Rødme farvede hans Kind, og han bøiede sit Hoved, med en ærefrygtsfuld Mine. Han trykkede sin Haand tæt til sit Hjerte, og hans Læber bævede, i det han smilede. Men jeg skal aldrig forglemme den Sjælsqval, der laae i hiint Smiil. „Jeg kan ikke komme tilbage", svarede han, „jeg burde aldrig være kommet tilbage. Fredløshed for Synden! Evig Omvanken for den Forladte!" — „Nei!" udbrød min Moder, „Carl Eduards Tilhængere vare ulykkelige! — de kunde vildledes i deres Iver; men deres Troskab var ingen Synd! Kom da, og søg for en Stund Hvile hos de sidste Descendentere af Deres Kongelige Herres meest trofaste Ven!"

Han blev meget bleg og skjælvede stærkt, i det han saae hen til Døren og til Vinduerne, som om han ikke vidste, fra hvilket af disse Steder han vilde søge at slippe ud. Hans Blik var i dette Øieblik meget vildt. „Nei, gode Kone!" svarede han, „Troskab er ikke altid hellig. Jeg skal intetsteds mere finde Hvile — min Dom er at vandre rastløs omkring, og jeg maa opfylde den." — Der var et Udtryk af længe rodfæstet Smerte i dette halve Vanvid, der gik min Moder til Sjælen, og hun brast i Graad. Den Fremmede skyndte sig til Døren. Noget forskrækket løb jeg hen, for at aabne den, idet jeg ængstelig saae op paa ham. Han standsede, tog fra sin Barm den Rose, jeg havde seet ham skjule der, og gav mig den i Haanden. „Der", sagde han: „det er en hvid Rose, Tiden kan ikke bringe den til at visne, ellers vilde

jeg ikke have gjemt den i saa mange, mange Aar. Tag den, kjære Cherub! og læg den ved Dit uskyldige Bryst; naar Du seer den der om Aftenen og Morgenen, bed da til Gud, at han vil tilgive et bristende Hjerte!"

Jeg græd endnu tilligemed min Moder, medens han, med et Suk, der syntes at hæve sig fra hans dybeste Sjæl, gik ud af den aabne Dør. Derfra hørte vi hans Skridt over vort brolagte Gulv i den lille Forstue, og dernæst ude paa den grønne Stie. Min Moder og jeg saae med taarefulde Øine efter ham, indtil han aldeles forsvandt ved Hjørnet af et lille Stræde i Landsbyen.

„Hvem kan det være?" mumlede hun for sig selv; at spørge derom hos vore Naboer, kunde ikke skaffe hende nogen Underretning; man vidste kun, at man havde seet en saadan Person som hun beskrev, vandrende langs med Markerne hen ad Edinburgh, til sildig ud paa Aftenen; — men vor Landsbyes Torvemand fra hiin Stad, forklarede to Dage efter den hele Hemmelighed for os. En Person af samme Udseende og Klædedragt som han, var, ved at gaae over Cannongate henimod Holyroodhouse, falden over en Steen, og havde været saa uheldig at blive overkjørt af en Lastvogn med fire Heste for, da disse i det samme vare løbne løbske, og det ene af Hjulene var gaaet over ham. Den Ulykkelige blev optagen uden Bevidsthed, og som det lod, meget beskadiget, og baaren ind i Stadens Hospital af Nogle, som havde seet det. En af dem, der af en Hændelse havde været

i Nærheden paa den Tid, var en forhenværende gammel jacobitisk Sergeant, der hjalp til at bære den Ulykkelige bort, i det han betragtede ham med en hemmelig og agtpaagivende Nysgjerrighed; thi den Plaid, som bedækkede den Fremmedes blege Ansigt, tilbagekaldte særegne Erindringer hos ham, da den bestod af det tofarvede Tartan, som alene blev baaret af Carl, da han var i Skotland; Stuarternes fælleds kongelige Tartan var af et aldeles forskjelligt Mønster. Han tilhvidskede en af Opvarterne paa Hospitalet, hvem han kjendte, sine Bemærkninger, og da Gjenstanden for deres forenede Interesse var taget under Kuur af Saarlægen, opdagede man, at ei alene en Arm var qvæstet, men tvende Ribbeen brukne, og at den Ulykkelige var — et Fruentimmer — —"

Her udstødte vi Alle et Udbrud af Forundring, men yttrede intet Ord, da vi med den meest spændte Opmærksomhed ventede hvad der videre vilde følge. Den Gamle vedblev:

„Nogle faa Timer viste, at hun ikke kunde leve; da man fortalte hende dette, og bad hende ei at fordølge sit Navn, skrev hun med en Blyant paa et Stykke Papiir: „Jeg har forbrudt mit Navn; men send Bud til Præstegaarden i Dunkenneth; thi Folkene der ville sikkert komme, for sømmeligen at jorde de sidste Levninger af en Ulykkelig, der er undflyet deres christelige Omsorg. Denne Haandskrivt vil oplyse dem om, hvem de skulle stæde til Jorden — og forglemme."

Dette Papiir blev forseglet og affendt. Den næste Morgen kom en agtværdig Præst og hans aldrende Søster. De gjenkjendte i den Ulykkelige en nær Beslægtet, der i mange Aar, fra Tid til anden, havde været hjemsøgt af Anfald af Aandsforvildelse; men hun var aldrig tilforn gaaet bort fra det eensomme Kammer, hvor hun i al den Tid havde holdt sig skjult, før den foregaaende Uge. Under den Skræk, hendes Bortgang havde voldet dem, havde de ikke undladt at anstille de omhyggeligste Efterforskninger for at opdage Flygtningen, da deres Segen paa en sørgelig Maade endtes ved Overleveringen af den Seddel, der bragtes dem fra Hospitalet i Edinburgh.

De tvende Gamle bleve førte ind i det Værelse, hvor deres døende Frænde laae; hun var, maaskee ved Tabet af Blod, ganske tilbagegivet sin fulde Samling, og Mødet imellem dem, som jeg ofte har hørt beskrive af en Person, som var tilstede derved, fremkaldte Taarer hos den koldeste iblandt Tilskuerne. Scenen var snart tilende: hun døde, medens hendes Slægtninger bade over hende. De tillukkede hendes Øine; og Præstens gamle Søster indsvøbte det skjønne, af Lidelser udtærede Liig, først i en Lærreds Liigkjortel og derpaa i Pretendentens Plaid. Det var den selvsamme, han havde baaren. Hiin ulykkelige Sørgende havde bestandig fra hiin Tid af baaren den over sin ømme, men angerfulde Barm; den fromme Slægtning, der viste hende den sidste Tjeneste, fortalte med bittre Taarer, sin Broder, den ærværdige

Præst, der havde stødt Plaiden tilside, som om det var ham imod, at den Døde havde den om sig, at hendes Samvittighed ikke kunde føle nogen Bebreidelse over at lade den hvile over hiint bristende Hjerte. Den gode Mand bifaldt hendes Følelser, og den samme Nat lode de den Ulykkeliges jordiske Levninger bringe hjem til dem selv, og begravede hende paa Landsbyens Kirkegaard. Jeg har siden besøgt Graven med min Moder. Den var grøn og besprængt med Dug. Jeg plukkede et vildt Ax der, og lagde det hos den visnede Rose, hun gav mig. Og saaledes gik Jeannie Cameron til Hvile."

Da han havde endt sin Fortælling, yttrede vi Alle Udbrud af Forundring og Medlidenhed. Imidlertid udstrakte den Gamle, i det en dyb Tænksomhed afprægede sig i hans hele Aasyn, Haanden, for at tage sin Hat, der laae paa Bordet, og reiste sig fra sin Stoel. Vi sprang ligeledes op, og takkede ham paa forskjellig Maade, for den Underholdning, han havde skjænket os. Oxfordianeren udbrød med Enthusiasme: „Det er en forunderlig, høist interessant Fortælling — hvis den virkelig er authentisk, kunde jeg næsten fristes til at foretage en Pilgrimsvandring til Graven. Arme, arme Jeannie Cameron!" og den unge Mand, der var mere rørt end jeg kunde have ventet af hans flygtige Adfærd, vidskede, med sin Hanske, en Taare af sit Øie. Den Gamle betragtede ham et Øieblik med et blidt Smiil, og svarede derpaa: „Det er sandt, jeg er ubekjendt her, og De kan med Føie nære Tvivl

imod en ubekjendt Troubadour. Men alle her tilstedeværende kjende Sir Walter Scott. Adspørger ham, og han vil sande, i sin Barndom at have hørt denne Fortælling, som noget, der netop havde tildraget sig i Edinburgh: — at hun saaledes havde vandret omkring — at hun saaledes døde!" —

Ved disse hans Slutningsord, antog hans Aasyn igjen sit forrige rolige, melancholske Udtryk; han bukkede for os Alle med Artighed, som en Person, der er vant til saavel at yde, som at modtage Agtelse, og forlod Værelset.

„Hvem kan det være", sagde den ene af os i samme Øieblik til den anden. Ingen vidste med hvem han var kommen ind. Opvarteren erklærede, at han ikke hørte til Klubben, og fra hiin Stund af har Ingen af os hverken hørt eller seet til ham.

Afskeedssang til Frøkenerne Stemann.*)

De Toner, som paa skjulte Lysalf-Vinger
Her mangengang omsvæved os i Sang,
Den Samklang, som end i vor Sjæl gjenklinger,
Os fryded her idag for sidste Gang.
Den Stund, som alt sig flygtende bortsvinger,
Bortfører hine Toners Afskeedsklang;

*) Afsjungen af Musikøvelses-Selskabet i Sorøe, den 8de April 1827.

Dog end vi see de Sangens troe Veninder,
Hvis Sang, men ei hvis Minde her forsvinder.

Hav Tak for hine Toner, som bortsvæved!
Som Fuglerøst de liflig Klang udgjød;
De fryded, rørte, smelted og de hæved,
Med Orgelkraft de vældigt her frembrød.
Trebladet Tonegreen i Velklang bæved;
I Samklang for det fjerde Blad her lød:
Hav Tak tilsammen for hver venlig Tone,
Ei blot fra Sangens men fra Aandens Zone.

Naar Sommer flygter og naar Vinter kommer,
Vi savne vil, o Søstre, eders Sang:
I muntre Hal, paa Søe, i Skov, hver Sommer
Vil Sangen tone fattig mangengang.
Dog meer, end Toners Lyst, som gaaer og kommer,
Og meer, end Livet, som bortflyer i Klang,
Det Liv, som Sang og Toner skjønt betegne,
Vi savne vil i eders Barndomsegne.

Lev vel, du Søstergreen paa ædle Stamme!
Omplantet Egen staaer i store Stad.
Med stærke Rod den stod i Storm og Flamme
Og samled tidt det Liv, her spredtes ad.
Nær Danmarks Throne, end i Kraft den samme,
Slaaer Stammen Rod, og Danmarks Ven er glad.
Hvad her vi tabte, Sorøe ei kan glemme;
Men glad vi skal hvert herligt Minde gjemme.

B. S. Ingemann.

Gjensynet.

En Scene af det virkelige Liv. *)

Ved en smuk Havbugt, omtrent tre til fire engelske Mile fra Staden Delingburn, ligger Landsbyen Gourloch, der for det meste beboes af Fiskere, som om Sommeren udleie deres Huse til Folk, der tage derhen for at bruge Søebad. — I denne Landsbye blev der holdt et Bryllup, og et for hinanden mere passende Par kom vel aldrig sammen. Hr. Douglas havde, skjøndt han var Søn af en fattig Mand, været Officier i Armeen; og da hans Regiment var opløst, kom han til at leve her paa halv Sold, og det lidet han ellers maatte have. Jeannie Stuart var paa den Tid i Huset hos en Onkel, da hendes Forældre tidlig vare blevne kaldte fra hende; og hun holdt denne skadesløs for Kost og Logis, saavidt hun kunde, ved om Sommeren at gaae ud og sye i de Familier, der paa denne Aarstid mylre ud som Træbukke af alle Kroge og Huller, for at vaske sig i den friske Søe. Hun var saa blid, saa venlig og stille i sit hele Væsen, og hun var derhos i det Hele saa smuk at see til, at selve Væverstolens og Sukkerfadets Adelskab ikke ansaae det for nogen Vanære, at have hende iblandt sig, og sig selv ubevidst, behandlede hende, som om hun havde været af samme menneskelige Stof, som de selv.

Nu, vor Jeannie og Hr. Douglas bleve snart bekjendte med hinanden, og Enden derpaa blev, at

*) Fra: „Head-Pieces and Tail-Fieces. By a Travelling Artist.“ London, 1826.

de givtede sig med hinanden. De satte Boe sammen i et Huus der i Byen, netop ovenfor det Punkt, som man seer at danne den modsatte Vinkel af Bugten, ikke langt fra et Sted, som kaldes Kempuck-stane, og Hr. Douglas sysselsatte sig, ligesom mange andre Folk, der intet andet have at gjøre, med at fiske, drive omkriig, bøde paa sine Net og andet saadant. Jeannie var nu en lykkelig Kone; thi hun havde en Characteer, der var over det Almindelige; og jeg tør nok sige, at hun fandt, hun havde levet længe nok blandt hiint borgerlige Adelskab, hvor hun havde siddet mangen en kjedsommelig Dag, og gjerne vilde have søgt Tilflugt for deres Daarskaber hos sin egen Sjæls Kraft og ungdommelige Friskhed.

Men hun havde nu en Selskabsbroder og en Lige, og derhos tillige En, der var hende overlegen; thi Hr. Douglas havde seet Verden, og kunde fordrive Tiden med at tale om hvad han selv havde seet, eller hørt fortælle om i fremmede Lande, iblandt fremmede Folk, og af ukjendte Læber. Og Jeannie lyttede og lyttede, og ansaae sin Mand for den første iblandt Menneskene; hun klyngede sig til ham, som Vedbenden til Træet; hans Glæde var hendes Glæde; hans Sorg var hendes Sorg, og hans blotte Ord var hendes Lov. — En Dag syntes hun at være mørk og modfalden, og klagede over et Anfald af Hovedpine; hvorfor han raadte hende at gaae tilsengs og søge Hvile, hvilket hun ogsaa lovede at gjøre, og da han havde noget at varetage i Byen, gik han ud. Da han op ad Formiddagen kom hjem igjen, fandt han hende

siddende paa den samme Plet, hvor han havde forladt hende, og hun støttede sit Hoved paa Haanden; men hun sagde, at det nu var bedre med hende, og at det Hele intet havde at betyde. Han begyndte derpaa at gjøre sine Net istand, da han havde aftalt med Nogen i Landsbyen, at de vilde tage ud sammen for at fiske, hvorfra de ikke vilde komme hjem førend den næste Dag. Hun saae længe og fremmed paa ham, som om hun undrede paa, hvad han havde isinde, og ikke forstod hvad der foregik omkring hende. Men endelig, da han kom hen for at kysse hende og sige hende Farvel, slyngede hun sine Arme fast om hans Hals, og da han vilde gaae, holdt hun ham tilbage, og hendes Bryst bevægede sig voldsomt, som om hendes Hjerte skulde briste; men endnu sagde hun ikke et Ord. — „Hvad fattes Dig, Jeannie?" sagde Hr. Douglas. — „Bliv hos mig", sagde hun endelig, „forlad mig ikke i Nat — blot ikke i denne ene Nat — det er ikke meget, hvorom jeg beder Dig — i Morgen skal jeg ikke hindre Din Bortgang med et eneste Ord." — Hr. Douglas blev ikke lidet forundret over dette besynderlige Forlangende, og da hun ikke kunde give andet Svar paa hans Spørgsmaal, end at det var en Tanke, hun havde sat sig i Hovedet, uden at hun selv kunde gjøre derfor, saa besluttede han ei derfor at lade sig afholde, men kyssede hende, kastede Fiskernettet over Skulderen og gik. I nogle Minutter efterat han var gaaet, forblev Jeannie staaende paa den selv samme Plet hvor han havde forladt hende, og stirrede hen paa Døren, hvor

han var gaaet ud, og begyndte derpaa at skjælve over alle sine Lemmer, som et Espeløv. Endelig kom hun pludselig til sig selv igjen, knælede, strøg Haaret tilside fra sin Pande, og vendte sit Aasyn mod Himmelen, i det hun med lydelig Røst bønfaldt den Almægtige om: „at hun endnu samme Nat maatte slutte sin Mand i sine Arme.“ — Endnu i nogle Dieblikke forblev hun stum og ubevægelig i samme Stilling, indtil endelig ligesom et roligt Smiil afprægede sig i hendes Ansigt, liig et Glimt af Solskin over den smule Søe; hun bøiede sit Hoved med Ærefrygt, og reiste sig. Derpaa gik hun som sædvanlig, til sine huuslige Sysler, og viste sig ei alene fattet, men saa rolig og lykkelig, som om intet var hændet. — Om Formiddagen havde Veiret været smukt og roligt; men henimod Eftermiddagen begyndte det at blæse op, og Luften havde hele Dagen igjennem været saa lummer, at gamle Søfolk let kunde forudsige, at det ikke vilde vare længe før der vilde udbryde et stærkt Uveir. Da Baaden imidlertid næsten havde havt Modvind, formodede man, at de ikke kunde være komne saa langt ud, at der var nogen Fare, men at de vilde vende om igjen, naar de saae at det trak op. Imidlertid tiltog Blæsten, indtil det ud paa Aftenen stormede saa stærkt, som man i lang Tid ikke havde hørt paa den Kant af Landet; de Skibe, som laae der ved Enden af Banken, bleve drevne for deres Ankere, og to af dem strandede med Forstavnen paa den anden Side af Banken. Da Natten faldt paa med Mørke og Torden, var det et Veir, der

selv kunde bringe Hjertet til at vende sig i Livet paa Folk, der vare opfødte paa Søen, og fra deres unge Dage af havde været fortroelige med Stormens Røst. Der gik en sørgelig Mumlen fra Mund til Mund blandt Qvindfolkene, især dem, der vare enten ved Kjærligheds= eller ved Slægtskabsbaand forenede med dem, der vare paa Søen, og de gik til hinandens Boliger midt under Storm og Regn, og de stak deres blege Ansigter ind igjennem Mørket, som om de søgte Haab og Trøst, og holdt nærmere til hinanden, liig en Flok bange Faar, i deres fælleds Frygt og Bekymring. Men der var Een, som ikke forlod sit Hjem og ikke følte nogen Rædsel ved den natlige Storms Bragen, eller søgte nogen Trost i noget Menneskes Aasyn; og denne ene var Douglas's Huustroe. Hun lyttede vel undertiden til Bølgernes Hylen, der af og til mødte hendes Øre, liig Havfruens Røst, og i det hun foer i Veiret derved, nedlagde hun vel for et Øieblik sit Arbeide; men da erindrede hun sig den Bøn, hun havde opsendt til det guddommelige Væsen, der holder Stormens Tømme i sin Haand og siger til de brølende Vande: „værer stille!" og de tie. Saaledes fandt hendes Sjæl Trost, og hun sagde til sig selv: „Gud er ikke som et Menneske, der taler Usandhed" og hun stolede paa hans Forsikkring, og spottede leende sin qvindelige Barms Frygt. Hendes Haabsanker hvilede i Himmelen — hvilken jordisk Storm skulde have Magt til at oprive det? — Hun reiste sig, ryddede op i Værelset og satte sin Mands Skoe hen ved Arnen, for at tørres, og hun

lagde Ilden sammen, og satte Lænestolen tilrette for sin trætte og af Stormen gjennemblæste Fisker. Derpaa lyttede hun ved Døren og stirrede ud i Nattens Mørke, for at see om han ikke kom; men hun kunde ikke høre nogen anden Lyd end Bølgernes Røst og Stormens vældige Fodtrin i Dybet. — Derpaa gik hun ind igjen, og vandrede frem og tilbage i Værelset med rastløse Skridt; men hendes Kinder blegnede ikke. Endelig kom Naboerne til hendes Huus, da de vidste, at hendes Mand var en af dem, der vare tagne ud at fiske, og de sagde hende, at det var deres Agt, i hvor mørkt det end var, at gaae ned til Stranden for at forsøge, om de ikke kunde faae at vide, hvorledes det stod til med Baaden. Hun fulgte med dem, og nu vandrede vi Alle tilsammen, langs hen ad Veien, vel en 20 eller 30 i Følge; men vi bemærkede, at hun endskjøndt hun ikke kom med i Hastværk, eller i Skræk, dog ikke havde kastet saameget som sin Kappe over Skuldrene, for at beskytte sig mod Natteluften; men fulgte med os, med ubedækket Hoved og med sin sædvanlige hvide Dragt, liig en Brud, der gaaer til Alteret. — Og som vi saaledes droge hen ad Veien, maa det have været et forunderligt Syn, at see saamange blege Ansigter ved det røde Skin af de Fakler vi bare, og at høre saa mange Menneskers Veeklager udfylde Pauserne imellem Stormens Slag; men i Spidsen for vort sørgelige Optog gik der En, med roligt Hjerte og faste Skridt, og denne Ene var Jeannie. Undertiden saae hun sig vel tilbage, naar et varslende

qvindeligt Skrig traf hendes Øre, og forunderlige Tanker opfyldte hendes Sjæl; og engang hørte man hende at mumle hen for sig: — om hendes Bon kun havde frelst hendes Mand, for at bringe Vredens gaadefulde Alter et andet Offer! — og hun standsede et Øieblik, som om hun ængstedes ved denne vilde Forestilling. Men nu, i det vi nærmede os Klipperne, hvor Fyrtaarnet er bygget, hørte vi tydeligt Stemmer fra Strandbredden, og vi svang Faklerne i Luften, og udstødte et høit Skrig, som besvaredes af bekjendte Toner; thi det var nogle af vore egne Folk og vor Reise var tilende. Endeel af os gik da iforveien, og vi famlede os frem imellem Klipperne saa godt som vi i Mørket kunde; men et sørgeligt Budskab mødte vort Øre, thi en af Baadene var bleven sønderslaget, i det man søgte at lande der, og da vi gik ned, trak de netop det stive Liig af en af deres Kammerater op af Søen. Da Fruentimmerne bag ved os hørte det, hævede de et rædselfuldt Smertesskrig, thi ingen vidste, om det var hendes egen Broder eller Søn; og Nogle, der holdt Fakler, tabte dem af Skræk, skjælvende over at finde deres Hjertes Ahnelse opfyldt. Der var kun En, som stod rolig og ubevæget ved Siden af dette døde Legeme. Hun talde til de Andre, og søgte at indgive dem from Trøst, og de taug da hun talde. Hun traadte derpaa frem, med lette Fodtrin, og tog en Fakkel fra den skjælvende Haand, der holdt den, og bøiede sig ned med den over Liget. I det Lysskinnet for et Øieblik faldt paa hendes eget skjønne Ansigt, viste

dette intet Tegn paa qvindelig Bevægelse ved Synet og den nærmere Berørelse af den Døde; en lys og elskelig Rødme glødede paa hendes Kind, og en himmelsk Glands straalede i hendes Øine, og i det hun knælede og hendes lange Haar flagrede i Blæsten, laae der et Udtryk i hendes Blik, som selv bortdrog de forfærdede Gruppers Opmærksomhed fra Gjenstanden for deres Tvivl og Frygt. I det næste Øieblik faldt den fulde Lysstrøm paa den Dødes Ansigt — Fakkelen faldt af hendes Haand — og hun sank over sin Mands Liig.

Hendes Bøn var opfyldt. Hun holdt endnu samme Nat sin Mand i sine Arme; — man hørte og saae intet Tegn til Livets sidste Kamp: hun laae død over hans Bryst.

G l æ d e n.

En Satire.

Hvi brænder høit af Glædens Blus de skumle Blikke
Paa Gurifas? Er han forvandlet? Han saa mild
Og god seer ud; saa venlig saae jeg ham at nikke
Som havde Manden Godt isinde. Fra hans Smiil
Forsvunden er det stygge Træk af listig Luren,
Som tit bag styg Grimasse krøb i bange Skiul,
For ei at røbe os den Tanke, som Naturen
Uvillig selv bestemte til Natmandens Hiul.

Jeg seer idag ham mindre stolt imod den Ringe;
Imod den Fattige han teer sig mindre grov.
Er Mørkets Aand da flygtet med uvillig Vinge
Fra Hiertet, som den viede til Ran og Rov?
Jeg haaber, han idag begynder paa det Gode,
Som længe han forsømte. Jeg vil prøve paa
En Bøn for fattig Frænde! Dog saa vel tilmode
Jeg seer ham, at jeg tør det ikke ret forstaae.
Har Dydens Glæde virkelig berørt hans Hierte?
„Hvor kan Du vente slígt Mirakkel, dumme Ven?"
Er da hans Kone død? Jeg veed han længe nærte
En slet fordulgt og ureen Flamme. — „Langt igien
„Fra Maalet! Kan Du tænke Dig, at arme Qvinde,
„Der længe som taalmodigt Huusdyr var hans Navn,
„Og var et Offer for hans Haardhed, nogensinde
„Aarsaget har hans kaade Lyst det mindste Savn?"
Hm! Jeg undseelig staaer, veed ei, hvad jeg tør giette.
Har da en Dommer solgt til ham sin Salighed,
Saa Gurifas nu ganger dristig frem irette
Mod Retten og mod Loven? — „Tosse! Du ei veed
„Alt længe før idag den Sag var bragt i Orden?
„Og den er ei saa kostbar, som I Narre troe."
Saa ramme da Hr. Gurifas Retfærdens Torden!
Med al min Gietten jeg fortvivle maa. Dog jo,
Nu har jeg det! En Mand idag er faret heden,
Som vidste altfor god Beskeed om Gurifas,
Og kiendte grant, hvor tit han sveeg Uskyldigheden,
Hvor tit han drev med Lov og Ret dumdristigt Spas.
„O Manden, i hvis Sold staaer Høivords Advocaten,
„Har ingen Frygt for Vidner om sin Niddingsfærd.
„Han veed, den velbetalte, finder nok Placaten,
„Hvorefter han gaaer sikker for Retfærdens Sværd.
„Din Gietning snart mig kieder." — Ja for bare Fanden!
Giv Tid! Her er for meget Ondt at giette paa,

For lidet Godt at haabe. Jeg formoder, Manden
I Anfald af sin Asthma nylig Aander saae,
Blev lidt betuttet, søgte, fandt en Mand, hvis Næver
Sig folde fromt ved slig uventet Hiertelarm,
I det han prøker venlig Trost, og ikkun kræver
En rolig Slummer ved Rettroenhedens Barm.
Sligt stiller jo Samvittigheds forhadte Banken,
I den og Maven vil Personen have Ro.
Den faaer man, den beholdes stivt og fast ved Tanken:
Den største Nidding gaaer til Himmels ved sin Tro.
Et bedre Kiøb kan ingen Skurk for sligt begiere,
Nu tryg han stiæler, plager, snyder...
„Ak, hold op!
„Du er nu reent uheldig i Din Gietning, Kiere!
„Lad Sielen fare! Hold Dig her til bare Krop!
„Stokdøv er Sind og Øre her mod Aanderaabet,
„Med Haan beskuer Øiet hver en Ordets Præst.
„En Gurisas henlever kun tilfreds ved Haabet:
„At raadne vort i Graven som umælet Bæst,
„At alt vort Væsen er forbi for den som døde.
„Nei, viid, at Gurisas er bleven Commissar
„I velbestilt Fallit hos en grosseret Jøde.
„Der Du til Mandens Glæde hans Anledning har."
Det før Du skulde sagt mig, hindret, at jeg ikke
Saavidt ud fra Sandsynlighedens Grændse skreed.
Min Tid og Gietning har jeg spildt. Kom, lad os drikke
En Skaal paa Creditorernes Taalmodighed.

Cosmus Humanos.

Johanna Greys Død.*)

Det var Løverdagen den 10de Febr. 1554, at Hertugen af Suffolk tilligemed Lord John Grey, bleve førte til Tower; og den paafølgende Mandag var bestemt til Johannas og hendes Mands Lord Guilford Dudleys Henrettelse. Hun tilbragte den sidste Aften af sit Liv med Udøvelsen af religiøse Pligter. Efterat hun med Opmærksomhed havde læst en Stund i et Græsk Testamente, opdagede hun nogle rene Blade ved Enden af Bindet, hvilket ligesom vakte og begeistrede hendes Iver til et godt og velgjørende Forsæt, saa at hun greb sin Pen, og skrev paa hine rene Blade, følgende høist gudsfrygtige og lærde Formaning til sin Søster Catharine:

„En Formaning, skreven af Lady Johanna Dudley Natten før hendes Henrettelse, bag i det nye Testamente paa Græsk, som hun sendte sin Søster, Lady Catharina Grey:

„Jeg har sendt Dig, min kjære Søster Catharina, en Bog, som, endskjøndt den ikke udenpaa er beslagen med Guld, eller de kunstigste Naales brogede Broderie, dog indvendig er mere værd, end alle de kosteligste Miner, som den hele vide Verden kan hovmode sig af; det er den Bog, min bedste, min høist elskede Søster! der indeholder Herrens Lov: det er det Testamente, den sidste Villie, som han har ef-

*) Fra: „Nicolas's Remains of Lady Jane Grey", 1826.

terladt os elendige og usle Syndere, som skal føre Dig til den evige Glædes Fodsti, og hvis Du læser den med et villigt Sind, og følger den med en alvorlig Attraae, skal den visselig bringe Dig til et udødeligt og evigvarende Liv: den vil lære Dig at leve, og lære Dig at døe; den skal erhverve Dig mere og begave Dig med større Lyksalighed, end Du skulde have vunden i Eie af vor ulykkelige Faders Lande: thi ligesom Du, hvis Gud havde skjænket ham Fremgang, skulde have arvet hans Ærestegn og Godser, saaledes skal Du, hvis Du flittig drager denne Bog til Nytte, og søger at rette Dit Levnet efter sammes Rettesnoer, blive Arving til saadanne Rigdomme, som hverken nogen Forfølger skal kunde berøve Dig, nogen Tyv frastjæle Dig, eller Mollene opæde: lad det da, min bedste Søster, med David være Din Attraae at forstaae Herren Din Guds Lov, lev stedse for at døe, at Du ved Døden kan kjøbe det evige Liv, og troe ikke, at Din unge Alder skal forlænge Dit Liv: thi for Herren, naar han kalder, ere alle Timer, Dage, Aarstider lige, og velsignede ere de Lamper, der ere forsynede naar han kommer; thi ligesaa snart vil Herren forherliges i den Unge, som i den Gamle.

Min gode Søster! lad mig endnu engang bønfalde Dig om at lære at døe; frasig Dig Verden, trods Djævelen og foragt Kjødet, og glæd Dig alene i Herren: gjør Poenitense for Dine Synder, og fortvivl ikke; vær stærk i Troen, men hold Dig ikke for fast; og ønsk med St. Paulus, at Du maa vorde

opløst og være hos Christus, hos hvem der selv i Døden er Liv.

Vær liig den gode Tjener, og vaag selv ved Midnat, at Du ikke, naar Døden kommer og lister sig over Dig, som en Tyv om Natten, skal findes sovende med Mørkets Tjenere; og at Du ikke af Mangel paa Olie, skal findes liig de fem daarlige Jomfruer, eller liig ham, der ikke havde sin Bryllupsklædning paa, og at Du da skal vorde kastet i Mørket, eller bortviist af den himmelske Brudgom. Glæd Dig i Christo, som jeg troer at Du gjør, og søg, ligesom Du har Navn af en Christen, at følge hans Fodspor saa nær som Du kan; vær en troe Efterligner af Din Mester; tag Dit Kors, læg Dine Synder paa ham, og slut Dig stedse til hans kjærlige Favn.

Nu da min Død er forhaanden, glæd Dig da, min kjæreste Søster! ligesom jeg gjør det, over at jeg vorder befriet fra denne Forkrænkelighed; og skal iføre mig Uforkrænkeligheds Dragt; thi jeg har den faste Overbeviisning, at jeg, i det jeg taber et dødeligt Liv, skal vinde et, der er udødeligt, saligt og evigt, og jeg beder at Gud vil forunde Dig samme Velsignelse, og at han vil sende Dig sin albarmhjertige Naade, at Du maa leve i hans Frygt og døe i den sande Christen-Tro, fra hvilken jeg i Herrens Navn formaner Dig, Du aldrig maa vige, hverken ved Haab om Liv, eller ved Frygt for Død: thi hvis Du vil fornægte hans Sandhed, for at forlænge et trættende og forkrænkeligt Aandedræt, saa vil Gud selv fornægte Dig, og ved sin Hævn forkorte hvad Du med Din Sjæls

Fortabelse vilde forlænge; hvis Du vil holde fast ved ham, vil han skjænke Dig Liv til en ubegrændset Lykke og til sin egen Herlighed, til hvilken Herlighed Gud nu bringer mig, og siden vil bringe Dig, naar det er hans Villie at kalde Dig. Endnu engang farvel, min elskede Søster! sæt al Din Lid til Gud, der alene maa være Din Hjelper. Amen.

Din elskende Søster,

Jane Dudley.

Vi nævnte ovenfor den Bevæggrund, man har tillagt dette Brev til hendes Søster; men Kjærlighed og den naturlige Attraae, at den vigtige Gjenstand, som paa den Tid førte Herredømmet i enhver af hendes Tanker, ogsaa skulde sysselsætte en elsket Frændes Opmærksomhed, forklarer endnu bedre, at hun blev ledet til at efterlade et saa høitideligt Mindesmærke om hendes Tænkemaade.

I den Beretning, som følger efter dette Brev, forsikkres der, at det var hendes Skjæbne, selv paa den sidste Aften af hendes Tilværelse, at blive martret ved nye Forfølgelser af de catholske Præster; thi hun havde neppe endt sit Brev, førend tvende Bispopper tilligemed nogle andre Præster traadte ind til hende, og anvendte over to Timer med Bestræbelser paa at omvende hende; men hendes Sjæls Styrke forblev urokkelig, og vi see saaledes et glimrende Exempel paa qvindelig Bestandighed og Fasthed hos et Fruentimmer, der dengang endnu ikke havde fyldt sit 17de Aar. Hendes Plagere, trættede ved en saa fast Beslutning, som ingen Argumenter kunde rokke, forlode hende, som

de udtrykte det, i hendes Stivsindighed; men der fortælles, at man end ikke tillod hende at tilbringe den korte Stund af hendes Tilværelse, som endnu var tilbage, uden at erfare flere lignende Forsøg.

Endelig kom den skjæbnesvangre Morgen; det var først besluttet, at Johanna og Lord Guildford skulde døe tilsammen paa Tower-Hill; men Raadet, der frygtede for den Virkning, deres Ungdom og Uskyldighed kunde gjøre paa Folkemængden, forandrede denne Beslutning; og det blev nu bestemt, at alene Lord Guildford skulde henrettes paa hiint Sted, og at Johanna skulde døe inden selve Towers Grændser. Samme Morgen bønfaldt Lord Guildford indstændig om at forundes Tilladelse til for sidste Gang at tage Afskeed med sit Hjertes Elskede; og omendskjøndt Dronningen ikke afslog hans Begjæring, nægtede Johanna at opfylde hans Ønske; hun frygtede med Rette Virkningen af en Sammenkomst, der vilde overvælde dem begge med unyttig Sorg, og saaledes tilintetgjøre den Fasthed, der var saa nødvendig, for at sætte dem istand til at udholde den skrækkelige Scene med Fatning; hun erindrede ham om, at deres Skilsmisse kun vilde vare et Øieblik, og at de snart skulde gjenforenes paa et Sted, hvor deres Kjærlighed var uopløselig, og hvor hverken Vanheld, Forfølgelse eller Død kunde naae dem; men hvor deres Lyksalighed vilde være evig. Lord Guildford blev først ført sin Skjæbne imøde, og da han passerede forbi, under sin Huustrues Vindue, modtog han det sidste Tegn paa hendes Kjærlighed og Erindring. Hvilket Sørgesagn har

man hørt fortælle, der kunde sættes i Liighed med denne sønderslidende Scene? Men hendes Malurtsbæger var endnu ikke fuldt; thi foruden sine legemlige Lidelser, skulde hun endnu have den Sjælsqval, at see sin Mands hovedløse Liig føres tilbage fra Retterstedet. Den Maade, hvorpaa hun saae dette rædselfulde Syn, er bleven angivet forskjelligt; i den ovenfor nævnte Beretning siges der, at hun mødte Liget paa sin Vei til Skafottet, medens Howard, hendes sidste Biograph, følger de Skribentere, der forsikkre, at hun, da hun sad i sit Kammer og ventede paa at føres bort, hørte Vognen kjøre forbi under sit Vindue, og reiste sig, uagtet hendes Omgivendes Bestræbelser for at holde hende tilbage. Denne Beretning er ikke saa sandsynlig, som den anden; hun vilde neppe have søgt et saa sørgeligt Syn, og da hun med Flid havde undveget en Sammenkomst med ham, for ikke at rokke deres Fasthed, kan man ikke troe, at hun af egen Drivt skulde ønske at see et Syn, der endnu mere maatte forstyrre hendes Tanker.*) Man fortæller, at Dudley viste megen Kraft og Værdighed;

*) Grafton stadfæster det Angivende, at det var aldeles hændelsesviis, at Johanna mødte sin Mands lemlæstede Liig; thi han siger: at „Lord Guildford Dudleys døde Legeme, der laae i Straae paa en Karre, blev bragt tilbage til Tower i det samme Øieblik da Lady Johanna, hans Kone, blev ført til Døden indenfor dets Mure, hvilket ynkelige Syn voldte hende dobbelt Sorg og Bekymring."

efterat have tilbragt en føie Stund med Bøn, tilkalde han den forsamlede Mængde, blot for at bønfalde dem om at bede for ham, og efterat han havde lagt sit Hoved paa Blokken, var det inden faa Sekunder skilt fra hans Legeme.

Saasnart Slutningsscenen af Lord Guildfords Liv saaledes var forbi, tilkjendegave Sherifferne Lady Johanna, at de vare færdige til at ledsage hende til Skafottet; og denne skrækkelige Tilkjendegivelse rokkede ikke den Styrke, hun havde viist i al den Tid hun havde siddet fængslet. En Samtidig beskriver hendes Forhold ved denne Leilighed, paa følgende Maade: „Og da hun var kommen ned og overgiven til Sherifferne, viste hendes Ansigt en saa alvorlig Fatning, med al beskeden og sømmelig Rolighed, at man ei kunde bemærke det mindste Spor af Frygt eller Bekymring i hendes Tale eller Bevægelser; men hun var liig en ærbar Brud, der gaaer Foreningen imode med sit Hjertes Kjæreste og Høistelskede. Saaledes viste hun fremdeles en naturlig og passende Munterhed i sit hele Aasyn, der snarere underviste Taalmodigheden om hvorledes den skulde lide, end at hun, ved selv at vise Taalmodighed, satte sig istand til at gaae en saa sørgelig Bortfart imøde: med denne velsignede og beskedne Aandsfatning og Dristighed, vandrede hun med uforfærdet Mod hen imod Skafottet." Hun blev ført til Retterstedet af Sergeant Brydges, Lieutenanten paa Tower, og var bestandig sysselsat med at læse i en Bønnebog, omendskjøndt Fox forsikkrer, at hendes Andagt stedse blev afbrudt af Feckenham. Da

hun havde naaet Skafottet, steeg hun op paa det, uden at tøve, og henvendte sig til den forsamlede Mængde i en kort Tale, i hvilken hun erkjendte sin Forbrydelse imod Dronningen; men erklærede, at hun var uskyldig i, enten at have attraaet eller forskaffet sig den kongelige Værdighed, og efterat have begjært, at de, der hørte hende, vilde vidne om, at hun døde som en sand Christen, og at hun ene ventede Frelse ved Guds Medlidenhed for hans Søn, Jesu Christi Blods Skyld, bekjendte hun, at hun kjendte Guds Ord, men havde forsømt det, og elsket sig selv, og at Straffen retfærdigen havde naaet hende for hendes Synders Skyld; hun takkede derpaa Gud, fordi han ved sin Godhed havde givet hende Tid til Anger, og sluttede sin Tale med at bønfalde dem om, at komme hende til Hjelp med deres Bønner. Hun knælede dernæst, og tiltalde Feckenham, og spurgte ham, om hun maatte læse Psalmen: „Miserei Mei Deus", hvilket han bifaldt, og hun læste den paa Engelsk med megen Andagt. Da den var tilende, reiste hun sig, og begyndte at forberede sig til sin Skjæbne, ved at give Mistres Tylney, en af hendes Piger, sine Handsker og sit Lommetørklæde, og Hr. Th. Brydges, Lieutenantens Broder, sin Bog, og da hun derpaa begyndte at løsne sin Kjole, tilbød Bøddelen hende sin Hjelp; men hun afslog den, og vendte sig til sin Ledsagerinde, der hjalp hende at tage Kjolen af, og de gave hende et Tørklæde at binde for hendes Øine. Bøddelen faldt paa sine Knæe, og bønfaldt om hendes Tilgivelse, som hun villig skjænkede ham; og han bad hende om at

staae op paa Straaet, og da hun nærmede sig dette, saae hun Blokken; men dette Syn rystede ikke i mindste Maade hendes Fasthed, og hun bad ham blot om at gjøre det hurtigt af. Hun knælede derpaa igjen, og spurgte „om han vilde tage Tørklædet af, før hun lagde sig ned", men da han besvarede det benægtende, bandt hun det for sine Øine, og følte efter Blokken, med de Ord: „Hvad skal jeg gjøre? — Hvor er den?" — En af de Hosstaaende kom hende til Hjelp, i det hun lagde sit Hoved paa den, og i det Øieblik hun bøiede sig og udbrød: „Herre! i Dine Hænder anbefaler jeg min Aand!" faldt Øxen, og Verden tillukkede sig for evig for en af de meest interessante Qvinder, der nogensinde har prydet den.

Det er en mærkelig Kjendsgjerning, at hvor talrigt Antallet af Johanna Grey's Biographer end har været, saa har dog ingen af dem ommeldt hendes Begravelse, og det er ligesaa besynderligt, at der ikke skulde existere noget Monument for en saa berømt Person, eller for hendes Mand. Man formoder, at de begge ere blevne begravede i Towers Kapel; men denne Fæstnings Historiograph har ei været istand til at finde nogen bestemt Oplysning om det Sted, hvor deres jordiske Levninger bleve nedlagte. Saaledes har man, medens der ei alene af privat Venskab, men af offentlig Agtelse, selv efter kongelig Befaling, er bleve nopreist Monumenter, for at forevige langt mindre vigtige, saavelsom langt mindre moralsk værdige Personers Minde, ladet Asken af tvende beromte Offere for Statspolitik, af hvilke det ene med kongelig

Byrd forenede enhver Dyd, som gjør det qvindelige Kjøn agtværdigt, hensmuldre i Glemsel!

En meget interessant Omstændighed, der staaer i Forbindelse med Lady Johanna Grey, hændte for nogle Aar siden, da man foretog nogle Forandringer i Tower; ved at forandre et Værelse i Beauchamps Tower, som tilforn havde været det Sted hvor Statsfangerne bleve fængslede, til Messe (Spiseværelse) for Garnisonens Officierer, opdagede man nemlig adskillige Inskriptioner paa Murene i Værelset. De syntes at være blevne gjorte med et Søm eller et andet spidst Instrument, og den største Deel vare Autographer af Stedets ulykkelige Beboere. Iblandt dem var Ordet:

IANE, IANE.

som man formodede at være skrevet af hende selv, man har troet, at der laae en skjult Betydning i Gjentagelsen af hendes Navn, hvorved hun paa samme Tid skrev sig som Dronning, og tilkjendegav at selve Fængslets Rædsler ikke skulde bringe hende til at opgive denne Titel. Denne Gisning synes imidlertid ikke at fortjene Tiltro; thi endogsaa uden at tage Hensyn til det Beviis, man har for, at hun har siddet i et andet Værelse, end det hvor Inskriptionen blev funden, synes det ikke at stemme med hendes Characteer og Forhold, at Forfængeligheds Drivefjedre skulde have havt nogen Plads i hendes saarede Sjæl. En anden Oldgrandsker har formodet, at den var skreven af hendes Svigerfader, Hertugen af Northumberland; men den rimeligste Gisning synes

at være fremført af Hr. Bayley, der antager, at den er skreven af hendes ulykkelige Mand, Lord Guildford Dudley; thi intet er mere sandsynligt, end at han, adskilt fra sin Huustro, kunde have søgt Trøst i at afridse hendes Navn paa Fængselsmuren. Hvis den kunde bevises at være skreven af hans Haand, vilde en saa rørende Erindring afgive det meest talende Beviis paa hans Ømhed, og vi kunde føle os overbeviste om, at den Kjærlighed, som man har tillagt dette interessante Par for hinanden, ogsaa virkelig fandt Sted imellem dem.

Tvende Dage paa det gode Haabs Forbjerg *)

Efterat have været 11 Uger paa Søen, opdagede vi det gode Haabs Forbjerg i 45 engelske Miles Afstand. Taffel-Bjerget var først liig en Skygge paa Horizonten, men alt som vi kom det nærmere, antog det Form af en umaadelig stor afskaaren Kegle, som, med en spøgelsemæssig Storhed, syntes at svæve imellem de Masser af Skyer og Taager, der rullede sig omkring det. De tilstødende Bjerge bleve efterhaanden synlige; men de saae ubetydelige ud, og naar Blikket

*) Fra: „Howisons Foreign Scenes and Travelling Recollections", London 1826.

dvælede paa dem, var det kun for at sammenligne deres Størrelse med Taffel=Bjergets, der fremragende midt iblandt dem, syntes, liig en uhyre befæstet Borg, at bevogte Afrikas Kyst.

Det var en smuk stille Morgen, da vi fandt os liggende inden faa Miles Afstand fra Strandbredden, og netop ligefor Taffelbjerget, hvis Top var indhyllet i en tyk Sky af blændende Hvidhed. De lange Rækker af mindre Bjerge, der udstrakte sig paa begge Sider af det, vare ligeledes skjulte af en tæt Taage. Da Solen havde naaet en vis Høide, begyndte den som Uld formede Skymasse, der hvilede over Taffel=Landet, at adskille sig paa forskjellige Steder, og Klippespidser i bløde Omrids, bleve synlige igjennem Aabningerne. Flere Dele af Skyerne skiltes i korte Mellemrum fra Hovedmassen, og fjernede sig langsomt og majestætisk; nogle forbleve, efterat være rullet et betydeligt Stykke ned af Bjerget, fast hvilende paa Siderne af det; andre seilede bort i horizontale Retninger, og hang ligesom udspændte over de nærliggende Bjergkløfter, og en samlet skjøn Skykrands hævede sig bestandig i Veiret, tabte gradviis sin Tæthed, og svævede, liig et Drapperie af Net, over en Grund af Ætherblaa. Hele Taffellandet var endeligen aldeles afsløret. En høitidelig Stilhed syntes at herske rundt om dets nøgne, klippeombeltede Top, og en sympathetisk Følelse af høitidsfuld Rolighed, som jeg aldrig før har følt, bemestrede sig mit Sind, medens jeg betragtede dette stolte Syn. De vældige, steile Fjeldmasser, der hævede sig foran

mig — de uhyre Klippestykker, der engang vare styrtede ned af Bjergets steile Skrænt — Havbugten, der, liig en uhyre Kløft, sluttede sig til dets graae, af Storme pidskede Side — dets vilde, nøgne og for ethvert Træ blottede Omrids, og den utilgjængelige Ensomhed, der hvilede over dets alvorsfulde, majestætiske Isse, havde intet frygteligt, intet frastødende i sit ærefrygtsbydende Udseende. Et Udtryk af rolig Høihed, af religiøs Adel og af tilbedende Stilhed, herskede i den hele Scene, og min hele Sjæl følte og erkjendte dets høie, beroligende Virkning.

De Taager, der endnu omhyllede Bjergene rundt omkring Taffellandet, vege snart for Solens Virkninger, og rullede bort. Deres Masser vedbleve, i det de adspredte sig, bestandig at aabne og atter tilslutte sig paa den meest frappante og fantastiske Maade. I et Øieblik afsløredes, for en kort Stund, en Klippespidse, oplyst af Solskin, og i det næste fremsprang pludselig en Række af mørke, sorte Klipper, og forsvandt igjen med et vredt Blik i det omfattende Mørke. Bjerge, Dale, Kløfter og grønne Fjeldskrænter, syntes afvexlende, af en lunefuld Aand at blive fremkaldte til en kortvarende Tilværelse, for strax igjen pludselig at forsvinde, ligesom for at spotte de Gjenstande, der af Menneskene betragtes som faste og vedvarende. Omtrent ved Middagstid var ethvert Spor af Taage forsvunden, og Afrikas Kyst laae for os i sin hele Pragt og Høihed.

Aldrig var der en Scene, der kunde vise en større Skjønhed, eller en mere majestætisk Hvile. Lange

Biergrækker, af de forskjelligste Former, og blidt bølgende sig i hinanden, laae bestraalede af den skyfrie Himmels Glands. Deres Grundvolde vare indskaarne af talrige Bugter og Fjorde, paa hvis klippefulde Bredder vi kunde see de smaae Bølger brydes og glindse i Solskinnet. Nogle af de mindre høie af Klipperne vare paa Skrænten beklædte med Grønt; men de høiere vare nøgne Steenmasser, og bag ved dem saae man blaae Bjergtoppe hæve sig saa langt Øiet kunde naae. Den dybeste Stilhed herskede, og intet Levende, intet der kunde bebude Liv, var at opdage. Caps-Duerne, der tilforn havde flagret omkring Skibet, vare neddalede paa den rolige Havflade. Det luftede saa svagt, at Vinden neppe rørte sig — ikke en Sky var at opdage paa Himlen; men over Alt hvad man saae, hvilede der et glødende Smiil af Høihed og Storhed, og Blikket svævede ei rastløs om, for at søge levende Gjenstande: den hele Scene var fuld af et talende Udtryk, der mere høitidelig virkede paa Sjælen, end deres Nærværelse kunde have udbredt derover.

Efterat vi for Vindstille havde ligget ved Kysten i næsten 3 Dage, løb vi endelig ind i Taffelbay en Aften ved Solens Nedgang. Det første Indtryk, Staden Cap gjør paa Øiet, er behageligt og malerisk, ved den Regelmæssighed og Nethed, der udmærker dens Gader og Bygninger, og ved den særegne Maade, paa hvilken den fra trende Sider ligger ligesom i Læ af Taffelbjerget og den tilstødende Bjergkjæde. Skjøndt Bugten er af viid Udstrækning, og tilbyder en god Ankerplads, er her dog farligt at ligge for Anker om Vin-

teren, paa Grund af de nordvestlige Vinde, som ofte blæse med en frygtelig Voldsomhed. Strandbredden afgav os tilstrækkeligt Vidnesbyrd derom; thi 8te Skibe, der af en Storm vare drevne paa Land 14 Dage før vor Ankomst, laae foran os, og vakte en ikke mindre end behagelig Følelse, naar vi betænkte, at vort Skib maaskee kunde dele samme Skjæbne inden mange Dages Forløb.

Jeg gik i Land kort efter at vi havde ankret, omendskjøndt det var næsten mørkt da jeg sprang i Baaden, og Aftenen truede med Regn og Blæst. Imidlertid gjorde mit levende Ønske efter atter at betræde fast Grund, efter en Reise, der havde varet i 11 Uger, og den oplivende Tanke at kunne lande i Afrika, mig ligegyldig for disse ugunstige Tegn; jeg lod sætte Seil til, naaede i god Behold Capstaden, og opslog strax Qvarteer paa et Gjæstgiversted.

Ved at gjennemstreife Staden Cap, møder den Fremmede ikke nogen Gjenstand af Mærkelighed; Husene vise en Blanding af hollandsk, engelsk og vestindisk Architectur, og ere i Almindelighed rummelige og beqvemt indrettede. Boutikkerne ere engelske i Alt, undtagen i Priserne paa de Artikler, som de indeholde. Foran Byen ligger der en smuk og stor Exerceerplads, som hver Aften oplives af militair Musik; imidlertid hiddrager denne ikke mange Tilhørere, undtagen om Søndagen. Paa denne Dag er her en interessant Samlingsplads for forskjellige Horder og Nationer; thi der boer sandsynligviis flere forskjellige Varianter af Menneskeslægten indenfor Capstadens Grændser, end paa nogen anden Plet i Verden, af lignen-

de Omfang. De Skibe, som næsten hver Uge ankre ved Fortet, bringe bestandig ny Tilførsel af Fremmede, og Stedet er bestandigt fuld af Indianere, der for deres Sundheds Skyld søge et andet Klima. — Alle saadanne Personer, og mange flere, samles i Almindelighed om Søndag Eftermiddag paa Exerceerpladsen. Man kan da see den brittiske Kjøbmandsagent spadsere omkring og gebærde sig, som om han hædrede Capstaden ved at gjøre den til sit Opholdssted — den hollandske Myn Heer med sin selvbehagelige Mage og Døttre — den engelske Reisende, der vil besøge Ostindien, med Modens og Hovedstadslivets Politur i sit hele Udseende — den galdesyge bombayske Civilist med sin citrongule Ansigtsfarve, sin antediluvianske blaae Kjole og sit flaue og tomme Ansigt — Lieutenanten fra Madras, med Strømperne hængende ned over hans stevede Skoe, og de faa Knapper, der ere tilbage paa hans Uniforms Kjole, dinglende ved Traadde, omtrent 3 Tommer fra Kjolen — den bengalske Saarlæge-Assistent med Hænderne i Lommen, og klædt i en Dragt, der er halv militair og halv civil — og den brittiske Officier, der er let at kjende paa sin smukke Uniform og sin militaire Holding. — Med den europæiske Deel af Gruppen blander sig Hottentotter, Kaffere, Malaier, Negere, Mulatter, Hinduer, Lascarer, og de forskjellige tvetydige Blandinger af menneskelige Væsener, der have deres Udspring af det stedsevarende Samqvem imellem de ovennævnte forskjellige Menneskearter.

En Jordstrækning, som kaldes Gouverneurens

Hauge, ligger umiddelbart i Nærheden af Capstaden. Den blev tilforn vedligeholdt paa det ostindiske Compagnies Bekostning; men Lord Sommerset har nu bortforpagtet den største Deel deraf, og bestrider Udgivterne til sine Hestes Foring med Indkomsterne heraf, og der er ikke Spor tilbage af Hauge eller Lystskov, undtagen en lang med Gruus bedækket Allee, der er smukt beskygget af store Træer, og som afgiver en offentlig Spadseregang om Sommeraftenerne. Ved den ene Ende af den, er der et Menagerie, der indeholder fire Løver, en Løvinde, en bengalsk Tiger og adskillige andre Dyr af mindre Vigtighed. Deres Bure ere saa store, at de have tilstrækkeligt Rum til at bevæge sig, ja endog løbe og springe, følgelig ere de stærke, smidige, velvoxne og have i det Hele et ganske andet Udseende end de Dyr af samme Art, som ere at see i England. En af Løverne er saa gammel, at dens Haar er graat, og saa svag og affældig, at den neppe kan gaae. Den er i en Hule med fire andre; men synes at undvige deres Selskab, og saa meget som muligt at søge Ensomhed. Jeg fandt dette Dyr det meest interessante af dem Alle, baade ved det kløgtige Udtryk, der laae i dets Aasyn, og ved den Idee, jeg havde om, at dens tiltagende Affældighed opfyldte den med Skam og Bekymring, og at den undveeg sine yngre og kraftigere Kammerater, fordi deres Nærværelse mindede den om sin egen Svaghed og aftagende Styrke. To meget smukke Landskildpadder spadsere omkring paa en Mark i Nærheden af Menageriet. De ere aldeles uskyldige Dyr; men eie en forbausende Styrke. Jeg

stod tilligemed en anden Person i nogen Tid paa Ryggen af en af dem; men Dyret folte sig paa ingen Maade generet ved vor Vægt, og fortsatte sin sædvanlige Gang. Skildpadder vilde sandsynligviis kunne afrettes til at bære tunge Sager, og det vilde være af den største Nytte — naar Veien var kort og der ikke krævedes Hastværk; thi de vilde neppe kunde gaae hurtigere end 1½ engelsk Miil om Timen.

Efter at have været et Par Dage i Capstaden besteeg jeg Taffelbjerget, i Selskab med en af mine Medreisende. Vi begave os paa Veien tilfods ved Daggry, med en Neger til Ledsager, der bar en Kurv med Provision. I den første 1½ engelske Miil var Veien hverken trættende eller steil; men den forandrede snart sin Characteer og blev saa usikker og saa klippefuld, at vi saae os nødsagede til oftere at standse og betragte Udsigten under os, end vor Kjærlighed til det Pittoreske ellers vilde have fristet os til. Da det var klart Veir, var Heden overordentlig, og ikke en Vind rørte sig. Vor Vei havde hidtil slynget sig langs med Bjergskrænten; men vi kom nu til Foden af en Række lodrette Klipper, af omtrent 600 Fods Høide, imellem hvilke der var et umaadeligt Svælg, som var bredt ved Mundingen; men blev gradviis snevrere hen imod Enden. Førend vi gik ind imellem Kløfterne holdt vi Rast, og betragtede Udsigten under vore Fødder. Capstadens Gader, over hvilke vi befandt os i henved 3000 Fods Høide, saae ud som hvide Striber, og vi kunde ikke opdage nogen bevægelig Gjenstand

noget Sted i dem; men en tynd Røgstribe hang over Husene, og gjorde Gjenstandene endnu mere utydelige, end de ellers vilde have været. Taffelbay laae umiddelbart under os, og reflecterede Skyerne og Himmelen i en saadan Grad, at det frembragte den overordentligste Illusion, og det syntes mig, som om de Billeder, jeg saae gjengivne paa Havfladen, vare virkelige Skyer, og som om Bugten laae under disse, og skjultes for Synet ved deres Mellemkomst. Som en Følge heraf syntes Skibene at svæve Luften imellem tvende Lag af Skyer, medens Vandet, hvorpaa de svømmede, havde Udseende af en vidt udstrakt Glasflade, der var lagt imellem tvende Firmamenter, som vare nøiagtige Billeder af hinanden indbyrdes. Foden af de Klipperækker, som omgave Bugten, vare aldeles indsluttede i Skyer; men deres Fieldtoppe ragede frem i det klare Soelskin ovenover, og lignede gyldne Øer, der stege frem af et sneehvidt Dunsthav, hvorover de prismatiske Farver svævede med afvexlende Klarhed, som om de vare tvivlraadige om, hvor de vilde nedlade sig, eller hvilken Plet de vilde oplyse og smykke. Skymasserne forandrede bestandig deres Udstrækning, og aabnede og tilslørede nye Forbindelser af Bjergscener, og det hele Panorama viste en saadan Blanding af Substants og Skygge, af Virkelighed og Blændværk, og af Afvexling og Varighed, at Sjælen, henrevet af Salighed og Forbauselse, tabte sin Skjelneevne, og forglemte hvilken Deel af det herlige Skuespil, der vilde blive tilbage, og hvilken Deel, der vilde forsvinde.

Vi gik nu ind i Bjergsvælget, og fortsatte vor Vandring langsmed dets Bund, medens frygtelige Klipper hang over os paa alle Sider. Alt som vi kom længere derind, blev den Udsigt, som dets Munding afgav, gradeviis snævrere, og vi vare tilmode, som om vi toge Afskeed fra Verden. Ved at see tilbage, hævede sig for os tvende frygtelige Bjergskrænter, der adskilte sig i en viid Aabning, gjennem hvilken vi saae en forvirret Samling af rullende Skyer og Bjergtoppe, der strakte sig til Horizonten. Dyb Stilhed, herskede rundt omkring os, og Fugle, Insekter og ethvert Kjendetegn paa dyrisk Liv var forsvundet. Der var intet ubehageligt i denne Deel af Scenen, omendskjøndt vor Sti var saa steil, at den næsten gik lodret i Veiret, og vi naaede Bjergets Top efter 3 Timers utrolige Anstrængelse. — Toppen af Taffellandet er næsten jevn, og synes at være omtrent 1¼ Miil lang og ½ Miil bred. Overfladen bestaaer fornemmelig af Klippegrund; men paa nogle Steder er der tykke Lag af et sort Muld, der ligner Levninger af Vegetabilier. Det var iblandt dette, at man engang opdagede en Ankerstok, der laae halvt under Jorden. En saa overordentlig Omstændighed gav Anledning til megen Grublen og Forundring paa den Tid den hændte; og Barrow, den Reisende, som besøgte Stedet kort efter, fremsatte i en lang Tid forskjellige Theorier om denne Gjenstand. Imidlertid opklaredes Sagen ved en Hændelse, til Alles Tilfredshed, og det kom for Dagen, at et Selskab af unge Mennesker engang

i lystigt Lune havde baaret Ankerstokken op paa Toppen af Bjerget, enten for at opfylde et Væddemaal, eller i den Hensigt at forvirre og vildlede de videnskabelige Reisende, der i Fremtiden maatte bestige Taffelbjerget. — Vi fandt Udsigten fra Toppen af Bjerget meget liig den, vi havde nydt fra hiin Bjergkløft, kun vare de forskjellige Gjenstande mere skarpe og tydelige, og denne Omstændighed formindskede ikke lidet den hele Scenes Storhed og Virkning. Den kjølige og oplivende Kuling, som omviftede os paa vort høie Standspunkt, fjernede snart vor Træthed, og vi spadserede omkring med lette Skridt i over en Time. Derpaa begave vi os paa Tilbageveien, og naaede Capstaden, netop da en tyk Sky begyndte at overskygge den største Deel af Bjerget.

Min næste Udvandring var til de tvende Avlsgaarde Constantia, hvor den berømte Viin af dette Navn høstes. Paa min Vei derhen, havde jeg Udsigt over Landskabet i Nærheden af Capstaden, og fandt dets Udseende meget forskjelligt fra hvad jeg havde ventet. Istedetfor den glødende Frugtbarhed og frodige Vegetation, der forbinder sig med Ideen om en tropisk Egn, saae jeg overalt en Goldhed og Nøgenhed, der mægtigt erindrede mig om de fleste Mose-Egne i Skotland. Al den naturlige Skov syntes at være mager, dværgagtig Fyr, og de usle Buskvæxter og de lave Græsstraae, der enkeltviis bedækkede Jorden, viste hvor slet Jordbunden her var. Constantin-Gaardene havde det samme Udseende, som andre cultiverede

Pletter i deres Nabolag, skjøndt de alene frembringe de Druer, hvis lislige Saft de skylde deres Berømthed. Eieren af lille Constantia underrettede mig om, at han havde afstukket den Deel af sin Eiendom, der frembringer den særegne Art af Druer, hvoraf Vinen perses; og at Ranker, som plantedes blot faa Fod udenfor Grændselinien, gav en meget forskjellig og ringere Sort af Frugt. Det vilde være at ønske, at Fordbunden maatte blive analyseret; thi Constantia-Druernes Rigdom og fortrinlige Duft, maa aldeles hidrøre fra en Særegenhed i Jordarternes Sammenblanding, da det, formedelst Stedets indskrænkede Omfang, er umuligt, at noget forskjelligt Klima her kunde have Indvirkning. — Eieren af lille Constantia er en Hollænder, der har et smukt Huus paa sin Eiendom, hvilken, endskjøndt den er lille, giver ham en større Indtægt end nogen lignende Jordstrækning i Europa. Hans Kjelder er 140 Fod lang, og indeholder en Række af umaadelig store Fade, der alle ere fyldte med de forskjellige Aars Avl, opstillede paa begge Sider. Her nøde vi denne lislige Drik i sin hele Reenhed og Fuldkommenhed; men den var saa righoldig, at jeg neppe kunde tømme det andet Glas. De eneste Sorter af andre Vine, der dyrkes i større Mængde paa det gode Haabs Forbjerg, ere Madera, hvoraf nylig saameget er bleven indført i England, og den saakaldte Tinto.

Capstaden er langtfra at være et morende Sted, endskjøndt den sædvanligt har en stor Mængde Fremmede; men da de fleste af disse ere Passagerer fra

Skibe, der anløbe Havnen, føle de sig hidbragte og opholdte der imod deres Villie; og den Utilfredshed og Utaalmodighed, denne Omstændighed medfører, gjør dem til irritable og kjedelige Selskabsbrødre. Compagniets Officierer, der søge Tilflugt til Cap, for at nyde et forandret Klima, synes kun at bidrage lidet til Stedets Munterhed, ligesom dette overhovedet ei er at vente af noget Slags syge Folk; men allermindst af syge Indianere, der ere de meest kraftløse Væsener i Verden, og see ud som om de alene blive holdte ilive, fordi de ikke ville have den Uleilighed at døe.

Det faldende Løv.

En italiensk Novelle.*)

Der er ingen Last, som volder flere Ulykker iblandt Menneskene, end den umaadelige Lidenskab for Spil. Hvormange ædle og kløgtige Personer har den ikke bragt fra den største Velstand til Armod; ja fra Ærlighed til Skjændsel, og Skridt for Skridt ned i Fordærvelsens Afgrund. Og hvor herskende er denne Lidenskab dog ikke i alle Hovedstæder, hvor mange af de første Kjøbmænd og især deleshed Hof-

---

*) Fra: „National Tales, by Th. Hood, the Author of Whims and Oddities", 1827.

mænd ere kun beklagelige Slaver af Lykken, og trælle som blinde Heste i dens fordærvelige Mølle. En saadan Mand er værre faren, end en stakkels Gjeldsbunden; thi Alt hvad han har, er underkastet en bydende Forandrings øieblikkelige Lov; ja, han er elendigere end selve Betleren, da han blændes af et Skin af Rigdom, der er ligesaa skuffende, som om det, liig Pengene i det gamle arabiske Eventyr, forvandlede sig til vissent Løv.

For at forhøie den Vanære, der i de nyere Tider har skjændet vor gamle Stad Rom, har denne Pestilentse nylig her fæstet Boe og Sæde, og bibragt de stolteste Familiers Rygte og Velfærd mange dybe Saar. En Mængde ædle Ynglinger ere blevne indsugede i det ødelæggende Svælg; nogle af dem ere blevne nedværdigede til ydmyge Clienter hos rige Mænd; men de fleste ere gaaede tilgrunde ved en unaturlig Catastrophe; og hvis samme Skjæbne ei har rammet den unge Marquis de Malaspini, saa skyldes det alene en gunstig Omstændighed, der ikke saa let anden Gang vil hændes nogen Spiller.

Denne Adelsmand vandt ved sine Forældres Død en vakker aarlig Indtægtskilde, ved hvis Hjelp han, for at adsprede sig i sin Sorg, begav sig paa en Udenlands-Reise, og hans behagelige Væsen forskaffede ham en behagelig Modtagelse ved adskillige Hoffer. Efterat have tilbragt 2 Aar paa denne Maade, vendte han tilbage til Rom, hvor han havde et prægtigt Pallads paa Bredden af Tiberfloden, hvilket han end mere berigede med nogle kostbare

Malerier og Skulpturer, som han havde tilkjøbt sig paa sin Reise. Hans Smag i Henseende til disse Værker blev meget beundret; og hans Venner bemærkede med endnu større Tilfredshed, at han ei var bleven smittet af de ved Hofferne gjængse Laster, til hvilke han maatte have været Vidne paa sine Reiser. For ganske at opfylde deres Ønske, stod alene tilbage, at han skulde indgaae en ægteskabelig Forening, der maatte være ham værdig, og han syntes paa Veie til at opfylde dette Haab, ved at fæste sine Tanker paa Grevinde Maraviglio. Hun var selv Arving til et gammelt og hæderligt Huus, saa at Partiet blev optaget med Tilfredshed af begges Familier, og i Særdeleshed, eftersom det unge Par gjensidigen bar den ømmeste Kjærlighed for hinanden.

Der var imidlertid Grunde, hvorfor Brylluppet endnu i nogen Tid blev udsat, hvilket saaledes gav den bedste Leilighed for Djævelen, der fremfor Alt glæder sig over at hindre et dydigt og lykkeligt Ægteskab, til at sætte sine mægtige Planer i Virksomhed. Følgelig undlod han ikke at gjøre Brug af denne fortræffelige Anledning; men valgte til Redskab Grevindens egen Broder, et ryggesløst Menneske og en Spiller, der snart som en ond Genius klyngede sig fast til den ulykkelige Malaspini. — Det var et sørgeligt Stød, der rammede den arme Pige, da hun lærte at kjende denne Forbindelses Natur, som Malaspini selv forraadte for hende, ved uforsigtigt at rive en Terning op af Lommen i hendes Nærværelse. Hun forsøgte øieblikkelig, ved al sin Indflydelse at faae

ham til at vende tilbage fra hans frygtelige Lidenskab for Spil, der havde bemægtiget sig ham, ligesom en moralsk Kræftskade, og allerede gjorde Kjærligheden sit Herredømme stridigt. Det var vel ikke uden en frygtelig Kamp med Samvittighedsnag fra hans Side, og nogle frugtesløse Seiervindinger, at han endeligen overgav sig til denne fortvivlede Tilboielighed; men hans Mephistophiles's Magt vandt Herredømmet, og Malaspinis Besøg til Gjenstanden for hans Kjærlighed, bleve mindre og mindre hyppige, da han i det Sted søgte hen til hine natlige Smuthuller, hvor han allerede havde bortspillet den største Deel af sine Godser. — Endelig, da Grevinden ikke havde seet ham i nogle Dage, og netop Ugen før den til Bryllupper bestemte Dag, modtog hun et fortvivlet Brev fra Malaspini, hvori han erklærede, at han var en ødelagt Mand, baade hvad Formue og Livshaab angik; og at han, selv om det skulde koste hans Liv, maatte opgive hendes Haand for evig. Han tilføiede, at om hans Stolthed endogsaa vilde tillade ham, nu som Betler at fremstille sig og gjøre Krav paa hendes Haand, vilde han dog altfor meget fortvivle om hendes Tilgivelse, til at fremkomme med noget saadant Tilbud; hvorimod han, hvis han havde kunnet læse i den ulykkelige Dames Hjerte, vilde have seet, at hun endnu foretrak Betleren Malaspini for den rigeste Adelsmand i Pavedømmet. Idet hun under en Strøm af Taarer og mange Sukke gjennemlæste hans Brev, var hendes første Tanke at forsikkre ham, at hun endnu elskede ham, og at til-

byde ham sin Haand og sine Godser, til Erstatning for Tabet af hans Formue, men den ulykkelige Malaspini var forsvunden; ingen vidste hvor han bleven af, og hun saae sig nødsaget til ikkun at sørge over hans Vanheld, og at kjøbe de Dele af hans Eiendomme, som bleve solgte af hans Plyndrere. Og nu blev det synligt, hvilken skjændig Rolle hans Forfører havde spillet; thi efter saaledes at have udplyndrer den ulykkelige Adelsmand, var det ogsaa hans Agt at berøve ham Livet, for at hans Skjændigheder kunde blive skjulte. I denne Hensigt gav han sig Skin af den heftigste Indignation over Malaspinis Letsindighed, og, som han kaldte det, slette Forhold imod hans Søster, i det han erklærede, at det var en Fornærmelse, der alene kunde afvaskes med hans Blod, og med disse Udtryk søgte han at stræbe ham efter Livet. Uden Tvivl vilde han ogsaa være bleven en Morder, ligesom han alt var en uærlig Spiller, hvis Malaspinis Skamfuldhed og Ængstelse ikke havde bragt denne af Veien for ham; thi han havde leiet en usel Bolig i Forstæderne, hvorfra han aldrig gik ud, undtagen i Tusmørket, og selv da kun for at vandre omkring paa de meest ubesøgte Steder.

Det var nu i Slutningen af Høsten, da der er nogle smukke Dage, og den rige Soel paa det meest brammende forgylder Himmelen baade Morgen og Aften; men andre Dage ere taagede og mørke, med kold bidende Blæst, og indgyde ubehagelige Phantasier og melancholske Tanker i enhver Barm. Det var i en saadan rædselfuld Stund, at Malaspini en Dag gik

ud, og, for at undvige sine forrige forødede Godser, som det formedelst deres Udstrækning ei var saa let at gjøre, gik han hen til et afliggende Sted i Omegnen. Dette Sted laae meget enligt og øde, og der var intet Huus i Nærheden; dets Hovedprydelse var især et stort Træe, der nu var afklædt sin Sommerdragt, med Undtagelse af et eneste tørt gult Blad, som sveiede paa en af de øverste Grene i den kolde Aftenvind, og hver Øieblik truede med at falde ned, paa den klamme, fugtige Jord. Malaspini standsede nogle Gange, og betragtede denne sørgelige Gjenstand, i det han forestillede sig at være det forladte Træe, og gjorde mangen passende Sammenligning imellem dets Nøgenhed, og hans egen fortabte Stilling. „Ak arme Bankerotteur! Du er ogsaa bleven plukket ligesom jeg; men dog ikke saa ubarmhjertigen. Du har kun udspredt Dine grønne Blade over den taknemmelige Jord, som i en anden Aarstid vil tilbagebetale Dig med Saft og Næring; men dem jeg har fedet, ville ikke saameget som laane mig det Nødtørftigste til mit Livs Ophold. Du vil saaledes gjenvinde al Din grønne Sommerrigdom, hvilket aldrig vil blive Tilfældet med mig; og desuden er Du selv nu bedre faren end jeg, da Du endnu har et gyldent Løv tilbage til Din Opmuntring, hvorimod man endogsaa har berøvet mig min sidste Ducat." — Med disse og mange flere lignende Forestillinger, vedblev han at martre sig, indtil hans Tanker tilsidst, da han var mere mørkt stemt end sædvanlig, vendte sig til Døden, og han besluttede, i

det han holdt Øie med hiint gule Blad, at antage dets Nedblæsen for et Tegn paa hans egen Skilsmisse fra Verden. „Tilfældet" sagde han, „har været min timelige Fordærvelse: lad det nu bestemme mig i mit sidste Tærningekast imellem Liv og Død, som er Alt hvad Ondskab har ladet mig tilovers." — Saaledes, i sin yderste Elendighed, fristede han endnu Lykken, og det varede ei heller længe før Bladet blev løsrevet af et pludseligt Vindstød, flagrede et Par Gange frem og tilbage, og faldt endelig til Jorden omtrent 100 Skridt fra Træet. Malaspini fortolkede dette som et Varsel for at han burde døe; han forfulgte Løvet til det faldt, og gav sig ifærd med, paa samme Plet, at bore sit Sværd i Jorden, i den Hensigt, selv at udhule sin Grav. Han fandt en forunderlig tungsindig Glæde i denne indbildte Hensigt, der bragte ham til alvorligt at fortsætte dette sit Arbeide, og da Jorden desuden var løs og sandet, havde han allerede naaet omtrent en Fod under dets Overflade. Nu blev Jorden pludselig mere haard, og i det han hist og her stak med sit Sværd, stødte dette imod et meget haardt Legeme, hvorpaa han, ved at grave noget længere ned, opdagede en anselig Skat.

Der laae i denne lille Mine forskjellige Nationers Mynter; men alle af Guld, og i en saadan Mængde, at Malaspini for et Dieblik var i Tvivl, om det ikke var hans Phantasie, der havde myntet dem. Da han imidlertid havde forvisset sig om, at det ikke var nogen Drøm, takkede han af sit

ganske Hjerte Gud for denne betimelige Forsorg, uagtet han standsede et Øieblik, for at overlægge, om det ogsaa var ærligt handlet, at han tog Pengene til sig; men da han troede, som ogsaa var meest sandsynligt, at det var et Rov, der tilhørte nogle Banditter, stillede han sin Samvittighed dermed tilfreds, og besluttede at tage dem i Besiddelse, for at afhjelpe sin egen Trang. Han belæssede sig derfor med saameget Guld, som han beqvemt kunde bære, og skyndte sig dermed hen til sit simple Logis, og ved endnu et Par Gange at begive sig ud i Løbet af Natten, gjorde han sig til Herre af den hele Skat. Ved at tælle Pengene, fandt han, at de vare tilstrækkelige til at skaffe ham et beqvemt Udkomme for Resten af sit Liv; men da han ikke var istand til at nyde sin Lykke paa det Sted, hvor han havde lidt saa stor Ydmygelse, besluttede han at opslaae sin Bolig udenfor sit Fædreland; han gik i Neapel ombord paa et engelsk Skib, og blev i god Behold fort over til London.

Det ansees blandt vort italienske Adelskab for en stor Vanære, at blande sig i nogetsomhelst Handelsanliggende, og dog see vi, at de nedlade sig til i Detail at afhænde deres egne Godsers Produkter, især deleshed Viin, ja vel endog at udhænge et tomt Fad, ligesom en Viingaardsmands Skildt, udenfor deres pragtfulde Palladser. Maaskee havde Malaspini altid foragtet disse tvangfulde Fordomme, eller han lærte at give Slip paa dem, ved de londonske Kjøbmænds Exempel, hvilke

han saae, paa hiin Verdens store Markedsplads, at drage Rigdomme fra alle Søer og Have, og blot ved Frugterne af deres Handel at nyde fyrstelig Magt og Velstand. Hvorom alting var, han satte Alt hvad han eiede, i forskjellige Kjøbmændsspeculationer, der endte saa fordeelagtigt, at han, inden tre Aar, igjen var i Besiddelse af en næsten ligesaa stor Formue, som den, han havde arvet. Han vendte nu snart tilbage til sit Fædreland, indløste sine Fædrenegodser, og var nu i en saadan Stilling, at han var værdig til igjen at fremstille sig for sin elskværdige Grevinde, der endnu stedse var i ugivt Stand, og med en Qvindes hele Hengivenhed havde bevaret sin trofaste Kjærlighed til ham. De bleve derfor, til Glæde for hele Rom, inden kort Tid forenede; hendes ryggesløse Frænde var nogen Tid i Forveien bleven dræbt i en Trætte, der havde reist sig imellem ham og hans Staldbrødre.

Til Erindring om det lykkelige Vindstød, der havde været ham saa gunstigt, stiftede Malaspini et adeligt Vaisenhuus, hvortil han ogsaa bevægedes af den Grund, at dette Huus tilforn havde tilhørt nogle faderløse Børn, fra hvis Besiddelse deres unaturlige Formynder havde unddraget det. Det var denne Skjændige, der havde nedgravet Pengene i Sandet; men da han fandt at hans Skat var stjaalen, gik han hen og hang sig i det samme Træe, der havde foranlediget dens Opdagelse.

Kongen og Dronningen af Sandwichs-Øerne.

Det er af de offentlige Blade bekjendt, hvilken Opmærksomhed, Kongen og Dronningens af Sandwichs-Øernes Ankomst til London, Ophold der, og Død fremkaldte, og man har læst mangfoldige, tildeels høist forskjellige Beretninger om dette Fyrstepar. Det vil imidlertid sikkert ikke være uinteressant for vore Læsere her at modtage nogle authentiske Efterretninger om denne Gjenstand, der ere uddragne af Capitain Byrons nylig udgivne Beskrivelse over sin Reise til Sandwichs-Øerne*) som foretoges i den Hensigt at bringe disse fyrstelige Personers Liig derhen.

Forfatteren aabner sit Værk med en Udsigt over Sandwichs-Øernes Opdagelse og tidligere Historie, som danner en passende Indledning til hans Beretning om Kongens og Dronningens Besøg i England, og dets sørgelige Udfald. Forfatteren forsvarer varmt disse Øeboeres Characteer og Adfærd imod nogle af de Beskyldninger for Raahed og Barbarisme, som ere fremførte imod dem. De bleve paa det skammeligste bedragne af den amerikanske Capitain Starbuck, som bragte dem til England, da han paa Veien, og i det han anløb Brasilien, tilegnede sig

*) Voyage of H. M. S. Blonde to the Sandwich-Islands in 1824-25, Capitain Lord Byron, London, 1827.

15000 af de 25000 Dollars som Hans Sandwichske Majestæt havde medtaget som Reiseskatkammer. Da de vare komne i Land i England, nøde de en bedre Behandling. Hvad de havde tilbage af Penge, blev bragt i Sikkerhed i Tower, indtil Kongens Suite gik ombord paa Blonde; alle Omkostninger ved deres Ophold bleve betalte af den brittiske Regjering; de bleve vel modtagne af Ministrene, især af Hr. Canning, der nok vidste af hvilken Vigtighed i commerciel Henseende Sandwichs-Øerne kunde blive, og af Kongen selv i Windsor, og de bleve, baade fra det Offentliges Side, og af private Mænd af Rang, overøste med Foræringer og Gunstbeviisninger. — Deres Optrædelse i London fortæller Forfatteren paa følgende Maade:

Da de sandwichske Damer først lode sig see i London, vare de meget besynderlig klædte, Dronningen bar Beenklæder, og en lang Slobrok af farvet glat Manschester, og hendes Veninde Kuinee eller Liliah, Bukis Kone, var omtrent klædt paa samme Maade. De spillede Whist med meget skidne Kort, klagede bittert over Kulden, og vare i det Hele i en Tilstand, der saavidt som vel muligt fjernede sig fra kongelig Værdighed. Det første, man maatte tænke paa, var følgelig at skaffe dem Klæder, der passede til Klimaet og deres Constitution, og det var umuligt, at Nogen kunde være bedre at komme tilrette med, eller villigere til at foie sig efter Landets Skik, end alle disse Sandwichsboere. De opførte sig, saalænge de boede i Hotellet, med en beundrings-

værdig Sømmelighed. Der indtraf ikke et Tilfælde, hvori de overtraadte Velanstændighedens eller Høflighedens Grændser, i deres Samqvem med de forskjellige Personer, der vare bestemte til deres Opvartning, ja, der var ei engang den mindste Mistanke om, at nogen af Hovdingerne havde paa mindste Maade søgt at fornærme noget Fruentimmer, ligesom der heller ikke var Spor af det Fraadserie og Hang til Drukkenskab, for hvilke nogle, der burde have vidst det bedre, uden al Grund, have beskyldt disse Øeboere og især Kongen. Det er sandt, at de, uvante med vor Skik, kun brøde sig lidet om regelmæssige Spisetider, og at de holdt af at spise ofte, endskjøndt ikke til Overdrivelse. Deres største Delicatesse var Østers; og en Dag, da nogle af Høvdingerne havde været ude at spadsere, og saae en graa Skjæg-Karpe, grebe de den paa Øieblikket og bare den hjem, til stor Glæde for det hele Selskab, der, ved at gjenkjende en Fisk fra deres Fædrelands Vande, neppe kunde troe andet, end at den var svømmet over til dem, eller vilde lade sig overtale til at vente indtil den blev kogt før de fortærede den. En eneste Gang toge de en betydelig Mængde Viin til sig, og dette var, da Tolken Revies efter gjentagne Gange at have opført sig overordentlig slet, blev afskediget. Denne Begivenhed glædede dem alle i høieste Grad, og de sadde og jublede og sværmede hele Natten; men selv da drak de kun 20 Flasker Viin, hvilket ei var meget for saa mange. Mange ville endnu erindre sig den sømmelige og selvbeherskende

Adfærd, de ved alle Leiligheder viste. Da de bleve indbudne til et stort Assemblee hos Canning, fremkaldte Nysgjerrigheden efter at see den fremmede Konge og Dronning, med deres Hofstat, som næsten kunde kaldes Englands Antipoder, en stoiende Sammenstimlen af den velklædte Pobel, men den Latter, og de Tilraab, man allerede havde paa rede Haand for de kongelige Fremmede, tabte sig snart, da man bemærkede, at de ikke viste den mindste Forvirring eller Forkeerthed, og at Kongen vidste, hvorledes han skulde vedligeholde sin Værdighed, og Hoffolkene, hvorledes de skulde forrette deres Tjeneste, saa godt, som om de deres hele Levetid havde været ved europæiske Hoffer. Hovdingerne vare henrykte over den Hoslighed, der vistes dem af Hertugen og Hertuginden af Gloucester, som horte med til Selskabet. Dronningen især deleshed var meget glad over den venlige Velvillie og Hoslighed, der udmærker Hendes kongelige Hoihed, og der ved denne Leilighed var ligesom en Protection for de Fremmede, og gjorde hende selv Ære. Mange, der erindrede Cooks Beskrivelse, da han fandt Kong Teraiopu og hans Dronning i bare Underveste, tænkte vel, hvor forundrede disse vilde blive, hvis de kunde see deres Grandbørn iførte Kjoler, syede af en londonsk Skræder, og Snørliv og Rober fra en parisisk Modehandler; men at disse Klædningsstykker passede og klædte dem, erindre vi alle, og desforuden at mere end een Dame onskede at faae Mønster af Kahamalus's Turban. Det er naturligt, at Tammehameha og hans Selskab vare meget nysgjerrige efter

at see Londons Seeværdigheder; og det første Sted, de besøgte, var Westminster-Abbedie, hvorover de fornøiede sig meget; Musikken syntes at gjøre stort Indtryk paa dem, og de følte megen Ærefrygt paa det Sted, der, som de vidste, gjemte Levningerne af saa mange store Mænd. Da de kom til de Trin, der føre op til Henrik den 7des Kapel, og hørte, at Englands gamle Konger der vare begravne, sagde de: „at dette Sted var altfor helligt", og intet kunde bevæge Kongen til at gaae derind. — Dette sidste er unægteligt et smukt Characteertræk, og tilstrækkeligt til at opveie Fortæringen af 1000 raae Sild, eller Tømningen af 60 Dusin extra Tomlinger af Romsnapse. — Men hvorledes de end opførte sig, eller hvilke Følelser de end nærede, saa tog det Hele snart en sørgelig Ende: Mæslingerne bortrev snart den stakkels Riho-Riho og hans elskede Dronning. Historien om deres Død er simpel og rørende. — Kongen var allerede paa Veie til at see sin Sundhed restitueret; men den 8de Juli blev han underrettet om, at Dronningen svævede i Livsfare, og at man allerede havde opgivet hende. Han lod sig strax sætte i sin Kjøre-Stoel, og rulle ind i hendes Værelse, hvor han, efter at være løftet op paa hendes Seng, og lagt ved hendes Side, omfavnede hende ømt, og de græd begge bitterligt. Han lod derpaa Oppasserne gaae ud, og de forbleve en Stund alene sammen. Indtil da formodede man, at Kongen vilde komme sig; men man hørte snart, at disse unge Folk, ved denne sørgelige Sammenkomst, havde gjort den Af-

tale, at den ene ikke skulde overleve den anden. Kl. 5 forlangte han at blive ført tilbage til sin egen Seng, hvor han laae, uden at tale et Ord; og Dronningen døde omtrent en Time efter at han havde forladt hende. Liliah, hvis pligtmæssige og kjærlige Omsorg for hendes Veninde og Herskerinde, havde været høist exemplarisk, gav sig nu ifærd med Liget, og behandlede det efter sit Lands Skik, i det hun klædte det af indtil Livstykket, lod Anklerne og Fødderne blottede, og opsatte omhyggeligt hendes Haar, som hun prydede med Blomsterkrandse. Kongen forlangte nu, at Liget skulde bringes ind i hans Værelse, og det blev lagt paa en lille Seng, nærved ham; da dette var skeet, satte han sig opreist i Sengen, og saae paa Liget; men hverken talde eller græd. Lægerne bemærkede vel, at Riho-Riho's Forfatning var saaledes, at det var høist skadeligt at lade Dronningens Liig blive hos ham, og man forespurgte ham derfor, om han ikke vilde tillade at det blev borttaget; men han sad taus og svarede ikke, men tilkjendegav kun ved Gebærder, at han forbød dets Borttagelse. Endelig, efter megen Overtalelse, og efterat man en Stund havde overladt ham til sig selv, gav han pludselig Tegn til, at man nu kunde tage det bort, hvilket ogsaa strax skeete, og Dronningen blev igjen lagt paa sin egen Seng. Fra denne Dag af, voxede Kongens Sygdom med hurtige Skridt. Tabet af Dronningen afgjorde hans Skjæbne; hans Livskræfter aftoge, hans Hoste blev heftigere, og han erklærede selv, at han ikke længe kunde

overleve hende. For at adsprede ham, og om muligt at give Sygdommen en gavnlig Vending, lod Hr. Byng den hele Familie flytte over fra de Værelser, de hidtil havde beboet, til et Hotel paa den anden Side af Gaden, hvorfra der var Udsigt over Floden. Ved denne Leilighed viste den ubetingede Lydighed, som Beboerne af Sandwichs-Øerne bære for deres Konge, sig paa en paafaldende Maade. Admiralen Kapihe, den eneste af Følget, der havde faaet Sygdommen i samme Grad som Kongen og Dronningen, havde paa en eller anden Maade paadraget sig Tamehameha's Mishag, der havde forbudt Kapihe at komme ham for Øinene. Denne Bandlysning adlød han paa det strængeste; og selv da Familien flyttedes, turde han, endskjøndt man ofte bad ham derom, aldrig fordriste sig til, at lade sig see i Kongens Nærværelse, da han ikke var bleven kaldet. Imidlertid varede det ikke længe, efterat de havde skiftet Boelig, før Kongens Sygdom antog en saa alvorlig Characteer, at hans nær forestaaende Død hverken kunde skjules for ham selv, eller for hans Følge, og Kapihe indtog nu sin Plads iblandt dette. Dog vovede han endnu ikke at komme altfor nær, eller vise sig altfor ofte for sin Herre. — Den Dag, da Kongen døde, blev denne understøttet ved Puder, og sagde kun lidet; men gjentog blot de Ord: „Jeg døer, jeg døer!" Indenfor Sengegardinerne sad bestandig en af Høvdingerne med Ansigtet vendt mod Kongen og Øinene ufravendte fæstede paa ham, hvilket, som de sagde, var Skik i deres Fædreland. Den arme

Kapihe blev anmodet om at tage denne Plads, for derved at bevise sin Uskyldighed i den formeentlige Fornærmelse, hvorved han havde paabraget sig sin Herres Mishag. Men hans Ærefrygt for Kongens Befaling overvandt alle andre Hensyn, og han afholdt sig fra at udøve den hæderlige Forret, der tilkom ham, at holde Vagt ved sin Konges og Vens Sotteseng. Den Lidendes Dødskamp var lang; thi først Kl. 4 om Morgenen, den 14de Juli, drog Tamehameha den Anden sit sidste Suk.

Prøver af ældre danske Digtere.

I. Arreboe.

Forerindring.

„Det tør synes meget tvivlsomt — siger en smagfuld engelsk Kunstdommer*) — om de skjønne Kunsters Fremskridt og Afvexlinger kunne henføres til Virkningen af Almeenlove, med samme Sandsynlighed, som Yttringerne af Sindets kraftfuldere Evner (?) i Videnskabs og nyttig Kunsts strængere Former. Phantasiens og Smagens Virksomhed synes at paavirkes af Aarsager, der ere for forskjellige og for smaa til at opregnes med tilstrækkelig Fuldstændighed til en philosophisk Theories Formaal. At forklare dem, tør synes et ligesaa haabløst Forsøg, som at gjøre Rede for, at en Sommer er varmere, og frugtbarere, end en anden. Vanskeligheden maa indrømmes at være stor. Den gjør fuldstændige Forklaringer umuelige, og den vilde være uover-

*) Edinburgh Review, No. 43, Oct. 1813.

vindelig endog til at udkaste det meest almene Omrids af Theorie, hvis ikke de forskiellige Former, Indbildningskraften i de skiønne Kunster antager, kom an paa nogle af de meest i Øinene faldende, saavel som mægtigste Virkemidler i den moralske Verden. De komme af Folkestemningens Omvæltninger, de ere forbundne med Tidsalderens Meninger og med den forfinede Klasses Sæder, ligesaa sikkert, skiøndt ikke ligesaa meget, som med Mængdens Lidenskaber. Et poleret Monarkies Lystspil kan ikke være af samme Caracteer, som et diærvt og uroligt Demokraties. Religions- og Regieringsskifter, borgerlige og udvortes Krige, Erobringer, der faae Glands ved Fraliggenhed, Udstrækning, eller Vanskelighed — lang Rolighed — alle disse, og i Grunden enhver tænkelig Modification af et Borgersamfunds Tilstand, vise dem selv i dets Poesies Tone, og efterlade dem lange og dybe Spor i hver Deel af dets Litteratur. Geometrie er eens, ikke blot i London og Paris, men endog i Extremerne Athen, og Samarcand. Men Almeenfølelsens Tilstand i England kræver i dette Øieblik en Poesie, forskiellig fra den, der forlystede vore Forfædre i Luthers og Alfreds Dage. Det torde være ufornødent at betrygge dette Udsigende for Misforstand, ved en af sig selv saa i Øine faldende Anmærkning, som den, at der ere nogle Egenskaber, der maa være tilfælles for alle behagelige Poesier fra enhver Tid, og ethvert Land."

Har ovenanførte Konstdommer Ret i den Paastand, at enhver tænkelig Modification af et Borgersamfunds Tilstand viser sig i dens Poesies Tone, og efterlader sig lange og dybe Spor i enhver Deel af dets Litteratur — en Sandhed, hvorpaa maaskee Døgnets Litteratur, Kunst, Smag og Critik hos os torde give ikke glædelige Beviser — tør det uden Tvivl ansees for en heldig Idee af Herthas Udgiver, at ville meddele en Række af poetiske Stykker fra vor Poesies forskiellige Tidsaldere, der kunne give den granskende Tæn-

ser Anledning at anstille Betragtninger over de Tidernes Tegn, hvormed disse, deres Egenheder, Fuldkommenheder og Ufuldkommenheder, nærmest torde have staaet i Forbindelse.

Begyndelsen er udentvivl retteligen skeet med vor Arrebo, som den, med hvem — som Nyerup i vore Bidrag til den danske Digtekunsts Historie (2 B. S. 209) udtrykker sig — den danske Poesies Morgenrøde efter en lang og mørk Nat igjen frembrød, og fra hvis Hexaemeron alle de Skribenter, der have omtalet Poesiens Skjæbne i Danmark, ere enige, at regne den forbedrede Digtekunsts Begyndelse. Saaledes siger den berømte Olaus Borrichius (i hans Dissertatio septima de Poetis 1681)." Ogsaa den danske Poesies Glands har i vor Tid hævet sig saa høit, at den tør stride med hvert europæisk Sprog om Sødhed og Ynde. Fordum stammede de danske Versmaal i Peder Laalles Ordsprog, i Anders Vedels Kiæmpeviser, Schoppers Ræverænker, i Jens Skaanings og Søren Tvillings Satirer, i Peder Jensen Ribes Virgils Ekloger oversatte paa danske Vers, ja stundom i vore Kirkesange; men fra den Tid af Anders Christensen Arrebo ikke blot oversatte Davids Psalmer paa danske Vers, men og med vort Sprogs Majestæt næsten overgik Bartas's Hexaemeron, begyndte nogle opvakte Hoveder opmærksommere at randsage disse Alcibiadis Silener, og til Slutning beundre de Rigdomme, der i dette Sprog ligge forborgne." Ogsaa vor store Holberg kalder ham „en af de største danske Poeter, ja den som allerførst har skrevet ziirligen i dansk Poesie", med Tillæg, „at af hans poetiske Skrifter de meest bekjendte ere hans Davids Psalmer, og de første sex Dages Arbeide, som endnu ere i stor Estime." Tøger Reenberg giver ham i sin Ars Poet. det Vidnesbyrd:

Vi have kun een Arrebo,
Og siden Bording døde

Er Sædet efter disse to
Paa Bierget blevet øde

og senere i samme Poem:

Men hvor den gode Arrebo
Hvor Bording, Kingo feile
Jeg harmes, læser med Uro

hvilket ydermere vor lærde Luxdorph i en Note fremstiller, som svarende til Horatses:

Et idem
Indignor, bonus quandoque dormitat Homerus.

I samme Tone taler Reenberg i sin Forsamling paa Parnasso:

Om Arrebo, den Mose-Tolk
Der var i Gud hensovet,

som overalt det hele Stykke gaaer ud paa,

Til Helikon at Phœbus kom
Med Pallas den Gudinde
At sidde Ret, og sige Dom
Hvo Pladsen burde vinde,
At hvo der fandtes dygtig nok
I Arboes Sted at træde
Han strax iblandt Poeters Flok
Erlange skulde Sæde;

men at ingen, end ikke Kingo, fandtes værdig dertil; saa man med Føie kan sige som Nyerup, at Reenberg sætter ham i Spidsen for vore danske Digtere, hvilket og Digteren Sorterup giør, da han i en Note til sin Cacoethes Carminificum, nævnet Arrebo, Kingo, Bording, som Triumviri Poetarum, der synes efter hans Tykke at være de fornemste blandt alle Poeter i Danmark, og om hvilke han i Digtet selv siger:

Slige Lys vi maa beskue,
Og os speile ret i dem,
Om vi skal i deres Stue
Bringe vore Vare frem.

Endnu være det mig tilladt til denne vor første Digters Berømmelse at anføre eet Udsagn, der i mine Tanker ved sit eget Værd hiemler Mandens Stemmeret i den omhandlede Sag, og det er følgende allerede hos Nyerup anførte Slutningsstropher af Bordings Ærevers forved Hexaemeron:

Var mangen heri vores Land
Saa sinderig og kyndig
Som Arrebo den lærde Mand
Og i sin Stil saa fyndig,
Opiz for Dansken fik et Glas
At stande da tilbage,
Da fik Ronsard, ja selv Bartas
Topseilen' ind at tage.

Thi naar hans søde David vil
Guldharpen sin opstemme,
Saa dyb en Sorrig ei er til,
Man den jo strax maa glemme;
Vil han om Guds almægtig Haand
Og Altings Herkomst digte,
Strax har vor svage Siel og Aand
Selv Paradiis i Sigte.

Ja havde blegnen Død sin Ret
Saasnart af ham ei krævet,
Vor Digtekunst saa tung og slet
Vel aldrig havde blevet.
Gud glæde hannem, der han er
For søde Riim han giorde,
Det ønsker hannem en og hver
Der end er over Jorde.

Og hermed ville vi da gaae over fra Digteren til det hans

Værk, hvoraf Prøver her ere meddeelte, og dette er da hans Fordanskning af Davids Psalter.

Ligesom det alt i sig selv er en mærkelig Omstændighed, at ved nærværende Forsøg at bringe dette hans Arbeide paa ny i Minde, det udentvivl er netop 200 Aar siden det kom for Lyset, da den Udgave, som her er brugt, er den, der paa ny, og bedre overseet under vore Kirketoner udkom hos Henrik Waldkirch, 1627; saaledes er det endnu væsentlig mærkværdigere, at dette vort første danske Digterværk, leder os til at agte paa den Indflydelse, Protestantismen har havt paa vor Poesie, og som saa træffende med Hensyn til de tvende os nærmest beslægtede Nationer, den tydske og engelske, er angivet i den smagfulde Recension i ovenanførte kostelige engelske Tidsskrift over Mad. Staels lærerige Værk: de l'Allemagne: „Den protestantiske Poesie gjordes aandelig ved Gudsdyrkelsens Genius, og ophøiedes upaatvivlelig ved den daglige Læsning af Hebræernes høie Poemer; en Optugtelse, uden hvilken det er rimeligt, at de vestlige Nationer aldrig kunde blevet forberedede til at taale østerlandsk Poesie. Religion overvandt den første Mobydelighed, og fortroligt Brug gav den en Indflydelse, der endnu er kiendelig i den Tendents til*) dyb Rørelse, og høit Billedsprog, der, skiøndt i forskiellige Former, betegner baade den engelske og tydske Poesie."

K. R.

*) Og med Hensyn til dette ogsaa vor Poesies kostelige Fortrin, som man nutildags har saa travelt med at bortgiøgle os, har jeg saa inderlig, som ikke let til noget nyere litterarisk Foretagende hos os, glædet mig til den bebudede nye Udgave af vor Asaph Thomas Kingos Psalmer som jeg af inderste Hierte ønsker heldigste Fremme.

Af Arreboes „Kong Davids Psalter."

1) Et saligt Menneske.

Lyksalig er forvist den Mand,
Der ei i Raadet vandre kan,
Baade her og i Guds Rige,
Med den Ugudelige:
Der ikke staaer paa Synderes Vei,
I Spotteres Sæde sidder ei,
Og Ondt med dennem stifter.

Men har sin Lyst til Herrens Ord,
Paa hans Lov stedse grunder,
At han kan faae Guds Villie gjort,
Han tragter alle Stunder.
Han er som Træ, der plantet er
Hos rindende Vandbæk og Kjær,
Grønt, saftigt, skjønt og kraftigt.

Hvilket og bær i Tiden blid
Sin Frugt og Grøde skjønne,
Beholder og den Sommertid
Sine Blade deilig' og grønne;
Alt he staaer paa, skal lykkelig gaae:
Men en Ugudelig skal staae
Som Avn for Vinden stærke.

Thi skulle ei de Ugudelig'
For Dom bestandig blive,
Naar fromme Folk forsamle sig,
Skulle Syndere Flugten give.

Thi Gud tækkes de Frommes Vei
De Ondes Stie behages ei,
Der' Idræt skal fordærves.

---

2) Det apostoliske Prædike=Embede.

De Himle klart fortælle
Guds store Magt og Ær',
Saa kan og ikke dvæle
Hans Hænders Gjerninger,
Det skjønne Firmamente
Og Himle=Bygning stærk,
Men maa os daglig hente,
At see Guds Magt og Værk.

At Dagen følger anden,
Fortæller saadan Ord;
At Nat faaer Natten Haanden,
Kundgjør Guds Viisdom stor.
Der er ei Folk at finde,
Paa runde Verdens Jord,
Med hvis Mund mangesinde
Jo tales deres Ord.

Deres Snoer og Skrifter klinge
Over ganske Jorden frit,
Deres Ord i Luften svinge
Til Jordens Ende vidt.
Et Paulun han befæste
Paa Himlen blaat og skjønt,
Som Solen til skal giæste
Og boe derunder kjønt.

Der gaaer den ud og brammer,
Den deilige Morgenstund,
Som Brudgom af sit Kammer
Sig fryder mangelund,
Saa rask er ingen Kjæmpe,
Han kan hende løbe af,
Sin Gang hun vel kan lempe,
Gaaer alt i lige Trav.

Fra østre Himlens Ende
For os hun skjøn opgaaer,
Og veed sig ei at vende,
Før hun der atter staaer:
For hendes hidsige Varme
Kan ingen skjule sig,
Hun lyser for Rige og Arme,
Skjøn, deilig, prydelig.

Guds Lov er uden Lyde,
Der vender Sjælen om,
Herren vil ikke bryde
Sit Vidnesbyrd og Dom,
Som gjør fast Daarer vise.
Befaling hans er ret,
Tilfører Hiertet Lise,
Og gjør det meget let.

Guds Bud er klare og rene,
Gjør mørke Øien klar,
Hans Frygt som Ædelstene,
Aldrig den Ende taer,
Hans Budord Sandhed ere,
Af Skjel og Retfærd fuld,
For Guld de Prisen bære,
Ja for det fineste Guld.

End Honning er de søder',
Og Honningkage skjær,
Ved dem Din Tjener møder
Paamindelse og Lær',
Naar man Dit Bud vil holde,
Saa riig en Løn man faaer,
Du vil det selver volde,
At Salighed vi naaer.

Hvo kan sin Synd udsige,
Og al sin Meen forstaae?
Rens mig af dem tillige,
Min lønlig Brøst forgaae.
Hav vel i Agt Din Tjener,
Lad Hovmod mig ei slaae,
Og med sine onde Grene,
Mig tage Magten fra.

Saa bliver jeg uden Lyde,
Og fri fra megen Synd.
Min Tale Du selv pryde,
Og mine Ord vel ynd,
Lad Dig mit Hjertes Tanke
Min Herre og Klippe her,
Altid og stedse vanke,
O min Gjenløser kjær.

---

3) Christi Naade- og Ære-Rige.

Herre, vort Herskab og Regenter kjære,
Hvor herlig og prægtig er Dit Navns Ære;
I al Verden, Du som over Himle høie
Din Lov kanst føie.

Af de unge og diende Børns Munde,
Fæste Du Din Lov, som ei gaaer til Grunde,
At Du kunde Dine Fjender beskjæmme,
Som Dig forglemme.

Thi jeg skal besee Dine Himle volde,
Dine Fingres Gjerninger mangefolde,
Maanen og Stjerner kostelig beredte,
Som Du bestedte.

O hvad kan et Menneske for Dig være,
At Du vil ihukomme ham med Ære?
Og et Menn'skes Barn, at Du ham besøger,
Storlig forøger?

Var han end lidt ringer end Englen' ere,
Kort forladt udi sin Fornedring here,
Kronet er han med Ære stor og Hæder
I alle Steder.

Dine Hænders Gjerninger ham betrode
Lagde ham alting gunstig under Fode,
Faar og Fæ samt de vilde Dyr og fede,
Stod ham tilrede.

Fuglene som sig udi Luften svinge,
Og i Busken grøn sødt og lifligt klinge,
Fisken' og alt det, som i Vandet vandrer,
Der sig forandrer.

Herre, vor Herre og Regenter kjære!
Hvor herlig og lovlig er Dit Navns Ære,
Over Land og Strand, udi Verden vide,
I alle Tide.

4) Den israelitiske Krigsbøn.

Herren vor Gud være Dig blid,
Vor naadig Konge og Herre,
Bønhøre Dig i Nødens Tid,
Dig Styrke og Mod beskjære,
Jacobs Guds Navn ophøie Dig,
Dig Hjelpen stor tilsende
Udaf sit hellige Himmerig,
Og styrke Dine Hænde
Af Zion uden Ende.

Din Tjenest' Gud være tækkelig,
Dit Offer vel til Nøie,
Et ydmygt Hjerte, uden Svig,
Kan ham til Naaden bøie.
Hvis godt Dit Hjerte peger paa,
Gud Fader Dig det give,
At Dine Anslag lykkelig gaae,
Dine Raad lyksalig blive
Mod Dine Uvenner stive.

I Hjelpen Din da ville vi
Os hierteligen fryde,
Og i vor Herre Guds Navn fri
En Stang med Fienden bryde;
Og reise vores Banner op,
Vor Fane dristig svinge,
Thi Du beskiærmer Sjæl og Krop,
La'er Kongens Raad gelinge,
Ham skjuler med Din Vinge.

Nu mærker jeg og klarlig seer,
At Herren kan bevare
Sin Salvede, ham haver kjær,
Og frelser aabenbare,

Ja hører vist hans Hjertens Bøn
Udaf sit hellige Sæde,
Hans høire Haand, vis, stærk og skjøn
Med Hjelpen er tilstede,
Thi ville vi os glæde.

Det skeer vel saa i Verden meest,
Dog det kan lidet baade,
Man ruster sig med Vogn og Hest;
Vil sig derpaa forlade.
Men vort Haab staaer til Herrens Navn,
Den mægtig' Stridens Herre,
At han skal tænde op sit Bann;
Sin Krigshær os beskjære;
Sit høie Navn til Ære.

See der, hvor styrte de for Fod,
Og udi Græsset bide,
Men vi befæst staae derimod,
Heelt uforsagte ride.
O Himmelkonge, staae os bi,
Frels os af denne Fare;
Af Hiertet Dig det bede vi,
Bønhør, og os bevare,
Hver Dag fra Fiendens Skare.

---

5) Den gode Hyrde.

Herren han er min Hyrde god,
Min Vogter og min Nærer,
Thi falder Alting mig til Fod,
Alt godt han mig beskjærer:
Mig skal ei fattes Sjælens Fød',

Ei heller mangle daglig Brød,
Vel mig for saadan Herre.

Som Hyrden driver sine Faar
Paa deilig Græsgang grønne,
Og fører dem til rindende Aaer,
Og til Vandstrømme skjønne:
Saa gjør min Hyrde Jesus Christ,
Han føder Sjæl og Legem vist,
Hvert faaer sin Mad og Drikke.

Om jeg faaer Lyst til verdslig Ting,
Min Sjæl skal Han omvende,
Og føre mig derfra omkring,
Selv tage mig ved Hænde,
Og lede mig al Fare fri
Paa Retviishedens trange Sti,
For sit Navns Skyld og Ære.

Hvad skulde jeg derfor frygte mig,
Mens Du har mig ved Hænde,
Og leder mig selv tryggelig,
Med hellig Ord og Aande?
Trods Modgang og al Verdsens Nød,
Trods Helved og den evige Død
Din Kjep og Stav mig trøster.

Du est min Vært, jeg er Din Gjæst,
Din Dug Du for mig breder,
Bespiser mig med Føden bedst,
Min Uven derved græder:
Du sparer ingen Salve god
Den flyder fra min Top til Fod,
Mit Bæger og gaaer over.

Jeg skal saa nyde mangeleed
Din Godhed her i Live,
Og Din store Barmhiertighed
Hos mig skal stedse blive:
Derpaa skal jeg evindelig
Boe i Dit Huus og Himmerig,
Ei Ende faae de Dage.

---

6) Æreporten.

Al Jorden Herrens er,
Med hvis den har og bær,
Og Jordens Kreds tillige,
Med Fattige og Rige,
Alt det som er at finde
Er hans, baade ude og inde.

Thi Han grundfæsted den
Paa Havet velbekænd,
Og hende stærk beredde
Paa Floderne de brede,
Hun staaer paa Havsens Bølger,
Dog de hende ei bortskyller.

Hvo skal den Ære naae
Paa Herrens Bjerg opgaae?
Hvo skal hans Borger være,
I Zion boe med Ære,
Den hellige Stad betræde,
Hvor Gud er selv tilstæde?

Den, som vel renset er
Udaf Misgjerninger,
Som elsker Gud sin Herre
Og flyer fremmed Lære,

Og svæ'r ei falskelige,
Sin Næste at besvige.

Han skal Velsignels faae
Af Herren, og skal naae
Retfærdighed og Ære,
Fra Salighedens Herre,
Gud skal af Naade give,
At han maa salig blive.

Saadan er deres Æt,
Som Gud adspørge ret,
Og Jacobs Ansigt søger
Udi de hellige Bøger,
At de maae Christum kjende,
I Troen, vel til Ende.

I Porte løfter op
Eders Overslag og Top,
Ophøies evig Døre,
Lad Ærens Drot det spørge,
At han derind kan komme
Med evig Gavn og Fromme.

Hvo er den Herre her
Som saadan Tittel bær?
Det er han, Stridens Herre,
Christus vor Frelser kjære,
Der Djævelen kan binde
Og Helved overvinde.

I Jordens Høvdinger,
I Herrens Portner' her,
Gjør Eders Ch rsdør høie,
Sig Kongeu ei skal bøie,

Og Eders Hjerter vide,
Lad Ærens Drot indride.]

Siig mig hvo Kongen er,
Som Ærens Krone bær?
Det er Christ, Stridens Herre,
Der Alting kan regjere,
Jesus er Ærens Konge,
Ham ære skal hver Tunge.

(Fortsættes.)

Republikken Andorra*)

Midt imellem Pyrenæerne, paa Grændsen af Catalonien, ligger den vilde og maleriske Dal Andorra, en lille Republik, der er stolt af den Frihed og Uafhængighed, den har bevaret igjennem Aarhundreder. Den gjør sig til af den Agtelse, der er viist dens Territorium under de forskjellige Stridigheder, der have fundet Sted imellem tvende mægtige Nationers Naboeprovindser, og sætter en Hæder i, altid at have skjænket alle Arter af Flygtninger et sikkert Tilflugtssted. Nogle kunne vel være tilboielige til at formode, at den skylder sin Ubetydelighed, eller maaskee Uvidenheden om dens Tilværelse denne Mangel paa Opmærksomhed; men det er naturligt, at de hoihjertede Andorraner ikke kunne nære en saadan Tanke.

*) Fra: „London Magazine“, Febr. 1827.

Saalidet ere de imidlertid bekjendte for deres Naboer, at mange have levet i flere Aar, med de selvsamme Bjerge for Øie, som danne deres Grændseskjel, uden endógsaa at have hørt saa meget, som Andorras Navn. Nogen Opmærksomhed vaktes imidlertid, da man, under den sidste franske Krig, hændelsesviis hørte tale om en neutral Stat, hvis Uafhængighed var bleven i lige Grad respecteret af begge de stridende Parter; og en kort Skizze af dens politiske Stilling og Bestyrelse blev offentligjort i Revue Encyclop. for Febr. 1823. Denne Beretning tog imidlertid blot Hensyn til dens Forfatning før den franske Revolution, og man antydede derhos, at den var undergaaet nogen Forandring, som en Følge af hiin Begivenhed. Min Nysgjerrighed var saaledes bleven vakt, og nogen Tid efter, da jeg netop befandt mig paa en Excursion over de østlige Pyrenæer, benyttede jeg mig af Leiligheden til at aflægge et Besøg i denne lykkelige Dal, hvor jeg tilbragte nogle Dage med Nydelsen af dens naturlige Skjønhed; men jeg var ikke mindre glad, da jeg vendte tilbage til Mont Louis, over igjen at befinde mig i et cultiveret Land.

Dalen Andorra er adskilt fra den franske Deel af Ariége ved Centralrækken af Pyrenæerne. En Mængde Bjergstromme løbe ned fra deres sneebedækte Toppe, og samle sig snart i 3 til 4 betydelige Stromme, som efterhaanden forene sig i een Flod, Embalire, og endelig falder ud i Segre ved La Seu de Urgel, omtrent ti Mile ovenfor Republikkens

Grændser. De dybe og snevre Dale, som dannes af disse Fjeldstromme, og de mellemløbende Bjerge danne denne lille Stats Territorium. Grændselinien ligger derfor paa alle Sider langs med høie Klipperækkers Centrum, alene afbrudt af den snevre Kløft, hvorigjennem Embalire-Floden styrter sig, og saaledes ligesom danner en Adgangsport til Republikken. Mod Frankrige og Aragonien danne talrige Bjergveie, som her kaldes Ports, en Forbindelse med de tilgrændsende Dale Caroll, Ax, Vicdessos, Siguer &c. og nogle af dem blive om Sommeren hyppigt benyttede. Om Vintermaanederne gjør Sneen dem utilgjængelige, og da er den snevre Sti, som slynger sig langs med Embalires steile Bredder, ved Foden af høie, overhængende Klipper, den eneste Vei, man kan passere til Byen og Staden Andorra.

Før den franske Revolution, siges Justitien der at have været udøvet af tvende Viguiers, af hvilke den ene blev udnævnt af Kongen af Frankrig, den anden af Bisskoppen af Urgel, uden Appel i Criminalsager, og i andre Sager med Appel til den Magt, der havde udnævnt Viguieren. Politiebestyrelsen var i hver af Republikkens 6 Menigheder*) i tvende Konsulers

*) Disse Menigheder ere: Canillo, Encamp, Ordino, la Massara, Andorra-la-Vieia og St. Julia, der alle ere meget betydelige Landsbyer, men foruden hvilke der er et stort Antal mindre Landsbyer, hvilket Navn gives enhver Gruppe af et Dusin eller flere Huse, der ligge samlede omkring

Hænder, der bleve udnævnte af det almindelige Statsraad, og en Tribut af 30 til 40 Louisd'orer blev afvexlende erlagt til Biskoppen af Urgel og til Grevskabet Foix. Men i den franske Revolutionstid tilintetgjortes alle disse Former, som smagende af Feudalitet, og om de nogensinde have været saa regelmæssig organiserede, saa er der fortiden intet tilbage deraf. Der existerer vel endnu et almindeligt Raad i Dalen, bestaaende af 24 Medlemmer, som det er beskrevet i ovennævnte Tidsskrivt', og det samles muligt endnu ved overordentlige Leiligheder; men disse indtræffe vist meget sjeldent; thi de af Beboerne, som jeg spurgte derom, kjendte intet dertil. Da jeg spurgte, hvem der var deres Gouverneur, pegede de paa Frihedstræet, som hæver sin høie Top i Midten af hver Landsbye, og sagde, de vare frie, ingen Mand havde Ret til at controllere deres Handlinger. „Vi betale ingen Skatter, vi ere ikke plagede af Gensd'armes, grønne Kjoler eller Rats de cave*) vi behøve ikke noget Pas, for at forlade vort Land, vi blive gunstig modtagne af vore

et Frihedstræe. Der ere ogsaa talrige enkelte Gaarde, hvor Dalene ere saa brede, at de tillade Beboelse.

*) Grønne Kjoler og Rats de cave. Disse ere de Ogenavne, som i det sydlige Frankrige gives Toldbetjentene, hvis Uniformer ere grønne, og Tilsynsmændene med les Droits reunis, eller Accisen paa spirituøse Drikke.

Naboer, der ikke tør vove at betræde vort Territorium uden vor Tilladelse, selv ikke for at forfølge Forbrydere og Fredløse. Vi beskytte alle dem, der søge Tilflugtssted iblandt os, og vor Dal indeholder i nærværende Dieblik en stor Mængde Spaniere, der have taget Flugten for Ferdinands Tyrannie." — „Men naar Forbrydelser begaaes paa Eders Territorium, naar I komme i Trætte med hinanden indbyrdes, hvem skiller Eder da imellem?" — „El Senor Rector." — „Og hvis to Landsbyer, hver med sin Sognepræst, kom i Kiv med hinanden, hvad gjøre I da?" — De syntes ikke at erkjende Muligheden heraf, men min Veiviser gav mig et Vink om, at de slaaes indtil det er forbi. Og der var intet i Beboernes almindelige Udseende, eller i et Par Smaabegivenheder, hvortil jeg var Dievidne, der kunde tjene til at modsige denne Forklaring.

Det synes, at disse Sognepræster ere de virkelige Gouverneurer. Noget mindre uvidende end deres Menighed, have de netop Fornuft nok til at opretholde hiin overtroiske Ærefrygt for Præstestanden, som betrygger en blind Tro paa deres Lærdomme, og en passiv Lydighed mod deres Magtsprog. De ere alle i en vis Grad afhængige af Biskoppen af Urgel; og forsaavidt de ere tilbøielige til at udføre hans Villie, staae de under hans Herredømme; men hans Indflydelse er virkelig kun liden, og vilde maaskee aldeles blive tilintetgjort, hvis han forsøgte paa at modsige sine Underordnede. Der existerer ogsaa en Viguier, der boer i Hovedstaden, hvor han

har mindre at gjøre end en fransk Maire de village, og er sandsynligviis ligesaa ofte fraværende paa Smugler-Expeditioner, som nogen af de andre Indvaanere. For nogle Aar siden blev der sendt en Deputation til den franske Indenrigsminister, for at bede om hans Stadfæstelse af denne Øvrigheds-Persons Ansættelse. Ministeren, der aldrig havde hørt tale om den Nation, som sendte disse Ambassadeurer, henvendte sig til Collegiet for de udenlandske Affairer, der kjendte ligesaa lidt til Sagen; saa at de, efter at have paa Kortet overbeviist sig om dens Tilværelse, maatte vende op og ned paa deres gamle Archiver, og nu opdagede de endelig deres Krav paa denne Souverainetetsret, og stadfæstede Viguieren i sit Embede.

Det kan synes en forunderlig Omstændighed, at denne tilsyneladende rige og folkerige Dal, efter saa mange Krige imellem tvende Naboe-Nationer, efter saa mange hyppige og blodige Stridigheder, om forholdsmæssig ubetydelige Dele af Territoriet, skulde have undgaaet at blive bemægtiget af en af de rivaliserende Magter, naar tilsidst deres gjensidige Grændser bleve bestemte og definitivt afstukne. Sagen forklares saaledes af Indvaanerne. Planen til Republikken, sige de, lagdes af en Erkebiskop, der var almægtig i Roussillon under Demarcations-Tiden i Ludvig den 14des Regjering. Hans Hensigt var at opmuntre Contrabandhandlen, da han følte en særegen Hengivenhed for Smuglere. Han var overbeviist om, at de i Almindelighed vare meget

nyttige Medlemmer af Selskabet, og især deleshed velgjørende for hans egen Sognemenighed, hvorom hans Privatkasses blomstrende Tilstand afgav et utvetydigt Vidnesbyrd. Hans Hjerte smeltede af Medlidenhed, ved Tanken om de talrige Strabadser og Gjenvordigheder, for hvilke denne fortræffelige Menneskeklasse overalt var udsat, under de Forfølgelser fra det ene Sted til det andet, som de maatte lide af de ubarmhjertige Grønkjoler, og han ansaae det, af christelig Menneskekjærlighed og Taknemmelighed for sin Pligt, nu da han havde saa god Leilighed dertil, at forskaffe dem et Asyl, hvor de kunde være sikkre for Forfølgelser. Han udvalgte derfor Andorra-Dalen, hvis Beliggenhed aldeles egnede sig for Hensigten, og traf, som en yderligere Opmuntring til Handelen, en Mængde andre sindrige Foranstaltninger, hvorved neutrale Veie og andre slige beqvemme Paaskud, ved Leilighed kunde frelse dem for Mulkt eller Fængsling. Saaledes er Historien, som den blev mig fortalt: om de Virkninger, man nu kan iagttage, virkelig skyldes hans Klogt, eller om Historien er bleven opfunden, for at tjene til Undskyldning for Kjendsgjerningerne, er mere end jeg for Øieblikket kan afgjøre; men den er meget sandsynlig.

Smuglerie er vistnok deres Hovedbeskjæftigelse, og næsten deres eneste Erhvervgreen, foruden Faare- og Qvægavl, som deres Lands Natur tilstæder. Deres steile Bjerge, der hæve sig det ene over det andet, indtil en Høide af 10 til 11000 Fod over Havets Overflade, og ere beklædte med Skove af Fyr og Bøg.

eller med frodige Sommergræsgange, aftage sydpaa saaledes i Hoide, at de næsten gaae lige ned til de spanske Sletter. Ved denne umaadelige Skraaning i den korte Afstand af 40 engelske Mile ere Bjergsiderne altfor steile til at tillade Dyrkning, i det mindste naar denne udkræver mere Arbeide og Besværlighed end Andorranerne ere villige til at underkaste sig. Disse haardføre, men lade Mennesker, kunne aldrig bringes til at efterligne deres nordlige Naboers standhaftige Virksomhed, hvormed de vide at bedække enhver Plet Land, hvor den Arbeidende kan vinde Fodfæste, med Kornmarker eller Enge, som kunne sættes under Vand, ja hvormed de søge Adgang til at afmeie de Marker, der ellers vilde være utilgjængelige, ved Hjelp af et Reeb, som de binde om Livet. Andorranerne ere ikke saa arbeidsomme, de maae have en riig Høst med liden Anstrængelse, ellers bryde de sig aldeles ikke om nogen Høst. Naar de saae deres Sæd, overstryge de blat med deres Araïro (i Navn og i Form Romernes Aratrum) de smaae Sletter, som begrændse Embalire-Floden, eller andre i deres dybe Dale. Stolende paa Solens Varme, de hyppige Regnskyl og Riigdommen af det Jorddynd, der skylles ned fra de overhængende Skove, overlade de til Naturen at frembringe hvad den finder for godt. Høiere oppe i Dalen, hvor Dyrkningen af Korn vilde være forbunden med større Vanskelighed, indskrænker deres hele Markarbeide sig til at styre Løbet af nogle af de mindre Fjeldstrømme, saaledes at de kunne vande deres Enge; men her overlade de igjen Resten til Natu-

ten; de større Buskplanter og nogle andre skadelige Væxter, der ere saa almindelige iblandt disse Bjerge, faae Lov til at overgroe de kjælne, men mere nyttige Græsarter. Den større Deel af Territoriummet bestaaer af Græsgange, hvilke de benytte til Sommerfodring for saa mange Faar eller Geder, som de om Vinteren kunne underholde i de lavere Dele af Dalene. De øvrige Bjergstrækninger, især dem, som grændse til det franske Territorium, udleie de i Sommermaanederne, og den Leie, som de deraf inddrage, er tilstrækkelig til at bestride alle de Byrder, der maatte hvile paa de forskjellige Menigheder. Deres Skove er ikke af stor Værdie, paa Grund af de Vanskeligheder, det medfører at transportere Tømmeret. Nogle Jernminer bearbeides ogsaa i Nærheden af Soulane eller Ariege-Passet; men deres Udbytte er for Tiden kun af meget ringe Vigtighed. Dalen er imidlertid folkerig, og i Sammenligning med det Indre af Catalonien er den riig. Den vide Udstrækning, i hvilken Contraband-Handelen imellem Frankrig og Spanien drives, er ei alene tilstrækkelig til deres Underhold; men sætter dem endogsaa istand til, under deres Fraværelse, at indkalde Arbeidsfolk fra Ariege-Departementet, for at besørge deres ringe Høst, og for at samle den Fourage, som de behøve til deres Muulæslers Vinterfodring. Til disse Smugler-Expeditioner anvendes Andorranerne i Almindelighed af franske Kjøbmænd i Caroll Dalen, som derved vide at opdynge en betydelig Formue, uagtet de hyppige Confiscationer af Toldbetjentene, af hvilke

der findes ikke mindre end 6 Brigader i denne Dal. Paa den spanske Side ere Hovedoplagene Puycerda og la Seu de Urgel, skjøndt Andorranerne ofte udleie sig og deres Muulæsler til langt fjernere Expeditioner. De indsmuglede Artikler synes ikke at være af saa megen Værdie som man vel kunde formode. Papiir, Klude, Muulæsler og nogle faa franske Manufacturvare borttuskes for spanske Piastre og smaae Qvantiteter af Chokolade, Tobak, Kork ꝛc. saavel som røde Huer ꝛc. til Bønderne i Roussillon. En stor Mængde Igler samles ogsaa i Moserne, paa Spaniens sydøstlige Kyst, og indføres i Frankrig, over de pyrenæiske Passe. Den ulovlige Handel med Spirituosa, der er saa almindelig i alle Lande, drives ogsaa i en forholdsmæssig Grad, langsmed denne Grændse.

Andorranerne have ingen Idee om nogen af Livets almindelige Beqvemmeligheder. Intet kan være sørgeligere end deres Landsbyers ydre Udseende, med mindre det skulde være deres Huses indvendige Beskaffenhed. Da de hverken have Lastvogne eller Kjøretøi med Hjul af noget Slags, behøve de ikke bredere Gader, end at tvende bepakkede Muler kunde passere forbi hinanden. Langsmed disse krumme, steile og stenede Gyder, ligge deres Huse samlede i uregelmæssige Grupper, og hæve sig, det ene over det andet, ved Foden af Bjergene, saaledes beliggende, at Muulæslerne ofte, for at naae deres Stalde, maae kravle op ad en lang Trappe af plumpe Trin, der er udhugget i Klippen. Husenes Farve er lige-

saa sørgelig som de omgivende Fjeldskrænters eller den mørke Epheus, som overskygger deres Fod. Indvendig forledte den eensformige mørke Farve baade af Murene og af Loftet, mig til at troe, at det havde været Skik at male dem med denne Couleur; men ved nærmere Undersøgelse fandt jeg, at det var en Virkning af Fyrretræesrøgen, som man hyppigere lader søger sin Udvei gjennem Døren eller Vinduer, end gjennem Skorstenen. Om Vinteren forøges denne Røg meget, da Fyrretræet ligesaavel tjener dem til Lysning, som til Brændsel; Lys og Olie finde sjeldent Indgang her. Glas er en Beqvemmelighed, der er aldeles ubekjendt i denne Republik. De Huller, som føre Navn af Vinduer, lukkes om Natten med Træskodder, som, da de aldrig ere malede, vise Kjendetegn paa gradviis Brøstfældighed, længe førend nogen Reparation ansees fornøden. Hvidtning er ikke meget mere almindelig end Malning; jeg har kun seet to hvidtede Huse i Republikkens Hovedstad, og jeg mindes ikke at have seet nogen i de andre Landsbyer.

I et saadant Land kan man ikke vente, at Reisende skulde nyde nogen høi Grad af Beqvemmelighed. Før jeg besøgte Dalen, havde jeg hørt tale om dens Mangler, og taget mine Forholdsregler derefter; og dog var det en stor Trøst for mig, da jeg igjen var kommen over dens Grændse. Ved min første Ankomst til Andorra blev jeg ført hen til hvad man sagde at være den bedste Oustal, som Ethymologisterne kan kalde et Hôtel, men som den erfarne

Reisende maa oversætte ved et Skuur. Min Veiviser standsede udenfor en Ladedør, igjennem hvis Sprækker jeg kunde opdage en Rok og en Krybbe, og nogle store Læder-Viinflasker, det eneste Tegn paa at det var et offentlig Beværtningssted. Intet venligt Skildt gav noget Haab om, at det Indre af Huset kunde være behageligere end det Ydre synes at vise. Jeg vidste, at jeg ei længer kunde vente de Yttringer af Liberalitet, der paa en saa pompeus Maade bebudes af franske Kroholdere, som donnent à boire et à manger; men jeg søgte forgjæves at finde den sikkrere og venligere Tilkjendegivelse i: „Ici on loge à pied et à cheval." Ikke en forfalden Skjænk kunde jeg opdage, der kunde vidne om Salget af Forfriskninger; selv ikke den travle Værtinde, der i afliggende Landsbyer altid er færdig til at adspørge, om ei at hilse usædvanlige Gjæster. — Caou ya (hvem er der) og Ya pas dequi, (er der Ingen) var bleven gjentaget, med mangt et lydeligt Slag paa Døren; da endelig en gammel Kone lod sig see, men med det uvelkomne Budskab, at vi maatte gaae og søge et andet Logis, da hendes syge Mand laae i den eneste Seng hun havde.

I den næstbedste og eneste resterende Kro (næstbedst af Renommee, men uden nogen Forskjel i Udseende) havde jeg bedre Held. I dette Huus var der to Senge, af hvilke den ene benyttedes af Familien, og den anden, paa Loftet, blev tilbuden mig. Den nederste Deel af Huset bestod af en Stald, Kjelder eller Spisekammer; det vilde være vanskeligt at sige

hvad man skulde kalde det, eller om man skulde betragte det som eet Værelse eller tre. Den første Etage indeholdt Kjøkkenet, paa hvis Gulv ariegeske Høstfolk laae udstrakte og snorkede deres Siesta. I et Hjørne var en Alkove, eller et Sengeskab, som var Familiens Leie, hvor et stakkels Barn laae og sprællede, for at befrie sine Lemmer for det omviklede Svøb, medens dets ældre Broder skraalte paa — Mad. Paa den modsatte Side var Arnestedet, indesluttet af et hoit Træskillerum, med Skorstenen i Midten og Træbænke rundt om. Her vare Værtinden og hendes Pige sysselsatte med at lave en Æggekage, hvis Damp, i Forening med den tykke Røg, efterat have circuleret over det hele Huus, fandt sin Udgang — ikke gjennem den tragtformede Skorsteen, der til denne Hensigt var sat næsten over Ildstedet — men af Dørre og Vinduer. Iblandt dette Værelses øvrige Beboere vare et Par halv forhungrede Katte, der listede sig om, for at stjæle hvad de kunde faae fat paa; Høstfolkenes Hunde sov ved Siden af deres Herrer, og hist og her spadserede en Hane eller en Høne omkring, og pillede Krummer op. Da den første Bevægelse, som min Ankomst voldte, havde sat sig, blev jeg ført op paa mit Sovekammer, et stort Loft, uden Vinduer eller Ildsted; men vel forsynet med Lys og Luft igjennem Taghullerne, og med Kjøkkenrøg igjennem Gulvsprækkerne. Her var et kort Sengested, hvorpaa der laae en Straaesæk, og det andorraiske Surrogat for Lagener og Sengeteppe — en stor Sæk af uberedt Faareskind, hvorpaa Ulden vendte ind ad. De rige Kjøbstedboere

bortslumre ofte Dagens Strabadser i disse stærktduftende Senge; undertiden ligge to til tre i samme Seng, uden at regne Myriader af mindre Sengekammerater, hvis Nærværelse de slet ikke mærke. Tyendet og de fattigere Bønder strække sig, naar de have fulgt deres Muler til Stalden, paa det Straae, de have knebet fra Strøelsen, eller lægge sig, indsvøbte i deres store Uldkapper, paa en Bænk, et Bord, eller Kjøkkengulvet.

De Fødemidler, jeg kunde erholde, vare ikke mere forfinede end de øvrige Beqvemmeligheder, men i saa Henseende fortalte man mig, at jeg besøgte Dalen paa en ulykkelig Tid. Mændene vare alle ude paa forskjellige Expeditioner; Fruentimmerne havde nok at gjøre med Høstfolkene; der blev derfor intet slagtet; det varme Veir havde desuden varet i nogen Tid, og Alt var fortæret eller gjort ubrugeligt. Ostene vare alle levende; selv Melk var vanskelig at faae, da kun faa af Kidene vare tagne fra Moderen. Jeg blev nødt til at tage min Tilflugt til hvad jeg havde bragt med mig, hvortil dog blev føiet en ung Geed, som ofredes under den udtrykkelige Betingelse, at jeg skulde kjøbe hele Dyret; nogle faa Skiver Flesk, og det eneste Stykke hvidt Brød, Byen Andorra kunde tilveiebringe. De Indfødte leve fornemmelig af Rugbrød, Rostes (stegt Flesk), og en Suppe, der i Almindelighed laves ved at koge noget fedt, salt Flesk og et Par Løg i en stor Kjedel Vand, og helde dette over et Fad fuldt af smaatskaaren Rugbrød. Om Vinteren skulle de leve meget bedre, og spise

baade Oxe- og Bedekjød, tilligemed Pølse, og paa anden Maade tilberedet Svinekjød. Vildt, som Harer, Agerhøns, Urhøns rc., er paa ingen Maade usædvanligt; men paa den Tid vi vare der, havde Bønderne altfor travlt til at kunne skyde.

Under mit korte Ophold iblandt disse Republikanere, havde jeg ikke tilstrækkelig Leilighed til at danne noget rigtigt Begreb om deres Moralitet. De staae vistnok ikke i det allerbedste Rygte, og man fraraadede mig paa det ivrigste, at vove mig ned i denne Hule af fredløse Forbrydere og Tyve, uden at være vel forsynet med Pistoler og andre Vaaben. Dog følte jeg aldrig den mindste Urolighed, ved at have forsømt disse Forsigtighedsregler. Jeg vidste, at om ogsaa Dalen ved adskillige Leiligheder havde tjent til et temporairt Tilflugtssted for Forbrydere, saa kunde dette nu ikke være Tilfældet, da Spanien ydede dem en lignende Beskyttelse for Retfærdighedens hævnende Sværd, og en videre Mark for deres fremtidige Foretagender; og hvad hine politiske Flygtninger angaae, der søgte at undvige Ferdinand og hans Inqvisitorer, da vare disse ikke af en saadan Natur, at de kunde indgyde en Reisende Frygt. Mine gode Værtinder gjorde det til en Regel at beskatte mig i modsat Forhold til mine Beqvemmeligheder; og mine Veivisere viste sig mere ivrige for deres Betaling, end for Opfyldelsen af enhver anden Artikel i vor Overeenskomst; men jeg havde været altfor længe bekjendt med Bønderne i

Languedoc og Roussillon til at jeg skulde blive sat i Frygt ved noget saadant Bedragersystem.

I andre Henseender fandt jeg Mændene høflige og opmærksomme, og Fruentimmerne ogsaa saameget, som det lod sig forene med deres paatrængende Nysgjerrighed. Alle ere overordentlig overtroiske, og holde sig paa det nøieste til Gudsdyrkelsens ydre Former, i det de med megen Andagt knæle eller korse sig for ethvert Mariebillede, de møde, læse et Ave Marie paa ethvert Sted, hvor det Skuur, som omgiver Billedet, hædres med Navn af et Capel; men ingen af dem kjende meget til den Religion, hvortil de bekjende sig, med Undtagelse af, at den medfører ubetinget Lydighed imod deres Præster. Deres Uvidenhed ved alle Leiligheder er utrolig, faa af dem kunne læse eller skrive, og det er et Spørgsmaal om nogen af dem kunne det; meget faa af dem kunne tale Fransk eller Spansk, uagtet deres Samqvem med disse to Nationer. Deres Sprog er det cataloniske, noget modificeret ved Naboeskabet, med den cataloniske Patois. Det er en haardt lydende Dialect, der staaer langt under den languedocske, endskjøndt den ligner denne sidste i mange Henseender. Deres Klædedragt og Sæder ere aldeles cataloniske, og ingen af Delene ere forbedrede ved den Omslakken, og det uafhængige Liv de føre.

Cantate,

til Indvielsen af det under Hans Majestæt Kong Frederik den Sjette gjenoprettede Sorøe Academie*).

Løft dig, vor Hoisang, paa Vingen af Toner!
Flyv over Søe, over Skovenes Kroner!
Sving dig fra Jordens omskiftende Skygger!
Hæv dig til ham, som for Evighed bygger!
Hæv dig til Gud!
Du, som lod Verden af Chaos oprinde!
Du, som i Luer og stormende Vinde
Sendte os vældige Bud!
Du kun er den, som for Evighed bygger:
Menneskeværker i Jorderigs Skygger
Slettes som Skyggeværk ud.
Bygger ei Du, naar det Faldne gjenhæves
Menneskehænder dog bygge forgjæves —
Styrk Du vor Gjerning, o Gud!

Her stod fordum Mure til Guds Ære:
Her i Cellen fromme Brødre sad;
Atter Engle til Guds Throne bære
Andagtsbønnen, de Henfarne bad:
Atter hæver sig fra Klostergraven,
Der hvor Axel stod med Bispestaven,
Hoitidshymnen over Skov og Søe.
Du, som er i Evighed den samme,
Du ei slukte Aandens rene Flamme,
Lod den i Aarhundreder ei døe.

---

*) Afsjungen ved Festen den 21de Mai 1827; Musiken af Hr. Musiklærer Pedersen.

Aandens Flamme ei udslukkes
Hvor de gamle Mure brast;
Tempeldøren ei tillukkes,
Gamle Hjørnesteen stod fast.
Danmarks Konger trøstig byggede
Paa den store Hjørnesteen,
Og i Kirkens Lye omskygged
Vidskabs Haller Fædres Been.

Her Anden Fredriks Grundværk stod
Ved Helligdommens Side;
Herfra udgik med Aand og Mod
Dansk Ungdomskraft saa vide.
Her Fjerde Christians-Heltehaand
Paa Værket Kronen satte;
Her lærte kjæk den danske Aand
Medfødte Kraft at fatte.
Her femte Fredriks Viisdomsbud
Den Fugl til Liv gjenvakte,
Som, hvergang den paany fløi ud
Et Himmelfrøe hjembragte.
Dens Fjædre smykket blev med Guld
Af Store og af Vise,
Og Røst den fik, heelt underfuld,
De Ædles Navn at prise.
Den priste Helt og Bisp og Drot,
Den Viddets Skjald ei glemte,
Som drev med aandløs Lærdom Spot,
Men Guld til Viisdom gjemte.
Og Phoenix nævnet blev i Nord
Den Fugl med Guldfjær-Ringen;
Med Sollys-Krandsen, ørnestor,
Den løfted Purpurvingen.
Den fløi mod Sky med Liv og Lyst,

Hvor ofte end den daled;
Den høit med danske Aanders Røst
Til fjerne Slægter taled.
Og see hvad Fædres Aand formaaer,
Tro's Tid og Storm og Flamme!
Af Asken brændte Fugl opstaaer
Af gamle Phoenixstamme.
End lever **Fjerde Christians** Aand
I Axels Klosterskygger;
Her **Sjette Fredriks** ædle Haand
Paa Fædres Grundvold bygger.

Fromme Siæle! Ædle, som henfore!
Kongeaander, høie, store!
I, som fordum stod, hvor vi nu staae!
I, som bygged trøstig paa Guds Naade!
I, som haabed fromt og freidigt saaede
Til den Høst, som andre Slægter saae!
Seer nu atter hid fra oven!
Skuer atter kjærlig ned til Skoven,
Hvor de gamle Haller stod!
Ei i Gruus de ligge øde;
Atter lever gjenfødt her det Døde —
Priser Gud med os for Fredegod!

Din er Magten, store Gud!
Din er Æren, Kongers Fader!
Aanden, som fra Dig gik ud,
Ei den gamle Slægt forlader;
Høimods Aander sendte Du
Til at bære Danmarks Krone;
Du velsigned Folk og Throne,
Kom Din Salvede ihu.

Han mod dunkle Himmel Øiet hæved;
Men i Skye Guds Engel svæved.
Hellig Palme vifted i dens Haand.
Flammer hvirvled og Orkaner bruste;
Men hvad dunkle Magter knuste,
Reiste mægtig Kjærlighedens Aand.

Velsignet den være den Kjærligheds Aand,
Som svæver om Folk og om Land og Throne!
Velsignet den Kraft, som med evige Baand
Bandt Dannemarks Hjerter til Skjoldungers Krone!
Velsignet den Tro, som i Fædrenes Spor,
Fuldender de Herliges Idræt i Nord!
Velsignet det Minde, der reiste sig her
Blandt Minder om Fædrenes Færd!
Knejs høit over Skoven
Og speil Dig i Voven,
Du Vidne om Skjoldungers Tid!
Som **Frederiks** Minde,
Mens Secler hensvinde,
Lys herlig fra fjerneste Tid!
Men Du, som alene
Kan Liv kalde frem mellem Stene!
Du Store, Du Høie,
For hvem sig Cherubverne bøie!
Velsign hvad her reistes af Menneskehaand,
Giv Liv og giv Styrke, giv Lys og giv Aand!
Lad Dage, som svinde,
Udraabe til dem, som oprinde:
Vort Lys var et Glimt af Guds Herligheds Glands,
Priis Herren! al Ære er hans.

B. S. Ingemann.

Et Besøg i Damiette.*)

(Som bekjendt har Baron Minutoli udgivet et, med megen Flid udarbeidet Pragtværk over Ægypten. Ved Siden af dette fortjene ogsaa hans medreisende Huustroes „Erindringer" en Plads. Disses Hovedinteresse bestaae imidlertid ikke i detaillerede Efterretning om Ægyptens Antiqviteter; men i de personlige Hændelser, der have mødt Forfatterinden, og ved hvis Beskrivelse hun har vidst at give sit lille Værk Forskjellighed og et romantisk Anstrøg. Blandt disse torde hendes Beskrivelse over hendes Landing i Damiette og de Reisendes Modtagelse i en levantisk Grækers, Herr Fakers Bolig, være en af de interessanteste, og vi hidsætte den her, som en livlig Skildring af Nutidens ægyptiske Sæder.)

Jeg forlod Baaden, og traadte ind i en stor Salon i Husets underste Etage, der var brolagt med Muurstene, og hvis Ornamenter vare efter den byzantinske Mode. Den var meget høi, og havde intet andet Loft end et Gitter, hvorover en uhyre stor Viinranke udstrakte sine Grene og sit Løvværk. Lykkelige Klima! hvor et saadant Tag afgiver tilstrækkeligt Læ for Veirligets Virkninger. Jeg gik igjennem tvende Rækker af Tjenere og Slaver, der viste den dybeste Ærbødighed; men jeg bemærkede snart, at disse Agtelsestegn mindre gjaldt mig, end Husets Herre, der, da han saae mig komme ind, reiste sig, og kom mig imode. Han var omtrent 50 Aar gammel, hans

*) Fra „Recollections of Egypt. By the Baroness von Minutoli", London 1827.

Udseende var værdigt, og stræng Alvor udtalde sig af hans Væsen; han bar orientalsk Dragt: en viid Silkekjortel, Turban og et Casimirs Skjærf. Uagtet hans hoflige og artige Adfærd og min Verdenskundskab, kunde jeg dog ikke undertrykke en vis Tvang og Forlegenhed i hans Nærværelse. I Europa ere Fruentimmerne saa vante til Mændenes Opmærksomhed, og endogsaa deres Agtelse og Beundring, at en mere kold og tilbageholdende Modtagelse let lader dem befrygte, at deres Nærværelse ikke er behagelig. Dette var imidlertid ikke Tilfældet med Herr Basil Faker; thi jeg havde siden Leilighed til at bemærke, at denne formelle Alvorlighed altid hersker i Østen, naar man modtager eller aflægger Besøg, selv imellem de nærmeste Slægtninger. Herr Basil Faker er født i Levanten, og bekjender sig til den græske Religion; han er en Mand af Lærdom og erkjendt Fortjeneste, og har endogsaa oversat paa Italiensk adskillige af de meest agtede arabiske Autorer. Efter de sædvanlige Complimenter, førte han mig ind i et Kabinet, der stødte til en Salon, som var elegant smykket med Drapperier af indiansk Musselin; Gulvet var bedækket med et persisk Teppe, medens der rundt om hele Værelset løb en bred, meget lav Divan, der, paa orientalsk Viis, var det eneste Bohave. Alle Tjenerne fulgte os derind, og ordnede sig i tvende Rækker foran deres Herre, med Øinene fæstede paa ham, og rede til at opfylde det mindste Vink. Efterat have hvilet nogle Øieblikke, indbød han mig at gaae over i det for mig bestemte Værelse, der var i et Slags Pavillon, som ved

en Hauge var adskilt fra Hovedbygningen; den var bestemt til Secretairernes og det mandlige Tyendes Opholdsted, og tjente tillige til Consulens Levers og private Audiencer. Jeg gik under en Lovgang af Caprifolier og Jasmin, som udstrakte sig fra den ene Ende af Haugen til den anden, og jeg saae hele Floras pragtfulde og forskjelligt smykkede Kongerige blomstre omkring mig, som Gudinden her syntes at have taget under sin egen fortrinlige Opsigt. Det var i Sandhed et fortryllende Sted, beskygget af Myrther, uhyre store Rosen-Laurer, Figentræer, Orangetræer i fuld Blomster, Gummitræer med deres fine Lov, og hvis Blomster udbredte en behagelig Vellugt. Jeg betragtede derpaa den Bygning, hvori jeg skulde indtræde, og som Herr Faker nylig havde ladet bygge paa europæisk Maade. De mange med Gitter forsynede Vinduer, gav det udvendig fra Udseende af et overmaade stort Fuglebuur. Det indvendige svarede imidlertid til det Mønster, det var bestemt at følge, og med Undtagelse af en meget snever Trappe, hvor to Personer neppe kunde gaae ved Siden af hinanden, var det Hele særdeles vel ordnet. Et langt Gallerie, der var aabent paa den Side, der vendte ud mod Landet, ligesom Meieriegaardene i Canton Bern, forenede de tvende Floie af Bygningen. Hvor ofte har jeg ikke fra dette Gallerie beundret det prægtige Syn af den nedgaaende Soel, som, efterat have udgydt en Lysstrom over Jorden, tilsidst forsvandt bag en Lund af Palmetræer, og forgyldte Horizonten og Træernes Toppe med ty-

finde Straaler. Jeg blev, ved at træde ind i mit Værelse, behageligt overrasket ved at finde det smukt meubleret, endog med Stole og Borde, hvilket er meget usædvanligt i dette Land. Der var en stor Mængde Vinduer, i tvende Rækker, det ene over det andet, jeg talte 18. Kort efter underrettede man mig om, at Konsulens Kone bad om Tilladelse at gjøre mig et Besøg, og jeg var allerede ifærd med at komme hende i Forkjøbet, da man sagde mig, at det vilde være en Overtrædelse af den gjængse Landskik, hvis jeg ikke oppebiede hende i mit eget Værelse. Den orientalske Maade at aflægge den første Visit til Fremmede, har i mine Tanker noget venligt og gjæstfrit ved sig, som gjenkalder i vor Erindring den lykkelige patriarkalske Tidsalder, da enhver Fremmed blev hilst som en Ven og en Broder. Da man havde forsikkret hende om, at jeg var alene, thi hun lod sig først efter længere Tids Forløb see i min Mands Nærværelse, traadte hun ind, ledsaget af 5 til 6 andre Damer. Omendskjøndt denne pompeuse Indtrædelse kunde have erindret mig om Gudinden Calypso, omgivet af sine Nympher, vilde hendes Ledsagerinders stygge Udseende ikke tillade min Indbildningskraft at tage denne poetiske Flugt.

Da de alle havde sat sig, vovede jeg at aabne en Samtale; men ulykkeligviis forstod ikke en af Damerne Italiensk, og den Fremgang, jeg havde gjort i det arabiske Sprog, strakte sig ikke langt over „sabalcher" og „salamat." Vi saae os derfor satte i den Nødvendighed at føre Samtalen ved Pantomi-

mer; vi begyndte at betragte hinanden med gjensidig Nysgjerrighed, og i ægte qvindelig Aand at analysere hinandens Toilet. Min Værtindes overgik i Rigdom og Pragt Alt hvad jeg nogensinde havde seet. Hendes Underkjole var af rigt indisk Stof med Guldstriber; hendes vide Robe af grønt Fløiel, smukt broderet med Guld; den var, som hun gav mig at forstaae, forfærdiget i Constantinopel; den var aaben foran, og viste hendes Underkjole, og Musselins Pantalons, der ligeledes vare indvirkede med Guld og faldt ned over hendes smaae Fødder, som vare aldeles blottede, med Undtagelse af en Guldring om Vristen. Hun bar ingen Chemise, hendes Hals var bedækket med et tyndt Silkestof, der var saa gjennemsigtigt, at det viste den hele Contur. Saavidt var alting godt; men det var umueligt at see hendes Hoved uden at frygte for at hun skulde synke sammen under Vægten af sin groteske Hovedpynt. Hun havde belæsset sin Turban med Musselinsbaand af alle Farver og en uhyre Mængde Blomster, blandede med Diamanter og Flitterværk, som gav hende Udseende af en vandrende Modeboutik. Et langt Slør af indisk Musselin, bestrøet med Flitterstads, var fæstet oven paa alt dette, og skjulte en Mængde særdeles smaae Krøller af Haar og sort Silke, som fra Nakken hang ned til hendes Livstykke, og hvortil der var fæstet en stor Mængde smaae Guldmynter, der ved den mindste Bevægelse med Hovedet ranglede ligesom Bjelder. Hun var af Statur under Middelhøiden og havde den Embon-

point, der skatteres saa høit i Orienten. Hendes Ansigtsfarve havde vedligeholdt sin Klarhed; men hun forhøiede sine Yndigheder ved en tyk rød Sminke paa Kinderne, en sort Sminke paa Oienbrynene og Oienlaagene, og en Kolorit af Orangefarve paa sine Negle og den flade Haand, og paa Saallerne og Neglene af hendes Fødder. Fruentimmerne i Orienten betjene sig meget af denne Farve, som de erholde af et Træ, der kaldes Henné-Træet. Mad. Faker er født i Syrien; hendes Ansigtstræk, som kunde kaldes regelmæssige, tilkjendegive hendes Hjertes Godhed og den rolige Lyksalighed, der har sit Udspring af Mangel paa Aandsevnernes Udvikling. Naar hun ønskede at give sit Ansigt Udtryk, lod hun Oinene rulle frem og tilbage i Hovedet med en ubegribelig Hurtighed; det er en Kunst, som man lærer de unge Fruentimmer i Orienten, og man forsikkrede mig om, at Mændene ansee den for særdeles behagelig. De Fruentimmer, der ledsagede hende, vare Dragomanens Kone, som var født i Constantinopel, og nogle tyrkiske og arabiske Fruentimmere, der stode i hendes Tjeneste. Det er en meget almindelig Skik i Osterlandene, at Husets Herskerinde lever paa en overordentlig fortrolig Fod med sit Tyende. Jeg blev ikke lidet forundret over, at Mad. Faker havde budet min Kammerpige til sit Bord, medens Ceromonie og Etiquette herskede ved hendes Mands, hvor jeg var det eneste Fruentimmer, der blev tilstædet Adgang, fordi jeg var en Fremmed. Selskabet ved dette Bord var ret talrigt, og bestod af Secretairerne,

Huuslægen og Dragomanen, og nogle af Konsulens Slægtninger, saavelsom af Fremmede, der hyppig kom der i Forretninger, eftersom Herr Faker havde store Kjøbmands-Lagere. En Omstændighed, der forekom mig meget besynderlig, og oprørte mine Følelser, var at see en Mand af ærværdigt Udseende, der var en Nærbeslægtet af Konen i Huset, gjøre Opvartning ved hendes Mands Bord, med ethvert Kjendetegn paa dyb Ærefrygt. I Østerlandene bringes kun Familiens Hoved enhver Hylding; den Underdanighed, der vises ham, gaaer saavidt, at hans Søstre, ja selv hans Kone, ikke tør sætte sig ned i hans Nærværelse, kort, Husets Herre er et Slags Smaa-Souverain, der meget despotisk hersker over de Individers Interesse og Frihed, der ere knyttede til ham ved Blodets Baand. Hvad jeg fandt meest ydmygende for mit Kjøn, var at see endogsaa Mødre forglemme deres Værdighed, ved at bringe deres Sønner den ærbødigste Hylding, reise sig i deres Nærværelse, og opvarte dem som Slaver. Denne oprørende Nedværdigelse, som viser det stærkere Kjøns Usurpation over det svagere, er en Virkning af Islamismen, hvis Indflydelse, Himlen være lovet! aldrig vil blive følt af vore europæiske Fruentimmer.

En persisk Fyrstes Jordefærd.*)

I Kermanshaah overværede vi Begravelses Processionen ved den sidste Regent Mohumed Alis, een af den tvende Aar iforveien afdøde Shahs Sønners Jordefærd. Denne Fyrste havde stiftet en ny Ridderorden, hvis Insignier vare en Stjerne med det besynderlige Symbol „tvende Løver kjæmpende om den persiske Krone." Denne Orden skylder følgende Omstændighed sin Oprindelse. For nogle Aar siden samlede den daværende Konge, i Overeensstemmelse med Persiens ældste Love, sine Sønner, i den Hensigt at udnævne en Thronfølger, i Tilfælde af hans Død. Abbas Meerza, Kongens anden Søn, blev lovet denne høie Værdighed. Alle de nærværende Prindser bøiede sig lydigen ved Erklæringen af den kongelige Villie, med Undtagelse af Mohumed Ali Meerza, der alene forblev staaende med opreist Hoved. Uden at vise Frygt ved sin Faders og Souverains Nærværelse, nægtede han at erkjende hans Villie for gyldig, og erklærede

*) Fra: „Personal Narrative of a Journey from India to England by Bussorah, Bagdad, the Ruins of Babylon, Curdistan, the Court of Persia, the Western Shore of the Caspian Sea, Astrackan &c. in the Year 1824." London, 1827.

sin Vægring for at opfylde det kongelige Mandat med følgende dristige og kraftige Ord: „Den almægtige Gud bevare Kongernes Konge; men hvis min Broder og jeg skulde have det Vanheld at overleve Eders Majestæt" (og han trak ved disse Ord sit Sværd halvt af Skeden) „da skal dette afgjøre Thronfolgen." De tvende krigeriske Brødre nikkede, med gjensidig Trods, og vare indtil Mohumud Alis Død, aabne og erklærede Fjender. Mohumud Ali ansees ialmindelighed for at have været den meest krigeriske Fyrste i det nærværende Kajar (Dynastie). Hans Erindring holdes i den høieste Agt af de Horder, han beherskede. En Overherre, der kunde føre sine Tilhængere til Erobringer og Plyndringer, man have været velkommen for disse vilde Bjergboere, der fra en lang Række af Forfædre havde arvet Røvbegjærlighed og Tørst efter Bytte. Ceremonierne ved hans Begravelse, der bleve ordnede af hans Søn og Efterfølger, fandt Sted paa følgende Maade:

I de sidste Dage vare fra Tid til anden Kanoner blevne affyrede, som en Bebudelse af, at den afdøde Fyrstes Liig vilde blive ført i høitidelig Procession til Mesheb Ali, hvilken hellige Stad ligger i en betydelig Afstand, og hvortil Veien er saa farlig, at en stor Krigsmagt ofte er nødvendig for at beskytte Processionen. Om Morgenen, da den skulde begive sig paa Veien, bandt vi Flor om vor venstre Arm og Sabelhæftet, stege til Hest, og rede meget tidlig ud, for ei at forsømme noget og fuldkomment at kunne være Øievidne til den for os nye Ceremo-

nie af en Fyrstes Jordefærd tvende Aar efter hans Død. Da vi saaledes vare paafærde langt førend det gjordes fornødent, stege vi af i en Hauge i Nærheden af Landeveien, og tilbragte et Par Timers Tid med at betragte de forskjellige snaksomme Hobe, der samledes rundt omkring os, og som alle vare klædte i Sort; men hvis muntre Ansigter stak noget underligt af imod deres Sørgedragt. Vor Opmærksomhed blev bortdraget ved Synet af en blind Rytter, der omtrent kunde være 60 Aar gammel; han var ledsaget af et stort Følge af Tjenere, af hvilke en holdt hans Hest ved Toilen; paa vor Forespørgsel om, hvem det var, fik vi at vide, at denne Person var en af Prindsens Raad, ved Navn Hassan Chan, hvortil man havde føiet Tilnavnet Khoord (den Blinde) for at adskille ham fra de talrige andre Hofmænd af samme Navn. I det korte anarkiske Interregnum, der, efter persisk Skik, fulgte paa den sidste Konges Død, havde Hassan Chan, i Spidsen for de Tropper, han havde kunnet samle, reist sig som Medbeiler til Kronen, men var bleven overvunden, og hans heldigere Rival havde ladet Øinene stikke ud paa ham. En stærk Salut af Kanonskud, ledsaget af lydelige Skrig og Klageraab, bebudede os, at Prindsen havde forladt Palladset med sin Faders Liig. Vi toge Plads i Nærheden af Stadens Porte, og holdt os rede til at slutte os til Processionen. Nær ved dette Sted holdt Nazir Ali Meerza, den yngste af den afdøde Fyrstes Sønner, en smuk Dreng, omtrent fem Aar gammel. Hans lille Høihed var ledsaget af et Følge

pygmæiske Hofmænd af hans egen Alder og Størrelse, der syntes ligesaa vel bevandrede i den Kunst at bringe store Folk Hylding, som deres lille Herre og Mester var i at modtage den. Hvad denne sidste angik, da syntes han at være aldeles ligegyldig baade for Mængdens Støi og Anledningen dertil, da han hele Tiden bibeholdt en alvorlig og værdig Adfærd; og da vi nærmede os ham, gjengjeldte han vor Hilsen med en let Anstand, som en Person, der længe er vant til dette Slags Opmærksomhed; men — smaae Høiheder ere altid store Folk. Da Hertugen af Bourdeaux var en Dreng paa samme Alder som den unge Perser, og han holdt Revue over sine Tropper, behagede det ham naadigst at complimentere dem for deres Færdighed i militaire Evolutioner; og Kongen af Rom var neppe sluppen ud af Gangvognen, før han holdt Revue over de franske Marschaller, med den tidlig modne Værdighed, der er saa arvelig i kongelige Slægter. — Imidlertid begav Processionen sig langsomt ud af Staden. I Spidsen droge Haandværkerne, hver Profession førende med sig et sort Banner og en Hest med Sorgeskaberak. Efter dem kom tvende Mænd, der vare berømte for deres Styrke, og de bare et stort Messing-Ornament, der forestillede et Palmetræe. Dernæst 200 courdishske Soldater, der skulde eskortere Liget til Meshed Ali; de vare iførte blaae Trøier af europæisk Mode; men Resten af deres Dragt var derimod overeensstemmende med Landets Skik. Foran denne Eskorte gik en Hoben Trommeslagere og Pibere, der spillede forskjellige Melodier

i Særdeleshed engelske, af hvilke vi hørte: „Rule Britannia", og adskillige Contradandse. Efter de Militaire kom Kirkens Repræsentantere, en stor Mængde Moohles (Præster) til Hest, anførte af deres Baashe, en lystig Broder, der saae stærkt beskjænket ud, og med en skrigende Røst reciterede Vers af Coranen, som gjentoges af hans Ledsagere, der lode Luften gjenlyde af deres Klageskrig. Bag efter dem fulgte Mohumud Ali Meerzas Liig, baaret af tvende Muulæsler i et Slags bedækket Bærestoel, som paa Persisk kaldes: „atukhte ruwaum." Umiddelbart efter Liget fulgte Mohumud Hosein, den regjerende Fyrste, og tvende af hans Brødre; de fornemste Hoffolk sluttede Processionen. Fra Tid til anden standsede Cavalcaden, Enhver blottede da sit Bryst, og slog sig saa heftigt for det med Hænderne, at Kjødet bar kjendelige Tegn paa Voldsomheden af denne Fremfærd; Skrigene bleve da fordobblede, og Taarer strømmede i Overflod fra Alles Øine. Store Grupper af Qvinder, tilslørede fra Top til Taae, og tæt samlede, saa at de næsten saae ud som formløse Dynger, sadde paa hver Side af Veien, og vare ingenlunde de meest tause iblandt de Sørgende. Vi sluttede os, tilligemed de franske Officierer, til Bagtropperne; et Par af de persiske Høvdinger vare i samme Række, som vi. Umiddelbart ved min høire Side var en smuk ung Mand, hvis Øine vare røde af Graad. Han havde været en af den afdøde Fyrstes Yndlinger, for hvem han havde næret den oprigtigste Hengivenhed, og jeg begyndte alt at føle Deeltagelse med

ham i hans Sorg, da man gav mig et Vink om, at det snarere var Viin og ikke Sorg, der havde faaet hans Taarer til at flyde — en Gisning, som hans paafolgende Adfærd syntes at stadfæste. Efterat vi havde fulgt med Processionen omtrent en engelsk Miil, forlode vi den, og holdt ved den ene Side af Veien, hvor vi ventede indtil Prindsen havde givet os Murukhus, eller Tilladelse til at tage Afskeed. Hans Oine var opsvulmede og Taarer strømmede ned ad hans Kinder: forsaavidt var Sorgens Ceremonie fuldført med den største Sømmelighed, og Enhver, der denne Morgen havde været Vidne til Prindsens sørgmodige Adfærd, vilde have næret en hoi Idee om hans barnlige Kjærlighed. Dagen sluttedes imidlertid paa en Maade, der var ganske forskjellig fra den nærværende. Liigprocessionen ankom til Mahideshthen ved Solens Nedgang, og Hans Hoihed befalede nu, at Caravanseraien skulde gjøres ryddelig for sine Beboere, og efterat han havde taget med sig adskillige af sine gode Kammerater, tilbragte denne sørgmodige Søn Natten med Drik og Sang, i den Hensigt at holde sin Faders Jordefærd paa ægte irlandsk Maade, og hvis der skulde være nogen Sorg tilbage, da at drukne den i Bollen. Den næste Morgen steeg denne lystige Sørgeskare igjen til Hest, og naaede Kirmanshah i god Behold, skjøndt Prindsen var saa beruset, at han, ved Porten til sit Pallads, faldt af Hesten i sine Ledsageres Arme, og af dem blev ført op paa sit Gemak i en aldeles bevidstløs Tilstand. Først paa Listen iblandt de Personer, der af Hans Hoihed vare udvalgte til at være hans Med=

hjelpere i Helligholdelsen af disse Begravelses-Orgier, var Moolahi Bashee, der før havde været hans Lærer, og nu var hans Stalbroder i ethvert Slags Udsvævelse. Den samme, der, som Religionens Hoved, om Dagen med grædende Øine og sørgelige Hyl havde sjunget Requiem for Faderens Sjæl, skjænkede om Natten Sønnen spirituel Trøst; den samme, der om Morgenen havde sjunget Vers af hiin Bog, der bandlyser Vinen som en Afskyelighed, var om Aftenen saa overvældet af dens Virkning, at han neppe var istand til at fremhikke sit Fædrelands liderlige Sange. Den Person, af hvem vi modtoge disse Efterretninger, havde ligeledes været med i Svireselskabet, og det var ingen anden end Suleiman Khan, den samme Høvding, hvis Sorg havde tildraget sig min Opmærksomhed ved Liigtoget. Vi sadde, efterat have nydt vort Middagsmaaltid, sammen om Aftenen, da denne Person, i samme høitidelige Sørgedragt som han havde havt paa den foregaaende Dag, kom stavrende ind i Værelset. I det han hist og her afbrød sin Fortælling med en skingrende Latter, beskrev han os hine lystige Scener, hvori han havde været en saa villig Deeltager. — Suleiman Khan med Tilnavn Kuruzungeer, er Anfører for en Horde af 12000 Coorder, det bedste Infanterie i det persiske Rige. De ere ikke Mahomedanere; men af en særegen Sect, der kalder sig Ali Illali, det vil sige: Ali er fra Gud. De erkjende Christus som Messias; men troe, at han anden Gang har aabenbaret sig paa Jorden i Alis Person. De udøve Omskjærelsen; men ingen andre religiøse Ceremo-

nier. Da Dissentere fra et Lands almindelige Religion, i Almindelighed betragtes med større Ringeagt, end de, der ikke bekjende sig til nogen af dens Lærdomme, saa blive disse Alis Tilbedere anseete med langt større Afskye, end enten Joder eller Christne. Vor Attraa efter at komme hjem, bragte os til at afslaae en meget indstændig Anmodning fra Suleiman om at besøge ham i hans eget Land, hvilket jeg nu meget beklager, da denne Horde skal have mange synderlige Skikke, som rigeligen vilde have lønnet os for vor Reise derhen. Omendskjøndt Suleiman Khan despotisk behersker sin egen Horde, har dette ikke befriet ham for de Farer, der altid ledsage en ny Thronfølge i Persien. For et uheldigt Angreb paa et Fort, dømte Mohumud Ali Mirza ham til Døden, og han blev alene benaadet ved Herr De Veaux's Forbøn. Ifølge Herskerens Befaling, blev han imidlertid straffet med en saa stærk Bastonade, at han ikke kunde gaae i 6 Uger. Saaledes blev, ved et orientalsk Livs Trængsler, denne Despot over en mægtig Horde, det ulykkelige Offer for en Tortur, som paalagdes ham ved det samme Menneskes Egenraadighed eller Lune, der et Øieblik i Forveien havde været hans Kammerat ved et Drikkelag.

Hertugen af York.

(Født den 17de August 1763, død den 5te Januari 1827.)

En biographisk Memoire, af Walter Scott.*)

I Hans Kongl. Hoiheds, Hertugen af Yorks Person, kunne vi med Foie sige, med Skriftens Ord: „Der er i Dag falden i vort Israel en Fyrste og en stor Mand." Han har fra sin tidligste Manddom afspillet en høist vigtig Rolle i de offentlige Anliggender. I den franske Revolutions første Krige førte han Befalingen over den brittiske Krigsmagt paa Fastlandet; og omendskjøndt vi ikke kræve for hans Minde den Beundring, vi skylde de sjeldne og høie Gaver, som i den sildigere Tid maae være forenede for at danne et militairt Genie af første Rang, saa har det dog aldrig været underkastet Tvivl, at Hans Kongl. Høihed i Felten viste Kyndighed, militair Dygtighed, og sin Families Særtegn, det uforanderligste Mod. Han nød ogsaa Armeens almindelige Vidnesbyrd for sine Bestræbelser, at formindske Soldatesken Besværligheder under et uheldigt Felttogs Rædsler, hvorved han erhvervede og indtil sin Død beholdt det hædrende Tilnavn: Soldatens Ven.

Men det er ikke paa Grund af disse tidlige Tjenester, at vi nu, saa dristigt som vor svage Røst formaaer, vove at gjøre gjeldende den afdøde Hertug af Yorks Krav paa sit Fædrelands evige Taknemmelighed. Det er som Reformator, og som Regenerator af den brittiske Armee, hvilken han fra en Tilstand, der næsten fremkaldte almindelig Foragt, bragte til en saadan Grad af Fuldkommenhed, at

---

*) Fra: „The Edinburgh weekly Journal", Jan. 1827.

vi uden megen Betænkning tør sætte den i Liighed, med om ikke over, enhver anden regulair Armee i Europa. — Hertugen af York vidste med fast Blik at skue ind i, og undersøge de Aarsager, som — skjøndt de havde deres Udspring af længe i Forveien existerende Omstændigheder — efter den amerikanske Krig havde bragt det saavidt med Fordærvelsen af den brittiske Armees Characteer, som det af Naturen gode Grundstof, hvoraf den bestaaer, vilde tillade. Det Hjerte maa have været modigt, der ikke fortvivlede ved Synet af en saadan augæisk Stald.

For det første var vort System at kjøbe Officiers-Poster — der i sig selv, betragtet fra et militair Synspunkt, er et Onde, og dog nødvendigt for vort Lands Frihed — blevet udstrakt saavidt, at det havde aabnet Veien for ethvert Slags Misbrug. Der udfordredes ingen Kundskaber, ingen Tjeneste, ingen foregaaende Erfaring af nogensomhelst Art. Drengen, der Ugen iforveien var sluppen ud af Skolen, kunde inden en Maaneds Forløb være tjenstgjørende Officier, naar hans Venner blot vare tilbøielige til at vise sig gavmilde med Penge og Indflydelse. Der vare andre, mod hvilke man ei kunde reise nogen Klage over Mangel paa lang Tjeneste, omendskjøndt det kunde være vanskeligt at indsee, hvorledes de derved havde erhvervet større Erfaring. Det var ikke usædvanligt, at man erholdt Portd'epeen for et Barn i Svøb, og naar den lykkelige Yngling da kom fra Høiskolen, var han, ved Hjelp af det vakkre Forspring han havde vundet, i det mindste Lieutenant med lang Anciennitet. For at gjøre dette Catalog af Misbrug fuldtalligt havde man Exempler paa, at Officiersposter bleve tildeelte unge Damer, naar de ikke kunde faae Pension. Vi kjende selv en smuk Dame, der trak Gage som Capitain ved Dragonerne, og som sandsynligviis ikke var meget mindre skikket til Felten end nogle, som paa den Tid virkelig gjorde Tjeneste, thi, som vi allerede have

sagt, der forlangtes ikke af de unge Officierer den mindste Kundskab af noget Slags. — Hvis de ønskede yderligere Underretning om deres Kalds Elementair-Grunde, var der intet Middel aabent for dem til at erholde Veiledning eller Underviisning. Men, da der sjeldent existerer nogen Iver for at erhverve Kundskaber, hvor disses Erholdelse hverken bringer Ære eller Fordeel, bleve de muntre unge Mennesker, der gik i Militairstanden, let forledede til, som Mode at antage den Tænkemaade, at det var Pedanterie at forstaae endogsaa blot Routinen af den Exercits, som de vare nødte til at udføre. En kyndig Sergeant hviddskede fra Tid til anden Kommando-Ordet, som hans Capitain vilde have stammet sig ved at kjende uden Soufleur, og saaledes blev Mynstringsdagens Tjeneste snarere jasket af i Uorden, end udøvet. Det var under saadanne Omstændigheder naturligt, at Messens, eller Kort- og Billardbordets Glæder maatte indtage en betydelig Deel af de Menneskers Tid, der havde saa faa Pligter at udøve, og at Udsvævelse, med alle dens vanærende Følger, maatte blive Manges Særkjende, medens Andre, fortvivlende om Forfremmelse, der alene kunde erhverves ved Penge eller Indflydelse, nedsank til at blive blotte Maskiner, der, uden Haab eller Mod, udførte et Arbeide, som de havde lært udenad.

Denne Tingenes Gang standsede Hertugen af York, med en fast og dog derhos mild Haand, ved en Række af vel overlagte og virksomme Befalinger. Visse Tjenestetider bleve bestemte for enhver Rang, og hverken Penge eller Indflydelse kunde længer bringe nogen frem, førend han havde tjent den fornødne Tid i den Grad, som han for Øieblikket besad. Ingen Anseelse, der var mindre end Hertugen af Yorks — intet Mod og ingen Bestemthed, der ei kunde nærme sig hans — kunde have fuldført en Forvandling, der var saa vigtig for Tjenesten, men som

tillige var saa ugunstig for den Rige og den Mægtige, hvis Børn og Klienter tilforn havde funden en saa let Vei til Befordring. Paa denne Maade vandt de Officierer, hvis Haab alene beroede paa Fortjenester og lang Tjenestetid, en Beskyttelse, medens den unge Begynder paa samme Tid blev tvungen til en underordnet Officiers Pligter, førend han kunde erhverve de høiere Grader.

Ogsaa i andre Henseender viste den Overstkommanderendes Indflydelse sig at have den samme gradvise og forbedrende Virkning. Den virkelige Tjeneste i Felten og den Leilighed, som denne gav enkelte Individer til at vise sig, begyndte at bringe Uvidenhed af Moden, da man snart fandt, at den blotte Tapperhed, ihvor fyrig denne end kunde være, ikke var istand til ved saadanne Leiligheder at udfrie dem, der var i Fare, og at de, der kjendte deres Pligt og udøvede den, ikke alene vare meest forvissede om Seiren, og meest sikkre under Slagets Hede, men ogsaa bleve meest udmærkede i Hovedqvarteret og havde størst Haab om Befordring. Saaledes blev Smag for at studere Mathematik og de Beregninger, der ere anvendelige i Krigsvidenskaben, gradviis indført i Armeen, og nogle Officierer bragte det heri særdeles vidt, medens en fuldstændig Kundskab om den Routine, Mynstringen udkræver, paa det bestemteste blev fordret af enhver Officier i Tjenesten, som et nødvendigt Requisit.

Hans Kongl. Høihed indførte ogsaa en Art af moralsk Disciplin iblandt den brittiske Armees Officierer, som har havt den største Indflydelse paa deres Characteer. Personer af Capitain Plumes og Capitain Brazens gamle Skole, Mænd, der bandede dygtigt, drak tæt, snød Handlende og plukkede Duer, tillodes ikke længere at anmasse sig en Characteer, som de alene kunde understøtte med grove Eeder og altid færdige Klinger. Naar en Handelsmand, der ikke kunde faae hvad han havde tilgode hos

en Officier, henvendte sig til Hestgarden, modtog Debitoren et Brev fra Hovedqvarteret, hvori man forlangte Underretning, om han havde noget at erindre imod Regningen, og hvis han ei gav et tilfredsstillende Svar, blev der gjort Afkortning i hans Gage, indtil Creditorens Fordring var betalt. Gjentagne Besværinger af denne Art kunde udsætte Officieren for at miste sin Post, som i dette Tilfælde blev solgt for at fyldestgjøre hans Creditorer. Man tog ligelebes Hensyn til andre moralske Overtrædelser, og uden at man holdt noget inqvisitorisk strængt Opsyn med Officiererne, eller regnede det alt for nøie med blotte Ungdoms-Lystigheder og Daarskaber, blev enhver Klage, der angik det mindste, som stred imod den Anklagedes Character, som Gentleman og Mand af Ære, øieblikkeligen undersøgt af den Overstkommanderende, og den Skyldige irettesat eller straffet efter Sagens Beskaffenhed. Armeen lignede saaledes en Familie under en mild Faders Beskyttelse, der, beredvillig til at belønne Fortjeneste, med et vredt Blik til rette Tid standser enhver Fristelse til Last og Udsvævelse.

De Gemene vare ikke mindre Gjenstand for Hans Kongl. Høiheds Opmærksomhed. Under hans Overbestyrelse af Armeen, blev en militair Dragt, der var den urimeligste som existerede i Europa, forandret saaledes, at den nye Uniform var let og beqvem for Folkene og passende for de Besværligheder, for hvilke de ere udsatte i activ Tjeneste. De strænge og byrdefulde Regler med Hensyn til Haarets Binding og andre ubetydelige Punctualiteter (som undertiden havde drevet Tropperne til Mytterie) bleve ophævede, og stræng Reenlighed indført istedetfor en hottentottisk Hovedpynt af Talg og Meel. Soldatens Sold blev forøget, medens der paa samme Tid blev draget Omsorg for, at den, saa vidt muligt, skulde blive anvendt til at forbedre hans Føde og forøge hans Be-

qvemmelighed. Den ringeste Klage af en engelsk Skildvagt blev ligesaa regelmæssig undersøgt, som om den var bleven fremført af en General. Endelig blev Brugen at Stokken (en brutal Skik som vore Officierer havde laant af Tydskerne) aldeles ophævet, og Antallet af regelmæssige corporlige Straffe efter Krigsretsdom, gradviis formindsket.

Hvis vi derfor hos Nutidens brittiske Officier finder større Kyndighed, et mere regelmæssigt Studium, et dybere Bekjendtskab med sit Kalds Principer og en større Kjærlighed for dets Udøvelse; — hvis vi finde, at den gemene Soldat udfører sin Pligt, med et Sind, der ikke er forbittret af smaalige Krænkelser og trykkende Puuctualiteter, der kjender sin Ret imod lunefuld Vold og veed hvor han skal henvende sig, naar han lider Fornærmelser; — hvis vi finde, at der i alle Grader af Armeen hersker en Kjærlighed til sit Kald, og en Dygtighed til at maale sig med de skjønneste Tropper, som Europa nogensinde har fremviist, — saa skylde vi Hans Kongl. Høihed, Hertugen af Yorks Minde denne Forvandling fra hvad Krigsmagten var for 30 Aar siden.

Midlerne til at forbedre den engelske Armees Taktik, undgik ikke Hans Kongl. Høiheds ufortrødne Omsorg og Opmærksomhed. Tilforn exercerede enhver commanderende Officier sit Regiment efter sin egen Maade, og naar en Brigade blev samlet, var det meget tvivlsomt, om Tropperne kunde udføre nogen forenet Bevægelse, og næsten vist, at de ikke kunde udføre de forskjellige Dele af den efter samme Principer. Herpaa blev der raadet Bod ved den afdøde Sir David Dundas's Reglement, der af Hans Kongl. Høihed blev sanctioneret og paabudet indført. Denne ene Omstændighed, at de forskjellige Troppemasser, som alle kun ere Dele af den samme store Maskine, erholdt samme Princip og Maade at bevæge sig paa, var i sig

selv en af de vigtigste Tjenester, som der kunde vises en national Armee, og man kan blot undre sig over, at den brittiske Armee, før den blev indført, var istand til at udføre nogensomhelst forenet Bevægelse.

Vi ville her blot nævne Hertugen af Yorks Stiftelse i Nærheden af Chelsea fra fader= og moderløse Soldaterbørn, hvis Reenlighed og Disciplin er et Mønster for slige Indretninger; og den Kongl. militaire Skole eller Academie i Sandhurst, hvor enhver videnskabelig Underviisning meddeles de Officierer, som ville opdrages til Stabstjenesten. De fortræffelige Officierer, der ere udgangne fra denne Indretning, ere de bedste Vidnesbyrd, om hvad man skylder dens Stifter. Vi gjentage, at naar den brittiske Soldat ei alene møder sin fremmede Modstander med lige Mod, men ogsaa med lige Færdighed og Lethed i Manoeuvren; naar den brittiske Officier medbringer i Feldten ei alene sit modige Hjerte og sin stærke Haand; men en forbedret og oplyst Kundskab om sit Kald — saa skylde Armeen og Fædrelandet Hertugen af Yorks Minde deres Erkjendtlighed derfor.

Hans Kongl. Høihedes Characteer egnede sig i en beundringsværdig Grad til Udførelsen af denne udstrakte Reformation i en Green af den offentlige Tjeneste, hvorpaa Englands Sikkerhed for Tiden bestemt beroer. Uden at være glimrende, blev hans Dømmekraft, der i sig selv var klar og fast, uforanderligen styret af Ære og Grundsætninger. Ingen Bønner kunde bringe ham til at love hvad der ei vilde have bestaaet med disse Grundsætninger; ei heller kunde nogen Omstændighed forlede ham til at bryde, eller illudere det Løvte, han engang havde givet. Derhos fandt Medlidenhedens Fordringer, ved alle mulige Leiligheder, lettelig Adgang til hans humane og velvillige Følelser; og der var sjeldent noget Exempel paa, at en fortjent Officiers Død havde berøvet en Hustrue sin Mand,

eller en Familie sin Beskytter, uden at der blev gjort noget for at lindre deres sørgelige Stilling.

Som Statsmand fulgte Hertugen af York fra sin tidligste offentlige Optrædelse Pitts Meninger. Men tvende Omstændigheder ere værd at bemærke. Først, at Hs. Kongl. Høihed aldrig lod noget politisk Hensyn have Indflydelse paa hans Embede som Overstcommanderende, men gav baade Whig og Tory i lige Grad det Fortrin, som deres Tjeneste eller Talenter fortjente. Hertil kom, at Hs. Kgl. Høihed, idet han sluttede sig til det Partie, hvis Hensigt antages at være Kronens Befæstelse, vilde have været den Sidste til i mindste Grad at gjøre Indgreb i Folkets Rettigheder. Følgende Anekdote er aldeles paalidelig. For ikke mange Aar siden indlod en ung Officier sig ved Feltmarschallens Bord i Trætte med Oberstlieutenant — angaaende det Punct, hvortil man burde overholde den militaire Lydighed. „Hvis min Chef" sagde den unge Officier, liig en anden Seid, „skulde have befalet mig noget, som jeg vidste at være borgerligt ulovligt vilde jeg ikke tage i Betænkning at adlyde ham og ansee mig fritagen for alt Ansvar ved min militaire Superieurs Befaling." — „Det vilde jeg ikke" svarede den brave og duelige Officier, der var hans Modstander i denne Strid, „jeg vilde heller udsætte mig for at blive skudt for Ulydighed imod min Chef, end at blive hængt for Overtrædelse af mit Fædrelands Love og Indgreb i dets Friheder." — „De har svaret som Deres Character lod formode," sagde Hans Kongl. Høihed, hvis Opmærksomhed var bleven vakt ved Stridens Livlighed, „og den Officier, der handlede anderledes, fortiente baade at blive skudt og hængt. Jeg troer, at alle brittiske Officierer vilde være ligesaa uvillige til at udføre en ulovlig Befaling, som jeg troer, at deres Overstcommanderende nogensinde vilde være istand til at give en saadan."

Hertugen af York viste en uskrømtet Religiøsitet og han var isærdeleshed den engelske Kirkes Lærdomme og Constitution hengiven. Heri lignede Hans Kongl. Høihed meget sin Fader, og liig ham nærede han en samvittighedsfuld Erkjendelse af de Forpligtigelser, som Krönings=Eeden paalagde ham, der afholdt ham fra at samtykke i den yderligere Formildelse af Lovene imod Catholikerne. Vi ville ikke her fælde nogen Dom over Retfærdigheden af Hans Kongl. Høiheds Følelser i denne vigtige Henseende; men vi maae antage, at de have været uskrømtede, siden de bleve yttrede, under Fare for at nedkalde over Hans Kongl. Høihed et ligesaa stærkt som hævngjærrigt Had.

Af Person og Udseende var Hertugen af York høi, stærkt bygget, mandig; hans Tale bar snarere Præget af den Utydelighed i Udtryksmaaden, som var særegen for hans afdøde Fader, end for den Præcision, der udmærker Kongen, hans Broder. Hans Kongl. Høihed lignede maaskee den afdøde Konge meest iblandt alle George den 3dies Descendentere. Han nærede den største Kjærlighed for sin Familie, og det brittiske Folk kan ikke have forglemt den fromme Ømhed, hvormed han udførte den Pligt at vaage over sin Kongl. Faders sidste Dage, der bleve formørkede af legemlig Blindhed og Aands Udygtighed. Ingen Fornøielse eller Forretning kunde nogensinde afbryde hans regelmæssige Besøg til Windsor, hvor hans ulykkelige Fader hverken kunde være taknemmelig for, eller endogsaa blot føle hans uafladelige Opmærksomhed. De samme Ømhedsbaand forenede Hans Kongl. Høihed med andre Medlemmer af hans Familie og isærdeleshed med dets nærværende Konglige Hoved. De, der vare Vidne til Hans Majestæts Kroning, ville længe erindre, som den interessanteste Deel af denne høitidelige Ceremonie, den Hjertelighed, hvormed Hertugen af York udførte sin Hyldingsact, og de ømme Kaarer, der gjensidigen bleve fældede af de Kongl. Brødre.

Vi vilde, at Hans Majestæt, under denne tunge Skilsmisse, vil være den meest sørgende — ei alene af Navn; men med den smertelig saarede Broders hele Oprigtighed. Kongens nærmeste Blodsfrænde var ham ogsaa nærmest i Kjærlighed; og den Undersaat, der stod Thronen næst, var ogsaa den, der villigst vilde have offret sit Liv for dens Forsvar.

I selskabeligt Samqvem var Hertugen af York venlig, mild og nedladende: almindelige Attributer, troe vi, for Englands kongelige Blod, og som vel egne sig for Fyrsterne i et frit Land. Man vil erindre sig, at Hans Kongelige Høihed, da han i „ungdommeligt Overmods Dage" havde saaret en ung Adelsmands Følelser, ikke søgte at skjule sig bag sin Rang, men gav denne mandig Opreisning, ved at stille sig for den Fornærmedes (paa et hængende Haar nær ulykkelige) Kugle, og ved at vægre sig for at besvare den.

Vi vilde her med Glæde slutte vor Skildring; men for at fuldføre et Portrait maa man ligesaavel optage Skygge- som Lyspunkterne, og i deres Svagheder saavelsom i deres gode Egenskaber tilhøre Fyrsterne Historien. Bestandig sysselsat med offentlige Forretninger, som han til sit Livs sidste Periode udførte med den yderste Punktlighed, var Hertugen af York særdeles skjødesløs med sine egne Anliggender, og den forvirrede Tilstand, hvori disse derved kom, blev betydelig forøget ved en uklog Lidenskab for Heste-Væddeløb, Væddemaal og høit Spil. Disse ulykkelige Tilbøieligheder udtømte de Hjelpemidler, hvormed Nationen paa en saa gavmild Maade forsynede ham, og fremførte undertiden Yderligheder, som maae have været smertelige for en Mand af en saa hæderlig Characteer. Hans høie Rang, som uden Tvivl maatte gjøre det vanskeligere at have Tilsyn med og ordne huuslige Sager, i Forening med de store Udgivter, Hans Kongl. Høiheds Bureau med-

førte, kunne antages som enkelte Undskyldninger; men ikke som noget Forsvar for hans Uklogskab.

En forbryderisk Lidenskab af en anden Natur, truede i et Tidsløb af Hertugens Liv at fremkalde Følger, der maatte angribe hans Characteer, tilintetgjøre Nationens Tillid til hans Bestræbelser, og fordærve den skjønne Høst af National-Taknemmelighed, hvorfor han havde arbeidet saa møisommeligt. Den var et paafaldende Exempel paa Rigtigheden af Shakespeares Sentents:

„Retfærdig Guderne, af Lastens Fryd
Gjør Svøber til vor Straf." —

Hertugen af York ægtede den 29de Septbr. 1791 Frederikke, Prindsesse af Preussen, og levede med hende i et anstændigt, men ikke kjærligt Forhold. Hertugen havde med et Fruentimmer, ved Navn Clarke, indgaaet en Forbindelse, der visselig hverken lod sig retfærdiggjøre ved Religionens eller Moralitetens Love. Uklogeligen lod han dette Fruentimmer yttre sine Ønsker til ham om et Par Officierers Befordring, mod hvis Forfremmelse der ikke kunde være andet at indvende, end at de vare anbefalede af en saadan Person. Hertugen maatte uden Tvivl kunne have betænkt, at et saadant Fruentimmers Andragender ikke kunde være uinteresserede, og virkelig synes hun at have begunstiget et Par, fordi de vare hendes Galaner, adskillige af blot Vindesyge, til hvis Tilfredsstillelse hun havde underordnede Agenter, og et Par af virkelig Godmodighed og Velvillie. Undersøgelserne angaaende dette Fruentimmer og hendes forskjellige ryggesløse Fortroelige, der fandt Sted i Underhuset, sysselsatte denne Forsamling i henved 3 Maaneder, og det med en Iver, hvortil man sjeldent har seet Mage. Hertugen af York blev, ved en Majoritet af 80 Stemmer, frikjendt for den Motion, der fremførtes imod ham; men saa stærkt lød Skriget imod ham udenfor Dørene: i saa høi Grad var Nationen overbeviist om, at Alt

hvad Mrs. Clarke sagde, var sandt, og saa lidet kunde den bringes til at omtvivle, at Hertugen af York jo var en medvidende og medhandlende Deeltager i alle denne Persons Planer — at Hans Kongl. Høihed, da han saae sin Brugbarhed for Staten standset ved Folkets Fordom imod ham, nedlagde for Hans Majestæt en formelig Resignation af sit Embede, som antoges den 20de Marts 1809. Og saaledes — ligesom, efter Salomon, en død Flue kan besudle det kosteligste Balsom — blev det hæderlige Rygte, han havde erhvervet ved et heelt Livs Tjenester for Staten, formørket ved Følgerne af, hvad den lystige Verden vilde have kaldet en tilgivelig Letsindighed. Den Advarsel, dette Exempel giver for Personer af høi Byrd og Stand, er af den alvorligste Natur. — Det varede imidlertid ikke længe efterat dette Skridt var taget, før den Taage, hvori Spørgsmaalet var indhyllet, begyndte at adspredes. Man opdagede at den offentlige Anklager i Underhuset, Oberst Wardle, stod i en mistænkelig Forstaaelse med Hovedvidnet Mrs Clarke, og at det kjendelig var Vindelyst, der havde bragt denne Dame for Skranken som Vidne. Dernæst paafaldt, under roligere Overveielse, den store Usandsynlighed, at Hans Kongl. Høihed nogensinde kunde have vidst, paa hvilken Maade hun underhandlede med dem for hvis Gunst hun havde soliciteret. Man kan vel tænke, at hun skjulte Bevæggrunden, af hvilken hun interesserede sig for dem, der vare Hertugens begunstigede Rivaler, og hvilken større Sandsynlighed var der for, at hun skulde forklare ham sine vindesyge Speculationer, eller adskille disse fra de Andragender, som hun gjorde af mere ærefulde Bevæggrunde? — Da Beskyldningen saaledes indskrænkede sig til, at Hans Kongl. Høihed i enkelte Tilfælde havde ladet sig føre bag Lyset af en rænkefuld Qvinde, begyndte Folk at indsee, at naar han engang havde gjort sig skyldig i den Brøde at holde en Maitresse, saa maatte Tilbøieligheden til at tjene en saadan Person, der

altid maatte udøve en naturlig Indflydelse over sin Galan, være en reen Selvfølge. Nu var det, at Publikum gik over til at sammenligne den udstrakte og lange Række af offentlige Tjenester, hvorved Hertugen, under sin Overbestyrelse af Armeen, havde udmærket sig, med den ubetydelige Svaghed, at han et Par Gange havde tilstaaet et Par Gunstbeviisninger, der ei i sig selv vare upassende, paa et Fruentimmers Begjæring, der havde saamegen Leilighed til at fremføre sine Andragender; Folket lod atter Hans Kongl. Høihed vederfares den Ret, han fortjente, og i Mai 1811 hilsede det ham atter i den Stilling, hvorfra han ved Bagvaskelse og Mængdens Fordom var bleven fordreven.

Paa denne høie Post vedblev Hans Kongl. Høihed at bestyre Englands militaire Anliggender. Under de sidste Aar af den meest skjæbnesvangre Krig, som nogensinde er ført, forberedede Hans Kongl. Høihed de meest glimrende Seire, som de brittiske Aarbøger kunne fremvise, ved en uophørlig Opmærksomhed for Officierernes Characteer og Talenter, og Folkenes Beqvemmelighed og Sundhed. Oplært under et saa beundringsværdigt System, syntes den brittiske Armee at voxe i Kraft, Evne og selv i Antal, i Forhold til den forøgede Leilighed, Folket havde til at kræve dens Tjeneste. Ikke heller var det en mindre Roes, at de saaledes disciplinerede Folk, naar de vendte tilbage fra Feltslage, ødelagte Lande og bestormede Byer, atter antoge det private Livs Stilling og Sædvaner, som om de aldrig havde forladt dem; og at der, af alle de Forbrydelser, som (i det mindste i Skotland) Criminalprotokollerne indeholde, ikke er over et Par Exempler paa, at Gjerningsmændene have været afskedigede Soldater. Dette er en lykkelig Forvandling siden Armeens Reduction efter Freden med America 1783, som forpestede Landet med Forbrydere af ethvert Slags, saa at der alene i Edinburghs Fængsel paa een

og samme Tid befandt sig sex eller syv afskedigede Soldater, som vare dømte fra Livet.

Denne Omhu fra Overbestyrelsens Side, er, om ikke den meest glimrende, saa dog blandt de varigste Blomster, der ville smykke Hertugen af Yorks Grav. Den gav Britannien Kraft i Krig, og Styrke i Fred. Den forenede Rolighed med Seier, og Moralitet med et militairt Livs Sædvaner. Dersom de brittiske Soldater have viist sig uovervindelige i Slaget, og som fortjente Borgere, naar de vendte tilbage til det fredelige Samfunds Barm: lad da ingen Britte forglemme, at dette skyldes den Mands faderlige Omsorg, hvis Minde vi her bringe et svagt Takoffer.

Walter Scott i den edinburghske Theaterforening.

(Omendskjøndt et Contentum af den i engelske Tidsskrifter meddeelte Beretning om Walter Scotts Tale i den edinburghske Theaterforening, hvorved han selv offentlig erklærede sig at være „Waverleys Forfatter", allerede har været meddeelt i danske Blade, troer Udg. at en omstændeligere Meddelelse, saavel om det Møde, der foranledigede hiin Erklæring, som om Sir Walters Tale, ikke vil være Herthas Læsere ukjærkommen, og dette mindst paa en Tid, da „Napoleons Levnet, af Waverleys Forfatter", ved de Uddrag af dette Værk, som, fra et nordamerikansk Tidsskrift, i et dansk Blad ere blevne leverede, her maa antages at have vundet et forøget Krav paa almindelig Opmærksomhed.)

I Edinburgh er der sammentraadt en Forening, som har til Hensigt at oprette en Understøttelseskasse for gamle

fortjenstlige Skuespillere og Skuespillerinder. Den 23de Februar d. A. holdt dette Selskab sit første aarlige Møde, hvorved **Walter Scott** havde Forsædet. Da man efter Maaltidet først havde drukket Kongens og den kongelige Families Skaal, og, paa **Walter Scotts** Andragende, i høitidelig Stilhed, tømt et Mindebæger for Hertugen af York, bad Sir **Walter** Selskabet at fylde Glassene til Randen, medens han foredrog et Par Ord.

„Jeg er" begyndte han, „vant til at høre paa Taler, og veed, hvilke Følelser lange Taler opvække. Sikkert vilde det være ganske overflodigt, hvis jeg her vilde holde en Forsvarstale for den dramatiske Kunst, til hvis Understøttelse De, mine Herrer, have forsamlet Dem. Men jeg troer, at det vil være passende Tid og Leilighed, til at sige nogle Ord om hiin Tilbøielighed til Skuespil, som er en den menneskelige Natur medfødt Følelse. Den danner Barnts første Underholdning, den voxer med det, og selv i Livets Aften finde vi intet saa underholdende som en velfortalt Historie. Det første hvad et Barn gjør, er at efterligne sin Skolemester, ved at øve hans pædagogiske Strænghed paa en Stoel. Nydelser af denne Art ere egne for den menneskelige Natur, og det ligger i vort inderste Væsen, naar Tid og Leilighed passe dertil, at finde Fornøielse i saadanne Fremstillinger. Til alle Tider holdt den dramatiske Kunst lige Skridt med Menneskehedens Forædling og Videnskabernes og Kunsternes Fremskridt. Da Mennesket udgik fra den mere raae selskabelige Tilstand, tiltog dets Tilbøielighed til dramatiske Forestillinger, og alle Værker af denne Art bleve forædlede i Characteer og Indretning. Vi behøve kun at fæste vort Blik paa det gamle Grækenlands Historie, omendskjøndt jeg tilstaaer, ikke at være meget bevandret i den gamle Historie. Grækenlands første tragiske Digter var Anføreren for en Hærskare ved Marathon. Den anden og de efterfølgende vare Mænd,

hvis Taler begeistrede Athen, ligesom deres dramatiske Værker bragte Skuespilpladsen i Bevægelse. See vi hen til Frankrig, i Ludvig den 14des Tid, i dette Lands klassiske Tidsalder, saa finde vi, at alle Franskmænd kalde denne deres Dramas Guldalder. Saaledes blev ogsaa, under Dronning Elisabeths Tid, da England ei alene ikke modtog Love af andre, men gav Verden Love, og forsvarede Menneskehedens Rettigheder, Dramaet nøie og viseligen indflettet med Europas politiske Forhold. Sildigere kom den dramatiske Kunst til forskjellige Tider i Vanrygte. Dens Dyrkere bleve brændemærkede, og der blev givet Love imod dem, der vare mindre vanærende for dem, end for de Statsmænd, der forfattede, og de Lovgivere, der antoge dem. I hvilke Tider var det, da man udstædte disse Love? Det var kun paa en Tid, da man sjelden indskjærpede Dyden som en moralsk Pligt, at man forlangte af os, at vi skulde frasige os den meest fornuftmæssige Tidsfordriv — paa en Tid, da man holdt de Geistlige til Coelibatet, og unddrog Lægmand den Ret at læse Bibelen. Jeg troer, at man havde den Tanke, at paalægge Folket en Bod, i det man gjorde Theatret til et formeentlig vanhelligt Sted, til et Paulun for Synden. Jeg vil ikke nægte, at der gives mange fortræffelige Mænd, der heri afvige fra mig, og de ere berettigede til at antage, at de derved paa ingen Maade paadrage sig den Bebreidelse at være Hyklere. Jeg lader dem gjerne vederfares den Retfærdighed, at det er deres ømme Samvittighed, der fører dem til hine Indvendinger, som efter mit Skjønnende vilde være altfor ubetydelige for disse Folk, hvis de virkelig ere, hvad de ville være; og ere de virkelig ædle og fromme, saa tillader jeg mig at sige dem, at deres første Pligt er Kjærlighed til Næsten, og at de, om det end ikke behager dem at gaae paa Comoedie, dog i det mindste ikke tør nægte, at de af deres Overflod kunne undvære noget til de Syges Vederqvægelse, de

Affældiges Understøttelse og de Betrængtes Trøst. Disse Pligter lærer selv Religionen. Men Skuespilleren kan i sin Alderdom, eller i Nødens Stund, især deelesheb vente Understøttelse eller Opmærksomhed af dem, der have taget Deel i den Fornøielse, hine Steder have skjænket, som han gjør til en Prydelse for Selskabet. Hans Kunst er af en særdeles delicat og usikker Natur. Han har en lang Læretid. Det varer længe inden selv høitbegavede Aander erhverve sig Theatervæsenets mekaniske Kundskaber. De maae længe vansmægte i Mørket, inden de kunne nytte deres Naturgaver, og da have de kun et kort Tidsrum for sig, hvori de kunne prise sig lykkelige, naar de formaae at skaffe sig Midlerne til et sorgfrit Liv i deres Alderdom. Efter denne Tid, der kommer silde og snart er forbi, see de sig i en afhængig Stilling. Deres Kræfter aftage, deres Taleredskaber svækkes, deres Stemme taber sig, og efterat de have skjænket Andre Glæde og Nydelse, ere de selv i den meest trøstløse Tilstand. Publikum er gavmild imod dem, der gjøre sig værdig til dets Gunst. Men sørgeligt er det at være afhængig af Publikums Gunst, eller, for at tale aabenhjertigt, af dets Lune, og dette er især Tilfældet med Mennesker, der ikke ere begavede med en overvættes stor Forsigtighed. Der kan gives Tilfælde, hvori man har forsømt gunstige Leiligheder, men man overlade til Enhver, selv at bebreide sig dette, og at tænke paa disse forsømte Leiligheder, de forødte Summer, og enhver Mand af Ære kaste Blikket i sin egen Barm, og spørge sig selv, om der gives Omstændigheder, som vilde mildne hans Følelser, hvis han skulde see sig styrtet i Nød. Hvert ædelt Hjerte, Enhver, der besjæles af en bedre Følelse, opfordrer jeg til at sige mig, hvilken Trøst det vel er for den Aldrende, naar man fortæller ham, at en Tid er bleven forsømt, hvori han havde kunnet lægge sig noget tilbedste, og forekaster ham, at han kunde havde været riig, hvis han havde behaget. Jeg har hidtil kun talt om dem, som maa-

i Theatersproget kalder Stjerner, omendskjøndt de undertiden kun ere Stjerneskud. Men der gives endnu en anden Klasse af Lidende, der staae i en nødvendig Forbindelse med Scenen, og uden hvilke man ikke kan bringe noget tilveie. Ikke Enhver kan være Baadsmand, sige Matroserne. Maa man have Skuespillere til Hamlets Characteer, saa maa der gives Andre, som kunne spille Laertes, Kongen, eller Rosenkrants og Guildenstern, ellers vilde Stykket ikke kunde gaae. Selve Garrick, om han vendte tilbage fra de Døde, kunde ei spille Hamlet alene. Man maa have Generaler, Oberster, Overofficierer og Subaltern-Officierer. Men hvad skulle de Gemene tage sig til? Mangen En har miskjendt sit Kald, og er i sin tidlige Ungdom bleven forledet til at forsøge sig paa Scenen, hvor han ikke passer. Jeg veed hvad man burde sige til Digteren, til Kunstneren. Jeg vilde sige dem, at de handle daarligt, og anbefale Digteren at blive Afskriver, Maleren at anstryge Milepæle. Men Skuespilleren kan man ikke sende ud i den vide Verden; thi passer han ikke for Hamlet, saa maa han spille Guildenstern. Hvor der er mange Arbeidere: der maa Lønnen være ringe, og Ingen kan under saadanne Omstændigheder anstændigt ernære Kone og Børn, og desforuden lægge noget op for sin Alderdom. Hvad skal en saadan Mand tage sig til, naar han bliver til Aarene? Vil man kaste ham tilside som et gammelt Dørhængsel, eller en unyttig Maskine, der har gjort den Nytte, den har kunnet? Det vilde være at handle ukjærligt, utaknemmeligt og uchristeligt imod dem, vi skylde Fornøielse. Han er ikke Skyld i sin Nød; den har sin naturlige Kilde i Svagelighed og Alderdom. Man kan ikke nægte, at der gives en Klasse af Lidende, som man ikke kan forekaste anden Uforsigtighed, end at de have valgt dette Kald. De have engang lagt Haand paa den dramatiske Plovg, og kunne ikke træde tilbage, men blive

derved og plage sig, indtil Døden forløser ... m, eller Godgjørenhed rækker sin velvillige Bistand, for at gjøre deres Trang taaleligere."

Efter disse Ord yttrede Sir Walter det Haab, at den intenderede Samling af Pengebidrag, til Foreningens velgjørende Hensigt, maatte udfalde efter Ønske, og udbragte Selskabets Skaal. Skuespilleren Mackay fremførte, i sine Kunstbroderes Navn, nogle Taknemmeligheds-Yttringer for Selskabets velvillige Hensigter, og tømte en Skaal for Foreningens Velgjørere, af hvilke flere af de meest anseete vare tilstede. Som disses Ordfører, gav Lord Meadowbank, Skotlands Overdommer, den Forsikkring, at Alle toge den ivrigste Andeel i den nystiftede Indretnings Fremme; derpaa reiste han sig og vedblev:

„Man tillade mig nu at udbringe en Skaal, der i et Selskab af Skotlændere ei vil blive optaget med nogen sædvanlig glad Følelse, men med Henrykkelse og Begeistring. Jeg veed, at det vilde være piinligt for den Paagjeldendes Følelse, hvis jeg vilde tale om ham i de Udtryk, som mit Hjerte indgiver mig, og han har, med den ham egne Beskedenhed, unddraget sig det Bifald, han fortjener. Men glædeligt er det, endelig at vide, at disse Skyer nu have adspredt sig, og at den store Ubekjendte, den mægtige Magiker, vort Fædrelands Sanger, der ei har fremmanet forgangne Tiders Skygger, men levende Skikkelser, nu staaer afsløret for sine Medborgeres Blik og Kjærlighed. I hans Nærværelse vilde det ikke sømme sig for mig, og det vilde mishage den fortræffelige Mand, hvis jeg, saafremt jeg var istand dertil, vilde udtale hvad Enhver maa føle, der erindrer sig de Nydelser, han skylder dette rige Gemyts og denne Aands store Bestræbelser. Ham var det forbeholdt, ved sine Skrifter at erhverve sit Fædreland et uforgjængeligt Navn. Ved at udbrede Lys over dette Lands Aarbøger, ved at forherlige dets Krigeres og Statsmænds

Bedrifter, har han gjort mere for Fædrelandet, end nogensinde nogensomhelst Anden, der levede eller fødtes indenfor dets Grændser. Han har opladt den Fremmedes Blik for dette Lands eiendommelige Skjønheder, han har fremstillet hine Fædrelandsvenners, hine Statsmænds Bedrifter, hvilke vi have at takke for den Frihed, vi i dette Øieblik nyde. Derfor ville vi drikke Sir **Walter Scotts** Skaal."

Almindelig Jubel. **Walter Scott** talde derpaa følgende Ord: „Da jeg idag begav mig hen i denne Forsamlings Midte, troede jeg i Sandhed ikke, at det skulde blive mig paalagt, for tre Hundrede Vidner at aabenbare en Hemmelighed, der er bleven særdeles godt bevaret, skjøndt over tyve Personer vare vidende derom. Jeg staaer nu for mit Fædrelands Domstoel, og, man kunde sige, som en Anklaget for Skotlands Overdommer, men sikkert vilde de upartiske Edsvornes Dom lyde: Ikke overbeviist! Jeg anseer det nu ufornødent, at forklare mig over Grundene til min lange Taushed. Maaskee har jeg ladet mig styre af en Grille. Jeg maa imidlertid tilstaae, at disse Værkers Fortjeneste, hvis de have nogle, saavelsom deres Feil, ene og alene maae tilskrives mig. Jeg vil nødig tænke paa hvad jeg har gjort. „Fæster Blikket end engang derpaa — jeg tør det ei." Jeg veed, man vil bringe til offentlig Kundskab, at jeg har røbet mig, og jeg tilføier, at jeg, naar jeg skulde erklære mig for at være Forfatteren, vilde erklære mig derfor, ene og udeelt. Med Undtagelse af nogle Citationer, gives der ikke et Ord, som jeg jo har øst af mig selv, eller som ei er faldet mig ind under min Læsning. Men Tryllestaven er nu brudt, Ønskeqvisten er begravet. De tillade mig at sige med **Prospero**: „Eders Aand har svulmet mine Seil" — og nu som hine Værkers Forfatter endnu at udbringe en Skaal. Paa

min Vens, Raadmand Nicolas Jarvies*) Velgaaende: Og naar Waverleys og Rob Roys Forfatter drikker paa Nicolas Jarvies Velgaaende, saa vil man sikkert optage Skaalen med det Bifald, som denne Herre altid har funden, og man vil sørge for, at det ved denne Leilighed vil være overordentligt."

Efter Yttringen af et langt og stormende Bifald, sagde Mackay, med ualmindeligt Lune, i Nicolas Jarvies Character: „I Sandhed, min dyrebare Fætter, Sognefor-standeren, havde aldrig kunnet drømme om, at hans Søn skulde faae en saadan Compliment af den store Ubekjendte!" — Efter nogle andre Toaster, hvoriblandt ogsaa den af Scott udbragte Skaal for Lord Melville (Dundas) Admiralitetspræsidenten, og for Søemagten, „der slog, til der ingen flere var, med hvem den kunde slaae, liig en listig Jæger, der gjør ryddeligt overalt, og forfølger det anskudte Vildt." — Derpaa udbragte en af de Tilstedeværende den ældre Mrs Siddons Skaal. — Scott begyndte derpaa igjen: „Hvis noget kunde forsone mig med min Alder, saa er det den Tanke, at jeg har seet Mrs Siddons som opgaaende og nedgaaende Soel. Det er mig uforglemmeligt, hvorledes vi spiste Frokost i Nærheden af Theatret, ventede den hele Dag, Klokken sex lode os presse og trykke ved Dørene, og endelig slap ind, for at tælle vore Fingre indtil Klokken syv. Men hendes første Optrædelse, hendes første Ord, var nok til at belønne al min Møie. Huset var i bogstavelig Betydning elektriseret, og kun fordi jeg har seet Virkningerne af hendes Aand, kan jeg ahne, til hvilken Grad af Fortræffelighed Skuespilkunsten kan

*) I „Røde Robin." Her hentyder Scott imidlertid paa Personen i Stykket af dette Navn, hvilken Rolle i Edinburgh spilles af Mackay.

hæves. De Yngre, der kun have seet denne store Kunstnerinde som nedgaaende Soel, hvor skjøn og lys hun end var, maae dog tillade os ældre Folk, der saae hendes Opgang, at bære Hovedet en Smule høiere." — Efter en kort Afbrydelse, undskyldte Scott sig, fordi han havde glemt Fædrelandets Skaal. „Et Bæger", sagde han, „for Skotland, for Kagelandet! Ja for enhver Flod, for enhver Søe, for ethvert Field fra Tweed til Jeanie Groats House, for enhver Pige i Hytten, enhver Grevinde i sit Slot, og gid enhver af dets Sønner maa staae Fædrelandet bi, saaledes som deres Fædre i Fortiden have gjort det, og gid Den, der vægrer sig ved at tømme et Bæger paa denne Skaal, aldrig mere maa smage Whiskey!"

Efter nogle andre Toaster, begyndte Scott igjen: „Mine Herrer! een Skaal endnu fremfor alle andre! Den sidste Skaal (for Sheridan Knowles) erindrer mig om en forsømt Pligt. Jeg er saa lidet vant til at optræde offentlig paa denne Maade, at man maa tilgive mig Forseelser imod gamle Skikke. Jeg har maaskee iaften gjort mig skyldig i nogle Udeladelser, for hvilke jeg maa udbede mig Deres Skaansel. Noget ganske særdeles har jeg glemt, og gjerne vilde jeg gjøre det godt igjen, i det jeg med Ærefrygt vier et Bæger til Shakspeares Minde. Han var en Mand af den meest omfattende Aand, og fra Tidsrummet kort efter hans Død og indtil vore Dage er han almindelig bleven forgudet. Naar jeg nævner hans hædrede Navn, bliver jeg tilmode som den Syge, der havde hængt sin Krykke i Helligdommen, og dog maatte tilstaae, at han ikke kunde gaae bedre end tilforn. Det er i Sandhed vanskeligt at sammenligne ham med nogensomhelst Anden. Den eneste, med hvem jeg kan sammenligne ham, er med hiin vidunderlige arabiske Dervisch, der nedsænkede sig i ethvert Legeme, og paa denne Maade blev fortrolig med hvert Hjertes Tanker og Hemmeligheder. Han var en Mand af

dunkel Herkomst, og som Skuespiller af indskrænkede Kunstfærdigheder. Men han vandt en riig Aand til Medgift. Hans Blik opfattede alle Livets forskjellige Skikkelser, og hans Phantasie skildrede med lige Færdighed Kongen paa Thronen, og Bonden, der Juleaften knækker sine Valdnødder. Hvilken Tone han end vil gribe, saa slaaer han den rigtigt og correct an, og lader en beslægtet Stræng klinge i vort Bryst."

Blandt de øvrige Skaaler bemærke vi endnu een, som ligeledes Scott udbragte, med følgende Ord: „Der er en Mand, som ved denne Leilighed bør erindres, en Mand, der er vor Erindring værdig, hvem Theatret i vor Stad har at takke for saa meget. Ikke uden store Besværligheder, og maaskee med betydelige Offere, lykkedes det ham her at stifte et Theater. De yngre Herrer i vor Forsamling, erindre sig neppe det Skuespilhuus, hvorpaa jeg henpeger, men nogle ville med mig erindre sig Theatret i Carruber-Gaden. Her byggede Allan Ramsay sin lille Scene. Hans eget Hyrdespil passede ikke for Theatret, men det har sine Beundrere blandt dem, der ynde det doriske Sprog, hvori det er skrevet, og det er ikke uden Fortjenester af en eiendommelig Art. Men fraregnet sine literaire Fortjenester, var Allan en munter, ærlig Karl, og kunde stikke sin Flaske ud, trods den Bedste."

Kort før Selskabet brød op, kom Talen paa det nye Theater, man vil opføre i Edinburgh. „Jeg haaber", sagde Scott, „at det ikke vil blive noget stort Theater. Man begaaer sædvanlig to Feil; den ene reiser sig af vor Stolthed, den anden af vor Armod. Ligge tolv Udkast for os, saa kan man vædde paa, at Valget vil falde paa det største, uden at vi agte paa vor Beqvemmelighed, eller bringe den sandsynlige Bekostning i Anslag. — Naar vi begynde at bygge et nyt Theater, gid man da ikke maa sige som man sagde, da Grundstenen lagdes til en vis Bygning: „See

der, nu er det uendelige Værk begyndt!" Skuespilbesøgende skulde ogsaa kunne gjøre Regning paa Beqvemmelighed. Det nye Theater burde i det hoieste være færdigt inden to Aar, og for det andet burde det indrettes saaledes, at vi kunne høre vore gamle Venner med Beqvemmelighed. Bedre, at et Theater undertiden er stopfuldt, end at have et stort Theater med tomme Bænke, hvilket gjør Skuespillerne modløse, og er uglædeligt for Tilskuerne." — Scott forlod derpaa Stolen, og fjernede sig, under lydeligt Bifald. En af de Tilstedeværende begyndte dernæst: „Jeg beder Dem, mine Herrer, endnu at fylde et Bæger til Randen. Enhver i denne Kreds vil, saalænge han lever, mindes denne festlige Dag, og erindre sig den Erklæring, som den ærede Herre har givet, der i dette Øieblik forlod Stolen. Denne Erklæring har revet Sløret tilside fra den store Ubekjendtes Træk, og denne Betegnelse maa overgaae til Navnet: den store Bekjendte. Man vil fra dette Øieblik forene det med Navnet Scott, hvormed Enhver vil blive fortrolig, som med et daglig brugt Ord. Vi have hørt Tilstaaelsen af hans udødelige Læber, og kunne ikke tale med altfor megen, med altfor fyrig Roes om de Fortjenester, der udmærke en af de største Mænd, Skotland har frembragt."

Anekdote om Sheridan.

Da Lord Belgrave engang i Underhuset havde sluttet en Tale med en lang græsk Citation, reiste Sheridan sig, og bemærkede, at han erkjendte denne Citations Styrke, saa vidt som den var anført; „men", sagde han, „hvis den

ædle Lord var gaaet en Smule videre, og havde endt Meningen, vilde han have seet, at den netop havde den modsatte Tendents." Sheridan citerede nu Noget, ore rotundo, som havde alle de ais, ois, kous og koss, der give Verden Forvisning om en græsk Citation, hvorpaa Lord Belgrave strax gjorde det hæderlige Medlem en smuk Compliment for hans hurtige Hukommelse, og aabenhjertig erkjendte, at Slutningen af det anførte Sted havde den Mening, Hr. Sheridan havde tillagt den, og at han havde overseet den da han fremførte det. Da Husets Sæde var tilende, gik Fox, der gjorde sig til af at have noget Græsk inde, hen til Sheridan, og sagde: „Sheridan, hvor kom De dog til at have det Sted saaledes ved Haanden; det lyder ganske vist saaledes som De citerede det, men jeg vidste det virkelig ikke før De anførte det." — Det er ufornødent at bemærke, at der ikke var mindste Græsk i hele Hr. Sheridans Impromptu.

De tvende Foscaris,

en historisk Tragoedie, af Lord Byron, oversat af K. L. Rahbek.

Studenterforeningen tilegnet.

M. Br.!

Den Interesse, hvormed De hørte de tvende første Acter af nærværende Sorgespil, hvis Fordanskning jeg havde den Fornøielse at forelæse i vor Foreening, har giort mig det til en kiær Pligt, at fortsætte og fuldbringe dette Arbeide, og beføier mig ligeledes venskabeligst at tilegne Dem, hvad der skylder Dem, og ene Dem sin Tilværelse. At dette vil blive modtaget med samme Sindelag, hvormed det bringes, er jeg glad ved at vide og erkiende.

D. 5te Mai 1827.

Med Hengivenhed og Høiagtelse
K. L. Rahbek.

Personerne:

Francesco Foscari, Doge af Venedig.
Jacopo Foscari, hans Søn.
Marina, Jacopos Hustru.
Marco Memmo, Formand for Qvarantia.
Giacomo Loredano, af Consiglio di Dieci,
Barbarigo, ligeledes.
Senatorer, Dieci, Vagt, Opvartere, o. s. v.

Skuepladsen er i Hertugspalladset i Venedig.

Første Act.

Første Scene.

(En Hal i Hertugspalladset.)

Loredano, Barbarigo (træde ind, og mødes.)

Loredano.

Hvor er den Fangne?

Barbarigo.

Hviler af Forhøret.

Loredano.

Forløben er i Gaar fastsatte Tid
Til atter at optage Sagen. Lad os
I Raadet samles med de Øvrige,
At skynde paa, at han igien fremkaldes.

Barbarigo.

Nei! lad ham have disse faa Minuter
For hans forpiinte Lemmer. Han i Gaar
Blev overvældet ved Forhøret, og
Tør døe derunder, dersom det gjentages.

Loredano.

Vel!

Barbarigo.

Ikke jeg i Retfærdskiærlighed
For Eder viger, heller ei i Had
Til de ærgierrige Foscaris, Fader
Og Søn, og hele skadelige Slægt.
Men denne Arme over Alt har liidt,
Hvad den meest stoiske Natur kan taale.

Loredano.

Og uden at tilstaae sin Brøde.

Barbarigo.

Uden

Maaskee, at nogen han begik. Men han

Bekiendte Skrivelsen til Mailands Hertug,
Og halv hans Pinsler sone denne Svaghed.

Loredano.

Det vil vi see.

Barbarigo.

I driver, Loredano,
Et Arvehad for vidt.

Loredano.

Hvor vidt?

Barbarigo.

Indtil
Udrøddelse.

Loredano.

Naar de er døde, kan
I sige saa! Lad os gaae ind i Raadet.

Barbarigo.

Giv Tid! ei Tallet er endnu fuldstændigt;
Der fattes to, før vi kan gaae til Værket.

Loredano.

Og første Dommer, Dogen!

Barbarigo.

Nei! han er
Med meer end romersk Manbighed bestandig
Den første Mand paa Dommersædet i
Den ulyksalige Sag imod hans sidste,
Hans ene Søn!

Loredano.

Sandt, sandt! hans sidste!

Barbarigo.

Vil Intet røre Eder?

Loredano.

Mener I,
Han føler?

Barbarigo.

Han ei viser det.

Loredano.

Det har

Jeg mærket. Usling!

Barbarigo.

Men i Gaar, jeg hører,

Da han gik hiem til Hertugens Gemakker,

Som han kom over Trinnet, daanede

Den arme Olding.

Loredano.

Det begynder da

At virke.

Barbarigo.

Værket halv er Eders eget.

Loredano.

Og heelt det skulde være saa; min Fader

Og min Farbroder ere ikke mere.

Barbarigo.

Jeg har læst deres Gravskrift, som beretter,

De døde af Forgift.

Loredano.

Da Hertugen

Erklærte, at han aldrig skulde troe

Sig Fyrste, førend Piedro Loredano

Var død, blev begge Brødre syge kort

Derefter; han er Fyrste!

Barbarigo.

Ulyksalig!

Loredano.

Hvad skal de være, som giør Faderløse?

Barbarigo.

Men giordes I da faderløs af Dogen?

Loredano.

Ja!

Barbarigo.

Og hvad grundige Beviser?

Loredano.

Naar

I Løndom Fyrster gribe til at virke,
Tiltale, og Beviis da giøres lige
Besværlige. Men jeg har slige af
De sidste, som den første ufornøden
Skal giøre.

Barbarigo.

Men I gaaer dog frem ved Lov?

Loredano.

Ved alle Love, han os vilde levne.

Barbarigo.

Der ere slige i vor Stat, som giøre
Giengieldelsen langt lettere, end mellem
De fierne Nationer. Er det sandt,
At I i Eders Handelsbøger, denne
Vor første Adels rige Brug, har skrevet:
Hertug Foscari er min Giældner for
Marco og Piedro Loredanos Død,
Min Faders, og hans Broders?

Loredano.

Saa staaer skrevet.

Barbarigo.

Og vil I lade det staae uudslettet?

Loredano.

Til det er afgiort.

Barbarigo.

Og hvordan?

(To Senatorer gaae over Skuepladsen ind i Raadssalen.)

Loredano.

I seer,

At fuldt er Tallet. Følg mig! (gaaer.)

Barbarigo.

Følge dig!

Jeg længe fulgte din Fordærvergang,
Som Bølgen skyller efter den foran,
Omstyrter baade Vraget, bragende
I vilde Vinde, og den elendige,
Der skriger inden for dets brudte Ribbeen,
Naar Vandene henstrømme giennem dem.
Men denne Søn og Fader kunde røre
Selv Elementer til at standse; dog
Frem maa jeg diærvt som de; o gid jeg kunde
Saa blindt og nagfrit giøre det! Han kommer!
Vær roligt, Hierte! det er dine Fiender,
Maa blive dine Ofre; vil du slaae
For dem, der næsten knuste dig?

(Vagt med J. Foscari, som Fange.)

Vagt.

Her lad

Ham hvile; giv Dem Tid, Signor!

Foscari.

Jeg takker

Dig, Ven! jeg er afmægtig; men det torde
Paadrage dig Irettesættelse.

Vagt.

Jeg vil det vove.

Foscari.

Det er vennehuldt;

Jeg møder nogen Ynk, men ingen Naade;
Det er den første.

Vagt.

Og det torde blive

Den sidste, saae de os, som raade.

Barbarigo (kommer frem.)

Der

Er een, som seer det; men frygt ei, jeg hverken
Din Dommer eller Klager være vil.
Skjøndt det er over Tiden, oppebi
Den sidste Kaldelse; jeg er af Dieci,
Og da jeg oppebier Kaldelsen,
Ved min Nærværelse jeg hiemler Eder.
Naar sidste Kald da lyder, gaae vi sammen!
See efter Fangen!

Foscari.

Hvis er denne Røst?
Ah! Barbarigos, Fiende af mit Huus,
En af mit lidet Tal af Dommere.

Barbarigo.

Slig Fiende, hvis han findes, at opveie,
Din Fader sidder mellem Dommerne.

Foscari.

Vel sandt! han dømmer.

Barbarigo.

Kald da ei de Love
For haarde, der indrømme Faderen
Den Overbærelse, at de antage
Hans Stemme i en saa høivigtig Sag,
Som Statens Sikkerhed.

Foscari.

Og som hans Søns.
Jeg er afmægtig; lad mig, beder jeg,
Mig for at trække Vøir det Vindve nærme,
Der seer ud over Vandet.

(En Uffizial kommer ind og hvidsker til Barbarigo.)

Barbarigo.

Lad ham nærmes.
Ei tør jeg tale meer med ham. Jeg alt

Med korte Ordskift overskreed min Pligt,
Og maa i Raadets Sal det nu gienkiøbe. (gaaer.)

(Vagt leder Foscari til Vinduet.)

Signor! der, det er aabent nu! Hvorledes
Fornemmer De Dem?

Foscari.

Som en Dreng! o, o!
Venedig! o!

Vagt.

Og Eders Lemmer?

Foscari.

Lemmer!
Hvor tidt bar de mig jublende henover
Hiin sølvblaa Flod, naar med Gondolen jeg
Foer stummende i barnlig Væddestrid;
Forklædt som ung Gondolier imellem
De fro Medkiæmper, ædle som jeg selv,
I Styrkens Stolthed kappedes for Lyst,
Imedens deiligt Folk af Skiønnes Vrimmel
Plebeisk og patricisk, muntred os
Med Tryllesmiil og lydelige Ønsker,
Tørklæders Vaien, og med Hænders Klap,
Til selve Maalet. Hvor har mangen Gang
Med mere lystig Arm, og dristigt Bryst
Jeg kløvet barsken Bølge, kastet med
Et Svømmerslag Vandvoverne tilbage
Fra vaade Haar, og bort fra Læben leet
Forvovne Skum, der kyste den, som Viinskaal!
Mig hævet over Bølgen, som den steeg,
Alt stoltere, jo høiere den hæved
Mig op, og tidt i overgivne Aand
Neddukket i det grønne Glasvælg, banet
Mig Vei til Muslingskaller og til Søgræs,
Ueet af dem deroppe, til de ræddes,

Kom da igien med Favnen fuld af Tegn,
Der viiste, Dybet havde jeg randsaget;
Hoverende med Slag, der vidt gienlød,
Drog dybt det længe holdte Veir, og atter
Jeg sparked Skummet, der omkring mig brød,
Og som en Søfugl, jeg min Vei fortsatte.
Da var jeg Dreng.

Vagt.

Vær Mand nu; aldrig var
Der mere Trang til Manddomskraft.

Foscari.

Mit skjønne,
Mit eneste Venedig! Det er Aande!
Din Søluft, o din adriatske Søluft,
Hvor vifter den mit Ansigt; selv din Luftning
Er mine Aarer hiemlig, kiøler dem
Til Stilhed; hvor uliig den hede Blæst
Paa rædsomme Cyclader, der omhyled
Mit candiotske Fængsel, og der giorde
Mit Hierte sygt.

Vagt.

Jeg Farven seer at komme
Igien paa Eders Kinder. Himlen Eder
Tilsende Kraft at bære, hvad end meer
Paalægges maa; jeg gruer det at tænke.

Foscari.

De vil ei meer forvise mig; nei! nei!
Lad dem mig martre fort; nu er jeg stærk.

Vagt.

Bekiænd, saa skaanes I for Marterhiulet.

Foscari.

Jeg har bekiændt eengang, to Gange før;
De begge Gangene forviiste mig.

Vagt.

Og tredie Gang vil myrde Eder.

Foscari.

Lad

Dem det. Naar jeg kun bliver jordet i
Mit Fødeland! Langt bedre Aske her,
End nogen Ting, der lever, andensteds.

Vagt.

I elske kan den Jord, der hader Eder,
Saa høit?

Foscari.

Den Jord! nei, det er Jordens Sæd,
Der mig forfølger; men min Fødejord
Vil tage mig som Moder i sin Arm.
Jeg kræver ikkun en Venedigs Grav,
Et Fængsel, hvad de vil, naar det er her.

(Uffizial kommer.)

Uffizial.

Før Fangen ind!

Vagt.

Signor, I hører selv
Befalingen.

Foscari.

Ja! jeg til slige Kald
Er vant. Det er den tredie Gang, de mig
Har martret; ræk mig da din Arm!

Uffizial.

Tag min,
Det er min Pligt at være Eder nærmest,
Signor!

Foscari.

I! I er den, der forestod
Igaar min Marter! bort! jeg vil gaae ene.

Uffizial.

Signor, som I behager. Dommen var
Ei af min Underskrift; men ikke tør
Jeg være Raadet overhørig, naar
Det —

Foscari.

Dig befoel paa græsselige Bænk
At spænde mig! Jeg beder, rør mig ei,
At sige, ikke nu; den Tid vil komme,
De vil fornye Befalingen; men bliv
Fra mig, til den er givet. Naar jeg seer
Paa dine Hænder, de opløste Lemmer
Alt bævre af den forudfølte Marter,
Og kolde Draaber bryde frem paa Panden,
Ret som ..... dog fremad! jeg har baaret det;
Jeg og kan bære det. Hvorledes seer
Min Fader ud?

Uffizial.

Som han er vant.

Foscari.

Saa giør
Og Jorden, Luften, Oceanets Blaa,
Og Stadens Herlighed, og dens Palladser,
Dens Piazzas Lystighed; den muntre Surren
Af Nationer trænger hid, selv nu,
Selv hid, i disse de Ukiændtes Haller,
Der herske, de Ukiændtes og Utaltes,
Der dømmes, og aflives her i Taushed,
Alt bærer samme Aasyn, selv min Fader.
Der Intet kan samføle med Foscari,
Selv en Foscari ei! Signor, jeg følger.

(De gaae.)

(Memmo og en anden Senator træde ind.)

Memmo.

Han er her ei; vi kom for seent. Troer I,
At Dieci længe sidde vil i Dag?

Senator.

De sige, at den Fangne høist forhærdet
Vedbliver første Udsagn; meer jeg veed ei.

Memmo.

Og det er meget; dette Rædselskammers
Løndomme ere ligesaa forborgne
For os, for Statens første Ædle, som
For menig Mand.

Senator.

Undtagen vante Rygter,
Der, som de Gienfærdseventyr, der ere
I Omløb nær forfaldne Bygninger,
Bevistes aldrig, men blev heller aldrig
Mistroet reent. Folk veed saa lidt af Statens
De sande Handlinger, som Gravenes
De undgrundelige Lønligheder.

Memmo.

Men vi med Tidens Længde vinde dog
Eet Skridt i Kundskab, og jeg Udsigt har
En Dag at blive en af Dieci.

Senator.

Eller
Og Doge.

Memmo.

Ei, hvis jeg kan undgaae det.

Senator.

Det er den første Post i Staten, og
Kan lovlig attraaes, og erholdes lovlig
Af ædle Beilere.

Memmo

Dem overlader

Jeg det; skjøndt fød af Adel, Grændser har
Min Ærelyst! Jeg vil før være Eener
I et foreent Regieringstital, end
Som eenligt Nul at glimre, skiøndt forgyldt.
Hvo kommer der? Foscaris Hustru.

(Marina med en Terne.)

Marina.

Hvad?
Ei een! Jeg tager feil; der end er to;
Men der er Senatorer.

Memmo.

Ædle Frue,
Befal os!

Marina.

Jeg befale! Ak, mit Liv
Var en langvarig Bøn, og en forgiæves.

Memmo.

Jeg dig forstaaer; men jeg maa ikke svare.

Marina (stolt.)

Ret! her tør ingen svare, før paa Hiulet,
Ei spørge, uden de —

Memmo (afbryder.)

Høibaarne Frue!
Tænk, hvor du er!

Marina.

Hvor jeg er nu? Det var
Min Mages Faders Slot.

Memmo.

Vor Doges Slot.

Marina.

Og Sønnens Fængsel! Sandt, jeg har ei glemt det.
Og var ei nærmere og bittrere
Erindringer, den ædle Memmo vilde

Jeg takke for mig at udpege Stedets
Forlystelser.

Memmo.

Vær rolig.

Marina (seer til Himlen.)

Det er jeg;
Men o evindelige Gud! kan du
Forblive det med slig en Verden?

Memmo.

End
Din Mand kan blive frikiændt.

Marina.

Det er han
I Himmelen! Signor Senator! Jeg
Bønfalder Eder, tal ei derom, I
Er Mand i Embed; saa er Dogen; han
Nu har en Søn i Fare, jeg en Mage,
I dette Øieblik, hvis ei, har havt.
De er derinde, eller i det mindste
De var der for en Time siden, Ansigt
Til Ansigt, Dommer og Forbryder; vil han
Fordømme ham?

Memmo.

Jeg tænker, Nei.

Marina.

Men hvis
Han ikke giør det; der er de, der vil
Domfælde begge.

Memmo.

Det kan de.

Marina.

Og Magt
Og Villie er eet hos dem i Ondskab,
Forloren er min Mand.

Memmo.

Det ikke; Retfærd
Er Dommer i Venedig.

Marina.

Hvis saa var,
Der nu ei mere var Venedig til.
Men lad det leve, naar de gode kun
Ei døe, før Timen, da Naturen kalder.
Men snarere er Diecis Kald; og vi
Paa det maa vente. Ak, en Jammerlyd!

(Et svagt Skrig indenfor.)

Senator.

Tys!

Memmo.

Det var Skrig af —

Marina.

Nei, ei af min Mand!
Ei af Foscari.

Memmo.

Stemmen var —

Marina.

Ei hans,
Nei, nei! han skrige! det hans Fader skulde;
Ei han, ei han! han vil i Taushed døe.

(En svag Klagelyd indenfor.)

Memmo.

Hvad! nu igien!

Marina.

Hans Røst! det syntes saa.
Jeg vil ei troe det; svigted han; jeg kan
Ei lade af at elske; men han, nei!
Nei! rædsom maa den Pine have været,
Der aftvang ham et Klynk.

Senator.

Og da du føler
Din Mages Lidelser, vil du, at han
Skal bære meer end Dødens Qval i Stilhed?

Marina.

Vi samtlig Piinsler bære maa. Jeg ei
Har ladt Foscaris store Huus ufrugtbart;
Om de og bringe baade Dogen og
Hans Søn af Dage, har jeg liidt saa meget
Ved Liv at skiænke dem, der følge disse,
Som de kan lide ved at lade Livet.
Men glade vare mine Lidelser,
Og dog mig piinte, saa jeg kunde skreget,
Men skreeg ei; jeg bar Haab at føde Helte,
Og vilde ei med Taare byde dem
Velkommen.

Memmo.

Nu er alting tyst.

Marina.

Maaskee
Er Alt forbi; men det jeg ei vil troe;
Han Kræfter samlet har, og nu dem trodser.

(En Uffizial kommer iilsom ind.)

Memmo.

Nu, Ven! hvad søger I?

Uffizial.

En Læge. Fangen
Er daanet. (gaaer.)

Memmo.

Frue! det var bedre, De
Begav Dem bort.

Senator (vil hielpe.)

Giør det, jeg beder!

Marina.

Bort!

Jeg vil opvarte ham.

Memmo.

Du! Mindes, Frue!

I disse Værelser faaer Ingen Indgang
Undtagen Dieci, og Familiarer.

Marina.

Vel! jeg det veed, at ingen, her kom ind,
Gaaer ud, som han kom ind, og mange aldrig;
Men ikke skal de mig formene Indgang.

Memmo.

Ak, det er ikkun at udsætte Eder
For haard Afviisning, værre Uvished.

Marina.

Hvo vil imod mig være?

Memmo.

De, hvis Pligt
Det er at handle saa.

Marina.

Det deres Pligt,
Hver menneskelig Følelse, hvert Baand,
Der knytter Mand til Mand, at træde ned?
At kappes med de Diævle, der engang
Vil i Forskiællighed af Pinsler dem
Giengielde! men dog vil jeg ind.

Memmo.

Det er
Umuligt.

Marina.

Det forsøges skal. Trods byder
Fortvivlelse til selve Despotie.
I dette Hierte er der, hvad der vilde
Sig bane Vei igiennem Hære med

Udstrakte Spyd, troer I, faa Sluttere
Da faae mig af min Vei? thi giver Plads!
Palladset Dogens er, jeg Hustru er
Af Dogens Søn, af Dogens skyldfri Søn,
Og de skal høre det.

Memmo.

Det blot vil tiene
Til at ophidse meer hans Dommere.

Marina.

Hvad er de Dommere, der give Rum
Til Vreden; Mordere er, hvo det giøre.
Til Side! (hun gaaer.)

Senator.

Arme Frue!

Memmo.

Det er idel
Fortvivlelse; hun inden Døren bliver
Ei indladt.

Senator.

Blev hun det endog, hun ei
Kan frelse hendes Mand. Men see! der er
Igien Ufficialen.

(Ufficial gaaer over Scenen med en anden).

Memmo.

Neppe havde
Jeg tænkt, at Dieci havde havt engang
Det Glimt af Medynk, eller Bistand vilde
Tilstaae den Lidende.

Senator.

Af Medynk? er
Det Medynk, at tilbagekalde til
At føle den Elendige, der er
For lykkelig i at undflye til Døden!

Ved ynksom Dvale, fattige Naturs
Den sidste Hielp mod Smertens Tyrannie?

Memmo.

Jeg undres, de med eet ham ei fordømme.

Senator.

Det er ei deres Politik; de vil
I Live have ham, fordi han frygter
Ei Døden, og bandlyse ham, fordi
Den hele Jord, hans Fødeland undtagen,
Er ham et vidstrakt Fængsel, og hvert Drag
Af fremmed Luft, han aander, synes ham
En langsom Gift, der ham fortærer, men
Ham dræber ei.

Memmo.

Omstændighederne
Bekræfte hans Forbrydelser; men han
Tilstaaer dem ikke.

Senator.

Ingen, uden ene
Det Brev, som, siger han, var skrevet, stilet
Til Mailands Hertug, med den fulde Vished,
Det vilde falde i Senatets Hænder,
Og han tilbagebringes til Venedig.

Memmo.

Men som Forbryder.

Senator.

Ja! men til hans Land.
Og det var alt, paastaaer han, hvad han søgte.

Memmo.

Anklagen om Bestikkelser bevistes.

Senator.

Ei tydelig, og den for Mord er bleven
Tilintetgiort ved Dødssengsskriftemaalet

Af Nicolas Erizzo, der ihielslog
De Diecis sidste Formand.

Memmo.

Hvi da ei
Frikiænde ham?

Senator.

Det maa de svare for;
Thi det er velbekiendt, at Almoro
Donato, som jeg sagde, af Privathævn
Blev myrdet af Erizzo.

Memmo.

Der maa være
Meer i den synderlige Sag, end den
Beskyldtes vitterlige Brøde viser.
Men her er to af Dieci. Lad os gaae.

(De gaae.)

Loredano, Barbarigo (kommer.)

Barbarigo.

Det var for meget; tro, det var ei billigt,
Forhøret skulde nu gaae videre.

Loredano.

Og saa maa Raadet bryde op, og Retfærd
Maa standse i sit fulde Løb, fordi
En Qvinde bryder ind paa vore Raadslag.

Barbarigo.

Nei, det var ikke Grunden, selv I saae
Den Fangnes Tilstand.

Loredano.

Og kom han sig ei?

Barbarigo.

Ved ringeste Fornyelse at falde
Tilbage.

Loredano.

Det blev ei forsøgt.

Barbarigo.

Det er
Forgiæves nu at knurre. Raadets Fleerhed
Mod Eder var.

Loredano.

Tak Eder skee, Signor!
Og den hertugelige gamle Kiærling,
Der samlet fik de værdige Stemmer, som
Min overstemte.

Barbarigo.

Jeg er Dommer, men
Jeg maa tilstaae, den Deel af strænge Pligt,
Der foreskriver ptinlige Forhør,
Og byder os at sidde og at paasee,
Det holdes skarpt, mig lader ønske —

Loredano.

Hvad?

Barbarigo.

I stundom vilde føle, som jeg stedse.

Loredano.

Gaa, gaae! I er et Barn, af Følelse
Og Forsæt svagt, der blæses om ved hvert
Et Aandspust, rystes ved et Suk, og smeltes
Blot ved en Taare, kostbar Dommer for
Venedig, og en værdig Statsmand til
Deeltager i min Politik.

Barbarigo.

Han fældte
Ei Taare.

Loredano.

Tvende Gange skreg han.

Barbarigo.

Det
En Helgen havde, selv med Ærens Krone

For Die, ved en saa umenneskelig
Kunstmarter, som blev ham paatvunget; men
Han ikke skreeg om Medynk; ei et Ord,
Et Suk undslap ham, og de tvende Skrig
Var ikke Bønfald, men afpiintes ham
Ved Qvaler, og de fulgtes ei af Bønner.

Loredano.

Han mumled mange Gange mellem Tænder?
Men uforstaaelig.

Barbarigo.

Jeg det ei hørte.
I stod ham nærmere.

Loredano.

Det giorde jeg.

Barbarigo.

Mig tyktes, og til min Forundring, I
Blev rørt til Medynk, og den første var
At raabe efter Hielp, den Gang han daaned.

Loredano.

Jeg troede, at den Afmagt var hans sidste.

Barbarigo.

Og har jeg ikke ofte hørt Dig kalde
Hans og hans Faders Død Dit første Ønske.

Loredano.

Hvis han uskyldig døer, det er at sige,
Ei Brøden har bekiændt, vil han beklages.

Barbarigo.

Hvad! vil du myrde hans Erindring?

Loredano.

Vil Du,
Hans Gods skal til hans Sønner gaae i Arv?
Det maa det, hvis han ulovfældet døer.

Barbarigo.

Krig og med dem?

Loredano.

Med hele deres Huus
Til deres eller mit er Intet.

Barbarigo.

Og
Hans blege Hustrus dybe Dødskamp, og
Den undertvungne Krampetrækning paa
Hans gamle Faders fyrstelige Pande,
Der udbrød i et flygtigt Gys, skiøndt siælden,
Vel og i nogle seige Draaber, snart
Bortviskede i stræng Sindsrolighed,
De rørte Eder ei! (Loredano gaaer.) Taus i sit Had
Som i sin Lidelse Foscari var,
Og med sin Taus ed rørte mig den Arme
Meer end et tusind lydelige Skrig
Det havde kunnet. Nødsomt var det Syn,
Afsindig da hans Hustru trængte ind
I Rettens Domsal, og øined der,
Hvad knap vi kunde see paa, længe vante
Til slige Syn. Jeg maa ei tænke meer
Derpaa; jeg ellers i Medlidenhed
Med vore Fiender, glemmer deres gamle
Fornærmelser, og lader gaae af Hænde
Den Hævn, som Loredano sig og mig
Bereder; min dog vilde være nøiet
Med mindre Giengield, end han tørster efter.
Og jeg hans dybe Had formilde vilde
Til meer forsonligt Sindelag. Man nu
Foscari har kortvarig Lise
Bevilget paa Begiær af Raadets Ældste,
Ustridig rørte ved hans Hustrus Komme
I Hallen, og hans egne Lidelser.
De komme, hvor afmægtig, og elendig,
Jeg ei udholde kan endnu at see

Paa dem i denne Yderlighed. Jeg
Vil prøve at bevæge Loredano.

(gaaer.)

Anden Act.

Første Scene.

(Hallen i Hertugens Pallads.)

Dogen og en Senator.

Senator.

Behager I at underskrive nu
Den Forestilling, eller til i Morgen
Udsætte det?

Dogen.

Nei, jeg det gjennemsaae
Igaar, der fattes Underskriften blot.
Giv De mig Pennen. (Sætter sig, og underskriver Papiret.)
Der Signor.

Senator.

De har
Forglemt. (Seer paa Papiret.) Det er ei underskrevet.

Dogen.

Ikke!
Ak, jeg opdager, at med Alderen
Begynder mine Öine nu at svækkes;
Jeg saae ei, Pennen ei var rigtig dyppet.

Senator.

(Dypper Pennen, og lægger Papiret for Dogen.)
Og ryster Haanden; tillad mig; saaledes!

Dogen.

Nu er det giort; jeg takker.

Senator.

Denne Act,
Stadfæstet saa af Eder og af Dicci,
Venedig giver Fred.

Dogen.

Lang Tid det er,
Fra det har nydt den; maatte det nu blive
Saa længe, til det atter griber Vaaben!

Senator.

Det snart er tredive og fire Aar
Af næsten uophørlig Krig med Tyrken,
Hvis ei, med Vælsklands Magter; nogen Hvile
Vor Stat behoved.

Dogen.

Udentvivl. Jeg fandt
Den Oceanets Dronning, og forlader
Den Lombardiets Frue; det er Trøst,
At jeg til hendes Diadem har føiet
Juvelerne, Ravenna, Brescia;
Ei mindre Krema, Bergamo er hendes;
Saameget hendes Rige voxet er
Tillands i min Regiering, medens hendes
Søherredom ei er aftaget.

Senator.

Det
Er Sandhed, og fortiener al vort Lands
Erkiændtlighed.

Dogen.

Maaskee!

Senator.

Som skulde
Sig vise.

Dogen.

Jeg ei klaget har, Signor!

Senator.

Tilgiv mig, ædle Herre!

Dogen.

Hvad?

Senator.

Mit Hierte

For Eder bløder!

Dogen.

Hvad, Signor! for mig?

Senator.

Og Eders. !

Dogen.

Nok!

Senator.

Det Lust maa have, Herre!

For mange Pligter jeg mod Eder har
Og Eders hele Huus, for svundne Dages
Og Nutids Godhed, til ei dybt at føle
For Eders Søn.

Dogen.

Var det i Eders Sending?

Senator.

Hvad, Herre!

Dogen.

Denne Snak om Ting, I veed ei.
Men undertegnet er Tractaten. Gaae
Med den igien til dem, som sendte Eder.

Senator.

Jeg lyder; mig tillige paalagt var
Af Raadet, om I vilde sætte Timen
Til dets Gienfamling?

Dogen.

Siig dem: naar de vil;
Nu, dette Øieblik, om de behager!
Jeg Statens Tiener er.

Senator.

De vilde Eder
Til Hvile unde nogen Tid.

Dogen.

Jeg har
Ei nogen Hvile; det vil sige, ingen,
Der Staten volde skal en Times Tab.
De mødes, naar de vil; mig skal de finde,
Hvor jeg skal være, hvor jeg stedse var.

(Senator gaaer.)

(Dogen bliver tilbage, taus; en Betient kommer.)

Betienten.

Min Fyrste!

Dogen.

Tal!

Betienten.

Foscaris ædle Frue
Forlanger Audients.

Dogen.

Hun komme! arme
Marina!

(Betienten er gaaet; Dogen bliver taus som forhen; Marina kommer.)

Marina.

Fader! jeg har vovet at
Forstyrre Eders Fredsted her.

Dogen.

For Dig
Jeg intet har, mit Barn; Befal Du over
Min Tid, naar Staten ei befaler den.

Marina.

Jeg ønskede om ham med Dig at tale.

Dogen.

Din Mand?

Marina.

Og Eders Søn.

Dogen.

Bliv ved, min Datter!

Marina.

Jeg havde faaet Tilladelse af Dieci
Min Mand at see tilgode nogle Timer.

Dogen.

Det havde Du.

Marina.

Den er tilbagekaldet.

Dogen.

Af hvem?

Marina.

Af Dieci. Da vi havde naaet
Til Sukkebroen, og jeg mig belaved
At gaae derover med Foscari, først
Den skumle Broens Vogter gjorde Hindring;
Et Sendebud til Dieci gik tilbage.
Men da ei Raadet længer sad, og ingen
Tilladelse var givet skrivtlig, jeg
Blev stødt tilbage, med Forsikkring,
Til sig den høie Domstol atter samled,
Os Fængselsmurene adskille maatte.

Dogen.

Sandt! Formen er forsømt i denne Skynding,
Hvormed sig Retten hæved, og indtil
Den mødes, er det tvivlsomt.

Marina.

Til den mødes?
Og naar den mødes, vil de martre ham
Igjen, og han og jeg maae kjøbe, med
Fornyelsen af Pinslerne, et Møde

Af Mand og Hustru, under Himmelen
Det helligste af Baand! Gud! seer Du dette?

Dogen.

Barn! Barn —

Marina. (afbryder ham.)

Kald mig ei Barn! Snart ingen Barn
Du selv vil have — Du fortiener ingen,
Du, som saa rolig om en Søn kan tale
I den Forfatning, der selv hos Spartaner
Blodtaarer vilde kalde frem; skiøndt de
Begræd ei deres Sønner, der omkom
I Slag, staaer det da skrevet, at de saae
Dem stykkeviis omkomme, og udstrakte
Ei Haand at frelse dem?

Dogen.

Du seer mig. Græde
Det kan jeg ei; jeg vilde, at jeg kunde!
Men var hvert sneehvidt Haar paa dette Hoved
Et Ungdomsliv, hvis denne Hertughue
Var Jordens Diadem, Hertugringen,
Hvorved jeg mig med Bølgerne troloved,
En Talisman at stille dem, det Alt
For ham jeg vilde give.

Marina.

Sikkert han
Med mindre kunde reddes.

Dogen.

Dette Svar
Blot viser, at Du kiender ei Venedig.
Ak! og hvor skulde Du? Det kiænder ei
Sig selv i al sin Løndom. Hør mig, de,
Som efterstræbe Din Foscari, ei
Hans Fader efterstræbe mindre. Ikke
Blev Sønnen frelst ved Faderens Fordærv.

De ad forskiællig Vei til samme Maal
Henstunde, og det er — men de har ei
End vundet Seir.

Marina.

Men de har sønderknust —

Dogen.

Ei sønderknust endnu; jeg lever.

Marina.

Og
Din Søn, hvor længe vil han leve?

Dogen.

Jeg,
Trods Alt, hvad end er skeet, fortrøster mig,
Saa mange Aar, og lykkeligere
End Faderen. Den ubesindige Dreng,
Hvis Qvindeutaalmod at komme hiem
Har Alt fordærvet ved det fundne Brev;
En høi Forbrydelse, som hverken jeg
Kan fragaae, eller sætte Sminke paa,
Som Fader eller Hertug. Havde han
Kun lidet længere udholdt endnu
Sin candiotiske Forviisning, havde
Jeg Haab; han det har slukt: han maa tilbage.

Marina.

I Landsforviisning?

Dogen.

Jeg har sagt det.

Marina.

Og
Kan jeg gaae med ham!

Dogen.

Du vel veed, den Bøn
Af dig to Gange før fik Afslag hos
Forsamlingen af Dieci; og vel neppe

Bevilges nu en tredie Begjæring,
Da de er ved din Mands betyngede
Forseelser end blevne mere strænge!

Marina.

Hvad, strænge? grusomme! de gamle Diævle
I Menneskegestalt, den ene Fod
I Graven, dumme Dine fremmede
For Taarer, Kiærlinggraad undtagen, og
Med lange, hvide, tynde Haar; med Hænder,
Der ryste, Hoveder hentagne, Hierter
Ei mindre haarde, de oplægge Raad
Og giøre Stemplinger, aflive Mænd,
Som Livet ei var meere end de længe
Udslukte Følelser i deres eget
Vanvlyste Bryst.

Dogen.

Du veed ei!

Marina.

Jo! jeg veed,
Jeg veed; og saa I skulde, tykkes mig,
De ere Diævle. Kunde ellers Mænd,
Der vare fødde, fostrede af Qvinder,
Der have elsket, eller i det mindste
Om Elskov talt, der have givet Hænder
Til helligt Løfte, gynget deres Smaa
Paa Knæ, maaskee har sørget over dem
I Smerter, Fare eller Død; der ere,
Der i det mindste syntes Mennesker,
Saa handle, som de have giort mod Ebers,
Og Eder selv, I, som forsvarer dem.

Dogen.

Jeg det tilgiver, thi du veed ei, hvad
Du siger.

Marina.

Vel du veed det, og du føler

Det Intet.

Dogen.

Jeg har taalt saa meget, at

Ord har ophørt at ryste mig!

Marina.

Ustridig!

Du Blodet af din Søn har seet at rinde,
Og ikke rystedes dit Kiød; og hvad
Er efter det en Qvindes Ord? ei meer,
End Qvindens Graad, at de Dig skulde ryste.

Dogen.

Ei, Qvinde! slig høirøstet Sorg af dig
Er, siger jeg dig, meer paa Veieskaalen
Mod det, som.... dog jeg ynker dig, min arme
Marina!

Marina.

Ynk min Mand! hvis ikke, jeg
Forkaster Ynken. Ynk din Søn! du ynke?
Det er et Ord, dit Hierte fremmed. Hvor
Kom det paa dine Læber?

Dogen.

Bære maa

Jeg de Bebreidelser; endskiøndt de giør
Mig Uret. Kunde du kun læse!

Marina.

Det

Er ikke paa din Pande, heller ei
I dine Øine eller Handlinger;
Hvor skulde jeg da see den Sympathie?
Hvor skal jeg?

Dogen (peger ned.)

Der.

Marina.

I Jorden?

Dogen.

Som jeg hælder
Nu til. Naar den paa dette Hjerte ligger,
Langt lettere, skiøndt marmortynget, end
De Tanker, der nu trykke det, du mig
Vil kiænde bedre.

Marina.

Er Du virkelig
Saameget da at ynke?

Dogen.

Ynke? Ingen
Skal bruge nogen Tid det lumpne Ord,
Hvormed Folk dække deres Smugtriumph,
Som skikket at forenes med mit Navn,
Det Navn, saa længe, jeg har baaret det, skal være,
Hvad det var, da jeg fik det.

Marina.

Og var ei
De arme Børn af ham, du kan ei, eller
Du vil ei frelse, du den sidste var
At bære det.

Dogen.

Gid det var saa! Det var
Ham bedre, han var aldrig føds mig bedre!
Vanæret har jeg seet vort Huus.

Marina.

Det er
Usandhed; mere ærligt, ædelt, trofast,
Meer kierligt, borgersindet Hierte aldrig
Slog i et menneskeligt Bryst. Jeg ei
Bortbytted min forviiste Mand, forfulgt,
Lemlæstet, undertrykt, men ei beskiæmmet,

Knust, overvældet — levende, ei død,
For Fyrste eller Riddersmand i Krønik,
I Fabel, med en Verden til at støtte
Hans Frieri. Vanæret! han vanæret!
Jeg, Doge! siger Dig, Venedig er
Vanæret! Hendes værste, sorteste
Bebreidelse hans Navn skal blive for,
Hvad her han lider, ei, hvad han har giort.
I alle er Forrædere, Tyran!
I! elskte I jert Land, som dette Offer,
Der lænkebunden raver hid tilbage
Til Piinsler, Alt sig underkaster heller
End Landsforviisning, ned for ham I vilde
Henkaste Eder, og anraabe ham
Om Naade for uhyre Brøde.

Dogen.

Han
Var virkelig Alt det, du sagde. Bedre
Jeg bar de tvende Sønners Død, som Himlen
Fratog mig, end nu hans Vanære!

Marina.

Atter
Det Ord!

Dogen.

Er han ei domfældt?

Marina.

Er det Ingen,
Undtagen Brøden?

Dogen.

Tid oprette tør
Hans Minde. Jeg vil haabe det; han var
Min Stolthed, min — dog det er nu unyttigt.
Ei er jeg grædenem; men græd af Glæde,
Da han blev fød; det var Forvarselstaarer.

Marina.

Jeg siger, han er skyldfri; var han det ei,
Skal da vort Blod, vor Æt forsage os
I Nødens Stund?

Dogen.

Jeg ei forsaged ham,
Men jeg har andre Pligter, end en Faders.
For disse Pligter vilde Staten ei
Fritage mig. To Gange bad jeg om det,
Men jeg fik Afslag; de maa da opfyldes.

(En Betient kommer.)

Betienten.

Et Bud fra Dieci.

Dogen.

Hvo er Overbringer?

Betienten.

Høiædle Loredano.

Dogen.

Ha! — indlad ham!

(Betienten gaaer.)

Marina.

Maa jeg da gaae?

Dogen.

Maaskee det ei behøves,
Hvis det angaaer din Mand; og dersom ei —

(Til Loredano, som træder ind.)

Signor, hvad til Behag?

Loredano.

Jeg bringer Diecis.

Dogen.

De vel har udvalgt deres Sendemand?

Loredano.

Det deres Valg er, som hidbringer mig.

Dogen.

Det deres Viisdom ei giør mindre Ære,
End deres Artighed. Bliv ved.

Loredano.

Vi har
Besluttet.

Dogen.

Vi?

Loredano.

Ja, Dieci, i Forsamling.

Dogen.

Hvad, har de atter været samlede?
Og uden at tilsige mig?

Loredano.

De ønsked
At skaane Eders Følelser, ei mindre
End Eders Alder.

Dogen.

Det er nyt; naar skaante
De nogen af dem; dog, jeg takker dem!

Loredano.

Vel veed I, de har Magten efter Tykke,
At handle med og uden Dogens Nærvær.

Dogen.

Det nogle Aar er, siden jeg det lærte,
Lang Tid, før jeg blev Doge, eller drømte
Om slig Ophøielse. I ei behøver
At unbervise mig, Signor! Jeg sad
I dette Raad, den Tid, I var en ung
Patricier.

Loredano.

Sandt! i min Faders Tid.
Det har jeg hørt af ham, og Admiralen,

Hans Broder; Eders Høihed tør dem mindes;
De døde begge pludselig!

Dogen.

Hvis saa
De giorde, bedre saa at døe, end tvine
I Smerte.

Loredano.

Sikkerlig! de fleste dog
Vil gierne leve deres Tid til Ende.

Dogen.

Og giorde de det ei?

Loredano.

Det veed bedst Graven.
De døde, som jeg sagde, pludselig.

Dogen.

Er det saa sælsomt, at med Eftertryk
I dette Ord gientager?

Loredano.

Saa langt fra
At være sælsomt, at i mine Tanker
Var aldrig nogen Død halv saa naturlig
Som deres. Tænker I ei saa?

Dogen.

Hvad skulde
Jeg vel om Dødelige tænke?

Loredano.

At
De have dødelige Fiender.

Dogen.

Jeg
Forstaaer Jer; Eders Fædre vare mine;
Og I til Alt er Arving.

Loredano.

Bedst I veed,

Om saa jeg skulde være.

Dogen.

Jeg det veed,

Veed, Ebers Fædre vare mine Fiender,
Har hørt, at onde Rygter var i Omløb,
Har og læst deres Gravskrift, der tillagde
Gift deres Død. Det er maaskee saa sandt,
Som fleest Indskrifter er paa Grave, og
Ei mindre Fabel.

Loredano.

Hvo tør sige saa?

Dogen.

Jeg! sandt nok! eders Fædre vare Fiender
Af mig, saa bittre, som det deres Søn
Kan nogensinde være, og jeg deres
Ei mindre; men jeg var det aabenlyst.
Jeg aldrig virkede i Raad med Rænker,
Ved Stemplinger i Republiken, eller
Snigmords Lønmidler med Forgift og Dolk;
Det viser eders Liv.

Loredano.

Jeg frygter ei.

Dogen.

I har ei Grund, da jeg er den, jeg er.
Men var jeg den, I vil, at jeg skal tænkes,
I længe alt ei mere følte Frygt.
Had kun, det ei bekymrer mig.

Loredano.

Ei vidste

Jeg før, en Ædlings Liv en Doges Rynker
Her i Venedig havde at befrygte,
At sige aabenlyst.

Dogen.

Men, gode Herre!
Jeg er, var i det mindste, meer end
En Hertug blot, af Blod, af Sind, af Evner.
Det vidste de, der frygted mig at kaare,
Og der har siden stræbt, alt det, de torde,
At faae mig fældet; vær forvisset om,
Før eller siden havde jeg troet Eder
Saa meget værd, at æske Eder bort;
Et Ord af mine havde slige Aander
Sat i Bevægelse, der Eder havde
Tilintetgiort. Men i alle Ting
Jeg tog den strængeste Ærbødighed
I Agt, ei blot for Lovene, dem I
Har sprængt (Jeg taler kun om Eder, som
En enkelt Stemme af de mange) noget
Meer, end jeg kunde efter Myndighed
Paatale, hvis jeg sindet var at kives;
Men jeg, som sagt, med Ærefrygt, lig Præstens
For Alteret, selv med Offer af mit Blod,
Og Ro og Sikkerhed og Alt, undtagen
Min Ære, denne Stats Beslutninger,
Dens Bedste, Stolthed, Velfærd, tog i Agt.
Og nu, Signor! til Eders Ærinde.

Loredano.

Det er besluttet, uden videre
Gientagelse af piinlige Forhør,
Fortsættelse af Sagen, der alene
Bidrager til at vise, hvor halstarrig
Slig Brøde er, at Dieci eftergive
Den Lovens Strængheb, som Forhøret byder
Fortsat til fuld Bekiendelse; da tildeels
Den Fangne har bekjendt sin Brøde, ved
Ei at benægte, Skrivelsen er hans

Til Mailands Hertug, gaaer igien Jacopo
Foscari i Forviisning med Galleien,
Som hid har bragt ham.

Marina.

Takket være Gud!
De i det mindste ham ei meer vil slæbe
For denne græsselige Domstoel. Vilde
Han ikkun tænke saa, i mine Tanker
Den lykkeligste Dom, ei ene han,
Men alle, som her boe, dem kunde ønske,
Var at undkomme fra et saadant Land.

Dogen.

Den Tanke er ei venetiansk, min Datter!

Marina.

Nei, det for menneskeligt var. Maa jeg
Og deele hans Forviisning?

Loredano.

Herom Dicci
Har Intet sagt.

Marina.

Det tænkte jeg; det ogsaa
For menneskeligt var. Men det er ei
Forbudet.

Loredano.

Det er ei nævnt.

Marina (til Dogen).

Da, Fader,
Du vist saa meget kan udrette eller
Tilstaae mig. Og Signor! I er ei mod
Min Bøn, at faae Tilladelse at følge
Min Mand.

Dogen.

Jeg vil forsøge det.

Marina.

Og I,

Signor!

Loredano.

Ei, Frue! det tilkommer mig
At foregribe her Consigliets
Behag.

Marina.

Behag! Hvad Ord at bruge om
Decreter af.....

Dogen.

Veed Du, min Datter! i
Hvis Overværelse du nævner sligt?

Marina.

Jeg! i en Fyrstes og hans Undersaats.

Loredano.

Hans Undersaat!

Marina.

Det harmer Eder! Vel,
I er hans Lige, mener I; men det
I er ei, vilde ikke være, var
Han end en Bonde! Vel, I er en Fyrste,
En fyrstebaaren Ædling! hvad er jeg da?

Loredano.

En Ætling af et ædelt Huus.

Marina.

Formælet
Med et ei mindre ædelt. Hvad, og hvis
Er da den Overværelse, der skulde
Paabyde mine frie Tanker Taushed?

Loredano.

De Dommeres, der dømme Eders Mand.

Dogen.

Og den Ærbødighed, I skylder end

Det mindste Ord af dem, der raade i
Venedig.

Marina.

Giemmer de Grundsætninger
Til Eders Masse ræbde Haandværksfolk,
Til Eders Handelsmænd, dalmatiske
Og græske Slaver, og Skatskyldige,
Og stumme Borgere, formummet Adel,
Til Eders Sbirrer, Speidere, Gallei-
Og andre Slaver, hvilke Eders Midnats-
Bortførsler, Drukninger, og Fængsler under
Borgtaget eller Vandets Flade, Eders
Lønmøder og ukiændte Domme, bratte
Henrettelser, og Eders Sukkebro,
Og Qvælekammer, Pinselsredskaber,
Har bragt til at betragte Eder, som
Én anden og en værre Verdens Væsner.
Giem det til dem; jeg frygter Eder ei,
Jeg kiænder Eder; Eders Værste har
Jeg kiændt og prøvet i min arme Mands
Sataniske Proces. Behandler mig,
Som I behandled ham! Saa har I giort,
Da saa I fare med ham. Hvad har jeg da
Af Eder at befrygte, om jeg end
Var frygtsom af Natur, som, jeg ei troer
Jeg er?

Dogen.

I hører selv, hun taler vildt.

Marina.

Ei viist, men ikke vildt.

Loredano.

Ord, Frue! der
Fremsiges inden disse Vægge, bærer
Jeg ikke længer end til Dørren, dem

Undtagen, der om Statens Tieneste
Imellem mig og Dogen vexledes.,
Har Dogen noget Giensvar?

Dogen.

Noget? Ja!
Fra Dogen; muligt ogsaa fra en Fader.

Loredano.

Min Sending her til Dogen er.

Dogen.

Siig da,
At Dogen selv sin Sendemand vil kaare,
Hvis ei personlig foredrage det
Fornødne; Faderen...

Loredano.

Jeg mindes min.
Farvel! Jeg kysser høie Frues Hænder,
Og bøier mig for Hertugen.

(gaaer.)

Marina.

Er I
Fornøiet?

Dogen.

Jeg er, hvad Du seer.

Marina.

Og det
Er Løndom.

Dogen.

Saa er Alt for Dødelige.
Hvo kan den læse, uden ham, der den
Har frembragt, eller hvis de kan, de faa
Begavede blandt Aander, der har længe
Randsaget Mennesket, den leede Bog,
Og ruget over disse blodig-sorte Blade,
Hans Hoved og hans Hierte; men lær du

En Troldom, der tilbageslaaer paa den
Adept, som den udøver; hver en Synd
Vi see hos Andre, har Naturen giort
Vor egen; vore Fortrin ere Lykkens;
Byrd, Riigdom, Helsen, Skiønhed ere dens
Tilfælde; naar vi raabe mod vor Skiæbne,
Vel var det, hvis vi kom ihu, at Lykken
Kan Intet tage, uden hvad den gav.
Det øvrige var Nøgenhed og Lyster,
Begiærligheder og Forfængligheder,
Vor Almeenarv, at kiæmpe med saa godt
Vi kan, og mindst i ringest Stand, hvor Sult
Opsluger i en nedrig Mangel Alt,
Og det oprindelige Bud, at Manden
Sit Brød skal æde i sit Ansigts Sveed,
Tilsideholder alle Lidenskaber,
Undtagen Frygt for Hunger. Alt er lavt,
Og falskt, og huult, er Leer fra først til sidst,
Som Pottemagerkarret, Prindsens Urne.
Vort Rygte er i Andres Mundsveir; Livet
I mindre end i Mundsveir; Dage er
Vor Varighed, og Dagene beroe
Paa Aarets Tider, vor Tilværelse
Paa noget, der er ikke os. Saa er
Vi Slaver fra de største til de mindste;
Vor Villie ankommer Intet paa.
Selv Villien beroer ei mindre paa
Et Halmstraa end en Storm; og naar vi troe,
Vi styre, styres vi just allermeest,
Og stedse hen ad Død, en Ting, der kommer
Ei mindre uden vor Medvirkning, eller
Vort Valg, end Fødselen, saa mig synes, vi
Maa i en gammel Verden have syndet,

Og denne her er Helved; bedst er det,
Den er ei evig.

Marina.

Det er Ting, vi ei
Kan dømme her paa Jorden.

Dogen.

Hvordan skal
Vi da hinanden dømme, vi, som alle
Er Jord? Og jeg, som kaldtes til at dømme
Min Søn. Jeg trolig, seierriig har styret
Mit Land. Jeg byder til Beviis dem Kortet,
Af hvad det var og er; mit Regiment
Fordobblet har dets Riger, og til Løn
Venedigs Tak har efterladt, hvis ei,
Er i Begreb at efterlade, mig
Allene.

Marina.

Og Foscari? Jeg ei tænker
Paa sligt; naar jeg maa blive hos ham.

Dogen.

Saa
Du skal; saameget kan de ikke nægte.

Marina.

Og hvis de skulde, vil jeg flygte med ham.

Dogen.

Det kan ei skee; og hvorhen vil I flygte?

Marina.

Jeg veed ei, agter ei; til Syrien,
Ægypten, Ottomannen, allevegne,
Hvor vi ulænkebundne aande kan,
Og leve uomgivne af Spioner,
Ei under Statsinqvisitorers Bud.

Dogen.

Hvad! du en Renegat til Mand vil have?
Ham giøre til Forræder?

Marina.

Han er ingen;
Forræderen er Staten, som forstøder
Dens bedste, kiækkeste! Det allerværste
Forræderi er Tyranniet; troer du,
At ingen uden Undersaatten er
Oprører? Fyrsten, der forsømmer, eller
Der krænker Tillid, er langt mere Ransmand
End Røverhøvdingen.

Dogen.

Sligt Troskabs Brud
Kan jeg mig ei bebreide.

Marina.

Nei, du agter,
Du lyder Love, der giør gamle Dracos
I Sammenligning til en Naadelov.

Dogen.

Jeg Loven fandt; jeg har ei givet den;
Var jeg en Undersaat, jeg torde finde
De Stykker eller Dele, der sig egned
Til Rettelse; men som en Fyrste aldrig
Jeg vilde for mit Huses Skyld forandre
Den Lovbog, vore Fædre efterlod.

Marina.

Har de det giort til deres Børns Fordærv?

Dogen.

Venedig under slige Love sig
Har reist til, hvad det er; en Stat i Daad,
Og Aar og Magt, og lad mig føie til,
I Ære, thi vi har havt Romersiæle
Blandt os, Medbeilerske af Alt, hvad os

Historien har efterladt om Rom
Og om Carthago i de bedste Dage,
Da Folket hersked ved Senater.

Marina.

Heller
Siig, sukked under barske Oligarker.

Dogen.

Maaskee! men undertvang dog Verden. I
En saadan Stat er enkelt Mand, han være
Den rigeste af tilladt Rang, han være
Den ringeste, og navnløs, lige Intet,
Naar Politik, der uigienkaldelig
Fremskunder til eet herligt Maal, maa holdes
I Kraft.

Marina.

Det siger, at I mere Hertug,
End Fader er.

Dogen.

Det siger, jeg er Borger,
End meer end begge. Hvis i mange Secler
Vi havde ei af slige Borgere
Havt Tusinder, og, haaber jeg, bestandig
Vil have dem, Venedig ei var Stad.

Marina.

Forbandet er den Stad, hvor Lovene
Naturens qvæle vil!

Dogen.

Og havde jeg
Saamange Sønner end, som jeg har Aar,
Dem alle vilde jeg hengivet, ikke
Foruden Følelse, men givet dem
Til Statens Tieneste, til at fuldbyrde
Dens Ønsker, være sig til Søes, i Feldten,
Om saa det være maatte, som det, ak

Desværre været har, til Ostracismus,
Forviisning, Lænker, eller hvad dem værre
Besluttes maatte.

Marina.

Det Patriotismus!
Det synes mig det værste Barbarie.
Lad mig min Mand opsøge; neppe vil
Med hele deres Avindsyge dog
De vise Dieci føre saadan Krig
Med en afmægtig Qvinde, at de nægte
Et Øieblik mig Adgang til hans Fængsel.

Dogen.

Det jeg paa mig vil tage, at befale,
Du skal indlades.

Marina.

Og hvad skal jeg sige
Foscari fra hans Fader?

Dogen.

Siig, at han
Adlyder Lovene.

Marina.

Og intet meer?
Vil I ei see ham, før han gaaer herfra?
Det sidste Gang tør blive.

Dogen.

Sidste Gang!
Min Dreng! den sidste Gang! da jeg skal see
Mit sidste Barn! Siig ham, at jeg vil komme.

(Slutn. følger i næste Hefte.)

Vinterqvarteret.

'En Fortælling, af Forfatteren til „the Subaltern."*)

De af vore Læsere, der med Opmærksomhed have fulgt den sidste Krigs Begivenheder, ville uden Tvivl ikke have forglemt, at saavel den franske Armees Bevægelser som Lord Wellingtons eget Savn af de fornødne Midler for at bringe Burgos's Beleiring til et heldigt Resultat, tvang denne sidste til, Natten den 20de Octbr. 1812 at bryde op fra Burgos, og begynde sit Tilbagetog henimod Douro Floden. Det hændte sig, at Veirliget var særdeles uvenligt for denne Aarstid; der faldt uophørlig Strømme af Skylregn, og kolde Vinde vare de herskende; Veiene vare slette og gjennemskaarne; der laae kun faa Magaziner langs med Marschlinien, og Landets almindelige Hjelpekilder vare aldeles udtømte; Tropperne kunde følgelig ikke begynde dette Tog i den bedste Stemning. Ikke heller var deres Frygt for de forestaaende Besværligheder og den Mangel de gik imøde slet grundet. Maaskee har den brittiske Armee aldrig lidt mere af Kulde, Fugtighed, Hungersnød og Strabadse, end den leed paa Tilbagetoget fra Burgos til den portugisiske Grændse; ligesom Sygdom vist heller aldrig har hersket i nogen frygteligere Grad, end det, i det mindste i nogle Divisioner, var

---

*) Fra: „Friendships Offering, a literary Album, by Thomas Hervey", London 1827.

Tilfældet, efterat de forskjellige Tropper vare trukne i Vinterqvarteer. — Det er bekjendt, at det portugisiske Infanterie i denne Periode af Krigen havde erhvervet sig en saa høi Grad af Krigstugt, at det ei var uværdigt til at gaae i Felten i de samme Geledder som Britterne. Hertil kan man angive en meget sandsynlig Grund. Mere ydmyge, skjøndt maaskee ikke mere kamplystne end deres spanske Naboer, beqvemmede Portugiserne sig til at lære Krigskunstens Begyndelsesgrunde af brittiske Læremestere, og lode brittiske Officierer ei alene have Adgang til underordnede Poster i deres Armee, men overdroge dem Commandoen over hele Divisioner, Brigader og Bataillоner. Deres Caçadores, det vil sige det portugisiske lette Infanterie, bleve især deleshed for største Delen stillede under brittiske Officieres Befaling, og Forfatteren af denne Fortælling kan af personlig Jagttagelse bevidne, at vakkrere Folk aldrig nogensinde ere dragne i Felten. De vare tappre, lydige, og i en ikke ringe Grad taalmodige til at udholde Strabadser, og hvis de i nogen Henseende maatte staae tilbage for deres Bundsforvandte, saa var det i hiin haardnakkede og ubetvingelige Standhaftighed, som, uden at man paadrager sig Bebreidelse for National-Forfængelighed, vel kan siges at være Britterne egen.

Iblandt de Individer, der modtoge Rang og Commando i den portugisiske Armee, udmærkede Faa sig mere ved Tapperhed og uforfærdet Standhaftighed end Norman Mac Leod. Han var, som allerede Navnet lader slutte, en Høilænder af Fødsel; og

kunde opregne en lang Række Ahner af krigeriske Forfædre, ligesom han ogsaa selv var Søn af en vakker Kriger, hvis Navn offentlig ved forskjellige Leiligheder var blevet nævnt med Hæder, og tilsidst indtog en Plads paa Listen over dem, der faldt paa Sletten ved Abukir. Man kan med Rette sige, at Norman var født til Kriger, i det mindste kan man ikke undre sig over, at han fra sin Barndom af ei nærede nogen Tanke om jordisk Lyksalighed, med mindre den var knyttet til Erhvervelsen af Krigerhæder. Hans Følelser i denne Henseende stode ei heller i mindste Modstrid med den Dames, til hvem hans tidlige Opdragelse var betroet; thi hans Moders Characteer lignede, skjøndt den var yderst ømtfølende og qvindelig, i en ikke ringe Grad de romerske Matroners. Hun havde givet Normans Fader Fortrinet for andre, langt rigere Beilere, fordi han var en Kriger; og da han var død bar hun lettere hans Tab, fordi han døde hvor det egner sig Krigeren at døe — paa Valpladsen og med Sværd i Haanden for sit Fædreland. Opdragen i saadanne Grundsætninger havde Norman tidlig lært at ansee med Ligegyldighed al anden verdslig Ære, end den, som indhøstes ved Kamp og Blodsudgydelse; og den Lærdom, han saaledes havde indsuget, tillod hans kommende Livs Skjæbne ham aldrig at forglemme. — Norman var sine Forældres eneste Søn, ja, deres eneste Barn; dog forlod han, ledsaget af sin Moders hjertelige Velsignelse, allerede i sit femtende Aar, Fædrelandet, for at gaae til Armeen. Af Na-

turen begavet med en Legemsbygning, der var istand til at udholde de haardeste Strabadser, og fra Barn af vant til at være under aaben Himmel i ethvert Veirligt og til enhver Tid — vare Savn og Moisommeligheder, for hvilke andre maatte bukke under, for ham saagodtsom intet. Han kunde i den koldeste Nat svøbe sin Kappe om sig og sove ligesaa trygt paa den frosne Jord og under Himlens Hvælving, som om han hvilede paa bløde Duun, og indenfor et Pallads's Mure. Naar det skortede paa Levnetsmidler, kunde ingen mindre beklage sig derover end han, eller med bedre Lune nyde det usleste Maaltid. Paa den længste Marsch saae man aldrig Norman søge Hvile eller blive bagud; tvertimod var det hans Skik afvexlende at lette Byrden for dem af Soldaterne, der viste sig meest udmattede og afkræftede, ved at bære deres Vaaben og undertiden endogsaa deres Tornister; og naar det kom til Alvor, og Mand stod imod Mand, saa var Norman i sit rette Element. Kold og uforfærdet, opmuntrede han de andre til at gaae frem, men glemte selv aldrig en Officiers egentlige Pligter; han lod sig ei bedøve af Kampens Bulder, eller, henrevet af Øieblikkets Enthusiasme, forlede til, fra sin Side at tabe af Syne den mindste Forsigtighed, som Sagernes Stilling maatte udkræve.

Saaledes var Norman Mac Leod's Characteer, forsaavidt militaire Egenskaber kunne danne en Characteer. Han var en fuldkommen Soldat; men han var ogsaa mere. Besjælet af den strængeste og

ubøieligste Æresfølelse var han tillige ædelmodig, aaben, liberal og fordomsfri. Hans Kammerater elskede ham ligesaa høit som de maatte skjænke ham deres Agtelse; Soldaterne tilbade ham; der var ikke en Mand i hans Corps, som vilde have vægret sig for at gaae hvorhen han førte dem, og som jo med Glæde vilde have sat sit Liv i den største Vove for at betrygge hans Sikkerhed. Og han fortjente denne Kjærlighed. Hans Adfærd imod dem var paa eengang mandig og velvillig; han brugte aldrig noget haardt Ord der, hvor et mildt Udtryk vilde være tilstrækkeligt; og han fandt, som alle, der handle efter samme Grundsætning, at man med langt større Redebonhed adlød hans Befalinger, end deres, der brugte en anden Fremgangsmaade til samme Hensigt. — Det var ikke at vente, at Norman enten kunde være en Mand af stor videnskabelig Dannelse, eller med mange selskabelige Talenter. Han var kommen i Armeen i en alfor tidlig Alder til at han kunde have erhvervet sig den første, og han var altfor kort Tid efter traadt i activ Tjeneste til at kunne tilegne sig de sidste. Men Norman var hverken uvidende eller ukultiveret. Han havde udmærkede naturlige Evner; og hvad han een Gang havde læst, glemte han aldrig. Naturen havde desuden begavet ham med et Talent for Musik og Tegnekunst; begge dyrkede han ufortrødent, saa ofte Omstændighederne vilde tillade det, og i begge gjorde han følgelig betydelige Fremskridt. Fra sin Barndom af var han fortrolig bekjendt med det franske Sprog, og han havde neppe

naaet Halvoen, før han med Iver lagde sig efter at studere Portugisisk og Spansk. Hertil kom, at han havde en stor Forkjærlighed for den praktiske Deel af Mathematiken, der stod i Forbindelse med hans Kalds Pligter. Han kom aldrig igjennem et fremmed Land uden at betragte det med en Officiers Blik, og at tage Skizzer af saadanne Districter, som han fandt skikkede for militaire Operationer; han undlod ikke at forsyne sig med en nøiagtig Plan af ethvert befæstet Sted, i hvis Nærhed han kom, og i den uvirksomme Vintertid var det en af hans Yndlingsfornøielser, efter Onkel Toby's Maade, at bygge Redouter i Sandet, at aabne Løbegrave foran dem, og at udføre en heel Beleiring. Men en Soldat, der er saameget Herre over tre fremmede Sprog at han kan tale dem let og flydende, der er vel bevandret i Mathematiken, ikke ubekjendt med Europas Historie og en duelig Dilettant i Musik og Landskabsmalerie, kan neppe henregnes iblandt de Uvidende.

Norman var ikke hvad man i Almindelighed kalder en smuk Mand; det vil sige, hverken hans Ansigtstræk eller hans Figur udmærkede sig ved nogen fuldkommen Symmetrie. Imidlertid vare hans blaae Oine livlige og udtryksfulde, og deres Blik gjennemtrængende, og hans lysebrune Haar klædte ham ikke ilde. Hans Ansigtsfarve, der havde været smuk, var ved ofte at udsættes for Solen bleven bruun; men det meest tiltrækkende ved hans Ansigt var dog det gode Lune, det høie Mod og den Klogt, der udtalde sig i en-

hver af dets Miner. Hans Figur vilde en Kjender af mandlig Skjønhed snarere kalde frappant end skjøn, og maaskee kunde hans fuldkomne Ligegyldighed for meget, der af unge Officierer i Almindelighed ansees for at være af største Vigtighed, have sin Andeel heri. Men med alle disse personlige Mangler torde han maaskee dog langt snarere gjøre Indtryk paa det smukke Kjøn end de 99 af 100 unge Portd'epee-Riddere, der aldrig have lugtet Krudt, og hvis hele Tapperhed ligger i Uniformen, medens deres legemlige Fuldkommenheder idet mindste ligesaa meget kunne tilregnes deres Skrædders Kunstfærdighed, som den gavmilde Moder Natur.

Det er i Krigstjenesten, saalidet som i noget andet Kald i Livet, ingenlunde nogen Selvfølge, at de, hvis Talenter meest berettige dem til at have Krav paa Lykkens Gunst, ogsaa vinde den. Norman Mac Leod hørte imidlertid ikke iblandt dem, der saaledes maae lide en ufortjent Skjæbne. Hans Faders Rygte talde allerede for ham; det bragte i det mindste de Magthavende til at kaste deres Dine paa ham; og hans egne Talenter, og hans Enthusiasme for sit Kald, befæstede hurtigt den gunstige Mening, som de gjerne vilde nære om ham. Han steeg hurtigt i Veiret. Under Slaget ved Vimiera stod han som Lieutenant ved et af de Hoilandske Regimenter; i Slaget ved Salamanca havde han allerede vunden Majors Rang. Kort efter blev han udnævnt til Oberstlieutenant i portugisisk Tjeneste, og da den allierede Armee forlod sit Standqvarteer ved Alba de

Tormes, fandt Norman M. Leod sig som Chef for en Bataillon Caçadorer, der ihenseende til Krigstugt, Udrustning og Tapperhed kunde maale sig med hvilkensomhelst anden, der deeltog i Krigen paa Halvøen. I Spidsen for denne Bataillon tog Norman sin fulde Andeel i de forskjellige Operationer, som førte de allierede Tropper igjennem Valladolid, Cuellas, Segovia og Madrid, og derfra paa ny imod Valladolid og hen imod Burgos. Ved Angrebet paa St. Michaels Høien udmærkede han sig især deleshed; og hvis Bestormelsen af den sydvestlige Kant af Fæstningen havde været betroet til ham og hans tappre Caçadorer, vilde Udfaldet maaskee have været heldigere. Vist er det imidlertid, at det hæderlige Rygte, han alt i Forveien havde erhvervet sig, ikke formindskedes ved hans Forhold for Burgos; og da man ansaae det for klogest at opgive videre Forsøg paa at indtage denne Fæstning, blev han og hans Regiment fortrinsviis udvalgte, til at danne en Deel af Arrieregarden, for at dække Armeens Tilbagetog.

Uden nøiere at indlade os paa de nærmere Omstændigheder ved dette Tog ville vi her blot anføre, at den brittiske Armee, efter forskjellige Bevægelser paa begge Sider, og en Mængde Skjermydsler, med Undtagelse af Sir Rowland Hills Corps, som drog sydpaa ind i Estramadura, den 24de Novbr. gjorde Holdt ovenfor Tormes. Dette var en ret fordeelagtig Stilling, og den fremrykkende Aarstid gjorde det ønskeligt ei at forandre den. Ikke desto mindre var

det nødvendigt at vedligeholde Forbindelse med andre Dele af Landet; og i denne Hensigt blev der fra begge Fløiene detascheret nogle Corpser betydeligt udenfor Linien, for at tjene som Forbindelses-Kjæder, og tillige for at besørge Forposttjenesten. Ved dette farlige og vigtige Hverv blev Norman ansat. Han tog Post ved en Landsbye, eller rettere Flække, ved Navn Alanjuez, omtrent et Par Mile fra den høire Fløi af de Allieredes Cantonnements; og her tilbragte han Vinteren paa en mere behagelig Maade, end det i activ Tjeneste ofte falder i Soldatens Lod.

Flækken Alanjuez bestaaer af omtrent et Dusin nette Bønderhuse, der ligge i betydelig Afstand fra hinanden; bag ved den hæver sig et stort Cassa eller Slot, der tjener til Residents for Don Fernando Navarette, hvis Forfædre flere Generationer tilbage havde eiet betydelige Landstrækninger der i Egnen, og udstrakt en Feudal-Høvdings Beskyttelse over Beboerne af disse Hytter. Ved en lykkelig Hændelse havde Alanjuez, omendskjøndt den kun laae et kort Stykke Vei fra Operationslinien, lige indtil Normans Ankomst ikke været hjemsøgt af Krigsfolk fra nogen af de Krigsførendes Side. Følgen heraf var, at Norman her fandt Sagerne i en ganske anden Stilling, end han var vant til, hvor han ellers kom. Slottet laae nedenfor en steil Bakke, og var, næsten skjult for Øiet, indsluttet af en Lund af Orange- og Oliventræer; en lang, snorlige Allee af Castanietræer førte hen til det fra Landsbyen, og var aldeles ubeskadiget; Haugen var ikke ødelagt. Slottets

Døre, Vinduer og Tag vare i fuldkommen god Stand; selv den grønne Plads foran det var ikke nedtraadt, og endog Blomsterbedene viste Kjendetegn paa et omhyggeligt Tilsyn. Bondehytterne havde ligesaalidet været underkastede anden eller værre Behandling end deres Herremands Vaaning. De vare alle hele og uden Brøst, og de smaae Stykker Jord, der omgave dem, deres Orangetræer, Viingaarde, Morbærplantager og Maismarker,. Alt viste samme Udseende, som det paa en lignende Aarstid vilde frembyde nu, eller frembøde før den franske Invasion. Man vil let kunne forestille sig, at en Scene, som den nys beskrevne, Synet af en eensom Landsbye, der nød, eller syntes at nyde Fredens Velsignelser midt i et Land, der paa andre Kanter var overvældet af fremmede Tropper, og et Rov for de mangfoldige Elendigheder, der ere Krigens Følgesvende, opfyldte Norman med Følelser, for hvilke han længe havde været fremmed. Ikke heller bidrog det til at formindske disse Følelsers Virkning, at det var en særdeles smuk Dag, paa hvilken han naaede Aranjuez; Solen skinnede klar og varm, og Luften var blid og mild, som om det kunde være i Begyndelsen af Vaaren, omendskjøndt November ikke endnu var tilende. Ogsaa Skovene, der indesluttede Landsbyen og udstrakte sig saa langt Øiet kunde naae, fremstillede med usædvanligt frisk Grønt, Sommerens livlige Farver, der saaledes, paa en skjøn Maade, afvexlede med Vinterens mørke Colorit. En klart strømmende Bæk, der udsprang fra Toppen af Klippen,

rislede og brusede lonligt igjennem Skoven, indtil den endelig forsvandt i et klært Kjær i Dalen. Alt, baade det Levende og Livløse, aandede samme Tryghedens og Fredens Aand. Man saae hverken lemlæstede Liig af Mennesker, eller Aadsler ligge under aaben Himmel, for at drage Rovfuglene fra deres Reder imellem Klipperne; men tusinde klangfulde Struber lode Skovene gjenlyde af den for dem egne Melodie, som maaskee meer end nogen anden Lyd, vidner om Fredens og Rolighedens trygge Boe. Norman følte sig altfor meget bevæget af den hele Scene, til ei at nære ligesom en Bebreidelse for den Nødvendighed, der i en vis Grad tvang ham til at afbryde denne Roe; men han besluttede, at det ei skulde mangle paa den mindste Forsigtighed fra hans Side, for at gjøre denne Forstyrrelse saa lidet følelig som muligt, og at i ethvert Tilfælde ingen Vold skulde blive udøvet af hans Soldater enten imod Beboerne eller deres Eiendom. Han lod derfor sin Bataillon gjøre Holdt udenfor Flækken, og reed selv i Forveien, for at træffe saadanne Foranstaltninger, som maatte ansees meest betryggende til Opnaaelsen af denne Hensigt.

Nærmelsen af Normans Bataillon var ei bleven ubemærket af Indvaanerne i Alanjuez; men de forlode ikke derfor deres Huse. Om Grunden hertil enten var, at de ved nogle Udsendinge, havde faaet at at vide, at de i Anmarsch værende Tropper, vare deres Bundsforvandte, eller at de, fordi de ei havde noget sikkert Tilhold, hvortil de kunde henflye, havde

besluttet at overgive sig til deres Fjenders Naade, skal jeg ikke kunne afgjøre; men Norman havde neppe ladet sig see i Landsbyen, forend han var omringet af Qvinder og Børn, der alle bønfaldt ham om at beskytte dem for Soldaternes Vold. Dette lovede Norman dem villigt; og da Bataillonen var rykket frem, blev der udsat en Forpostskjæde, hvornæst de Compagnier, hvis Tjeneste ei strax udkrævedes, bleve indqvarterede i forskjellige Hytter.

Norman var endnu tvivlraadig om, hvor han selv skulde tage Qvarteer, da en ærværdig gammel Mand, hvis stolte Figur og stive Holding ikke tillod nogen Tvivl om den Stilling han indtog i Samfundet, nærmede sig den Fremmede, forestillede sig som Don Fernando Navarette, og indbød Norman, som Detaschementets Chef, til at opslaae sit Qvarteer paa Slottet. Herimod havde den unge Kriger intet at erindre. De 200 Mand, som han tog med sig, lod han anbringe i Laderne og de andre Udhuse ved Slottet, medens han selv samtykkede i at være Don Fernandos Gjæst, og det varede ei mange Timer, forend han fandt sig saa fuldkommen hjemme der, som om han kunde være et Medlem af Familien.

Jeg har sagt, at Alanjuez neppe viste det mindste Kjendetegn paa, at det laae midt i Operations-Terrainet, og i Nærheden af tvende fjendtlige Leire; og forsaavidt man kunde dømme efter det første Udseende, var dette vistnok en Sandhed. Ved nærmere Betragtning var der imidlertid een Omstændighed, som ikke bar noget fredeligt Præg: der var

nemlig ikke en eneste ung Mand at see nogetsteds i Landsbyen. Endogsaa paa Slottet vare de faa mandlige Tyende, der viste sig, ligesom deres Herre, graahærdede og svage, og Fruentimmer maatte udføre saadanne Gjerninger af den huuslige Dont, der ialmindelighed tilkomme det stærkere Kjøn. Don Fernandos tvende Sønner og alle unge Mænd i Landsbyen, vare i Feldten. De havde sluttet sig til den patriotiske Hær, strax da denne havde dannet sig, og vare nu, under General Romanas Commando, i en afliggende Deel af Spanien.

Don Fernandos Familiekreds bestod saaledes af ham selv, tre Døttre, deres Duenna og en Præst. Døttrene vare alle særdeles smukke; men i den yngste, Theresas hele Væsen laae der noget, som ingen fri og livsfrodig Yngling kunde betragte med Ligegyldighed. Langt skjonnere end de spanske Piger i Almindelighed, havde Theresa netop saameget af den spanske Ansigtsfarve, som man kan see hos de engelske Brunetter. Hendes Øine vare store, mørke og talende; dobbelt skjønnere ved de lange silkeblode Øienhaar og Bryn, der netop vare saameget buede, at de ikke gave hendes Aasyn det mindste Udtryk af Svaghed. Hendes ikke ganske sorte, men mørkt castaniebrune Haar var, efter hendes Fædrelands Skik, tildeels ophæftet i en Knude, deels hang det, i de fyldigste Lokker, over hendes Hals og Skuldre. Hendes lille Mund vidnede ikke mindre, end hendes funklende Blik, om stærke Lidenskaber, høi Begeistring og den dybeste Følelse; og hvad hendes Figur angik, da

har sikkert Canova aldrig modelleret nogen Statue, der var mere fuldendt, eller kunde henrive ved en renere Symmetri eller større Elegants. Naar man nu hertil føier en naturlig Livlighed, der, fra Tid til anden, modtog en eiendommelig Colorit af romantisk Følelse, saa vil man omtrent kunne gjore sig en Forestilling om Theresas Skjønhed og Tillokkelser.

Der hersker i en spansk Familiekreds en Grad af tillidsfuld Utvungenhed, som man sjeldent træffer i England. Den Gamle aflagde gradviis saameget af sin constitutionelle Alvor, som det var ham mueligt; Præsten blev snaksom og underholdende; Duennaen syntes, istedetfor at bortskræmme den Fortroelighed, der snart reiste sig imellem den engelske Krigsmand og de unge Piger, endog at befordre den; og Pigerne selv vare lutter Liv og Munterhed. Henad Aftenen til antændte man et uhyre Baal paa Arnestedet, og lod det blusse lystigt i Veiret, Lamperne bleve tændte, Guitaren kom frem, og man underholdt Norman med en Concert, der frydede hans Øre langt mere end de dueligste og meest berømte leiede Virtuosers kunstige Præstationer. Vi have allerede nævnt, at Norman selv dyrkede Musik. Hans Røst var klar og fyldig; og da han ved sit lange Ophold der i Landet, var vel bekjendt med Spaniens Yndlingsmelodier, vandt han dobbelt i sine smukke Veninders Øine ved at deeltage i deres Sang. Med eet Ord, da det lille Selskab tog Afskeed fra hinanden for at søge Hvile, kunde de ikke dølge for sig selv en gjensides Glæde over den Hændelse, der havde ført dem sam-

men og den Beslutning, at de kommende Dage, saavidt det stod til dem, ikke skulde være mindre glædelige, end den de nylig havde tilbragt med hinanden.

Dage, Uger, endogsaa Maaneder løbe saaledes ufornærket hen, i hvilken Tid Norman, uden at see sit Corps foruroliget af Fjenden, og uden at være besværet med nogen overordentlig Tjenestepligt, ret i Roe og Mag kunde nyde denne behagelige Families Selskab. Den Gamle viste sig gradviis i sit sande Sindelag som en ivrig Patriot, der var det engang saa hædrende Navn: en Spanier fuldkommen værdig; Præsten var, eller syntes at være fri for sin Sects Bigotterie og sin Ordens Stivhed, og hvad de unge Damer angik, da vare de alle tre saa interessante, som vel den meest kræsne Selskabsmand kunde ønske sig. Der syntes at have været anvendt megen Omhue paa deres Opdragelse; de besadde, imod deres Landsmændinders almindelige Sædvane, ei alene mange Talenter; men ogsaa en god sund Dømmekraft, og deres Forstand var i høi Grad dyrket. Norman fandt isærdeleshed Behag i Theresas Selskab, ei alene i Dieblikke naar han var stemt til Munterhed, men ogsaa naar han attraaede en mere alvorlig Underholdning. Hun talde med enthusiastisk Ild om sit Fædrelands Forfatning, sammenlignede dets nærværende, nedværdigede Stilling med dets forrige Hæder, og blev saa henreven og bevæget over denne Gjenstand, at hendes klare Dine fyldtes med Taarer og hendes Kinder glødede. Derpaa følede hun sig ligesom skamfuld over sin Hef-

tighed, kastede et frygtsomt Blik paa Norman, og bad ham at bære over med Udbruddet af en Piges Følelser, der kun havde seet lidet af Verden. „Man har sagt mig," vedblev hun, „at de, der ere fødte under et nordligt Klima, ere roligere og mere fri for Lidenskaber; men i Navaretternes Aarer flyder der altfor meget gothisk Blod, til at Nogen, der er udsprungen af denne Slægt, ligegyldig skulde betragte Spaniens dybe Nedværdigelse. Dog, kjære Norman! det er bedst, at vi forlade denne Gjenstand, og De maa fortælle mig noget om Skotlands Bjerge og Søer, dets haardføre Krigere og blaaøiede Piger." — Og Norman undlod ikke at opfylde hendes Ønsker. Med en Høilænders hele Nationalitet dvælede han ved sine Forfædres Daad, indtil Lodđet nu traf ham at blive greben af den Enthusiasme, der nylig havde henrevet hans Tilhørerinde, og der var maaskee intet, som gjensidig gjorde dem hinandens Selskab kjærere, end denne Beundring af hinandens Fædrelandskjærlighed, og en lignende Begeistring for Krigerhæder.

Endelig aflagde de frodigt fremskydende Planter, de udspringende Blade, de fremmylrende Blomster og de rigere og mere forskjellige Chore af Sangfugle, tydeligt Vidnesbyrd om, at Vinteren var forbi, og at den milde Sommer nærmede sig. Der var en Tid, og denne Tid var ei længe siden, da Norman vilde have hilset Vaarens Komme med Glæde, blot fordi at med denne Aarstid de fjendtlige Hære atter droge i Marken, og der aabnede sig Udsigt til

nye Felttoge; men nu følte han, og han vidste ikke selv hvorfor, at hans Tanker i den Henseende vare forandrede. Det var langt fra, at hans Kjærlighed til hans Kald var kjølnet; men han havde aldrig tilbragt nogen Vinter saa behageligt, og derfor maatte han beklage, at den var forbi. Han blev eftertænksom og tungsindig. Men det var ei ham alene, der følte sin Aand nedtrykt ved den Alt oplivende Vaars Komme: ethvert Medlem af Familien nærede, i større eller mindre Grad, en lignende Følelse, og Theresas Sorg var altfor stærk til at hun kunde skjule den. Uden, som det syntes, selv at vide deraf, helligede Norman og hun Dag for Dag mere og mere af deres Tid gjensidig til hinanden. Istedetfor at indbyde de øvrige til at ledsage dem, som de tilforn havde pleiet, vandrede de nu alene over Eng og i Skov, og uden at de havde gjort nogen Aftale derom, traf de hinanden bestandig paa de skjønneste og meest ensomme Steder. Ingen Tilstaaelse om deres Følelser var undsluppen deres Læber; naar deres Samtale med hinanden antog et noget ømmere Udtryk, end tilforn, saa skeete dette kun naar man kom til at omtale Normans nærmende Afreise; og selv da laae der i dette Udtryk ei meer end det varmeste Venskabs Følelser og dyb Bekymring over, at et Bekjendtskab, der saa kjendelig havde været behageligt og tiltrækkende for alle de Deeltagende, saa snart skulde afbrydes.

Saaledes stode Sagerne, da man en Formiddag saae en Ordonnants komme ridende i et hurtigt Trav

op ad Alleen. Norman sad netop ved Vinduet og Theresa ved hans Side; Guitaren hang om hendes Hals; med dens Toner havde hun nylig ledsaget en af hine klagende Melodier, der ere saa characteristiske i den spanske Musik; og hendes Søstre vare sysselsatte, den ene med at fuldende et Migniatur-Portrait af den unge Krigsmand, den anden med at kritisere Udførelsen. Don Fernando og Præsten vare paa en Spadseretour med hinanden, og Duennaen tog sig sin Siesta. Theresas skarpe Blik opdagede først Ordonnantsen. „Min Gud!" raabte hun forskrækket, „en Rytter!" — Norman sprang op, og gjættede strax hvad det Budskab var, der bragtes ham. „Theresa", sagde han sørgmodig, „den Tid er kommen, som vi saa længe have frygtet. Denne Rytter bringer Ordre til min Bortreise." — Theresa svarede ikke; hun blev bleg som et Liig, og hvis Norman ikke havde grebet hende i sine Arme, vilde hun have styrtet omkuld fra Stolen hvor hun sad. „De er syg, Theresa! Kjære Theresa! De er meget syg. Deres Kind er bleg, og De kan neppe trække Veiret." — „O det er kun et øieblikkeligt Anfald," svarede hun gispende, „som jeg undertiden er underkastet. Det gaaer strax over." — Med disse Ord reiste hun sig og forlod Værelset ved sine Søstres Arme.

Denne Scene oplod paa eengang Normans Øine og lod ham baade erkjende sine egne Følelsers Natur og det Indtryk, han havde gjort paa Theresa. Men han havde ikke lang Tid til at tage dette For-

hold i Overveielse. Ordonnantsen var allerede stegen af Hesten og overrakte sine Depescher, der, som han ventede, indeholdt den Ordre, at han strax maatte forlade Alanjuez og stode til Hæren i Freynada. Ordren var affattet i de bestemteste Udtryk, og om den end ikke havde været det, saa var Norman altfor meget Soldat til at tillade det mindste private Hensyn at komme i Strid med hans Pligt; han tovede intet Dieblik med at begive sig hen i Contonnementet, hvor han befalede Tropperne at holde sig marschfærdige en Time før Daggry den paafølgende Morgen. — Saasnart dette var skeet ilede Norman hen til det Sted hvor Theresa og han i de sidste lykkelige Dage havde tilbragt endeel af deres Tid med hinanden. Det var en skjøn og eensom Dal, der var beskygget af ranke Korktræer og laae tæt ved Siden af Flodbredden. Her kastede han sig i Græsset, og gav de Følelser, der overvældede ham, frit Løb. Hvilken sørgelig Udsigt aabnede sig for hans Blik. Han elskede Pigen med sit Hjertes hele Kraft, og han var gjenelsket. Men torde han vove at yttre sine Følelser for hende i et Dieblik da han maaskee for evig skulde forlade hende? og om han end torde haabe at gjensee hende, hvor lidet sandsynligt var det da ikke, at Don Fernando, en spansk Grande og en bigot Catholik, vilde samtykke i sin Datters Forening med ham, en Fremmed, en Kjætter og en Lykkejæger. Efter længe at have grundet paa, og overveiet hvilken Beslutning han skulde tage, vandt han, uagtet de mange kjæmpende Følelser, som voldsomt bevæge-

de hans Hjerte, den Overbeviisning, at det fra hans Side vilde være det ærefuldeste, aldeles ikke i bestemte Udtryk at yttre sine Følelser for Theresa; men hellere at paadrage sig den Bebreidelse at være utaknemmelig, ved uden Afskeed at forlade Alanjuez, end, ved at gjensee hende og tale med hende, at staae Fare for at forraade sin Kjærlighed.

Han havde fattet dette høimodige Forsæt, og sprang op, med den faste Beslutning at sætte det i Udførelse, da han i det samme hørte lette Fodtrin, og ved at kaste Øinene iveiret, saae Theresa tæt ved sig. Hendes Kinder vare endnu dødblege; men hendes Øine funklede, og en svag Rødme foer af og til over hendes Ansigt, og vidnede om, at en mægtig Følelse herskede i hendes Sjæl. „Theresa", sagde Norman, i det han greb hendes Haand, „jeg havde haabet at undvige denne Sammenkomst. Det var min Beslutning, at befrie baade Dem og mig for den smertelige Følelse, en formelig Afskeed medfører." Hun taug i nogle Øieblikke, men hun lod sin Haand hvile i hans. Efter længe at have kjæmpet for at vinde Fatning, sagde hun endelig, i en paa eengang høitidelig og blidt rørende Tone: „Det var rigtigt, Norman; Deres Forsæt var klogt, og maaskee ogsaa det bedste. Det er Tid, at vi adskilles, for aldrig at see hinanden mere. Nei, nei", vedblev hun, da han vilde afbryde hende, „lad mig tale ud, og jeg skal da taalmodig høre Alt hvad De vil sige mig. Maaskee vil De kalde mig ubesindig, ja, uqvindelig; men selve Øieblikket og vor Stilling gjør det umue-

ligt at følge Livets almindelige Former. Forlad mig, Norman; men viid, at De medtager en Piges oprigtigste og ømmeste Kjærlighed, den meest udeelte Følelse af et Hjerte, der aldrig kjendte Lyksalighed, før det lærte at kjende Dem, og aldrig mere skal gjenfinde den, naar De er borte. Reis, Norman, — og forglem hende. Gid det Forsyn, vi begge tilbede, maa beskytte dem i Kampens Stund! og gid De maa vende tilbage igjen til Deres Fædreland og gjøre en Pige lykkelig, der mere fortjener Deres Kjærlighed end jeg! Men selv da, Norman, tænk da stundom med Velvillie paa mig! Selv naar Deres Bruds lyse Öine ømt tilsmile Dem, gjem da endnu en Tanke for Theresa — ikke fostret af Kjærlighed — thi enhver saadan Følelse tilhører hende — men af Medlidenhed. Hvad mig angaaer da er min Beslutning fattet — jeg gaaer i Kloster."

„Theresa!" udbrød Norman lidenskabeligt, „dette er formeget! Jeg havde besluttet ikke at aabenbare Dem mine Følelser, i det mindste ikke før Spanien var befriet for sine Fjender, og jeg kunde vende tilbage og kræve dets Datter til Brud; men hør mig, dyrebare Pige! jeg sværger ved Din Reenhed og Uskyldighed, at jeg aldrig har elsket, og aldrig kan elske nogen anden end Dig. Jeg kjendte ikke denne Følelse, før jeg saae Dig, jeg vil aldrig kunne nære den for nogen anden. Hvorfor ryster Du nu paa Hovedet, kjæreste Theresa!" vedblev han; „elsker Du mig da ikke? Elsker jeg da ikke Dig, og naar Krigen er tilende, tør jeg da vende tilbage og beile om

Din Haand?" — „Du spørger, om jeg elsker Dig, Norman! Jeg elsker Dig ikke som en Qvinde sædvanligt elsker; nei, som en Martyr elsker sin Religion, som en Helgen sin Frelser: saaledes elsker jeg Dig. Men, Norman, vor Troe er ikke den samme, og jeg kan aldrig ægte en Kjætter." — „O tal ikke om Forskjellighed i Troe. Tilbede vi ikke den samme Gud og den samme Forløser? og ville vore Hjerter da regne de mindre, smaalige Hensyn? Jeg vil aldrig forstyrre Dig i Udøvelsen af Din Religion; i min egen Slægt have flere den samme Troe som Du; dette vil ikke adskille os. Siig blot, dyrebare Theresa, at jeg, naar Freden er vunden, maa vende tilbage til Dig; og at Du da vil følge med mig over Havet og boe og bygge mellem mit nordlige Fædrelands Klipper."

Uvilkaarlig havde Norman slynget sin Arm om Pigens Midie, og trykket hende til sit Hjerte, og han ventede med ængstelig Forventning hendes Svar, da det pludselige Knald af et Musketskud bortvendte deres Opmærksomhed; et andet og et tredie paafulgte, og derefter en Salve, fra en af de yderste Feltvagter. I det samme Dieblik lød Allarmtrommen. „Det er Fienden!" raabte Norman; „fly Theresa! fly ind til Din Fader: der vil Du være i Sikkerhed, jeg skal forsvare Dig til min sidste Blodsdraabe!" De Elskende ilede op til Slottet, Tropperne vare allerede under Vaaben, og Normans Hest stod i et Dieblik sadlet for Døren. Han svang sig op, lod en anden Officier tage Commando over Reserven, og

galloperede hen til Fronten. En af Forposterne var allerede kastet, en Colonne af 1500 Mand fransk Infanterie var i Anmarsch. Norman ordnede saamange af sine Mænd, som der vare paa Benene, i Skoven, lod Reservecompagnierne beordre at opkaste en Forhugning tvers over Alleen, og at besætte Husene paa begge Sider, og ventede nu Fiendens Komme. De kom, som franske Krigere altid pleie, med det meest uforfærdede Mod. Opflammede ved deres Oberstes Exempel, mødte Caçadorerne dem, og bode dem tappert Spidsen; men deres Antal var alt for uforholdsmæssigt ringe, til at de for længere Tid kunde holde Stand imod dem; de maatte gradviis trække sig tilbage. I den Tanke, at den hele spanske Styrke havde budt dem Spidsen, troede Franskmændene alt, at have beseiret enhver Modstand, og forfulgte de Retirerende i megen Uorden. Dette stemte aldeles med Normans Plan; de havde allerede naaet Alleen, da Tropperne bag Forhugningen, tilligemed dem, der laae i Husene, aabnede en frygtelig Ild, som bragte Fienden i fuldkommen Forvirring. Norman havde endnu omtrent 300 Mand om sig, medens 200 forsvarede Adgangen til Slottet. Han lod dem formere Linie, og rykkede frem. Franskmændene, der allermindst ventede et Angreb, ansaae Fiendens Styrke langt overlegen, og grebe til Flugten. Men netop i dette Øieblik, da Seieren var betrygget og Fienden søgte sin Frelse ved Flugten imellem Træer og Buskads, traf et Skud, fra en af deres Blinkere, Norman i Siden. Han faldt af Hesten, udstødte blot

de Ord: „O min Moder!“ og opgav i det næste Die-blik sin Aand. —

Familien paa Slottet var, som man let kan slutte sig til, overvældet af Skræk over Fiendens pludselige Angreb; men Don Fernando besad alt-for meget af den gamle spanske Aand, til at søge Sikkerhed ved at flye. Efter at han i et af de in-derste Værelser havde indesluttet Præsten, Duennaen og sine Døttre, undtagen Theresa, hvem hverken Bønner eller Trudsler kunde formaae til at forlade Vinduet, forskandsede han Døren, og posterede sig og sine to gamle Domestiker, hver væbnet med en Rif-fel, i en saadan Stilling, at de kunde fyre paa Fien-den, i Tilfælde af at Posten ved Forhugningen skulde blive slagen tilbage. De stode saaledes, lyttende med ængstelig Opmærksomhed, der snart blandede sig med en triumpherende Følelse, til den mere og mere fjer-nede Lyd af Geværskuddene, da en Skare af Sol-dater viste sig i Alleen, bærende et Liig, der var indsvøbt i et Lagen. Theresas skjælvende Hjerte lod hende strax ahne Sandheden. „Det er ham,“ udbrød hun, i det hun foer tilbage, og styrtede hen imod Døren, „det er Norman! han er falden! — han er død i Kampen for vor Frelse!“

Hendes Fader søgte forgjæves at modsætte sig hendes Udgang, hun styrtede ned ad Trapperne, rev Jernstængerne og alle Hindringer tilside, og mødte Toget, netop da de havde naaet Grønningen foran Slottet. Soldaterne græd, og hendes Frygt blev i samme Øieblik til Vished. Hun kastede end ikke

et Blik paa ham; thi før de havde Tid til at lægge ham ned, eller at tage Lagenet tilside, havde hendes knuste Hjerte ophørt at banke — og hun var et Liig.

De tvende Elskende bleve lagte ved hinandens Side i et lille Mausolæum, der hørte til Slottet Alanjuez; Catholikernes Fordom maatte vige for personligt Hensyn. Tabet af Theresa blev længe og dybt beklaget af hendes Slægt; og Normans Navn modtog den Hæder, der ikke længer kunde naae hans eget Øre; men som i en ikke ringe Grad bidrog til at mildne hans trøstesløse Moders Sorg.

Herlufsholms Skole.

En Romance.

I Danmarks gamle Rige,
Paa Siællands grønne Øe,
Sees Klostermuren stige
Bag Skoven ved en Sø;
Skovkloster fordums Dage
Det heed, i Lundens Favn;
Den Hal, som staaer tilbage,
Fik Herlufsholm til Navn.

Ifald du efterleder
I gule Pergament,

Grev Jørgen, Ridder Peder
Da vorde dig bekiendt.
Med Hemming, deres Broder,
De bifaldt hendes Bud,
Da Bodil, deres Moder,
Gav Stiftelsen til Gud.

Nu Sortebrødre eied
Det Kloster, fromm' i Sind.
Der ei — som Munke pleied —
Gik Ulv i Faareskind.
Ei Tidens Tegn forgietter
Hvad Vigtigt sig begav;
Og ingen Daddel pletter
Hin Steen paa deres Grav.

Een Svale giør ei Sommer,
Det gik ei stedse saa.
Den tappre Luther kommer —
Hvert Kloster maa forgaae.
Steds var ei derved vundet!
Nu Herremanden fnøs;
Hvor Munken var forsvundet,
Gik Lænkehunden løs.

Ved Kraft og ved Forstanden
Stod Herluf Trolle reen;
For Frederik den Anden
Han var en Ædelsteen.
En Admiral med Ære
Han lod sin Konges Bud;
Boglærd han monne være,
Og frygtede sin Gud.

Velsignet er hans Minde,
Og det skal aldrig døe.
Ham værdig var hans Qvinde,
Ærlig Birgitte Giøe.
De til Skovkloster flytted,
Midt i Naturens Skiød;
Det Herluf havde byttet
Sig til, for Hillerød.

Man kan ei alting have,
Selv Rosen har sin Tiørn!
Gud gav dem hver en Gave,
Kun ingen kiære Børn.
Da blev dem Danmarks Drenge
Som deres egne kiære;
De dvæled ikke længe,
Med Gaven at frembære.

Var ikke Herluf Trolle
Philip Melanchtons Ven? —
„Skovkloster — qvad den Bolde —
Bliv, hvad du var, igien!
Du stod et Hiem for Vise,
I Middelaldrens Nød;
Nu skal du Børn bespise
Med Aandens Himmelbrød."

Derpaa han kunde stole,
At glad Birgitte blev.
Og Godset blev en Skole,
Snart ved et Gavebrev.
Du ædle Herluf Trolle!
Du gik til Himmerig.
Gid alle Adelskiolde
Som dit udmærkte sig.

Alt længst Birgitte hvilte
I Kirken hos sin Mand,
Og Aftensolen smilte
Paa Marmorstenens Rand;
I Skolen gik alt længe,
At vorde viis og klog,
De muntre Skoledrenge,
Med den latinske Bog.

Men — Kundskab at forøge —
Var da ei Tidens Lov;
Nu Marsvin kom og Giøge
I Herlufs Sø og Skov.
„Af Arvinger er mange —
Skreg de — kun giort Fortræd;
Skal Peblinge nu fange
Sligt Gods at løbe med?"

Et Rygte gik, at Brevet
Som Godset Skolen gav,
Var længst alt borte blevet,
Saa den var uden Krav.
Da reiste snelt sig Ætten,
Og fordred Arven streng,
Og skiendte vredt i Retten,
Paa den latinske Dreng.

Den ædle Rector grunded
I stille Midnatstid:
„End er ei Brevet fundet,
Som ender denne Strid.
Saa seirer Egennytte,
Og knuser Haabets Frø.
Du kan ei meer beskytte,
Salig Birgitte Giøe!"

Han stirred i sit Kammer
Paa hendes Contrafei;
Ham Maanens blege Flammer
Det mindste dølged ei.
Det hang i Gubbens Stue;
Hun stod saa blid og klog,
Med Korsklæd og med Hue,
Og med sin Psalmebog.

Og længer hen — bestenet
Staaer store, stærke Bord;
Af Ibenholt er Benet,
Og sig som Slange snoer.
Da monne sig forfærde
Den Gubbe, hvor han laa,
Thi ved sit Hovedgiærde
Et Spøgelse han saae.

Fra Billedet nedstegen
Hun var, med Bog i Haand;
Men Frygten snart var vegen,
Det var en salig Aand.
Til Gubben mildt hun smilte,
Hun hen for Bordet treen,
Og hendes Finger hvilte
Paa Bordets slyngte Been.

Var det en Drøm, du Gamle?
Var det et Aandesyn?
Han kan sig ikke samle;
Hun bortsvandt som et Lyn.
Og da for lyse Morgen
Den skumle Nat forsvandt,
Da bortsvandt ganske Sorgen,
Han Pergamentet fandt!

Og let det var at hitte:
En Fiæder skiult han saae,
Hvor yegende, Birgitte,
Din blege Finger laa.
Da turde ingen brumme,
Ei Marsvin eller Giøg;
De vilde Dyr forstumme,
Ved strandede Forsøg.

Ved Kraft og ved Forstanden
Stod Herluf Trolle reen;
For Frederik den Anden
Han var en Ædelsteen.
Velsignet er hans Minde,
Og det skal aldrig døe!
Ham værdig var hans Qvinde,
Ærlig Birgitte Giøe!

Oehlenschläger.

Marschal Soult, Konge af Lusitanien.*)

I April 1809 nærede Marschal Soult den Plan, at skabe sig et Kongerige. Blandt Portugiserne selv, der ved Fordærvelsen af bedre Følelser, eller ved slette Følelsers oprindelige Herredømme, vare tilgjængelige

*) Fra: „History of the Peninsular War, by R. Southey, Vol. II." London 1827.

for Bestikkelser, fandtes der Personer, som vare villige til at fremme denne Plan, hvorefter Marschallen agtede at stifte et Nordlusitanisk Kongerige. Buonapartes Stiftelse af nye Fyrste- og Kongeværdigheder for sine Brødre og Yndlinger, havde ladet denne nye Alexanders Generaler formode, at hans Erobringer vilde blive delte imellem dem, og et Næsse-Kongerige under denne Tittel var bleven afskaaret i den hemmelige Tractat til Fontainebleau. En Deputation af 12 af de fornemste Indvaanere i Braga, som de i det mindste forestillede at være, gjorde deres Opvartning hos Marschallen, og offentliggjorde i hans Gazette en Beretning om deres Samtale med ham og en Opfordring til det portugisiske Folk. De forsikkrede deres Landsmænd om, at Marschal Soult vidt og bredt havde talt med dem om den imellem Floderne liggende Provindses Producter, Handel, og Interesse, paa en Maade, som dannede en paafaldende Contrast til deres gamle Regjerings Fremgangsmaade imod dem. Denne Regjering, sagde de havde været ligegyldig for Alt, undtagen for Opkrævningen af dens Indtægter. Prindsregentens Flugt var at forstaae som en frivillig Frasigelse fra Thronen, og en lykkelig Fremtid kunde nu ventes under et bedre Dynastie. „Huset Braganza" sagde disse Forrædere, „er ikke længer til. Det er Himmelens Villie, at vor Skjæbne skal gaae over i andre Hænder; og det har været en særdeles Begunstigelse af det guddommelige Forsyn, at det har sendt os en Mand, der er fri for Lidenskabers Indflydelse,

og alene indviet til den sande Hæder, hvis eneste Attraae er, at anvende den Magt, som den store Napoleon har betroet ham, til vor Beskyttelse og Befrielse fra Anarchiets Uhyre, der truede med at opsluge os. Hvorfor tøve vi med at samle os omkring ham, og høit at erklære ham for vor Fader og Befrier? Hvorfor tøve vi med at tilkjendegive vort ivrige Ønske, at see ham i Spidsen for en Nation, hvis Kjærlighed han saa hurtigt har vidst at erobre? — Frankrigs Behersker vil laane vort Andragende et naadigt Øre, og vil glæde sig ved at see, at vi ønske en af hans Generaler til Konge, der, efter hans Exempel, baade veed hvorledes han skal seire og tilgive." —

En saadan Opfordring kunde ikke være bleven kundgjort i et Blad, som var under fransk Overbestyrelse, med mindre den stemmede med Soults Planer. — Ved en anden Leilighed, da han gav Audience til en anden Deputation fra Braga, og til de civile, geistlige og militaire Autoriteter fra Porto, forlangte de tjenstfærdige Forrædere, at man vilde tillade dem, indtil man erholdt Vished om Keiserens høie Hensigter, at aflægge Troskabseed til hans høist værdige Repræsentant, der havde saa mange Fordringer paa Portugisernes Kjærlighed, Agtelse og Taknemmelighed. Marschallen udbredte sig, som sædvanlig, i sit Svar, om den Lyksalighed, som vilde udstrømme over Portugal under en fransk Behersker. „Hvad mig selv angaaer" tilføiede han, „saa føler jeg mig smigret, ved de Udtryk De har brugt i Hen-

seende til min Person; men det beroer ikke paa mig at besvare dem." — Han havde imidlertid stolet saa meget paa at realisere denne sin Ærgjerrigheds Drøm, at Proclamationer allerede vare i Beredskab, der proclamerede ham som Konge. Det var en Lykke for dem, der deeltoge i denne Plan, at de ikke gik videre; thi en af hans Stab, der blev anseet for en Hovedagent ved Planen, blev kaldet tilbage til Paris, og Buonaparte tiltalde ham ved Navn ved en stor Lever, og sagde til ham: „Tag Eder ivare for hvorledes I udstæde Proclamationer! Mit Keiserdømme er ikke endnu saa vidt udstrakt, at mine Generaler kunne blive uafhængige. Et Skridt endnu, og jeg havde ladet Eder skyde."

Uden at vente nogen saadan Standsning i sine Forventninger, vedblev Buonapartes „værdige Repræsentant", ligesom hans Herre havde gjort i Ægypten, at vise sin Hengivenhed for det Folks Religion, han troede sig kaldet til at regjere. I den lille Stad Motosinhos paa Kysten, omtrent en Miil fra Porto, forefindes et berømt Crucifix, der er bekjendt under Navn af Nosso Senhor de Baucas. Ifølge Tradition er dette det ældste Billede i Portugal, da det er et Værk af Nicodemus; og omendskjøndt Kunstneren hverken har forsøgt at fremstille Muskler eller Aarer, forsikkrer man, at der ikke kan existere noget mere fuldkomment og fortræffeligt Crucifix. Oldgrandskere have opdaget en anden Fortjeneste ved det; thi der har været Controvers angaaende Antallet af de Søm, der bleve brugte ved Christi Korsfæstelse, og

paa dette Billede sees ikkun 4, hvilket stemmer overeens med St. Gregor af Tours's Mening, og den Aabenbaring, som skeete for den svenske St. Birgitte. Det blev opkastet af Havet; og dets Mirakelkraft stadfæstedes snart ved utallige Vidnesbyrd. Da man fandt det, fattedes en af Armene; de bedste Billedhuggere bleve satte i Arbeide med at supplere denne Mangel; men trods al deres Duelighed, kunde ingen af dem frembringe en Arm, som passede der hvor den skulde sidde. En Dag fandt en fattig, men gudsfrygtig Kone, i det hun gik og samlede Muslinger og Flodbrænde paa Stranden, en Træarm, som hun, i den Tanke, at den hørte til et eller andet almindeligt og profant Billede, lagde paa Ilden. Læseren vil let kunne forestille sig, at Armen sprang ud af Flammen — at Naboerne samlede sig ved Konens Skrig — at Præsterne ikke tøvede med at føre den i Procession til Frelserens Kirke, og at den, i det Dieblik den blev holdt ved Stumpen, hvortil den hørte, føiede sig dertil og helede sig paa en mirakuløs Maade. Nosso Senhor de Baucas blev fra dette Dieblik af et af de meest berømte Guddomsbilleder i Portugal; og paa hans Festdag have undertiden 25000 Mennesker været samlede i denne Kirke, der ere komne derhen som Pilegrime fra alle Kanter. Dette Billede fandt Marschal Soult passende at bringe sin Tilbedelse. Han og hans Stab besøgte Kirken, kastede sig næsegrus for Alteret, og bragte, som hans Blad siger, den Hylding af Agtelse og Ærefrygt, som Relgionen kræver af dem, der ere besjælede af Christendommens

sande Aand. „Der kan ikke“, vedblev den skinhellige Forræder, der offentlig fortalte denne Masquerade, „der kan ikke tænkes et mere rørende og interessant Syn, end at see en stor Mand ydmyge sig for Kongernes Konge og Eneherskeren over al Jordens Kongeriger.“ Alle Indvaanerne i Motosinhos, der vare nærværende ved denne religiøse Heitidelighed, bleve grebne af den største Henrykkelse. Den franske Marskal bevidnede sin store Bekymring over at høre, at Kirkens Sølv, Juveler og Ornamenter vare blevne bortførte*); og han lovede Sognepræsten, at han vilde tilbyde Nosso Senhor et Par store Sølv Lysestager, hellige ham en Sølvlampe, og bestemme en Kapital til at holde den brændende baade Nat og

*) Dette erindrer om et Sted hos Svetonius, hvor denne Autor, efterat have talt om den almindelige Sorg over Julius Cæsars Død, og nævnt at Soldaterne kastede deres Vaaben paa Gravbaalet, og at mange Folk afreve deres rige og broderede Klædebon, og overgave dem til Flammen, tilføier, at andre kastede forskjellige Sager i Ilden, og: „Matronæ etiam plerasque ornamenta sua quæ gerebant, et liberorum bullas atque prætextas. In summo publico luctu exterarum gentium multitudo, circulatim suo quæque more lamentata est.: præcipueque Judæi etiam noctibus continuis bustum frequentarunt.“ — Man seer heraf, at Jøderne selv den Gang kjendte Værdien af brændte Guldgalloner — omtrent i samme Aand som Soult beklagede, at Kirkens Sølv var forsvundet.

Dag, ja, hvad mere var, at han vilde fordoble Præstens og Sacristanens Løn. „Man stille dette Factum", sagde hans Journalist, „i Modsætning til hvad man har fortalt os om de franske Troppers og deres Anførers Mangel paa Religiøsitet. Det er Tid for os, at vi aabne vore Øine, og at vi erkjende Forsynets Haand i de Begivenheder, der have modt os. Hvor lykkelige ere vi, at Himlen har bestemt os til at blive beherskede af en Helt, der besidder et Hjerte, som er tilbøieligt til, dybt og varmt at føle vor hellige Religions Majestæt, og som alene higer efter at lade den fremskinne med ny og uvisnelig Glands! Lad Bagvaskerne skamme sig, og de Frygtsomme finde Beroligelse! — Vort Haab gjenoplives nu, da det har vundet en Støtte, som, hvilende paa Religionen, og løftende sit Hoved over Stormene, lover det fuldkommen Opfyldelse." — Marschal Soult havde imidlertid ikke talt et Ord om at tilbagegive Kirken, hvad der var berøvet den; men han stadfæstede sit Løvte om Lampen, Kapitalen til Olien, og Tillægget i de Geistliges Løn, ved et Decret, hvori han overgav Lampen som Gave, bestemte en vis Indtægt til dens Vedligeholdelse, og fordobblede Lønnen; forsaavidt opfyldte han sit Løvte; men han gik heller ikke videre. Hans Stilling var nemlig bleven altfor farlig til at han kunde have Tid til længere at fortsætte denne Farce.

Moolah Ali.*)

Iblandt Kongen af Persiens Hoffolk udmærker En sig ved sin ægte orientalske Characteer. Hans Navn er Moolah-Ali, en Araber, omendskjøndt han bar persisk Dragt; et Menneske, der længe havde været fortrolig med Mord og enhver anden Forbrydelse. Der var imidlertid intet i hans Udseende, som skulde retfærdiggjøre en saadan Formodning, og i hans Ansigt skjelnede man ei heller noget af de Træk, hvormed vore Romanskrivere ere vante til at stemple en Morder; tvertimod straalte der en Mildhed og Kløgt af hans Øie, naar han talde, og paa hans Læber hvilede der et saa behageligt Smiil, at man ofte glemte den djævelske Gjenstand for hans Tale, over den behagelige Maade, hvorpaa han fremførte den. Liig mange andre Asiater, jeg har seet, stod hans Ansigt saa aldeles i Modstrid med hans Opførsel, at det maatte tilintetgjøre en Physiognomists hele Videnskab; hans hele Adfærd var særdeles tiltrækkende, og besad hiin lette Politur, der i saa høi Grad udmærker de Indfødte i hine Lande. Hans Samvittighed besværede ham aldrig med „Dolke svævende i Luften;" han havde en virkelig i sit Belte, som han brugte efter Lyst og Tilbøielighed. — Ikke mange Uger før vi saae denne Moolah, var han en af de for-

*) Fra: „Keppels Journey from India to England", 1827.

nemste Personer i Mendali, en tyrkisk Bye i Nærheden af Grændsen. I hiin Tid var han den fortroligste Ven af Davoud Pascha, hans bedste Halsskjærer og villigste Mordinstrument. Det var under hans fortrolige Forhold til denne Pascha, at han paa en religiøs Festdag havde indbudt 16 Personer til et Gjæstebud; her vidste han at placere en fortrolig Haandlanger imellem hver Gjæst, og paa et givet Tegn, bleve samtlige Gjæster myrdede, da deres Sidemænd stødte dem en Dolk i Brystet. Det er naturligt, at et Venskab imellem to saadanne Personer som Moolah og Paschaen, der var befæstet ved Forbrydelser, ikke kunde være af lang Varighed; de bleve ogsaa snart de dødeligste Fjender, og hver begyndte med at udøve over sin Modstanders Slægt, den Hævn, han ikke kunde iværksætte over Familiens Hoved. 70 af Moolahs Slægt faldt som Offere for Paschaens Hævn; hans Fader blev kastet i Fængsel i Bagdad, og en Priis af 1000 Piastre blev udsat paa hans eget Hoved. Imidlertid havde han ikke været seen med at vise Gjengjeldelse. Da han forlod Byen Mendali, ledsaget af adskillige af sin Horde, begav han sig ud i Ørkenen, angreb de tyrkiske Caravaner og slog (for at bruge sit eget Udtryk) Hovedet af alle dem, der bare Turban. Qvinderne faldt som Offere for hans og hans Ledsageres Brutalitet, og mangfoldige andre Udsvævelser bleve begaaede af disse Røvere, som en Europæer vilde finde utrolig. Da han saae os lytte meget opmærksomt til hans detaillerede Fortællinger, og ansaae det for afgjort, at

vor Opmærksomhed var et Tegn paa Sympathie, sagde han, med en taknemmelig Mine: „Hvor det er venskabeligt af Dem, at De saa varmt gaaer ind i mine Planer!" Under vort Ophold i Kermanshah talde vi daglig med denne fuldendte Skurk, der om de fleste Gjenstande besad langt større Sagkundskab, end hans Landsmænd i Almindelighed. Om hans Heltegjerninger og Planer talde han stede med den frækkeste Pral, og fortalte os, at han alene udsatte sine Plyndringsplaner til Muhumud Ali Mirzas Liig var blevet henført i Sikkerhed til det hellige Begravelsessted. Enhver fiendtlig Handling, han havde begaaet, medens han opholdt sig ved Hoffet, vilde sandsynligviis blive straffet, hvis han paa mindste Maade fornærmede det kongelige Liig, og dette vilde gjøre Prindsen, med hvem det var ham saa meget om at gjøre at staae i god Forstaaelse, til hans Fiende; „men," tilføiede han, „naar det først er i Rigtighed, saa beder jeg til Allah, at Paschaen maa falde i mine Hænder, og da vil jeg rive hans Hjerte ud af ham og drikke hans Blod." Ved vor første Hilsen om Morgenen gjentog han altid de Ord: „Inshallah Pascha" (Med Guds Villie, Paschaen), og supplerede Resten af Sætningen ved betydningsfuldt at lade Fingrene glide tvers over Struben. Vi spurgte en Dag Moolah, hvorledes han i Almindelighed skilte sine Fiender ved Livet? — „Det skeer," svarede han, „alt som jeg kan fange dem. Nogle har jeg dræbt paa Valpladsen, Andre med Dolken, naar de sov." En anden Gang førte vor Nysgjerrighed os til at betragte hans Pistoler, der, som

vi ofte havde bemærket, vare besatte med adskillige røde Søm. Da vi spurgte ham om Grunden hertil, fortalte han os, at hvert Søm var sat der til Erindring om en Fiendes Død, som var falden for hiint Vaaben.

Pigen og den første Svale.

Lille Svale! du som Foraar bringer!
Reisen fra det Fjerne var saa lang;
Hvor vil du nu hvile dine Vinger?
Hvem vil du forlyste med din Sang?

Vildsom flyver du henover Enge,
Hvor de unge Blomster bryde frem,
Veed ei, hvor du skal din Rede hænge,
Er halv fremmed i dit gamle Hiem.

Seer du hist, hvor Linden staaer til Skygge
Foran Hyttedøren lav og trang,
Der, ja der du skal din Rede bygge,
Der du synge skal din blide Sang.

Jeg har hørt som Barn en gammel Lære:
Hvor en Svale bygger, kommer Held.
Ja, som Sagnet gaaer, maa vist det være,
Svalen er jo blid og from af Sjel.

Skynd dig, skynd dig da paa lette Vinger
Til den Hytte hen, jeg viser dig!
O, naar ham du Held og Glæde bringer,
Veed du da, hvem der velsigner dig? —

* * *

Stakkels Hjerte! som en eenlig Svale
Lyser Fred du om den Elsktes Hjem;
Tør om dine Længsler neppe tale,
Er halv bange, han skal høre dem.

Flagrer venligt om den kjære Hytte,
Synger Morgensang fra lave Tag,
Beder Gud, den naadig at beskytte,
Sende Glæde med hver nyfød Dag.

Lille Svale! ak mon han vil høre
Paa din Sang? vil han den finde smuk?
Vil han til din Klage laane Øre?
Vil den vel aflokke ham et Suk?

Ahner han, at Fugl med sorten Vinge,
Fuglen klædt i Sorgens sorte Fjær,
Selv bedrøvet kan ham Glæde bringe,
Naar han vinder den af Hjertet kjær?

Vil din Stemme han forstaae tilfulde?
Skal du synge elsket og i Fred,
Eller falde, dræbt af Nattens Kulde,
Fra din Rede under Taget ned? —

Stakkels Hjerte! som en kuldskjær Svale
Kan du frydes kun i Solens Skin;
Ak, naar Aftenrødens Straaler dale,
Falder Frygten dig alt tungt paa Sind.

Varmens Timer er paa Jord ei mange,
Kuldens Tid, den er saa barsk, saa lang;
Stakkels Hjerte! derfor er du bange,
Derfor er din Sang lig Svalens Sang.

Synge, flyve kan du, er det Sommer,
Mod den Himmel op, hvor du blev fød,
Ak, men hvis den bittre Kulde kommer,
Falder du til Jorden, og er død.

Christian Wilster.

Scener af den franske Revolution.

(Ved at anmelde et i London, 1826, udkommet mærkeligt Skrift: „Explication de l'Enigme de la Revolution Européenne" *), hvori Monsieur (Ludvig den 18de) beskyldes for at have, i Ledtog med Jesuiterne, været den franske Revolutions første Ophavsmand, m. m. af lignende Tendents, meddeler The London Literary Gazette, fra flere paalidelige Kilder, en Række af enkelte characteristiske Træk, som vise den ulykkelige

*) Om dette Skrift, see nærmere Kjøbenhavnsposten, 1ste Halvaar 1827, No. 6.

Stilling, hvori Frankrig blev bragt ved hiint ulykkelige Tidspunkts Convulsioner. Da nogle af disse ere mindre bekjendte, og da Sternes Bemærkning, at et enkelt Malerie er af langt større Virkning end generelle Fremstillinger, ihvor velskrevne disse end maatte være, ogsaa her vil befindes gjeldende, har man troet, at deres samlede Meddelelse ikke heller vil være uvelkommen for Herthas Læsere.)

Under Terrorismen bleve 80 Præster i Nantes dømte til at transporteres. De bleve førte ud i en fladbundet Baad med en stor tillukket Luge i Bunden, og da de vare komne udenfor Paimbeuf, trak man Klæderne af dem, bandt dem Hænderne paa Ryggen, aabnede Lugen, og de bleve alle opslugte af Bølgerne. En af Tribunalets Tyranner, som blev lovpriist for sin Følsomhed, kaldte leende dette Mord en vertical Transportation.

Følgende Omstændighed fortælles i Memoirerne om Blodbadene i Septbr. 1792. En Mand, ved Navn St. Prix, boede i Gaden St. Nicaise, i Selskab med et Fruentimmer ved Navn Groscol. De stode begge i Brevverling med nogle anseete Emigranter, og da det var af den yderste Vigtighed, at de fik Underretning om ethvert Besøg, der maatte blive gjort paa deres Værelse af Tyrannernes Udsendinge, havde St. Prix afrettet en stor Hund til at advare dem ved sin Gjøen, naar nogen mistænkelig Person nærmede sig. — Denne Hund havde ofte bidt en Mand ved Navn Jardy, der pleiede at gaae om med Tilsigelser til Vagt, og isærdeleshed naar han i denne Hensigt kom

til St. Prix. Efter Rapport fra denne Mand, blev der befalet en Huusundersøgelse i St. Prix's Logis. Deres Brevvexling fandtes, og de bleve begge arresterede, tilligemed Hunden. St. Prix og Fruentimmeret bleve af Revolutionstribunalet dømte fra Livet, men, hvad der er det mærkeligste, Hunden blev ogsaa indbefattet i samme Dødsdom, og, som en Følge deraf, ført ind i den Kreds, hvor Tyrefægtninger holdtes, hvor den blev skudt af Politie-Inspecteuren.

Nogle faa Dage før den frygtelige 2den Septbr., var Mademoiselle Cazotte, der var sendt til Abbediets Fængsel tilligemed sin Fader, bleven erklæret uskyldig; men hun vilde ikke forlade ham, og havde erholdt den Gunst at turde forblive hos ham i hans Fængsel. Imidlertid kom hine frygtelige Dage, paa hvilke saa mangen Franskmand faldt, som Rov for de Revolutionaires rasende Blodtørst. Mademoiselle Cazotte havde i Forveien, ved sin Persons Ynde, sin Sjæls Reenhed og sin varme Enthusiasme, været lykkelig nok til at vinde Interesse for sig hos de Marseillianere, der havde opslaaet deres Bolig i det Indre af Fængslet. De kom hende til Hjelp med at frelse hendes Fader. Denne hjelpeløse Olding var dømt fra Livet, og skulde miste det under en Hob Snigmorderes Hænder. Hans Datter kastede sig mellem ham og dem, med udslaget Haar, og endnu mere egnet til at vække Medlidenhed ved hendes uordentlige Klædedragt og den Fortvivlelse, der udtalte sig af hendes Blik. — „I skal ikke naae min Fader", raabte hun, „før I have gjennemboret mit Hjerte." — Pludselig

hørte man et Skrig om Naade, det blev gjentaget af to andre Stemmer; Marseillianerne aabne Vei for Mademoiselle Cazotte, der fører sin Fader ud af Fængslet, og bringer ham i Sikkerhed tilbage i sin Families Skjod. Omendskjøndt saaledes udrevet fra den overhængende Død, var denne ulykkelige Olding ikke istand til at undgaae Revolutionstribunalets rasende Forfølgelsesaand: han blev paany fængslet den 12te Septbr. og kort efter nedsablet. Han gik til Døden, som de første Christne gik til Martyrdommen. Hans religiøse Ideer gave hans Følelser en Grad af overnaturlig Enthusiasme. Da han tog Affkeed fra sine Stalbrødre i Fængslet, sagde han til dem: „Mine Venner, jeg skal være lykkelig ved at døe, naar I forsikkre mig om, at min Skjæbne ikke opvækker Eders Misundelse." — Da han besteeg Skafottet, udbrød han: „Jeg døer som jeg har levet, troe imod Gud og min Konge."

De i Carmelitternes Kloster indesluttede Præsters Nedsabling, er et af de frygteligste og blodigste Træk i den franske Revolutions Historie. Aftenen før deres Død, gik Manuel, for i egen Person at lægge en Forfinelse af Barbarie og Havesyge for Dagen, hen til Fængslet, hvor han forkyndte dem, at de vilde blive førte ud deraf næste Morgen Kl. 5, og escorterede ud over Kongerigets Grændser; og at de, som en Følge heraf, vilde handle klogt i at sende Bud til deres Venner og bede dem om alle de Penge, de kunde sammenbringe, for at de derved kunde vinde Midler til deres Subsistence under Reisen. Den næste

Dag, som var en Søndag, begave de til denne Hensigt udvalgte Elendige sig hen til Fængslet, og befalede, efterat have opsøgt de Fangne i Huset og i Haugen, dem alle at begive sig ind i Klosterets Kirke, som var det Sted, der var udseet til deres Execution, og hvor de altsaa samledes, i et Antal af omtrent 300. Dulau, Erkebiskop af Arles, en ærværdig Olding, hvis Haar var blevet graat i Religionens Tjeneste, følte sig snart overbeviist om, at de ikke bleve førte til deres Transportation, men til Døden. Istedetfor de Soldater, af hvilke de skulde beskyttes ved deres Afreise fra Hovedstaden, saae han sig og sine ulykkelige Brødre omringede af en Bande Snigmordere, af det skumleste Udseende, der udstødte Forbandelser og rasende Skrig, og, liig Kanibaler, ventede paa at opsluge deres Bytte, alle med Vaaben i Haanden, rede til at begynde det blodige Værk. Saasnart den ærværdige Biskop havde samlet alle sine Brødre omkring sig, tiltalde han dem, i en kjærlig Tone og med from Tillid til Forsynet: „Lader os knæle", sagde han, „lader os knæle!" derpaa vedblev han: „vor sidste Time er slaaet — vi skulle fremtræde for Guds Domstoel. I den almægtige, den albarmhjertige Guds Navn giver jeg Eder Forladelse for Eders Synder, og hans hellige Velsignelse! Lader os staae op, min Bøn er hørt", udbrød han, i det han reiste sig, med enthusiastisk Ild, „ja, min Bøn er hørt. Jeg seer Martyrdommens Krone nedstige fra de halvaabne Skyer, svævende over vore Hoveder, — lader os takke Gud!" Paa eengang gjenlød Kirken af et Udbrud af Glæde og Tak-

sigelse. „O min Gud! jeg takker Dig", raabte den fromme Prælat. Derpaa vendte han sig til sine Bødler, og sagde til dem, med et Blik fuldt af rolig Hengivenhed og Tilfredshed: „Nu kan I begynde!"

Følgende barbariske Træk af Grusomhed fortælles at have tildraget sig i Fængslet St. Lasane. Ved en af hine Forflytninger, som bleve opfundne, for at forøge de ulykkelige Fangers Elendighed, indfandt Dumoutier sig der Kl. 4 om Morgenen, i den Hensigt at lade nogle af de qvindelige Fanger føre over til Conciergeriet. En af disse Ulykkelige, der nærmede sig Enden af sit Svangerskab, kom, ved Skrækken af den pludselige Bevægelse i Fængslet, til at lide voldsomme Smerter, der bebudede hendes nærmende Forløsning. Hun bad om Tilladelse til at turde blive endnu nogle faa Dage hvor hun var; men Uhyret afslog at opfylde hendes Bøn, og beskyldte hende for Falskhed og Bedrag. Hendes gjentagne Bønner — hendes Taarer — hendes Medfangers Forestillinger — Alt var forgjæves; hun blev tvungen til at staae op og følge med de Øvrige. Da den ulykkelige unge Kone fandt enhver Forestilling frugtesløs, forsøgte hun at slæbe sig frem, understøttet af tvende Mænd, i det hun udstødte de frygteligste Skrig af Qval og Fortvivlelse. Neppe var hun kommen over Haugen, og havde naaet den yderste Port, førend Smerterne tiltoge. De havde neppe Tid til at føre hende ind i et tilstødende Værelse, hvor hun faldt hen paa en Seng og blev forløst, i Overværelse af Dumoutier, hans Haandlangere og alle Fængslets Betjente.

Der udfordredes et heelt Bind, hvis man vilde skildre alle de Afskyeligheder, som bleve begaaede af Revolutionstribunalets Vampyrer. Vi ville her indskrænke os til Meddelelsen af nogle faa Kjendsgjerninger.

Iblandt de ulykkelige Skabninger, der vare sammendyngede i St. Clares afskyelige Fængsel, vare to Fruentimmer, hvis Navne havde megen Lighed med hinanden. Den ene af dem heed Maillé og den anden Maillet. Der blev givet Ordre til den førstes Død, men man tog feil af Navnet, og den anden blev taget i hendes Sted. Da hun kom for Tribunalet blev Feiltagelsen opdaget. „Det siger intet“, sagde Coffinhal, „lader os gaae over til en Anden.“ Saaledes blev Madam Maillet guillotineret for en Forbrydelse, der blev tillagt Madam Maillé. „Vi have slaaet to Fluer med eet Smæk“, sagde Coffinhal til Fouquier; „paa den Maade ere vi fri for den Uleilighed at dømme Borgerinden Maillé.“ Som en Følge heraf, sendte man midt om Natten Bud efter den sidstnævnte Ulykkelige, og omendskjøndt hun laae af en heftig Nervefeber, blev hun revet ud af Sengen og om Morgenen guillotineret, uden at have været fort for Tribunalet. Dagen i Forveien var hendes Søn, der endnu ikke havde fyldt sit 16de Aar, bleven dømt fra Livet, fordi han havde kastet Kokken en raaden Sild i Ansigtet.

Det næste Factum er af en endnu afskyeligere Characteer, og man bringe enhver Følende til at gyse af Rædsel. En stakkels lille gammel Mand, der til-

forn havde været Degn ved St. Sauveur-Kirken, var af Tribunalet bleven frikjendt, fordi han var en altfor ubetydelig Person til at give det noget Paaskud til at fordømme ham; man beordrede imidlertid, at han skulde forblive i Fængslet i 24 Timer, til hvilken Tid han skulde blive sat i Frihed, hvis ei flere Beskyldninger bleve fremførte imod ham; han blev følgelig ført tilbage til Conciergeriet. To Dage gik hen, uden at den ulykkelige Mand hørte noget om sin Befrielse. Den 3die Dag førte hans onde Genius ham ind i Vagtstuen, i det Øieblik da en Hob Ulykkelige skulde føres til Guillotinen. Man opraabte hans Navn; han tøvede ikke med at svare, i den Tanke at man vilde forkynde ham hans Befrielse; men hvor stor var hans Skræk, da Bødlerne øieblikkelig toge fat paa ham — hans Haar blev afskaaret — hans Hænder bundne paa Ryggen — han skreg, stred imod og bønfaldt — han svor med de høitideligste Eder, at han var bleven frikjendt, at han skulde have været sat i Frihed Dagen i Forveien; men Alt forgjæves. Han blev nødt til at stige op paa den uheldsvangre Vogn tilligemed de Øvrige, og blev guillotineret, uagtet han høitidelig var bleven frikjendt!

Hr. de St. Meard nævner i sin Fortælling om September-Blodbadene følgende rædselfulde Omstændighed: Omtrent Kl. 7 om Aftenen traadte en Bande væbnede Mænd ind i vort Værelse; deres Hænder røge endnu af Blod, en af Slutterne viste dem Vei med en tændt Fakkel i Haanden, og førte dem

hen til den ulykkelige Redings Seng. En af disse Mænd gav ham Tegn til at reise sig; men den Ulykkelige bønfaldt ham med døende Røst: „O, jeg har allerede lidt nok, jeg frygter ikke for at doe; for Guds Barmhjertigheds Skyld, gjør en Ende paa mine Lidelser her hvor jeg er.“ — Da disse Elendige, der vare komne for at føre ham til Skafottet, saae, at hans Saar ikke tillode ham at holde sig opreist, toge de fat paa ham og kastede ham paa deres Skuldre. Den Smerte, dette voldte ham, bragte ham til at udstøde frygtelige Skrig. En Tredie af Morderne, der gik bag efter de Øvrige, vilde have ham til at tie, og saugede ham med Sabelen over Struben. De vare neppe komne ned af Trappen med ham, forend de, der bare ham, ved Standsningen af hans Skrig opdagede, at den Ulykkelige havde opgivet Aanden.

Intet kunde overgaae den almindelige Glæde, der vaktes i Paris ved den skjændige Robespierres Henrettelse. Paa Blodbadenes Raserie, fulgte nu et Vanvid af Glæde og Forlystelser. Førend Blodpletterne kunde vaskes af Steenbroen i Gaderne, var den hele Stad som i en Affindigheds Tilstand, fuld af Feste, Spil, Theatre og Baller. Man skulde neppe troe det, hvis der ikke endnu levede henved 100,000 Mennesker, der kunde bevidne Sandheden. Der blev givet adskillige Baller, hvortil ingen kunde erholde Adgang, med mindre nogen af deres Familie havde mistet Livet paa Skafottet, og hvor ingen fik Lov til at dandse, der ikke havde deres Haar afskaa,

ret paa den Maade, som det pleiede at skee naar man førtes til Guillotinen; det vil sige, dem der havde deres Haar friseret „a la victime", efter Dagens Modeudtryk.

Da Camille Desmoulins i det sidste Nummer af sin Vieux Cordelier, havde forestillet, hvor passende det var, at der, blandt de talrige Blod- og Slagter-Committeer, af hvilke Staden bestyredes, blev oprettet en ny, under Navn af Barmhjertigheds-Committeen — blev dette Ord, som paa den Tid var banlyst af Sproget, hans Dødsdom. Det var imidlertid ei uden Møie, at han blev slæbt til Skafottet. Han kjæmpede med al sin Magt imod sine Bødler, der ikke kunde faae ham ind i den frygtelige Vogn, førend de havde sønderrevet alle hans Klæder, saa at han var næsten ganske nøgen. Da han blev ført for Tribunalet, adspurgte man ham: „Hvor gammel er De?" — „Jeg er i den Alder, der er uheldsbebudende for Revolutionister, jeg er i samme Alder som Sansculotten Jesus: 33 Aar." — Da han besteeg Skafottet, sagde han: „See den Belønning, man har gjemt for Frihedens første Apostel." — Mirabeau havde paa en Maade forudsagt ham hans Skjæbne. „De viser ikke Energie nok i de Forholdsregler, De foreslaaer," sagde Camille en Dag til hiin Deputerede — „Hvad ønsker De da?" — „Hvad jeg ønsker? Frihed! Frihed! heel og ubeskaaren!" — „Ulykkelige Mand!" svarede Mirabeau; „De veed da ikke, at Frihed er en Skjøge, hvis Gunstbeviisninger alene kan erholdes paa et Leie af Liigdynger!"

I Senarts Memoirer findes følgende Sted: „Blandt Anecdoterne om Capets (Ludvig den 16des) Død, maa man ikke glemme at anføre Slagteren Legendres Forslag. Denne afskyelige Jacobiner sagde nogle Dage før Kongens Forhør: „Lader os skjære Struben over paa Svinet, lader os partere hans Krop i ligesaa mange Stykker som der er Departementer, og sende ethvert af dem et, men hans Hoved ville vi beholde her i Paris, og hænge op under Loftet i denne Sal.“ Dette rædselfulde Forslag, der var det grusomste Uhyre værdigt, blev desværre applauderet af Forsamlingen. Ved en anden Leilighed sagde den samme Usling: „Lader os sætte Slagterboderne i Requisition, og der opskjære Aristokraterne og de Rige. Hvilken Glæde vilde det være mig at rive Tarmene ud af en Adelsmand, en Statsmand, eller en Videnskabsdyrker; jeg kunde med Fornøielse fortære hans Hjerte.“

Omtrent paa denne Tid faldt Erkebiskoppen af Paris Gobel, som et Offer for Magtens Vaklen og Tidernes Forstyrrelse. Natten til den 9de Novbr. 1793 blev han besøgt af Hebert, Luilier, Chaumet, Monoro og Callot d'Herbois, hine Elendige, der nægtede en Guds Tilværelse og modsatte sig al anden Gudsdyrkelse end Fornuftens. Det hele Selskab traadte pludselig ind i Gobels Sovekammer, og forkyndte ham, efterat de havde faaet ham til at staae op og klæde sig paa, at han, uden nogen Undskyldning eller Opsættelse, maatte berede sig til, den næste Dag, den 10de, at møde i Conventions=Sa=

len, og der offentlig nægte Jesu Christi Guddommelighed, og erklære, at den Religion, han havde dyrket og lært indtil denne Dag, var en uafbrudt Strøm af Falskheder og Urimeligheder. „Vælg", sagde de til ham, „at gjøre dette eller at døe." — At døe? den gamle Mand var allerede paa Dødens Rand, han stod allerede med den ene Fod i Graven — — Da han modtog denne frygtelige Opfordring, kastede han sig for disse Nederdrægtiges Fødder, vædede dem med sine Taarer, og besvoer dem med Sjæleqval og Fortvivlelse om at tilbagekalde denne skrækkelige Befaling, og at befrie ham for saa rædselfuld en Skjændsel. „Frasværg eller døe" var deres eneste Svar — — Han frasvor! — Fem Maaneder efter — den 13de April 1794 — havde Statens Tyranner forandret deres System, og den ulykkelige Gobel mistede Livet som Atheist. —

Forfatteren af Memoirerne om Blodbadet i Septbr. 1792 meddeler følgende Extract af Billaud Varennes's Tale til Folkemængden, hvis Hænder endnu røg af deres ulykkelige Slagtofferes Blod: „Agtværdige Borgere! I have nylig massacreret en Hob Uslinger; I have frelst Eders Fædreland. Hele Frankrig skylder Eder evig Taknemmelighed. Municipalitetet kan aldrig løses fra den Forbindtlighed, det er Eder skyldig. Det er vel udenfor al Tvivl, at det Bytte, disse Elendige" — hvorhos han pegede paa de lemlæstede Liig — „have efterladt sig, tilhører dem, der have befriet os fra dem; men da vi føle, hvor utilstrækkelig en saadan Belønning er, har man

overdraget mig at tilbyde hver af Eder 80 Livres, som strax skulle blive Eder udbetalte. Agtværdige Borgere! fortsætter Eders hæderlige Værk, og Fædrelandet vil skylde Eder nye Forpligtelser."

Denne Tiltale besvaredes af Pøbelen med lydelige Bifaldsraab. Ord formaae ei at beskrive den rædselfulde Scene, der ved denne Leilighed fremstillede sig. Paa den ene Side saae man en ophidset Afsindig, med de græsseligste Forbandelser, svinge en af Blod rygende dragen Sabel eller Bajonet i Luften; en Anden holdt i Haanden en sønderbrudt Landse bedækket med Menneskehjerne; en Tredie svang i Luften en Hellebard, paa hvis Spids han havde fæstet det endnu skjælvende Hjerte, som han nylig havde revet ud af et af de ulykkelige Slagtoffere for hans Raserie. „Skulde I troe, at jeg ikke har vundet mere end 24 Livres i Dag", sagde en Bagersvend, i det han svang sin Kølle i Luften; „og jeg har dog dræbt over 40 med egen Haand." — Man mødte to Koner om Morgenen, der bare noget Brød og Kjød i en Kurv, og en af deres Naboer spurgte dem hvor de skulde hen. „Vi skal bringe Frokost til vore Mænd, som ere paa Arbeide i Abbediet", svarede de. — „Er der endnu mere der at bestille?" spurgte en af Pøbelen, der havde været i Virksomhed som Bøddel de foregaaende Dage. — „Hvis der ikke er, saa er det os jo en let Sag at faae noget", svarede de Elendige. — Om Morgenen den 3die Septbr. traadte Billaud de Varennes ind i Communitetets Raadsal, og holdt ved Haanden en af Pøbelen, der var gan-

ſke bedækket med de Slagtofferes Blod, han nylig havde nedhugget. Han forestillede ham for Raadet, som „en ærlig Borger, der havde udført sin Dont vel.“ Disse vare hans nøiagtige Udtryk.

Girey Dupre, ſiger Riouffe i Conciergeriets Memoirer, var en af dem, der viste den koldeste Ligegyldighed ved Tanken om den rædselfulde Død, der ventede ham. Da han blev adspurgt af Tribunalet, var hans eneste Svar: „Jeg har været en fortrolig Ven af Brissot, og jeg bevidner, at han levede som Aristides og at han døde som Sydney — en Martyr for Friheden.“ Man gjorde ham ikke flere Spørgsmaale, og i hans Dom tjente dette Svar, der bedækkede ham med Hæder, de revolutionaire Tyranner til Hovedanklage imod ham. Da han blev ført ud, for at lide sin Dom, blottede han sin Hals, som for at vise sine Mordere, at Offeret allerede var beredt til Døden, og besteeg Skafottet med den samme Kulde, som han havde viist siden sin første Fængsling.

Vi ville ende denne Række af Rædselscener med følgende mærkværdige Træk af qvindeligt Mod, der vistes af en Slutters Kone, og som kan tjene til at bevise, at om Revolutionen frembragte Furier, saa frembød den ogsaa Exempler paa Mod hos Qvindekjønnet, der i mange Tilfælde overtræffe Mændenes Heltemod. — Under Blodbadene i Lyon, stod en Fangevogters Kone fuld af Rædsel ved Fængselsdøren, som hun ikke kunde forlade ubevogtet. Pøbelen trængte ind, og lagde paa et Bord foran hende Hovedet, Ind-

voldene og Hjernen af den dydige Abbed Regny, som de nylig havde ofret for deres Raserie, og opfordrede hende derhos, under sit Liv Fortabelse at erklære, om der vare flere Præster tilbage i Fængslet. „Ikke Een, ikke Een", sagde hun, med en dristig forsikkrende Tone, omendskjøndt hun endnu ikke var vis paa, om de havde faaet Tid til at undflye. — „Vogt Jer vel for hvad I siger; hvis vi finde Een, vil I paa Øieblikket miste Eders Hoved." — „Jeg frygter ikke Døden," svarede hun; „gaaer og søger selv." Denne Fasthed, i Forening med de Forholdsregler, hun havde taget, betryggede de tilbageværende Præsters Flugt og Sikkerhed.

Lykønskningsdigt,

i Anledning af det gienoprettede Sorøe Academies høitidelige Indvielse, den 21de Mai 1827. Efter L. Engelstofts latinske Original, paa Dansk oversat af K. L. Rahbek.

Aldrig standset fremskrider den lange Seklernes Række,
Gaadefuld vexlende sig udfolder Skiæbnernes Gang.
Meget omskiftelig Tid har medbragt og vil medbringe,
Bryder ned, bygger op; hvad der forgik, den fornyer.
Men med urokkelig Lov en vældig Magt Alt bestyrer,
Og den anordnede Vei nøder det stedse at gaae.
Tingene danne en Kiæde; ved Aarsagers Rad sammenknyttet
Hænger Alt, hvad der skeer over al Jorderigs Kreds.

Saa, hvad der nylig var smaat, du ret nu skal voxende skue,
    Siden at mindskes, med ny Styrke at stige igien;
Og af Mørket oprindende Lys i Mulmet at dale,
    Atter med klarere Glands snarlig at straale paa ny.
Viselig agter paa Menneskets Tarv det evige Forsyn,
    Og til det Bedre Alting byder at vende sig om.
Een er ei Seklernes Aand, og een er ei deres Farve;
    Hver en Tidsalder vil, hvad der sig skikker for den.
Hvad der var Fortid i Priis, forsmaae de senere Dage,
    Og de ei til deres Brug finde det passende meer.
Men som Tingenes snilde Fornyerinde Naturen
    Selv gior til intet sit Værk, at det skal fremstaae som nyt,
Saa opløses igien, hvad Fædrenes Old havde stiftet,
    Omskabt at glimre paa ny i foryngede Glands.

Da først navnkundige Slægt [1]) en Bolig i Sora indvied
    Til det eensomme Liv og til andægtige Brug,
Da indstiftede den, hvad Tidens Tarv kunde tiene,
    Virked ei uden Roes til sin Tidsalders Gavn.
Men det kommende Old den skulde gavne tillige,
    Og berede det Kraft ved en opsamlet Skat.
Plantet blev da et Træ, der fæstet ved mægtige Rødder
    Skulde groe, og, altid grønnende frodig paa ny,
Byde de sildige Slægter en velbehagelig Skygge,
    Qvæge den fiernere Tid med sin nærsomme Frugt.

---

1) Nemlig den efter en af Slægtens meest berømte Ætlinge siden saakaldte Absalonske Familie, som allerede blomstrede i det 10de Aarhundrede, men i de følgende saaledes udbredte sine Grene, at den giennem Slægtskab og Svogerskab kom til at indslutte, saa at sige, alt, hvad anseeligt og mægtigt var i Danmark. S. fornemmelig de genealogiske Tabeller over denne Familie i Scr. R. Dan. T. IV. til p. 544. Allerede i det 12te Aarhundrede besad ingen større Rigdom eller Indflydelse.

Der var et Sted tætbevoxet med Skov, med eensomme Skygger,
Søens bugtede Bred her indsluttede en Øe,
Hvor giennem Skovenes Øde og ubeboede Hede
Landlige Hyrde drev de omvankende Faar.[2])

---

2) Efter Nogles Mening skal selve Navnet Soer komme af Saudr, Faar, og saaledes betyde et Sted, der bruges til Faaredrift. I øvrigt var Stedet dengang en Øe, som ganske indsluttedes af de tvende Søer: Soer- og Tuelsøen, der stode i Forbindelse med hinanden ved smalle Sammenløb paa den østlige og nordlige Side, saa at der kun fra to Sider var Indgang til den over Vaser eller Dæmninger og Broer, nemlig en mod Østen (hvor Sorøe Søe dannede den smallere Arm, som nu er tilgroet, og kaldes Flommen) over den saakaldte Bolbroe, hvoraf Navnet endnu er tilbage, og en mod Norden, fra Petersborg af over den saakaldte Hegelbroe, hvilken sidste havde sit Navn af en paa denne Deel af Øen beliggende Gaard, Heglinge, der i sin Tid tilhørte Asker Ryg. Thi der, hvor, mod Vesten, den saakaldte Kongebroe nu er, hvilken egentlig er bygget over den vestlige Arm af Sorøe Søe, var dengang aldeles ingen Broe eller Vase. Det var derfor ei heller da Tilfældet som nu, at Landeveien fra Beltet til Roeskilde gik forbi Sorøe (over den Sorøeske Øe); den gik tvertimod sønden omkring Sorøe Søe over det Sted, som endnu den Dag idag er kaldes Topshøi (der paa Videnskabernes Selskabs Korter skrives urigtig Togshøy, og af Suhm Danm. Hist. T. IV. S. 468 unøiagtigen angives at ligge imellem Ringsted og Sorøe), og derfra videre uden om den østlige Ende af Søen, hvor den dreiede op over Alsted og Fienneslev lige mod Ringsted. Derfor var det, at, da den norske Kong Magnus den Gode i Aaret 1046 forfulgte Svend Estrithsen giennem Sielland, førte hans Vei forbi Alsted, hvor han ved at falde af Hesten, kom til den Skade, der blev Aarsagen til hans Død i det følgende Aar. Suhm T. IV. S. 150. Derfor var det ogsaa, at Biskop Vilhelm af Roeskilde mødte den danske Kong Svend Estrithsens Liig ved Topshøi, da dette, efterat være bragt fra Jylland over til Sielland, nu skulde føres videre til Roeskilde. Suhm T. IV. S. 468. Hvor længe Soer har vedligeholdt sig som Øe, kan neppe bestemt angives. At det endnu i Abbed Morten Pedersens Tid, altsaa i den sidste halve Deel af det 16de Aarhundrede, var omflydt, og allene havde Tilkiørsel over de to forommeldte Broer, seer man af hans Beskrivelse derover i hans Bog om Biskop Absalons og Esbern Snares Herkomst,

Her til hellige Forskning at grundlægge rolige Sæde
Tyktes dem godt, og ny Bolig at opføre her.
Snart den ældgamle Eeg under Øxehuggene sukker,
Og den skyhøie Bøg falder for gientagne Slag.
Nu sig reiser anseeligt Huus og hæver sin Tinde,
Og ved Siden deraf Herrens Tempel fremstaaer.
Midlertid stræber en Dæmning for Søen Grændse at sætte;
Vandet, som forhen stod dødt, nu bevæges ved Kunst;
Fule Mose maa bort; hvad stygge Kiær nys bedækked',
Ceres klæder nu huld med en frydefuld Høst.
Her, paa signede Grund, omkrandset af Skovenes Krone,
Ringet ind paa hver Kant af den venlige Sø,
Riig paa Formue, i lange Aar af Gaver opdynget,
Og paa mangefold Viis idelig udvidet meer,
Frugtbar, Vellevnet huld, hvor Munke mon lyste at bygge,
Stedse et Yndlingssted for Landets de ypperste Mænd:
Over tre hundrede Aar allerede glimrede Sora,[3])
Som uden Riget berømt, saa ærværdigt i Hjem.
Raae Gemytter det lærte ved hellig Andagt at mildnes,
Virked kraftig paa dem ved ærværdige Sted;

hvor han tillige anmærker, at den nordre Broe eller Helgebroe ogsaa nu kaldtes Pedersborgs Dam (Dæmning, Vase). I at berømme Stedets Yndighed have til alle Tider Indlændinger og Udlændinger været enige. Morten Pedersen siger: „samme Midtlands Øe er sielden at finde... er skiøn med Fiskerie, Ager, Eng, Skov og al Frugtbarhed... som meget kunde vel tales om."

3) Regner man fra Klosterets Stiftelse 1161 (Estrup Absalon som Helt, Statsmand 2c. S. 34) til Reformationen 1536, udgiør dette Tidsrum 375 Aar; men vil man dertil endnu lægge Tiden fra Reformationen indtil Klosterets fuldkomne Sæcularisation (1580), saa faaer man over 400 Aar. Om den store Yndest, dette Kloster nød, og den store Anseelse, hvori det stod, vidne blandt andet de fast utallige Donationer dertil i mere end tre hundrede Aar, saavel af kongelige Personer som ellers af de meest anseelige Familier. S. Liber Donationum Monasterii Sorensis i Scr. Rer. Dan. p. 463-531.

Rakte Nødlidende Hielp, gav Trætte venligen Hvile,
Gavnlige Vidskab tilbød en behagelig Ro;
Danned Unge ved Lærdom, bevared Tidens Bedrifter,[4]
Og i trofaste Skiød giemte Oldtidens Skrift;[5]
Høie Konger modtog i giæstmild ynderig Bolig,
Gravsted de Henfarne gav, offred Røgelse dem.[6]

---

4) Munkene i Soroe Kloster have ikke saa slet, som i Almindelighed paastaaes, efterkommet den Forpligtelse at arbeide for Fædrelandets Historie, hvilken Biskop Absalon skal have paalagt dem. **Estrup** a. St. S. 37. f. **Molbechs** Fortale til Broder Niels's danske Riimkronike. Mange Minder om deres lærde Flid i denne Henseende ere desuden vistnok undergaaede. Hvor tilfældigt næsten, at de, vi eie, ikke have lidt samme Skiæbne! Alt for haard og aldeles ubillig er derfor ogsaa **Christ. Maccabæi**, den første Soroeske Skole-Rectors, Dom over de forrige Munke, Pontoppidani Annal. III. p. 505.

5) Det Soroeske Klosterbibliothek var uden Tvivl temmeligt riigt paa literariske Skatte af alle Slags. **Estrup** a St. S. 37. **Tauber** Udsigt over Soroe Academies Forfatning under Christian den 4de og Frederik den 3die S. 32. Ogsaa efter Reformationen have vist nok længe vigtige Haandskrifter der ligget bevarede. Saaledes var det, at **Iver Bartholin**, Forstander for Klosteret (om hvem Pontoppid. Annal. III. p. 496 f.) fandt i Klosterbibliotheket den Pergamentscodex af Adamus Bremensis, som **Anders Sørensen Wedel** udgav i Kiøbenh. 1579.

6) Efterat St. Bendts Kirke i Ringsted, eller egentlig Mariekirken i Benedictinerklosteret der, i en Tid af henved 200 Aar (1130-1319) havde været det sædvanlige Begravelsessted for Personer af det kongelige Huus, blev derefter Soroe Klosterkirke en Tid lang (1333-1412) Giemmet for deres Støv. Her nedsattes, foruden andre fyrstelige Personer af det danske Kongehuus, den tredie af de store Valdemarer, Rigets anden Stifter; her, for en Tid, hans endnu større Datter, hvis Roes, evig ufordunklet, vil voxe med Historiens Retfærdighed; her hendes Søn, tvende Rigers Konge og det tredies Arving, Nordens for tidligt udslukkede Haab. Jvf. **Morten Pedersen** a. St. og Catalogus Illustrium Soræ Sepultorum Scr. Rer. Dan. T. IV. p. 539.

Mere oplyste Old det Bedre nu kaldte for Dagen.
    Og begyndte at faae Smag for nymodisk Skik;
Voved langvarige Aag med ædel Anspænding at bryde,
    Og for sin herlige Id vandt sig værdige Løn.
Unge Frihed med vældig Bevægelse Hierterne vakte,
    Og Gemytterne den ukiendt Fyrighed gav.
Musernes Kunster især, som Frihed stedse har gavnet,
    Oprandt her ved dens Gry en langt klarere Dag.
Landlyst Overtro nu havde giort en ryddelig Bolig,
    Megen Rigdom den og flygtende lod efter sig.
Kiærkommen Leilighed til at fremelske Vidskab og Lærdom
    Det for Fyrsterne blev, og for høimodige Mænd.[7])
Herfra Sora! begyndte den ny dig betegnede Bane,
    Herfra du giæstmild oplod Lærdomsgudinden din Dør.
Hende dig bød, og dig nu byder indviet at være
    Høie Huus, som blandt os bærer mildeste Spiir.

Til evindelig Tid den Fyrste[8]) dig være i Minde,
    Paa hvis Kongebud først Musen kom at beboe

---

7) Reformationen blev i Danmark, mere end paa de fleste Steder, benyttet som en kiærkommen Leilighed til at anvise videnskabelige Anstalter, hvad enten nu først stiftede eller dog nu mærkelig forbedrede, de fornødne Fonds, tildeels efter en for de Tider stor Maalestok. Hvad Indflydelse en levende og taknemmelig Følelse af en nys erobret aandelig Frihed, og en ligesaa glad, vistnok alt for sangvinisk, Forhaabning om en lykkelig Fremtid havde paa denne høimodige Gavmildhed, er ikke noksom blevet bemærket og lagt Vægt paa. Et characteristisk Præg af denne levende Glæde over Befrielse fra en lang Aandstrældom og af disse tillidsfulde Forhaabninger til Fremtiden, bærer Kong Christian den Tredies Universitetsfundats af 10de Jun. 1539, ikke uden at vække den største Høiagtelse for den ædle Konge og hans oplyste Raadgivere.

8) Kong **Frederik** 2, som først i Aaret 1586 stiftede en „besynderlig og bedre" kongelig Skole i Sorøe for et vist Antal Adelige og Uadelige. Fundatsen er trykt hos **Hoffman** T. VII. S. 556 ff., og de Punkter deraf, som angaae Indretningen og Bestyrelsen, læses nu ogsaa hos **Tauber** S. 12 ff.

Sora! din yndige Skov, og danne med læreriig Stemme
Fromme Ynglinge her baade til Vidskab og Færd.
Dybt den herlige Konges [9]) ærværdige Navn være præget
Til den sildigste Tid i erkiendtlige Bryst,
Han, som, utrættet sit Rige aarvaagne Omsorg at offre,
Med en ophøiet Aand fuldbragte lige høi Daad,
Ikke han vilde, vort Fædrelands Ungdom til fremmede Lande
Skulde fra fædrene Hiem ile før skiellige Aar,
Med overvættes Bekostning, men sielden med svarende Frugter, [10])
Hist at søge, hvad Byrd fordred og Midler af dem.
Snarlig bragte han Hielpen, glad ved, hvor fordum hans Fader
Løsenet gav, at gaae frem paa priisværdige Vei.
Flux nu saae man omkaps en talrig Ungdom at stunde
Hid at lædske sin Torst ved det qvægsomme Væld.
Medens kongelig Æt, for lærende Skare i Spidsen,
Kom med arvede Dyd, Faders Opmuntring, ihu.
Een var den Soel, ved hvis Glands, o Sora! din Høiskole funkled;
Ak! kun kort var dens Liv, stor dens Berømmelse dog. [11])

9) Kong **Christian** 4, som i Aaret 1623 stiftede et adeligt **Academie** ved Siden af Skolen.

10) See Stiftelsesbrevet i Pontoppid. Annal. Eccles. Dan. T. III. p. 735 ff. Jvf. **O. Malling** om Sorøe Academie, i „For Historie og Statistik, især Fædrelandets", udgivet ved **Collin** 1ste D. S. 6 f. **Tauber** S. 2.

11) Christian den Fierdes Academie stod fra 1623 indtil 1665, da det ophævedes. Fra 1623, Academiets Stiftelsesaar, indtil 1649, Aaret efter Kongens Død, var Antallet af de Adelige ved Academiet og i Skolen 360; af de Ikke-Adelige i Skolen 194. **Malling** S. 9. Blandt dem, som havde studeret der, vare Kongens egne Sønner, Prindserne Frederik og Ulrich, adskillige fyrstelige Personer fra Udlandet, og ikke faa indenlandske Adelige, der siden spillede betydelig Rolle. **Tauber** S 48 ff. og Bill. No. 61. Blandt Lærerne ved Academiet vare flere berømte udenlandske og indenlanske Lærde, saasom: **Joh. Meursius, Steph. Joh. Stephanius** (Udgiveren af Saxo) **Henrich Ernst, Joach. Burser, Joh. Laurenberg** rc. Ogsaa den med Academiet forbundne Skole talte nogle fortrinlige Rectorer, saasom: **J. J. Svaningius** og **Rasmus Winding**. **Tauber** S. 36-47.

Hvo af den store Konges Ætlinge skal dig, o Sora!
Med heldbringende Haand gienreise nedfaldne Tind?
Skue her Fader og Søn![12]) Fordoblet Hyldingen være!
Denne fuldender af hiin udkastet priseligt Værk.
Viselig begge indsaae, at Intet større paa Jorden,
Intet til sandere Gavn end Aandens Dyrkelse er;
At herpaa det beroer, med hvad Held der virkes og handles,
At det er Stammen, hvorfra sande Hæder udgaaer.
Og ei dig, nybaarne, heller Medborgerhyldest forsaged,
Men den af fulde Horn rigeligt Bidrag tilbød.[13])

---

12) **Christian** 6 og **Frederik** 5. Da, efter det adelige Academies Ophævelse 1655, den tilbageblevne kongelige Skole tilsidst ogsaa aldeles var forfalden, udkastedes under Christian 6 en saadan udvidet Plan til en Forbedring af Læreanstalten i Sorøe, at der behøvedes kun at give denne Plan et endnu noget større Omfang for igien at oprette et Academie. Imidlertid ophørte 1737 den daværende Skole, og dens Indkomster, hvilke imidlertid besparedes, bleve opsamlede til Underholdning for den nye Læreanstalt, som paatænktes, medens til samme Tid en ny Bygning blev opført. Den nye Læreanstalt selv kom imidlertid ikke til Udførelse førend under Frederik 5 i Aaret 1747, og da igien som ridderligt eller adeligt Academie, men uden Forbindelse med Skole paa Stedet. **Holberg** Dannemarks og Norges geistlige og verdslige Stat S. 247 ff. (3die Udg. 1762), hvor ogsaa Fundatsen af 7de Juli 1747 findes indført. Jvf. **Malling** S. 18 ff.

13) Endnu førend Planen til det nye Academie blev offentligen bekiendt, havde Eieren af de tvende Sædegaarde Tersløse og Brorup, den berømte Ludvig Holberg, som var ugift, bestemt sig til at skiænke disse Gaarde med tilhørende Gods Academiet til Eiendom, naar deraf først af ham var oprettet et Baronie, og omtrent 4 Maaneder, før den nye Fundats blev givet, sikkredes denne Gave Academiet ved det kongelige Erections-Patent af 7de Marts 1747, ved hvilket Kongen „i Henseende til den lange og troe Tieneste, han saavel Os som Vores elskelige kiære Hr. Fader og Farfader af salig og høilovlig Ihukommelse beviist haver, og som han endnu herefter Os allerunderdanigst agter at bevise" ophøier L. Holberg blandt Lehns-Friherrernes Tal, og hans tvende Sædegaarde Tersløse og Brorup med tilhørende Bøndergods, Tiender og andre Eiendomme, i Alt 1006 Tdr. 4 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Hart-

Hædrede Navne nu kom dine Lærestole at klæde;[14])
Lærde Pallas igien hersker i forrige Hal.

---

korn, til et Baronie under Navn af Friherskabet Holberg, som saadant at besiddes af bemeldte Friherre L. Holberg hans Livstid, men efter hans dødelige Afgang aldeles at henfalde til det ridderlige Academie i Sorøe til evindelig Eiendom." Aaret efter skiænkede Ludv. Holberg endnu til samme Academie ved Testament af 20de Jan. 1748 sit Bibliothek, saavelsom sit Allodialgods, hvilket han ansloq til 12000 Rdlr., med den Reservation, at Renterne skulde anvendes til tre fattige Academisters Underholdning, samt med den Begiering, at ligesaa Meget af Baroniets Indkomster maatte anvendes til tre andre Academisters Underholdning, saa at der i alt kunde blive 6 Gratister, hvilke den regierende Konge udnævnte af saadanne Personer, som ikke selv havde Formue til at betale, og fandtes skikkede til at blive Landet til Tieneste. Dette hans Testament og sidste Willie, som først fremkom og confirmeredes efter hans Død i Aaret 1754, havde, saaledes som det var af Testator affattet, følgende mærkelige Slutning: „min allerunderdanigste sidste „Bøn er, at det allernaadigst vilde behage Deres Kongelige „Majestæt, at, saasom der ogsaa udi Middelstanden findes „mange Personer af Meriter, dette Privilegium, at blive Academist, ogsaa extenderer sig til dem, paa det, at jeg ikke skal „synes at ville foragte min egen Stand, dette har altid „lagt mig paa Hiertet." Men disse Ord findes ikke indførte eller berørte i det under første Marts 1754 confirmerede Gavebrev, som ved Trykken er bekiendtgiort af Hofmann VII. S. 591 ff. og i Holbergiana (1ste Bind af Kiøbenhavnske Samlinger 1755) S. 449 ff. — Umiddelbar efter Academiets Gienoprettelse skiænkede ogsaa den danske Minister i Haag, Niels Griis (1747), og Biskop E. Londemann de Rosencrone (1748) dertil, den første det Halve af sit Bibliothek, den sidste sin hele Bogsamling. Hofmann VII. S. 592-594. Oberst Rabe von Kalckreutz testamenterede ikke til Academiet sine Eiendomme Hellestrup og Ridløse; men Executionen af hans til Fordeel for 20 Pensionister og for Godsets Bønder oprettede Testament blev ved allernaadigst Fundats af 14de Mai 1754 henlagt til Academiet, og derved Bestyrelsen af bemeldte Eiendomme til det overdraget. Hofmann a. St. S. 594. Jvf. Statuter for Sorøe Academie af 28de Jan. 1827 §. 4. 3, sammenh. med Fundat. af 29de Jan. 1782 I. §. 1.

14) Blandt de først ansatte Professorer vare Pet. von Haven, Js. And. Cold, Joh. El. Schlegel, Jens Kraft;

O! hvad du arbeided trolig, ved frie Kunster at danne,
 Og ved Lærdom til Værd adle Ungdommens Aand!
O! hvor stræbte du ei at indgyde de unge Gemytter
 Ædel Iver for Dyd, Følelse for, hvad er skiønt!
Og end mere, hvad Hæder tilvandt ei fædrene Muser
 Duelig Haand, der for Lys frembragte kundskabrigt Værk![15])

Men som frugtbare Træ staaer paa den vandrige Slette,
 Alt som Omegnens Pryd længe af Naboer kiendt;
Styrke er der i Stammen, i Skyen den Armene strækker,
 Og den frodige Top brammer med friskgrønne Løv;
Fra dens høitkneisende Krone nedhænge liflige Frugter,
 Hvilke det er en Lyst flittig at plukke deraf;
Søde harmoniske Toner fra Løvet Luften opfylde,
 Glad fra skyggefuldt Ly jubler Sangfugles Chor;
Snart naar dybtsiddende Skade først eengang er kommet til Styrke,
 Og en hemmelig Brøst sørgelig Overhaand fik,
Bortsvinder Saften af Aarer, og Bleghed falmende Blade
 Overfalder; det Træ, der yndig løvklædt nys stod,
Og nys brammende saaes med overflødige Frugter,
 Nu staaer sørgende der, røvet forrige Pryd;[16])

---

efterhaanden fulgte en J. Erichsen, L. L. Kongslew, J. S. Sneedorf, A. Schytte, O. Guldberg, Gerhard Schønning ꝛc.

15) Hvor stor og gavnlig Indflydelse Sorøe Academie i Tidsrummet fra 1747 til 1780 havde paa den danske Literatur, saavel med Hensyn til Sprogets Uddannelse, som til selve Literaturens Berigelse med lærde, skarpsindige og smagfulde Værker, behøver intet nærmere Beviis, naar man erindrer de nysanførte Navne.

16) Fra 1747 til 1760 bleve ved Academiet i alt indskrevne 81 Academister, hvilket Tal vel efter Middelberegning ikke udgiør uden c. 6 aarlig, men dog ikke kan ansees for ganske lidet, med Hensyn til, at Academiet egentlig var stiftet for een Classe, og at hos Adelen Tilbøieligheden til at studere paa den Tid i Almindelighed endnu kun var ringe. Det største Antal af

Kun forgiæves man stræbte det kommende Onde at møde,
Kun forgiæves ved Kunst lindre tilværende Brøst:
Saa blev ikke varagtig din nyeÆre, da lønlig
Skade lumsk undergrov din saa frodige Kraft.
Efterhaanden en dræbende Dvale betog dine Lemmer,
Lægekunst kunde da ei raade Bod paa din Sot.[17]

Indskrevne i eet Aar 11 (1748), det mindste 2 (1759). S. **Holberg** Dannem. og Norges geistl. og verdsl. Stat, S. 273 ff. Antager man, at i Reglen en Academist forblev ved Stiftelsen i 3 Aar (men mange opholdt sig der langt kortere; nogle blot kom og reiste; s. noget om Academiet i Sorøe ved **Casp. Ab. Borch.** Sor. 1789. 4. S. 4), saa giver dette en stadig Freqvenz af omtrent 18. Senere gik Academiet kiendelig tilbage, og geraadede, især fra 1770 af, mere og mere i Forfald, hvortil nogle af Aarsagerne vise sig ogsaa for dem, der blot udenfra have kunnet giøre sig bekiendte med Stiftelsen og dens Skiæbne. **Malling** a. St. S. 24-26. Saa slet opfyldtes den holbergske Spaadom: „efter al Anseende vil det blive et florisant og varigt Academie." Geistl. og verdsl. Stat, S. 276.

17) Man var ingensinde ligegyldig for Academiet i Sorøe, men tænkte stedse paa Midler til at ophielpe det. **Christian den** 7des Regiering har ogsaa i denne Henseende efterladt agtværdige Minder. Allerede under 3die April 1771 blev ved kongl. Rescript til daværende Overhofmester Reitzenstein fastsat, at den Tilladelse at studere som Academist i Sorøe efterdags ikke skulde være indskrænket til Adelige og lige med Adelen Priviligerede alene, men at Overhofmesteren i **Mangel af saadanne** maatte indkomme med Forestilling efter en og anden velfortient Mands Begiering, der kunde have Lyst til at lade sine Børn studere ved Academiet (**Høst** Struensees Ministerium 1ste D. S. 331 f.), hvorved da ogsaa det første Skridt skete til Opfyldelsen af Academiets afgangne Velgiørers, Baron Ludvig Holbergs, ovenommeldte inderlige Ønske og sidste Bøn i Tillægget til hans Testamente af 20 Januar 1748. Men endnu mere omfattende Forbedringer iværksattes nogle Aar senere. Academiet fik under 29de Januar 1782 en ny Fundats; det ophørte, som fra nu af aabnet ogsaa for Embedsmænds, Kiøbenhavnske Borgeres og andre brave Mænds Sønner overhoved, at føre Navn af **ridderligt** eller adeligt, og modtog med Hensyn til Forvisning om de fornødne Forkundskaber, til Lærefag, academisk Cursus m. v.

Og som af fordums Ære at intet igien skulde blive,
Ødestaaende Huus Ilden fortærede nu.[18])

Men i Dødens Skiød Livsæden hviler forborgen,
Og af Baalet paa ny fremgaaer oplivende Kraft.
See fra tyngende Slummer, og retsom fra Bredden af Graven,
Sora vaagner igien til foryngede Liv.
Hvor nys i eensomme Lund stiltiende Muser bevared
Taushed, begynde de nu muntre at istemme Chor;

---

væsentlige Forandringer. Jvf. Malling S. 26-31. Men ikke heller disse Forandringer kunde bringe Academiet i Opkomst, i hvor meget man end ventede sig af dem. Det forblev i sin Afmagt og nærmede sig efterhaanden en fuldkommen Opløsning. I Aaret 1789 var de Studerendes Antal 4. Borch S. 4. I de 10 Aar, som gik nærmest foran Aaret 1793, havde ikke indfundet sig uden i alt 25 Studerende, 14 adelige og 11 ikke-adelige. See de Studerendes Antal ved Soröe Academie i det sidste Decennio, samt Aarsagerne til den liden Freqvenz i samme Tid og Midlerne derimod for Fremtiden, af J. C. Molbech. Sor. 1793, S. 6. I Aaret 1793 opholdt sig kun 3 Studerende ved Academiet, og efter nogle Aars Forløb havde det havt den sidste. Saa langt var det fra, at den i Fundatsen I. §. 6 antagne Mulighed, at „Mængden af Studerende skulde blive saa stor, at de ikke samtlige kunne faae Huusværelser i Academiets Bygninger", blev til Virkelighed. „Det var engang, som Academiet var kommen paa Fald, havde tabt almindelig Tillid og var blevet for afmægtig til at reise sig paa nyt", hvortil ogsaa „dets oeconomiske Stilling" ikke lidet virkede. Malling S. 31 f. Det hele Antal af dem, der i 42 Aar fra 1747 til 1789 havde studeret ved Academiet, udgiorde 206, af hvilke dog kun 144 havde der saaledes fortsat og tilendebragt deres Studier, at dem kunde meddeles testimonium publicum. Borch a. St. S. 4.

18) Den 11 Juni 1813 ødelagde en opkommen Ildebrand ganske og aldeles Academiets Bygninger (med Møie reddedes Kirken), Bibliothek, Instrumenter, Archiv og Manuscriptsamling m. v. S. Universit. og Skole-Annaler 1813 S. 148 ff. og 367 f. Et ubodeligt Tab, især hvad Bibliotheket (omtrent 10,000 Bind) og Archivet angaaer!

Og hvor nys overalt kun Dodens Billed man øined',
Nu med fornyede Kraft Livet røres igien.
Under kraftig Veiledning til kraftigt Haab Sora sig reiser,
Og med skiønnere Held vandrer sin forrige Vei.
Hvo har saa store Ting mægtet? hvad Guddom skabte alt dette?
Paa hvis Bud løfter fro Sora sit Hoved igien?
O! alt dette giør ene Du, vor høitelskede Konge!
Hvad Du her skuer, staaer Alt, Frederik! blot paa Dit Vink.
Du indsaae, hvad med varig Styrke kan ene grundfæste,
Og hvad indvortes kan nære Legemets Kraft.
Derfor omhyggelig her de Unge tidligen dannes,
At deres Aand i sin Tid kan være moden til Meer.
Derfor til hvert et Behov er fuldelig Evne beredet,
Da uden dette ei Kraft, ei nogen Styrke der er.
Ved den dobbelte Plan forsynlig Viisdom har sørget,
At Soras Hæder kan staae, og vare stadigen ved.[19])

---

19) Ved at kaste et Blik paa Sorøe Academies Historie overbevises man lettelig om, at blandt Omstændigheder, som til forskiellige Tider have undergravet Academiets Flor og heldige Virksomhed, have især tvende heelt igiennem virket som radicale og permanente Aarsager til indvortes Svaghed, og efter kortere eller længere Tids Forløb indtrædende, uafværgelig, Vanmagt, nemlig: 1) Mangel paa tilstrækkelige Forkundskaber og anden behørig Forberedelse hos Pluraliteten af dem, der skulde benytte den academiske Anførsel; 2) den oeconomiske Tilstands Skrøbelighed, bestandig Underbalance, Gjeld ꝛc., hvad enten hidrørende fra Mangel paa en velordnet oeconomisk Plan, eller fra Feil og Mangler ved Bestyrelsen af Academiets Fonds og Indtægter, eller fra andre Omstændigheder. Men begge Dele: de vordende Academisters foruudgaaende plan- og hensigtsmæssige Forberedelse, og det academiske Instituts sikkre oeconomiske Begrundelse ere absolute Betingelser for dettes heldige Virksomhed, Flor og Varighed. Det er denne dobbelte Bassis, hvorpaa en saadan Lære- og Dannelsesanstalt maa hvile; det er denne dobbelte Rod, igiennem hvilken den maa drage sin rette Levesaft. Mangle disse Betingelser, eller blot den ene af dem, vil Øiemedet ikke, eller ikke uden ufuldstændigen, opnaaes; ere begge tilstede, kan den, under Forudsætning af en for

Tiden er der! Hoiskolen henter sin Ære tilbage;
Kongelig Stifter nu har fuldbragt sit herlige Værk.[20])

øvrigt hensigtsmæssig Organisation som Lære- og Dannelses-anstalt, ikke forfeile sit Øiemed. Paa denne dobbelte Basis, i hvilken de aandelige og materielle Betingelser forbinde sig med hinanden til en fælles fast Grundvold, er det, at det nu fornyede Academie er grundet, da det bestaaer af tvende hinanden ved Siden staaende Indretninger, af hvilke den ene forbereder, og er den ubetingede Indgang til, den anden, og da det er sikkret ved gieldfrie Fonds i Jordegods og Capitaler af saadant Omfang, at, under en forstandig Bestyrelse, ingen Mangel paa de til Stiftelsens Vedligeholdelse og heldige Virksomhed fornødne oeconomiske Hielpemidler nogensinde kan befrygtes. Saaledes maa, under Forudsætning af, at denne dobbelte Grundvold urokkeligen vedligeholdes, Academiets Varighed og Held nu synes aldeles betrygget, og derved den kongelige Gienopretters Velgierning sikkret Fædrelandet til de sildigste Slægter. Iøvrigt henvises her, med Hensyn til Planen og Grundsætningerne for det paa ny oprettede Academie, til de kongelige Resolutioner af 9de Marts 1821 og 26de April 1822 (Collegial-Tid. 1821 No. 23; Engelstofts Efterretninger 1823, første Hæfte S. 64-81) og nu den kongelige Fundats af 28de Januar 1827. Angaaende den oeconomiske Forfatnings Consolidering, især under nuværende Geheime-Stats- og Justitsminister Stemanns mangeaarige Bestyrelse af Academiets Godser og Capitaler, s. Malling S. 33-36 og L. F. E. Efterretn. S. 64-69. Tvende Godser ere for kort Tid siden tilkiøbte. Academiet eier nu, med Indbegreb af de Kalckreutzske Godser, 4569 Tdr. Hartk. Hovedgaarde og Bondergods, foruden 15 Kirker, over 6000 Tdr. Land af Skov, og en klækkelig rentebærende Capitalfond.

20) Sorøe Academies Segl, som først gaves det af Kong Frederik den 5te, og siden fornyedes af Kong Christian den 7de, og nu paa ny, med nogen Forbedring i Tegning og Smag, er det allernaadigst forundt ved Fundats af 28de Jan. d. A. §. 53, er en Phoenix, der hæver sig af sin Ovale, i det den oplives af den opgaaende Soels Straaler, med Omskrift: Redivivus luce nova. Mere end nogensinde passer dette Symbol nu, da Academiet endog i egentlig Forstand opstaaer af sin Aske. Af Ruinerne af den i Aaret 1813 afbrændte, under Christian den 6te af Gammelt og Nyt sammensatte, med Kirken paa begge Sider sammenhængende, Academiebygning paa to Etager, er fremstaaet en ny, solidere, i bedre Stiil udført og hensigtsmæssigere indrettet, fra Kirken

Dages lyksaligste kom; hvad høie Fyrste gienreiste,
    Det med festlige Skik Selv han indvier nu;
Nye Glæder med Jubel man kappes at helligholde,
    Og til Stiernerne høit bærer man Stifterens Navn.
Lytter I Søer, I Dale! og I lyksalige Lunde,
    I hvis yndige Favn Sora ligger saa fro!
O! gientager lykønskende Stemmer, gientager vor Jubel;
    Dobbelt gienlyde her gode Frederiks Roes!
Rækker, skyggende Skove! ærbødig løvrige Grene;
    Giv, o yndige Eng! Blomsters vellugtende Krands.
Hellige Egeløv krone vor Konges høimodige Tinding;
    Blomsterkrandse sig snoe duftende trindt om hans Haar!
Fremfor alle du ile Ham værdige Hæder at yde,
    Lykkeligt Sora! ved ham kaldet tillive paa ny.

---

aldeles adskilt, tre Etager (foruden beboelig Kielder=Etage) høi Hovedbygning, saaledes som dens Generalplan og Façade sees hos **Tauber** Tab. II. 2. og Tab. III. Den Tilstand, hvori de afbrændte Bygningers Mure, og deriblandt Ruinerne af den saakaldte Munkegang, fandtes, giorde det nødvendigt at opgive enhver Tanke om, deraf at lade Noget blive staaende ved Opførelsen af den nye Bygning, om end dennes Plan kunde have tilladt det. Men selv de ældre **Fundamenter** fandtes ubrugbare, da de deels vare anlagte i Terrainets Overflade, forsaavidt nemlig ingen Kielder i den ældre Bygning fandt Sted uden under de tvende Pavilloner mod Søen, deels, hvor de vare anlagte dybere, manglede Regelmæssighed, ja endog den fornødne Paalidelighed som Basis for en ny Bygning liig den paatænkte. Aldeles adskilt fra Kirken, kan Academiebygningen nu ikke længere, i Tilfælde af Ildsvaade, udsætte det skiønne Mindesmærke fra Middelalderen for en saadan Fare, som den, hvilken samme i Aaret 1813 fast som kun ved et Mirakkel undgik. Affsondrede staae hver for sig, Monumenter af forskiellige Tiders Smag. Denne nye Hovedbygning, en Prydelse for Stedet, Academiet og Landet, er i Aarene 1823=1826 næsten ganske opført ved Hielp af de afbrændte Bygningers Assurance=Summer, og af de løbende Indtægters Overskud i det samme Aar, uden at det har været fornødent, dertil at anvende noget Betydeligt af Academiets Capitaler.

Men I, himmelske Muser, saa vennehulde, der kappes
Med alt tænkeligt Godt at overøse vor Slægt;
I, der livsalige Lys fra ætheriske Egne neddrage,
Og da udbrede det over den vidtstrakte Jord;
I, hvem det ligger paa Hierte, at fuldkomme Menneskeslægten,
Og ved Opfindelser den idelig uddanne meer;
I, som seirende bød barbariske Tider at vige,
Og som ene har Magt, at de ei komme igien;
I, der ene formaae, ved rigtige Dyrkning Fornuften
At uddanne; ved hvem Siælens flammende Kraft,
Slægtning af Guddommen selv, drages op mod det Høie,
At mod himmelske Pols lysende Templer den slaaer;
I, der føre det mægtige Snillets Scepter; ved hvilke allene
Alt paa Jorden bestaaer, hvad der har Vælde og Kraft;
I, der ved gavnlige Dyrkelse Menneskens Hierter formilde,
Og ei tillade, at Sæderne end blive raae;
I, der ene os skiænke de renere Glæder; I, fra hvis Hænder
Livets yndige Trøst til vort Hierte udgaaer;
I, uden hvilke ei Fryd og intet Elskeligt opstaaer,
Men overalt kun Sorg hersker og frygtelig Gru;
Fromme Ønsker bønhører; Eders velgiørende Gaver
Gyder med fulde Haand ud over Menneskens Slægt.
Over al Jorderigs Kreds Eders Lys sig straalende brede,
Omskabe Mulm overalt til den klareste Dag!
Under nordiske Soel udkaarer blivende Sæde;
Gid Eders Guddomskraft savnes ingentid her!
Flittig lad Eders Fakkel Eodaniske Lande belyse;
Eders Arnested her funkle af hellige Ild!
Soras Lunde og grønnende Løvraaer Eder behage!
Her I tøve med Lyst paa det velkiendte Sted!
Snillets hædrende Kampspil I her med Glæde bestyre,
Og for boglige Kunst aabne en Helligdom her!
Holde Fortienesten her med Lyst dens Palme for Øie,
Vise den eneste Vei, Hæder! som gaaer til dit Maal,

At i sin Tid med rigelig Frugthøst Samfundet smykkes,
Og af dygtige Mænd støttet vort Fædreland staae!

Men du, o Sora! der opstaaer, en anden Phönix, af Baalet,
Skinner, gienkaldet til Liv, i fornyede Glands;
Lykke til nye Kraft, du Opstandne! til nye Forhaabning,
Lykke, grundfæstet nu ved landsfaderlig Haand!
Staae frugtsignede Træ, staae fast paa dobbelte Grundlæg;
Løft saa vide at sees yndige Krone i Sky!
Hæv dig en Stolthed for Daniens Rige; hæv dig, din Stifters
Herlige Minde, hans Roes til det fierneste Old!

St. James's Klub.*)

Blandt de i London værende talrige Klubber, er St. James's Klubben, eller, som den efter Værten ogsaa kaldes, Brookes Klub, baade en af de ældste og fornemste. Naar nogen ønsker at blive Medlem deraf, er det nødvendigt, at tvende Medlemmer proponere ham, og at hans Navn tilligemed Proponenternes skulle staae opslaaede paa en Tavle over Kaminen i Klubsalen, en heel Maaned før hans Optagelse eller Forkastelse bliver afgjort. Dette skeer ved Ballotation, og naar der blot findes een sort Kugle,

*) Fra: „New monthly Magazine." Febr. 1827.

kan Candidaten ikke blive optagen. Denne Regel taalte, liig de indiske og persiske Love, i forrige Tider ingen Undtagelse; maaskee er dette ei nu Tilfældet; men de nærværende Medlemmer af Klubben ere ialtfald ikke saa strænge i Henseende til Candidaternes Characteer, Stand og Formue, som deres Fædre vare. For 20 Aar siden var Klubben udvalgt og ingenlunde talrig; en Borger eller Kjøbmand kunde sjeldent eller aldrig erholde Adgang, og Riigdom alene, uden høi Byrd eller usædvanligt Talent, blev ialmindelighed udelukket. I de sildigere Aar er Medlemmernes Antal blevet udstrakt til 1500, og Riigdom, eller et Sæde i Oppositionen, har været et temmeligt sikkert Adgangskort. Optagelse ved Ballotation vedvarer imidlertid endnu, og den eneste, der uden Ballotation blev Medlem, var den nærværende Konge af Engelland, den Gang Prinds af Wales. Hans Kongl. Høihed gik ind i Klubben, for hyppigere at kunne have Leilighed til at tale med Fox, og første Gang han kom der, reiste ethvert Medlem sig, og bød ham velkommen med Bifaldsraab.

Da Fox først blev bekjendt med Sheridan, blev han saa henreven af hans Selskab og glimrende Underholdningstalent, at han viste en overordentlig Iver for at faae ham ind som Medlem i Brookes Klub, som han selv pleiede at besøge hver Aften. Sheridan blev følgelig proponeret, og skjøndt ethvert af Medlemmerne, ved forskjellige Leiligheder, paa det indstændigste blev hvervet til at give ham sin Stemme

var han dog altid sikker paa at have een sort Kugle, hver Gang der blev ballotteret paa ham, og kunde folgelig ikke optages. Dette vedblev saaledes i mange Maaneder, og hans Venner besluttede endelig at ville udfinde, hvem den Person var, der saa haardnakket modsatte sig Talerens Indlemmelse. Som en Følge heraf mærkede man Kuglerne, og man opdagede nu, at den gamle George Selwyn, hvis aristocratiske Fordomme vilde have bevæget ham til at lægge en sort Kugle for Hans Majestæt selv, hvis han ikke kunde tilveiebringe Beviser for i det mindste igjennem tre Generationer at nedstige fra adelig Herkomst, var den Fjendtligsindede. Endnu samme Aften fortalte man Sheridan denne Omstændighed, og han bad om at hans Navn paa ny maatte blive opslaaet, som sædvanligt, og at man iøvrigt vilde overlade ham til selv at styre Sagen.

Den næste Ballotations-Aften indfandt Sheridan sig hos Brookes, Arm i Arm med Prindsen af Wales, netop 10 Minuter forend Ballotationen begyndte. Efterat han var bleven viist ind i det Værelse, hvor Candidaterne oppebiede Udfaldet af deres Skjæbne, fik en Opvarter Ordre at sige Hr. Selwyn, at Prindsen strax ønskede at tale med ham i Værelset underneden; Selwyn adlød ufortøvet denne Opfordring, og Sheridan, imod hvem han iøvrigt intet personligt havde, underholdt ham ½ Times Tid med en politisk Historie, som interesserede ham høiligen; men hvori der naturligviis ikke var et sandt Ord. Under Selwyns Fraværelse foretoges Ballota-

tionen, og Sheridan blev valgt, om hvilken Omstændighed han selv og Prindsen bleve underrettede af Opvarteren, der traadte ind og gjorde det aftalte Tegn ved at stryge sig om Hagen. Sheridan reiste sig strax, bad om Undskyldning for nogle faa Minuters Fraværelse, og sagde til Hr. Selwyn „at Prindsen vilde ende Fortællingen, hvis Opløsning han vilde finde meget mærkværdig.“ Han fandt nu selv Veien op ad Trappen, og da han var bleven meldt for Fox, kom denne ud, tog ham ved Haanden, og indførte ham med al sømmelig Formalitet i Klubben, hvis Medlemmer alle bode ham velkommen ved at række ham Haanden med de meest smigrende Complimenter. Sheridan var nu i sin Herlighed og Glæde.

Prindsen var imidlertid bleven tilbage, i en ingenlunde misundelsesværdig Stilling; thi han havde mindst drømt om, at man vilde overlade til ham at slutte en Historie, hvis Traad, om den ellers havde nogen, han aldeles havde forglemt, og som maaskee hans Iver for at fremme Sheridans Sag, der afholdt ham fra at skjænke Historien tilbørlig Opmærksomhed, var ham til saa meget desstørre Hinder i at optage der hvor Sheridan havde sluppet den. Desuagtet søgte han, ved Hjelp af sin Tilhørers Assistence med at komme hans Hukommelse til Hjelp, under en Mængde Afbrydelser af Rømmen og Hosten, at holde sig tapper i nogle Minutter; da endelig et Spørgsmaal af gamle Selwyn om den ligefremme Modsigelse, hvori Hans Kongelige Høiheds Historie stod i til Sheridans, ganske bragte ham ud af Con-

cepterne, og han blev siddende fast. Efterat have forsøgt paa at komme ud af Sagen, ved at tale endeel frem og tilbage, og da han fandt, at det var altsammen forgjæves Uleilighed, brast Prindsen endelig ud i en hoi Latter over den snorrige Figur, han spilte, og udbrød: „Pokker komme efter den Krabat! Lader han mig ikke sidde her tilbage, for at ende hans Helvedes Historie, hvortil jeg ikke kjender mere end Barnet i Moders Liv! Men bryd Dem ikke derom, Selwyn, da det lader til, at Sherry ikke har isinde at komme tilbage, saa lader os gaae op i Klubben, og jeg tør sige, at Fox, eller en af de Andre, vil kunne fortælle Dem Resten.“ — De forføiede dem følgelig op i Klubsalen, og gamle George, der ikke vidste hvorledes det Hele hang sammen, fik paa eengang Øinene op, da Sheridan, ved hans Indtrædelse, reiste sig, bukkede dybt for ham, og tiltalde ham paa følgende Maade: „Paa min Ære, jeg beder Dem meget om Forladelse, fordi jeg er bleven saa længe borte; men Sagen er, jeg er falden i et forbandet godt Selskab: — De har netop optaget mig til Medlem af Klubben — der var ikke en eneste sort Kugle, — og her er jeg.“ — „Satan heller! det er dog ikke muligt!“ udbrød George. — „Kjendsgjerninger tale for sig selv“, svarede Sheridan, „og da jeg er overbeviist om, at De glæder Dem særdeles meget over denne Omstændighed, saa vilde De modtage min erkjendtligste Tak“ (i det han trykkede hans Haand til sit Bryst og bukkede meget dybt) „for Deres venskabelige Stemme. Og nu, hvis De vil behage at tage Plads ved Siden af mig

vil jeg ende min Historie; thi jeg tør sige, Hans Kongelige Høihed har funden megen Vanskelighed ved at lade dens Fortjenester vederfares Retfærdighed." „Deres Historie! det er en fordømt Løgn altsammen fra Begyndelsen til Enden!" skreg Selwyn, under en umaadelig Latter fra alle Kanter af Værelset. Den Gamle satte sig nu brummende ved det nærmeste Whist=Bord; men det varede ikke længe førend han ei kunde lade være selv at deeltage i den Lystighed, som fremkaldtes ved det Fif, man havde spillet ham, og inden Aftenen var tilende gav han Sheridan Haanden og bød ham hjertelig velkommen.

Sheridan forblev mange Aar som Medlem, og udbredte Glæde om sig hver Gang han kom der; han betalte sin Contingent, det er vist nok; det vil sige 20 Guineer det første Aar og 12 for de følgende; men hans Conto med Huset voxede, ligesom alle hans andre Gjeldsposter, med hvert Aar. Da han var sat ud af offentlig Virksomhed, vilde de, der bestyrede Klubbens oeconomiske Anliggender, da de ikke indsaae nogen Mulighed i, at deres Krav nogensinde skulde blive afgjort, gjerne have excluderet ham; men hans henrivende selskabelige Talenter havde skaffet ham saa mange Venner, at de ikke dristede, at nægte ham en Flaske, naar han forlangte den, eller at forglemme at lægge Kniv og Gaffel for ham, naar Medlemmerne spiste tilsammen ved høitidelige Leiligheder. Der var ingen Tvivl om, at Sheridan jo gjerne vilde have betalt al sin Gjeld, hvis han havde kunnet; men hans Ønsker i saa Henseende, i Sam=

menligning med hans velbekjendte Mangel paa Oeconomie, lignede Paines Allegorie paa Pitts Finantssystem: at det synkende Fonds Evner til at betale Nationalgjelden, lignede en Mand med et Træbeen, der forsøgte paa at indhente en Hare; jo længere han løb, desmere kom han tilagters. Sheridan følte tilfulde, at han skyldte Eierne en eller anden Undskyldning eller Løfte om at betale, og undlod aldrig ved passende Leiligheder at more dem med smigrende Udsigter til Fremtiden. I disse Udsigter bedrog han sig selv mere, end dem, han søgte at tilfredsstille. Endnu var han til alle Tider en velkommen Gjæst hos Brookes; thi de ovenmeldte Herrer vedbleve med god Villie at tilstaae ham, hvad de ikke kunde nægte ham, uden derhos at krænke de ældste og meest agtværdige Medlemmer.

Med Hensyn til den Vanskelighed, det havde med at blive optaget i Klubben, fortjener den originale og pudseerlige Maade, hvorpaa Arthur Fitzgerald tiltvang sig Optagelse som Medlem, at bemærkes. Denne Person blev, uagtet sit nære Slægtsforhold til de første Familier i Irland, offentligt henrettet i Aaret 1786 for et Mord, hvortil han havde lagt Planen med koldt Overlæg, og som han, med flere, havde udført paa den grusomste og feigeste Maade. Det Ry, eller rettere den Skjændsel, han havde erhvervet, ved som Seierherre at bestaae et stort Antal Dueller, foranledigede endelig det vildeste Overmod, og forøgede i høi Grad hans Hang til Splid og Trættekjærhed. Hans Duelsyge holdt ham imidlertid udelukket fra

alle de første Klubber i London, og gjorde ham paa eengang til Gjenstand for Rædsel og Had; og selv da han blev introduceret ved det franske Hof, hvor Dueller ikke vare saa strængt forbudne som i England, kunde den unge Monark, den ulykkelige Ludvig den 16de, ikke afholde sig fra at vise sin Afskye for en erklæret Duellist, ved at ytre en høist fortjent Sarcasme over Fitzgerald, og ved gjentagne Gange at nægte ham Adgang til sin Levee. Da den engelske Ambassadeur, der indførte ham, sagde: „Jeg har den Ære at introducere for Deres Majestæt Hr. Fitzgerald, en Irlænder af høi Byrd, der alt har bestaaet ikke mindre end 13 Dueller, og bestandig dræbt sin Mand," svarede Kongen: „Herr Ambassadeur! jeg har læst Deres berømte engelske Historie om Kjæmpe=Dræberen, og jeg troer, at den kunde blive betydelig forbedret, hvis denne Irlænders Levnetsløb blev anført som Appendix. Lad ham gaae hjem!" — Hans Majestæt bemærkede endvidere til Ambassadeuren, i Duellistens Paahør, at hvis Hr. Fitzgerald skulde vise Tilbøielighed til at yppe Kiv med nogen af hans Undersaatter, maatte han beordre ham at forlade Frankrig inden 24 Timer.

Denne Fitzgerald havde engang henvendt sig til Admiral Keith Stewart, med Anmodning om, at proponere ham i Brookes Klub, og den værdige Admiral, der vel vidste, at han enten maatte opfylde hans Begjæring, eller slaaes med ham, valgte det første Alternativ. Den Aften, da Balloteringen skulde finde Sted (hvilket i dette Tilfælde blot var en Form,

da selv Admiralen havde besluttet at lægge en sort Kugle for ham) fulgte Duellisten med Admiralen hen i St. James-Street, og oppebiede i Værelset nedenunder Udfaldet. Ballotationen var snart forbi; thi ethvert Medlem kastede uden Betænkning en sort Kugle, og da Optællingen fandt Sted, var Selskabet ikke lidet forundret over at finde, at der ikke var en eneste hvid. Da Forkastelsen var saa eenstemmig, blev Spørgsmaalet nu, hvilket af Medlemmerne, der vilde fordriste sig til at underrette Candidaten om Udfaldet. Ingen vilde paatage sig dette Hverv, da et saadant Budskab ganske sikkert maatte fremkalde en Udfordring, og en Duel med Fitzgerald var næsten i ethvert Tilfælde at ansee som en Dødsdom.

Den almindelige Mening var imidlertid, at Proponenten, Admiral Stewart, skulde overbringe Budskabet, og det i saa hoflige Udtryk som muligt. Men Admiralen, der vistnok, hvor det udfordredes, var en meget tapper Kriger, havde ingen Lyst til at paatage sig en saadan Ambassade. „Nei, mine Herrer" sagde han, „jeg proponerede Karlen, fordi jeg vidste, at De ikke vilde optage ham; men jeg har paa min Ære ikke Lyst til at sætte mit Liv i Vove imod et galt Menneske." — „Men, Admiral," svarede Hertugen af Devonshire, „da der ikke er een hvid Kugle i Kassen, saa maa han jo vide, at De har givet ham en sort ligesaavel som vi Andre, og da kan De være sikker paa, at han i ethvert Tilfælde fordrer Dem ud." — Dette var en haard Prøve for den arme Admiral, der forstummede i nogle Secun-

der, under de Øvriges halv qvalte Latter; endelig loe han selv med, og udbrød: „Saa min Sjæl! vi ere komne net paa Parade. Pokker komme efter den Karl! Men lad saa være! jeg gaaer ikke ned til ham; lad Opvarteren underrette ham om, at der var een sort Kugle, og at han kan blive opslaaet igjen, hvis han ønsker det." — Denne Plan syntes saa vel betænkt, at Alle bleve enige om at sætte den i Værk, og Opvarteren blev, inden faa Minutters Forløb, sendt afsted med dette Budskab.

Imidlertid havde Hr. Fitzgerald givet tydelige Kjendetegn paa Utaalmodighed over, at man saalænge holdt ham fra at komme op til hans „kjære Venner" ovenpaa, og han ringede flere Gange paa Klokken, for at faae at vide hvorledes Sagerne stode. Første Gang sagde han til Opvarteren, der kom for at spørge, hvad han befalede: „Kom hid, Du lille vimse Krabat, veed Du endnu ikke, om jeg er bleven optaget?" — „Jeg kan virkelig ikke sige det, min Herre!" svarede det unge Blod, „men jeg vil see ad." — „Hør, veed Du hvad, skynd Dig lidt, Du lille Person, saa skal Du faae 6 Pence naar Du kommer igjen og bringer godt Budskab." — Afsted fløi den lille Person; men han skyndte sig ikke med at komme tilbage, da baade han og hans Kammerater meget vel kjendte Fitzgeralds heftige Temperament, og vogtede sig saa meget som muligt for at komme i Berørelse med ham. — Klokken ringede igjen, og den utaalmodige Candidat gjorde en anden Opvarter det samme Spørgsmaal: „Naa, er jeg nu kommen ind, Opvarter?" —

„Ballotationen er endnu ikke forbi, min Herre", svarede Tjeneren. — „Ikke endnu forbi", raabte Fitzgerald. „Hvad ogsaa den Ballotation skal til, naar mine kjære Venner alle ere enige om at jeg skal ind. Løb, og lad mig vide hvorledes det gaaer." — Efterat et nyt Qvarteer var forløbet, ringede Klokken saa voldsomt, at der reiste sig en Strid imellem de arme Tjenere, om hvis Tour det nu var at besøge Løven i hans Hule, og Hr. Brookes, der ikke saae noget andet Alternativ, end Aandsnærværelse, tog Budskabet fra Tjeneren, der løb ned ad Trappen, og traadte rask ind i Værelset med en Bakke med Kaffee i Haanden. „Forlangte De Kaffee, min Herre?" sagde Hr. Brookes, i en rask Tone. — „Satan tage Deres Kaffee og Jer med," svarede Hr. Fitzgerald, med en Røst, som bragte Værtens Blod til at isne i hans Aarer. „Jeg vil vide, min Herre! og det paa Dieblikket, om jeg er kommen ind?" — „O min Herre" svarede Brookes, der skjælvede fra Top til Taae; men søgte at skjule sin Frygt under et Smiil: „jeg beder om Forladelse, min Herre! men jeg kommer netop for at lade Dem vide, min Herre! — for at hilse Dem fra Admiral Stewart, min Herre — og sige Dem, at der til al Ulykke var een sort Kugle i Kassen, min Herre — og følgelig — efter Klubbens Vedtægter, min Herre — kan ingen Proponeret blive indlemmet uden et nyt Valg, min Herre — som ikke kan skee, min Herre — efter Klubbens Love, min Herre — førend om en Maaned, min Herre!" — Under denne Tiltale, syntes Fitzgeralds galdesyge Tem-

perament at lide en betydelig Formildelse; og da den var til Ende blev den forskrækkede Vært ikke lidet overrasket og glad, ved at see, at hans Gjæst tog ham i Haanden, som han klemte ret hjertelig imellem sine, i det han sagde: „Min kjære Hr. Brookes! jeg er kommen ind, og De skal have megen Glæde deraf; thi jeg svarer Dem for, at jeg skal blive den bedste af Deres Kunder; — men der maa være indtruffet en lille Feiltagelse ved mit Valg, og da jeg ikke gjerne vilde være saa uhøflig at tage Sæde imellem mine kjære Venner deroppe, førend denne Feiltagelse er redresseret, saa tjener De mig vel i, at formelde min Compliment til Herrerne ovenpaa, og sige dem, at, da det kun er en Feil med den ene Kugle, saa ville de vel for min Skyld vise mig det Venskab at sætte al Ceremonie tilside og foretage et nyt Valg for deres ydmyge Tjener uden videre Udsættelse. — Min kjære Hr. Brookes, De kan imidlertid sætte Kaffeen her, saa vil jeg drikke den, medens de vælge om igjen."

Bort gik Hr. Brookes, glad ved i det mindste for denne Gang at være sluppen derfra med hele Lemmer. Da han havde rygtet sit Ærinde for de ovenpaa forsamlede Medlemmer, bleve mange af disse grebne af en panisk Skræk; thi de forudsaae tydelig, at en eller anden Ubehagelighed vilde blive Enden paa den Farce, de havde spillet. Hr. Brookes blev staaende nogle Minutter og ventede taus paa et Svar, medens adskillige af Medlemmerne hvidskede og loe i forskjellige Grupper over den latterlige Rolle, de spillede. Endelig sagde Greven af

March, siden Hertug af Queensberry, høit: „Lader os prøve, hvad Virkning to Kugler ville have. Pokker tage hans irlandske Uforskammenhed! hvis to sorte Kugler ikke virke paa ham, saa veed jeg ikke hvad der skal hjelpe." — Dette Forslag blev optaget med Bifald, og Hr. Brookes fik Ordre at bringe det nye Budskab. — Da han igjen traadte ind til ham, sprang Fitzgerald hurtigt op af Stolen, greb ham ved Haanden, og spurgte med Iver: „Naa, har de nu valgt mig rigtig, Hr. Brookes?" — „De maa ikke blive vred Hr. Fitzgerald", sagde Værten, „men det gjør mig ondt, jeg maa sige Dem, at Udfaldet af den anden Ballotation, min Herre — er, at De har faaet to sorte Kugler, min Herre." — „Det var dog som Satan", udbrød Fitzgerald, „saa der nu er to Feiltagelser istedet for een. De maa gaae tilbage igjen, min kjære Ven! og sige de ærede Venner, at det er meget uhøfligt af dem, at de lade en Gentleman sidde hernede uden at have nogen anden til Selskab end sig selv, medens de gjøre sig tilgode ovenpaa med deres Champagne, Kortenspil og Tokaier. Siig dem, at de maae gjøre det om engang endnu, og jeg haaber, at de ville have bedre Lykke næste Gang, og ikke gjøre flere Feiltagelser; thi det begynder at blive sildig, og jeg er istand til slet ikke at komme ind i Aften. See nu, Hr. Brookes, at De skynder Dem lidt, og lad Døren staae aaben indtil jeg seer hvad Budskab De bringer."

Bort gik Hr. Brookes for sidste Gang. Da han havde bragt sit uvelkomne Budskab, indsaae En-

hver, at Paliativer kun vilde trække Sagen i Langdrag, og General Fitzpatrick foreslog, at Brookes skulde sige ham, at hans Sag var aldeles tabt, at han havde faaet lutter sorte Kugler, og at Medlemmerne haabede, at Hr. Fitzgerald vilde afholde sig fra at trænge sig ind paa et Selskab, som ikke ønskede hans Nærværelse." — Dette Sendebud troede man almindeligt, vilde give ham Hjertestødet, som det vilde have været Tilfældet med enhver anden Candidat under lignende Omstændigheder. Men Fitzgerald havde aldrig saa snart hørt dets Indhold, førend han raabte: „O, nu mærker jeg det er altsammen en Feiltagelse, Hr Brookes, og jeg maa selv see at bringe Sagen i Rigtighed. Der kommer intet ud af de Underhandlinger — jeg vil selv gaae derop, og bringe Sagen i det Rene, uden længere Forhaling."

Til Trods for Hr. Brookes Forestilling, at hans Indtrædelse i Klubsalen var imod al Regel og Etikette, løb Fitzgerald op ad Trappen, og truede med at kaste Værten ned over Rækværket, hvis han vilde standse ham. Han traadte ind i Værelset, uden anden Ceremonie end et Buk, og sagde til de Medlemmer, der reiste sig, oprørte over denne uventede Overrumpling: „Deres Tjener, mine Herrer! jeg beder, at de blive siddende." — Han gik derpaa hen til Kaminen, og sagde til Admiral Stewart: „Nu min kjære Admiral! Brookes fortæller mig, at jeg har været 3 Gange paa Valg." — „Der har været Ballotation paa Dem, Hr. Fitzgerald; men det gjør mig ondt, jeg maa sige Dem, at De ikke er bleven

optaget," sagde Stewart. — „Nu vel," svarede Duellisten, „har De lagt en sort Kugle for mig?" — „Min gode Herre!" svarede Admiralen, „hvor kunde De troe det?" — „Aa, jeg troede det heller ikke, kjære Ven! men jeg vil blot vide hvem det er, der af en Hændelse har lagt disse sorte Kugler." — Fitzgerald gik nu til ethvert Medlem især deleshed, og forelagde ham alvorlig samme Spørgsmaal: „Har De lagt en sort Kugle for mig, min Herre!" indtil han havde gaaet hele Klubben rundt, og man kan vel tænke sig, at han af Enhver fik samme Svar som af Admiralen. Da han havde endt sin Inqvisition, henvendte han sig til den hele Forsamling, der iagttog en ligesaa dyb og tvungen Taushed, som Drengene i en Fattigskole om Løverdagen, naar Skolemestren befaler, at en halv Snees af dem skal have Haandtager, fordi de ei have kunnet deres Cathecismus, som de skulle repetere for Præsten om Søndagen — og tiltalde dem saaledes: „De seer, mine Herrer! at da ingen af dem har lagt sort Kugle for mig, saa maa jeg være kommen ind; og det er Hr. Brookes, der har gjort Feiltagelsen. Men jeg har lige fra Begyndelsen været overbeviist derom, og det gjør mig blot ondt, at der er spildt saa megen Tid, og at de ærede Herrer ere blevne hindrede fra tidligere at nyde hinandens gode Selskab. — Opvarter! kom hid, Slyngel, og bring mig en Flaske Champagne, at jeg kan drikke Klubbens Skaal, og takke de hæderlige Medlemmer for deres eenstemmige Optagelse af en Mand, der baade paa Fædrene- og Mø-

drene=Side er en virkelig Gentleman" — og denne Deel af Fitzgeralds Tale satte Alles Lattermuskler i Bevægelse; men han bragte dem snart tilbage til deres forrige Alvorlighed, ved at kaste et vildt Blik rundt omkring sig, og sige med en Tordenrøst, — „og som aldrig forfeilede sin Mand. Gaae og hent Champagnen, Opvarter! og hør, Karl, siig til sin Herre— jeg mener Hr. Brookes — at han tager sig i vare for at gjøre flere Feiltagelser med sorte Kugler; thi endskjøndt det er under en Gentlemans Værdighed at fordre ham ud, saa skal jeg nok finde andre Midler til at brække Arme og Been itu paa ham!" — Medlemmerne saae nu, at der var intet andet for, end ganske at lade Personen skjøtte sig selv, hvilket de syntes at gjøre ved stiltiende Overeenskomst; thi da Admiral Stewart var gaaet, som skeete næsten strax efter, fandt Hr. Fitzgerald sig ganske ene iblandt alle sine kjære Venner. — Disse samlede sig i Grupper omkring de forskjellige Whistborde, og ingen besvarede hans Bemærkninger, eller takkede saa meget som med et Nik, for de Toaster og specielle Skaaler han drak, medens han expederede 3 Flasker skummende Champagne Viin, som den forskrækkede Opvarter efter hinanden satte for ham. Endelig, da han fandt, at ingen vilde holde mindste Samqvem med ham, enten ved at drikke eller slaaes, reiste han sig, gjorde et dybt Buk, og tog Afskeed, med de Ord: „Mine Herrer! jeg ønsker dem Alle god Nat; det glæder mig meget, at finde Dem saa selskabelige, jeg skal passe at komme noget tidligere næste Aften, og med

Guds Hjelp, skulle vi da faae lidt mere Liv i Tingene." — Hans Bortgang var en stor Lindring for Enhver af de Tilstædeværende; thi den Tvang, hans Pralen og uforskammede Adfærd forvoldte, var høist utaalelig. Samtalen blev strax almindelig, og man kom overeens om, at et halv Dusin dygtige Constabler skulde holdes i Beredskab næste Aften, for at tage ham i Nakken, og bringe ham paa Vagten, hvis han prøvede paa, igjen at trænge sig ind. — Fitzgerald syntes at have faaet Nys om denne Forholdsregel; thi han viste sig aldrig oftere hos Brookes, endskjøndt han overalt broutede af, at han eenstemmig var bleven optaget til Medlem af Klubben.

Gustav Adolf.

Ad Østerhavets Bølger
En nordisk Kiøl der glider frem,
Guds Engleskare følger
Den jublende til Luthers Hjem.
Der er en Haand, som Roret fører,
Den er Gud Herrens egen Haand,
Og i den Luft, som Seilet rører,
Er Sandheds Helligaand.

For alle Verdens Helte
Et Mønster staaer paa denne Stavn,
Med Frelsens Sværd ved Belte,
Og Gustav Adolf er hans Navn.
Med nordisk Mod han fro bestiger,
Teutona! din betrængte Jord;
Sandhedens Lys og Jordens Riger
Fornyes ved hans Ord.

Den høie Jesu Lære
Staaer skrevet i hans Kongebarm,
For Sandheds Trost og Ære
Han lofter kiek sin Heltearm.
Ham hilser lydt Fortrøstnings=Raabet,
Ham stimle de Forsagte til,
Og op til Himlen stiger Haabet,
Opklart af Modets Ild.

Til Dybets mørke Huler
Det lyder ned, og Mørkheds Aand
Vred og forfærdet skuler,
Idet den føler Herrens Haand.
Den seer til Magdeborgs Ruiner,
Til salig Sandheds haarde Kamp,
Og nyder der, mens fræk den hviner,
Sin sidste Offerdamp.

Priis Gud, det var den sidste.
Nu skal ei meer, lod Heltens Ord,
Den Onde Herren friste!
Og frem som Klippens Strøm han foer.
Ved Leipzig flygte Mørkets Skarer,
Og Løgnens Herskab er forbi;
Forbi er Tidens skumle Farer,
Og Lysets Vei er fri.

See fro til Himlens Domme,
Blodvidnet, Johan Huß fra Prag,
See seirende den komme,
Den du har spaaet, Svanens Dag.
Ja, du der stod som Pagtens Bue
I Worms mod Verdens Syndeflod,
Kun styrket ved Dit Hiertes Lue,
See Palmen for Dit Mod.

Mens Lysets Engle frydes,
Der hvæsses Dolk i Mørkets Hiem;
Med helligt Blod skal prydes
Nordstiernens klare Diadem.
Glem, Roma! dine Martyrhære,
For Lysets Dom ei de bestaae!
En Martyr, værd til større Ære,
Hiint Golgatha kun saae.

Ved Lützen kiemper Helten
Frimodig i sit store Kald:
En Seierssteen paa Felten
Hans Roes forkynder og hans Fald.
Den Sag, han førte, ei kan falde,
Det Sværd, han bar, ei ruste kan!
Det løftes skal, om Gud vil kalde,
Igien af nordisk Mand.

Ei noget Bierg og Belte
Begrændse Skandinavers Mod;
For Gud gik frem de Helte,
Og i hver ærlig Kamp bestod;
Hos dem skal Ret og Sandhed seire,
I Modets gamle Fødestavn,
Og hele Nord skal evig feire
Sin Gustav Adolfs Navn.

J. H. Smidth.

Ecchoet.

Af Jens Immanuel Baggesen.*)

Heri Paris boer intetsteds Nymphen Eccho, der netop for mig er den dyrebareste blandt alle Nympher. O, hvad er al Instrumental- og Vocal-Musik imod hendes klare, rene, ligesom for al Legemlighed frigjorte Toner! Hvad er Lyden imod Gjenlyden — Tonen i sin forklarede og forherligede Tilstand? Bogstaverne imod den sig fra dem løsrivende, nøgen fremspringende Aand? O! I den physiske og moralske Verdens Alper! hvor gjenfinder jeg Eders Høider og Dybder, Eders Hvælvinger og Grotter og Huler, og deres høitidelige Stilhed? Overalt hvor der er et Eccho, er et Guds Tempel: der hører jeg Hans Stemme, naar Alt tier.

*) Af et Brev fra Digteren til Fr. H. Jacobi; meddeelt af Aug. Baggesen, i Dresd. Morgenz., Juni 1827.

Siig, Jacobi! blev ikke Din Barm gjennemgyst af noget Himmelsk, Helligt, Guddommeligt, hver Gang Du, især i Eensomheden — det være sig paa Bjerge, eller blandt gamle Ruiner, eller i Skove, eller paa stille Indsøer — fandt et Echo? O! det Nære og Fjerne — det Sted- og Tidløse — det Utalede og Usjungne, og dog Tiltalende og Tilklingende i denne Tone, der ikke kommer fra noget Bryst og dog trænger ind i Hjertet! Endogsaa det, at den aldrig taler ukaldet, at den evig kun svarer, gjør mig den guddommelig. Vilde vi forstaae den Uendelige, hvis han talde Sit og ikke vort Sprog? Alt andet taler Hans eget Sprog — Nymphen Echo alene alle fremmede.

Der gives en Musik for Øiet, naar Morgen- og Aftenskyernes Chore, begeistrede af Solen, synge deres flammende Cherubshymner; men der gives ogsaa et Maleriernes Malerie, et Lys, en himmelsk Glands, et saligt Skuespil for Øret i eensomme Toners Gjenklang. Paa den rædselfulde Wallenstädter-Søe har jeg engang oplevet en saadan Scene i dens meest ophøiede Fylde; hist svævede Nymphen overalt, og det tyktes mig som om jeg selv svævede i det uendelige Lys, der blev klarere, jo dunklere Luften blev omkring mig. Hvad er inderligere end Echoet af den Elskedes Navn? hvad er blidere, end Gjenklangen af en Fløite? og hvad er mere ophøiet end Tordenens Gjenlyd?

Hellige Nymphe, o Echo! vee det Land! vee den Stad, hvor Du intetsteds opholder Dig! Men vee ogsaa den Barm, hvori Du ikke boer! Der har den falske Kunst fortrængt Naturen, og her den falske Philosophie Religionen. Hverken her eller hist hersker den hellige Stilhed, den høitidelige Taushed, hvori den urene Lyd bliver til reen Gjenlyd, og Menneskets Raab forvandler sig til guddommeligt Tilraab.

Yndigste blandt Fugle, Nattergalenes Feedronning, o Du, hvem man alene skulde nævne med det skjønne Navn „Paradiisfugl!" Du, der ikke, som enhver anden Fugl, synger med eget Næb, men med alle Struber! hvor kom Du fra? og, ak! hvor flyver Du hen? Den ydre og indre Kultur bortskræmmer Dig jo overalt fra vore Lunde og Hjerter! Ikke Flinter og Kanoner forjagede Dig fra det høie Schweits — og hverken Tvivl eller Overtroe fordreve Dig fra den høie Menneskehed; thi Du svarer paa enhver Stemme, paa den groveste som paa den fineste. Ingen vild Ødelæggelse formaaede hist, og ingen nok saa rasende Vildfarelse her, ganske at udrydde Dig. Kun den Alt kunstlende Opdyrkning, og den Alt udforskende Oplysning formaae det. Det vil desværre lykkes dem! Tilforn kjøbte og solgte de dog kun i de hellige Oraklers Haller, og besudlede Templerne; men nu bygge de derinde deres Pjalte-

boder, og opslaae ikke blot Telte deri, men udmure endogsaa det Allerhelligste, saa at ethvert Alter, hvor Offerdampen steeg iveiret, bliver til et rygende Kjøkken, og hver udhulet Piller til en Skarnbøtte. Saaledes vanhellige de ei alene Templet, men forvandle det ganske til Marskandiserbod. Bedre, at de nedreve og aldeles ødelagde det. Paa Gruset vilde da i det mindste Vandreren endnu gyse, og Gravens Stilhed vilde tale til ham.

O! denne Menneskeslægtens hoitpriste Perfectibilitet! — denne gradvise Overaltudbredelse af Kultur og Oplysning! naar Jorden skal fyldes af Kundskab — efter Propheten Habakuks Udtryk; men ogsaa, som han tilføier — som Vandene skjule Havets Bund *)! O, hvilket gyldent Aarhundrede, naar hvert Land vil være en Stad, hver Stad et Paris, og hvert Paris et skjønt opbygget, rigt meubleret og med kunstige Blomster skjønt udsmykket Palays-royal-Egalité! O! hvilken Herlighed! Og naar der nu endelig, i denne store almindelige Guds Stad, i dette nye himmelske Hierusalem, slet ikke vil være nogen eneste Gud, ingen vandrende Pagtens Ark, intet ufuldendt Salomonisk Tempel, og intet dunkelt Urim og Thummim; men det vil vrimle af desto flere, blivende, nomskaarne, lyse og klare Jøder, der vel vide, hvo Melchisedek var, der lovligen drive deres Skakkren, og istedetfor Eli! Eli! raabe: Jeg! Jeg!

Da vil Du, o Echo! henflyve til en Planet, der endnu ikke er bleven Soel, og der endnu behøver Lys fra oven; til en Jord, der endnu har Huler, mosgroede Hvælvinger, dunkle Skove, og sine Engle og Djævle; til et Opholdssted, hvor der er noget underneden og noget ovenover; og — om ogsaa dette Echoets Tilflugtssted skulde være Helvede — hvert følende Menneske — efter Dig!

---

*) Habakuk, 2 Cap. 14 Vers.

Bogen maa beholdes i ~~14 Dage~~ fra den sidst paastemplede Dato. Laanet kan fornyes, hvis ingen anden Laaner har ønsket Bogen; men den skal medbringes ved Fornyelsen.

GJENTOFTE
KOMMUNE
BIBLIOTE